ו"ג תשרי תשמ"ב, 11.10.1981 מספר 2302 שנה 46 המחיר 18 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

כל גרגר... ספלנדיד!

קפה טהור טעם טהור, 100%.

עלית לקחה את הטעם הטוב שבקפה ונצרה אותו בכל גרגר
ספלנדיד!
החדוש הטכנולוגי הנפלא
„קפה נמס המיוצר בשיטת האגלומרציה" הגיע לישראל.
ספלנדיד!
עתה בא אל שולחנך וטעמו על לשונך...
ספלנדיד!
קנו אותו, כל גרגר...
ספלנדיד!

חדש!

עלית
טוב לי עם קפה

אחרון הפרעונים

ובפלים ההולכים ראשונים.
מי שטבע אימרה זו, חשב על הנופלים במילחמה. על האמיצים שבחיילים, המסתערים בראש, והנקצרים ראשונים על־ידי כדורי האוייב.

אך הגבורה שבמילחמה היא כאין וכאפס לעומת הגבורה שבמאבק לשלום. כי זוהי, לעיתים קרובות, גבורה של בודדים, העומדים באש הצולבת מלפנים ומאחור.

במרחב השמי, על כל ארצותיו — ארצות־ערב וישראל — אין מאבק מסוכן מן המאבק לשלום. הפחדנים, הכזאביניקים, הקאריירייסטים, השואפים להצלחה קלה ונוחה — הקנאות הלאומנית בפיהם, הפאתוס הבאנאלי של המילחמה, בשורת־הכזב של דת אוכלת־אדם.

ורק האמיצים ביותר, הטהורים ביותר, שולחים את עיניהם אל היעד הנאצל מכל: השלום. והם יודעים שהם מסכנים את חייהם.

סעיד חמאמי, חלוץ השלום במחנה אש"ף, נקטל בידי מרצחים, בני עמו. חבריו ויורשיו נרדפים על צוואר, ורק מזל רחמני הציל את חייהם עד כה.

עכשיו נרצח הגדול מכולם.

ECCE HOMO

אנוור אל־סאדאת היה, בעיניי, גדול המדינאים של דורנו. ואולי היחידי.

אחרי דור־הנפילים של מילחמת־העולם השנייה — צ'רצ'יל ורוזבלט, היטלר וסטאלין, מאו, מוסוליני, טיטו, גאנדי ודה־גול — היה הוא ענק בודד בנוף שומם. בעולמם של קארטר ורגן, ברז'נייב וקוסיגין, בגין ופרס, דמה להר שגיא, המזדקר מן המישור הצחיח.

במה שונה המנהיג ההיסטורי, המדינאי הדגול, מן הפוליטיקאי?

במה שונה הצייר הגדול מן הצבע?

גם הצבע עוסק בצבעים. וגם הוא מכסה שטחים בצבע. הוא בוודאי עושה מלאכה מועילה.

אך הצייר רואה בעיני רוחו עולם אחר. בדמיונו נרקמת תמונה מופלאה, אמת חדשה, ואת התמונה הזאת הוא מבקש להעתיק אל הבד המתוח, או אל תיקרתה של כנסייה, או אל קירו של היכל. לשם כך עליו לשלוט במלאכת הצבעים — אך המלאכה היא רק מכשיר בידו, חומר בידי היוצר.

הפוליטיקאי הוא יצור באנאלי, בעל־מלאכה שיגרתי. הוא מחפש את הפופולאריות הזולה, כדי להגיע אל השילטון ולהחזיק בו. לשם כך הוא מחניף לדיעות הקדומות של ההמון, אוזנו קשובה לרחשי־הלב של האספסוף, והוא מבטיח במילים חלקות לספקם. לכן פועל הפוליטיקאי במיסגרת הרעיונות של שילשום, שהתקבלו על דעת ההמון אתמול.

המדינאי — גם הוא פוליטיקאי. הוא מוכרח לשלוט בטכניקה הפוליטית, במכניזם של השילטון, כדי להגשים את חזונו. שלולא כן, לא יהיה אלא נביא — אדם המבשר את רעיונות המחר, המכשיר להם את הקרקע הרוחנית, מבלי לגשת בעצמו להגשמתם בפועל.

אך בידי המדינאי, הפוליטיקה היא רק מכשיר. אין הוא מחפש את הפופולריות הזולה, שמקורה בהתרפסות לפני האינסטינקטים הפרימיטיביים ביותר של האספסוף. אין הוא חוזר בפעם המיליון על ה־ רעיונות השחוקים של העבר, שרק הם מובנים להמון.

המדינאי רואה לנגד עיני־רוחו תמונה של העתיד, חזון מקורי שנולד בנפשו — והוא ניגש להגשימו בכלי־ העבודה של הפוליטיקאי. אין הוא יורד אל ההמון, אלא מלהיב את ההמון בחזונו החדש ומעלה אותו לרמה חדשה. הוא רואה את המציאות הקיימת, ואת המציאות שהוא רוצה כי תתקיים מחר — והוא מוביל את עמו מזו אל זו. כסולמו של יעקוב, רגלי חזונו באדמה וראשו בעננים, והשלבים מובילים מפה לשם.

מסוכן, מסוכן לטפס בסולם שכזה, כי תמיד יימצאו אלף ידיים המבקשות להפיל את הסולם, יחד עם המטפסים בו. כל הכוחות האדירים של האתמול, של הקיים, של המקובל והמוסכם, יקומו נגד המנהיג. כל הדיעות הקדומות, כל השינאות השגורות, כל האמונות הטפלות שהשתרשו בלב ההמון, המהווים את עולמו המוכר, המעניקים לו תחושה של ביטחון ושלווה — יתגייסו להדיפת המנהיג החדשן, המערער את המוס־ כמות, הרואה מבעד לערפל את נופו של עולם חדש — בעוד שההמון אינו יכול לראות אלא את הערפל עצמו.

אך איש כזה, כאשר הוא קם, אחד בדורו — מי ישוּוה לו, מי ידמה לו?

Ecce Homo קרא פונטיוס פילטוס, הנציב הרומאי, כשהובא לפניו ישוע מנצרת.

בכל פעם שראיתי את סאדאת, בכל פעם ששמעתי את דבריו, בכל פעם שזכיתי להחליף עימו דברים, עלו שתי מילים אלה בליבי: Ecce Homo. ראה, הנה אדם!

במאי ההיסטוריה

פוליטיקאי חי בחווה, ולמעשה בעבר. במישטר הדמוקרטי, הוא רואה את הבחירות הבאות. במישטר של דיקטטורה, הוא רואה את הבעיות של קיום המישטר בשנה הבאה.

המדינאי רואה את הדורות הבאים.

על תמונתו במהדורת־החדשות של הטלוויזיה. המדינאי חושב על מקומו בסיפורי־ההיסטוריה.

אנוור אל־סאדאת היה מודע מאוד לתפקידו ה־ היסטורי. הוא לא היה רק שחקן טוב, כמו כל פולי־ טיקאי מובשר. הוא היה במאי ההיסטוריה, אדם שהעמיד מעמדים אשר ייזכרו לדורות.

מי מאיתנו ישכח אי־פעם את הרגע היחיד־במינו, האחד־בדורות, כאשר נפתחה דלת המטוס בנמל־התעופה בלוד, ומתוכו יצא המצביא של מילחמת יום־הכיפורים, גדול האוייבים, ועמד דום בראש הכבש, רציני ומכונס־ בעצמו, כאשר החצוצרות של צה"ל מריעות לקראתו?

מי ישכח את אנוור אל־סאדאת, בכורעו ברך במיס־ גד אל־אקצה, על הר־הבית, ואוזנו כאילו שומעת קולות מעולם אחר?

מי ישכח אותו בעומדו על דוכן הכנסת, כשהוא מטיף בתבונה, מזהיר בעדינות, מצייר תמונה נהדרת של מרחב חדש, באוזני פוליטיקאים נרגשים, שקטנו מלהבינו?

גם מי שקצר מבטו מלראות, מי שדלה אוזנו

מלשמוע, לא גס ליבו מלחוש את גדולת הרגע. הכל הרגישו: זוהי שעה היסטורית, שעה של גורל. ואיש אחד יצר אותה.

שאלתיו, בשיחתנו האחרונה ביותר, מתי עלה בליבו הרעיון לבוא בגפו לירושלים, בירת האוייב — מסע שאולי אין דומה לו בהיסטוריה הידועה כולה. כימעט ושאלתי: איך נגלה לעיניך החזון הזה?

הוא שקע במחשבה, הירהר בקול רם, הימהם כדרכו בחפשו את המילים הנכונות, ולבסוף השיב תשובה שגם הוא — כך היה נדמה לי — לא היה בטוח בה.

ואכן — איך אפשר להשיב על שאלה כזאת? מתי עלה בליבו של בטהובן בפעם הראשונה המוטיב של הסימפוניה החמישית? מתי הגה ליאונרדו דה־וינצ'י את רעיון הסעודה האחרונה? מתי החליט משה בן־ עמרם לצאת בראש עמו ממצריים?

אין ספק שהרעיון גמל בו במשך שנים ארוכות, אף מבלי שהרגיש בכך, ככל שהתחשלה אישיותו בנעוריו בכפר, בתא של בית־הכלא, בשנות הכהונה בצילו של עבד־אל־נאצר. ויום אחד — אולי באמת במטוס, מעל לעננים, בדרכו מבירה אחת לשניה — התגלה לו הרעיון כולו, כאילו יש מאין.

האיש מן הכפר מיט־אבו־אל־כום היה מודע מאוד למקומו בהיסטוריה. הוא חש בו בכל רגע. הוא צמח באדמה שבה חרשה ההיסטוריה במשך שמונת אלפים שנה, ברצף היסטורי הארמוני, כזרימתו של היאור עצמו, אשר הפרעונים הפכוהו מקור לחיים ועורק־ חיים לתרבות.

רבים רואים בפרעונים הגדולים רק שליטים ומדכ־ אים, נוגשים ורודנים דמויי־אלים שבנו פיראמידות. אך הפרעונים היו בראש־וראשונה נותני־חיים, האנשים אשר יצרו את התרבות החברתית הראשונה בעולם כדי לאפשר צמיחה ופרייה. הם עיצבו בידי־ברזל מישטר שחפר תעלות־השקייה ושאיחזק אותן, כדי שבני מצריים הקדמונית יוכלו להוסיף ולהתקיים בארץ הצחיחה אשר הנהר האחד לבדו העניק לה את סם־החיים.

כאשר דיברתי עם אנוור אל־סאדאת נזכרתי לא פעם בפניהם החנוטות של פרעונים אלה, כפי שראיתים בארונותיהם במוסיאון המצרי, ואמרתי לעצמי שוב ושוב: הנה אחרון הפרעונים!

איש נבון היה

שאלתי לא פעם על־ידי פשוטי־עם וגדולי־עם: איזה מין אדם הוא? איך הוא מתנהג בשיחה

רבים ניסו לתאר אותו, ולא הצליחו. לא ארחיב עוז בנפשי לעשות זאת עתה.

היו בו ניגודים רבים. תכונות־אופי שונות וסותרות דרו בו זו לצד זו. ובכל זאת — ואולי בי ג ל ל זה — היתה בו שלמות הארמונית, שלווה פנימית, ביטחון עצמי גמור.

השלווה היא התכונה הנחרתת בזיכרון יותר מכל — אותה שלווה מצרית עתיקה. ולצידה — התבונה.

מי שרגיל לשמוע מליצות שדופות מפי פוליטיקאים, הרואים את אירועי־היום מזוויית־הראייה של נמלה, מוכרח היה להשתאות מתבונתו של בן־כפר זה מן הדלתא של הנילוס, שמבטו חבק עולם בטווח של דורות. „מניין לו תבונה זו?" שאל את עצמו בעל־שיחו, ולא מצא תשובה אלא זאת: זוהי תבונת הדורות של עם עתיק מאוד, רגוע מאוד, מנוסה מאוד, שנמסרה מדור לדור.

יהיה גורלה של מדינת־ישראל כאשר יהיה — בעוד מאה שנה יקרא ההיסטוריון את נאומו של אנוור אל־סאדאת בכנסת, ואת השיחות והראיונות וההודעות שנתן לנו, ויגיד: הנה האיש אשר הבין את הבעיות האמיתיות של ישראל כפי שרק ישראלים מעטים מאוד הבינו אותן, אדם שתפס את העיקר, בעוד שהפוליטי־ קאים הישראליים רדפו אחרי מיקסמי־שווא במידבר ריק־ממחשבה. כאשר דיבר אל־סאדאת על הצורך של ישראל למצוא מסילות אל ליבם של העמים במרחב, ועל ערכם של שלום והבנה וצדק והשלמה חדדית לעומת ההישגים הנמוגים של כיבוש וסיפוח, ועל השותפות ההיסטורית בין הישראלים והפלסטינים על אף ה־ טרגדיה ההיסטורית החוצה ביניהם והמאחדת אותם — דיברה מגרונו חוכמה שהיא עתיקה כימי הספינכס, כימי הפיראמידות.

היתה בו מידה של נאיביות, שכאילו סתרה את מידת־התבונה — אך למעשה היו שתי המידות כאחת. אלברט איינשטיין היה אדם נאיבי, וכמוהו אלברט שווייצר. ואולי גם משה רבנו, וישוע מנצרת, ומוחמד הנביא. יתכן שכל אדם גדול־באמת הוא נאיבי — אם נאיביות פירושה הריחוק מן הפיקחות של יום־יום, מן התיחכום השיטחי של חכמים־בלילה.

כאשר בא לירושלים, היה משוכנע כי מעשה בעל תנופה היסטורית כה עצומה יגרור אחריו מעשה דומה מצד ישראל, מעשה עצום של התפייסות עם הפלסטי־ נים. אמונה זו לא התגשמה — ובכך הוכשלה גם אמונתו השניה, שהעולם הערבי — אחרי היסוסים ראשונים — ייסחף על כנפי ההתפייסות ההיסטורית ויבוא בעיקבותיו.

פיקחים יכולים ללעוג לאמונות אלה, ולקבוע ש־ הנשיא היה נאיבי, שחשבונותיו התבדו, שכמה ממעשיו סוכלו. זוהי הפיקחות של בני־האיוולת, שאינם מרחיקים ראות אלא עד קצה אפם. כי מוחמד אנוור אל־סאדאת, עם כל כישלונותיו ואכזבותיו, שאותם ספג ועיכל ב־ סבלנות אין־קץ, הוא שניצח.

הוא ניצח — כי שמו ייזכר בדפי ההיסטוריה של ארצו, של ישראל ושל המרחב כולו כאשר יישכחו מבקריו כקצף שעל פני המים. זיכרו יעורר התפעלות והערצה בדורות שלא נולדו עדיין.

הוא ניצח, כי העולם שלאחר סאדאת שוב אינו העולם שהיה לפני עלותו לשילטון. במשך 11 שנים, ובייחוד בארבע שנותיו האחרונות, הטביע חותם אישי בל־יימחה על המאורעות.

יקרה עתה כאשר יקרה — והאפשרויות רבות, והכל תלוי באנשים חיים, וגם בך ובי — רוחו של סאדאת תרחף על התהליכים והמאורעות עוד במשך זמן רב.

המחיר

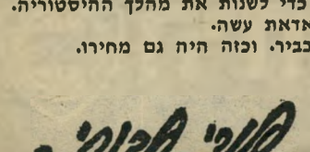
ה היסטוריונים יתווכחו עד בוש על השאלה: האם האיש מעצב את ההיסטוריה, או שההיס־ טוריה מעצבת את האיש. האם הגיבור יוצר את התה־ ליכים, או שהתהליכים יוצרים את הגיבור.

בעיני היה זה תמיד ויכוח־סרק. בוודאי, איש כמו אנוור אל־סאדאת מבין את התהליכים הפועלים סביבו וחש בצרכים האמיתיים של היום ומחר — ובכך גדולתו. אך בלי התערבותו של האיש, של הגיבור, אין תהליכים אלה מגיעים לידי ביטוי. והוא הקובע את צורת הגשמתם.

גמאל עבד־אל־נאצר הבין את הצורך בשלום עם ישראל, ובשנותיו האחרונות הגה בכך. אנשי־רוח גדולים במצריים הטיפו לכך, אף שכמה מהם פנו לאחר מכן נגד סאדאת. גם יאסר ערפאת יודע שהשלום עם ישראל הוא צורך חיוני לעמו.

אך איש מהם לא היה מוכן ומסוגל לעשות את המעשה הגדול, הדרמתי, האישי, הנועז, המסוכן מאין כמוהו, שהיה דרוש כדי לשנות את מהלך ההיסטוריה. מוחמד אנוור אל־סאדאת עשה.

זה היה מעשה כביר. וכזה היה גם מחירו. הוא עצמו.

לנצ'יה D 1300 צריכת הדלק שלה מזכירה אוטוביאנקי.

כל אחד יודע שהאוטוביאנקי חסכונית להפליא. לא לחינם אנו מזכירים אותה ואת הלנצ'יה D בנשימה אחת. צריכת הדלק של הלנצ'יה D מפתיעה ביותר יחסית לגודלה. הכיצד? התשובה נעוצה בכך שאנשי מחקר ופיתוח של לנצ'יה מקדימים את עמיתיהם בחברות המכוניות האחרות.

למרות שהלנצ'יה D שוקלת יותר מהרבה מכוניות אחרות בסדר גודל זה, היא צורכת פחות דלק מהן. עובדה—השווה את צריכת הדלק שלה לאחרות. בנהיגה במהירות של 90 קמ"ש היא צורכת 1 ליטר דלק ל—15.6 ק"מ. בנהיגה בעיר הממוצע הוא: 1 ליטר דלק ל—9.8 ק"מ. (עובדות ומספרים אלה סופקו ע"י הקהיליה הכלכלית האירופאית. לא ע"י לנצ'יה).

לנצ'יה D החדשה
האחרית והיחודה.

לנצ'יה D—מכונית שתשרת אותך בצורה חסכונית לכל אורך הדרך.

מהיבואן שהביא לך את האוטוביאנקי.

היחידה עם אחריות ל־3 שנים*

*לפי תנאי האחריות כמפורט בתעודת האחריות.

סוכנויות לנצ'יה ואוטוביאנקי:
תל אביב המסגר 32, 03—336081 **ירושלים** דוד המלך 8, 02—221588 **חיפה** דרך יפו 132, 04—521730 **רחובות** הרצל 224, 054—51462 **הרצליה** סוקולוב 84,

הנדון:

ועכשיו: המיבחן

ה מיבחן האמיתי לשלום הישראלי־מצרי בא עתה.

מאז יומו הראשון, ריחפה עליו שאלה, שנשאלה פעמים רבות־מספור בגלוי, בלחש או במחשבה כיבוד: האם יחזיק השלום הזה מעמד אחרי שאנואר אל־סאדאת יסתלק?

היתה זאת שאלה טיבעית. כי על השלום הזה היה טבוע חותמו של איש אחד, אשר יצר אותו יש מאין. אחרים מילאו תפקידים בהשגתו — מנחם בגין, עזר וייצמן, משה דיין, ג'ימי קארטר, בוטרוס־ע'אלי. אך הכל ידעו כי איש אחד הגה אותו, כפה אותו על העולם.

איש זה איננו עוד. השאלה שהיתה תיאורטית הפכה מעשית מאוד. מה שהיה אפשרות היפותטית היה למציאות.

האם זה יחזיק מעמד?

■ ■ ■

ה תשובה הסבירה היא: כן, אבל...

כן — מפני שאנואר אל־סאדאת פעל במיסגרת המציאות, וגם שינה את המציאות. אלמלא התאים השלום לצרכים האובייקטיביים של העם המצרי ולמצב־רוחו, הוא לא היה קם מלכתחילה.

אבל — ליד ההגה המצרי לא יעמוד עוד אדם בעל כוח אישי כה כביר, אשר היה מוכן ומסוגל לקבל על עצמו העזה כה עצומה. יכולת־הספיגה של אל־סאדאת, סבלנותו, אורך־רוחו, נכונותו לראות את הטווח הארוך ולהתעלם, לא פעם, מן הטווח הקרוב — כל אלה שוב אינם קיימים עוד.

?צמרת הישראלית כדאי מאוד לקחת זאת בחשבון.

■ ■ ■

מ משלת ישראל יושבת עתה על קרניה של דילמה קשה ביותר.

אל־סאדאת נהרג ב־6 באוקטובר. את שארית סיגי יש להחזיר בסוף אפריל. בין שני התאריכים מפרידים פחות מאשר שיבעה חודשים.

הנטייה הטבעית של כל ממשלה, בי־מיקרה כזה, היא לעכב את התהליכים, או לפחות להאט אותם. התגובה הטיבעית היא „הבה נחכה ונראה מה יתרחש.“

אך זאת תהיה טעות נוראה.

כי ברגע זה מתחדדים כל החששות והחשדות של המצרים. כשם שהישראלים יבדקו עתה בשבע עיניים מה קורה במצריים, כן יבדקו המצרים בשבע עיניים מה קורה בישראל. כל רחש, כל סימן לשינוי בישראל, כל ידיעה העלולה להטיל ספק בנכונות ישראל לעמוד בהתחייבויותיה, יכו גלים בתודעה המצרית.

אם אכן צפויה סכנה לעתיד השלום — כי צעד ישראלי לא־נכון עלול להביא למימושה.

לפני ישראל עומדות עתה שתי סכנות שונות ומנוגדות:

ראשית, הסכנה שמא יתגלה אחרי התזרת כל סיני, כי חל שינוי במצריים, וכי רוחו של אל־סאדאת נמוגה;

ושנית, הסכנה שהתכחשות של ישראל להסכם, או אף חשד של התכחשות כזאת, יביאו להתערערות השלום.

מבין שתי הסכנות, השניה היא החמורה יותר.

כי ישראל כבר החזירה את מרבית סיני, את השטח ואת הנפט. היא השיגה שלום ונורמליזציה. אם תתכחש עתה להסכם, היא „תציל“ כמה בתים בימית וכמה התנחלויות של צעקנים, אך כל הישגיה בארבע שנים האחרונות, וכל מיפעלו הכביר של אל־סאדאת, יירדו לטמיון. ישראל תאבד את השלום ואת מרבית סיני גם יחד.

זהו חשבון פשוט. המדיניות הנבונה היחידה היא להמשיך בתהליך כאילו לא שינה מותו של אל־סאדאת דבר, לקוות כי מיפעלו של אל־סאדאת יעמוד ב־מיבחן גם בילעדיו, למנוע כל עצירה.

הסיסמה „לעצור את הנסיגה“ היתה איוולת פושעת גם בימיו של אל־סאדאת. עכשיו היא פשע אוויל.

■ ■ ■

ק שה לדעת מה תהיה דמותו של המישטר החדש.

כדי להבטיח קושי זה, כדאי לזי־כור מה קרה כאשר מת גמאל עבד־אל־נאצר.

■ ■ ■

ח וסני מוברק נודע, עד כה, רק כעוזרו וכיד־ימינו של אל־סאדאת. אין לדעת ברגע זה דבר על כישוריו, ועל יכולתו להחזיק מעמד בשילטון.

יתכן שיהיה, כמו אל־סאדאת, שליט בזכות עצמו. יתכן כי יהיה מנהיג־מעבר, ושאחריו יבואו אחרים.

כך או כך, השילטון הוא עתה בידי ממשיכי דרכו של אל־סאדאת, אנשים שדוגלים במדיניותו.

כל מי שהתנגד למדיניות זו סולק מזמן.

עלי, סאדאת ומוברק: האם זה יחזיק מעמד?

והוא הותיר אחריו מצריים מרוששת. ואילו אנואר אל־סאדאת הצליח גם ב־מילמה וגם בשלום. הסיסמה „גיבור המילחמה וגיבור השלום“, שהושמעה הרבה בפי חסידיו, אינה מליצה ריקה.

קשה לחמוד מנסיון זה לגבי המצב המתגבש עתה, אך כדאי לזכור את העקה.

■ ■ ■

ח וסני מוברק נודע, עד כה, רק כעוזרו וכיד־ימינו של אל־סאדאת. אין לדעת ברגע זה דבר על כישוריו, ועל יכולתו להחזיק מעמד בשילטון.

יתכן שיהיה, כמו אל־סאדאת, שליט בזכות עצמו. יתכן כי יהיה מנהיג־מעבר, ושאחריו יבואו אחרים.

כך או כך, השילטון הוא עתה בידי ממשיכי דרכו של אל־סאדאת, אנשים שדוגלים במדיניותו.

כל מי שהתנגד למדיניות זו סולק מזמן.

המישטר הנוכחי מעוגן במדיניות של אל־סאדאת, ויש לו עניין חיוני בהמשכה.

השיכבה החברתית, שעליה התבסס אל־סאדאת, מעוניינת בשלום ובאוריינטציה עם ארצות־הברית. זהו מעמד שאינו מוכן בשום פנים ואופן לחזור לימי עבד־אל־נאצר, הזכורים לו כימי־אימים.

הקצונה השלטת בצבא שייכת למעמד זה ושותפה להשקפותיו.

משום כך יש סיכוי רב — לא יותר מזה, אך גם לא פחות מזה — שהמדיניות של אל־סאדאת תמשיך להתקדם גם בילעדיו, וכי השילטון החדש יהיה, בעיקרו, שילטון־של־המשך.

■ ■ ■

א כך יש „אבל“ — וכדאי מאוד למנהיגי ישראל לחשוב על כך.

מדיניותו של אל־סאדאת הובילה אותו לעימות טוטאלי עם העולם הערבי כולו (כימעט). אופיו האישי, שהיה בו לא מעט מן ההתנשאות המצרית כלפי שאר הערבים, תרם להחרפת העימות. כיום נתונה מצריים במצב של בידוד מוחלט.

אל־סאדאת היה מוכן לעמוד זמן ממושך במצב כזה, אם כי לא ציפה לו — כנראה — מראש. הוא היה בטוח כי העולם הערבי יקבל את מנהיגותו ויילך אחריו, בדרך אל השלום, אחרי שלב ראשון של תדהמה ותיסוס. כשנוכח לדעת כי אין זה כך, התאים את עצמו למצב החדש. הוא היה גא מדי מכדי להראות בצורה כל שהיא שבידודו בעולם הערבי הכאיב לו.

קשה להניח כי יורשיו יתייחסו לבעייה זו באותו שיווין־נפש.

יש לכך השלכה חשובה ביותר לגבי ישראל.

הסכימו ש„אם נאצר ירצה, הוא יוכל“.

?כן, כאשר מת, האמינו רבים כי הנה מת סיכוי גדול לשלום.

האיש שבא במקומו לא עורר רושם חיובי, ולמעשה לא עורר רושם כלל. סגן־הנשיא אנואר אל־סאדאת נחשב כאיש אפור, חסר־אשיות, שהתמנה לתפקידו דווקא משום שלא היה מסוכן.

כמה מן המומחים הגדולים ביותר ל־ענייני מצריים — אנשי־שמאל מצריים — דיברו על אל־סאדאת בזילזול מהול ב־רחמנות. „זהו איש צר־אופק, שמעולם לא דיבר עם זרים, אף לא עם זרים שהם מוסלמים,“ אמרו. „זהו איש אפסי, מוג־בל, זר לעולם, פלאח.“ במצריים נפוצו עליו בדיחות רבות כולן בלתי־מחמיאות.

איש לא האמין כי אל־סאדאת יחזיק מעמד בנשיאות. נאמר שהוא „איש־מעבר“, ממלא־מקום בלתי־מזיק שיישאר בשילטון עד שיוסכם על יורש מתאים.

תחת זאת הדהים אל־סאדאת את העולם. חודשים אחדים בילבד אחרי הגיעו לשילטון כבר הודיע רשמית לשליח האו“ם שהוא מוכן לשלום עם ישראל. כאשר גולדה מאיר השיבה את פניו ריקם, בבוז האווילי שהיה אופייני לה, פתח אל־סאדאת במילחמת יום־הכיפורים. הישגו בשלב הראשון של המילחמה העניק לו ממדים של אישיות עולמית. כאשר פתח ביוזמתו ההיסטורית ובא לירושלים, הפך אישיות היסטורית.

ההשוואה בין עבד־אל־נאצר ו־בין אל־סאדאת היתה השבוע כולה לטובת האחרון.

ממיספרם של עבד־אל־נאצר לא נותר כימעט דבר. כל מאמציו נכשלו. הוא נחל תבוסה בכל מילחמותיו. מאמציו לאחד את העולם הערבי נכשלו כליל.

לישראל יש אינטרס חיוני בכך שיורשיו של אל־סאדאת יצליחו, יחזיקו מעמד ו־ימשיכו בקו שלו.

משמע: לישראל יש אינטרס חיוני ב־חיזוקם, בהקטנת העומס המוטל עליהם, בהסרת המיכשולים מדרכם.

ישראל צריכה לחקק על יוריש־סאדאת, „היא יכולה לעשות זאת.

הדבר האחד שבודד את אל־סאדאת ב־עולם הערבי היה החשד הערבי הכללי שהוא השיג מה שהשיג למען מצריים, אך לא השיג דבר למען הפלסטינים. ומכאן האישום: שהוא מכר את הפלסטינים כדי להחזיר את סיני למצריים.

מי שהכיר את אל־סאדאת ידע כי אין זו אמת. הוא דאג לעניין הפלסטיני בכל ליבו. הוא — והמצרים כולם — היו רגישים לטענה כאילו בגדו בפלסטינים. הוא — והם — האמינו כי למצרים יש חוב־של־כבוד כלפי הפלסטינים, ושעליהם לעמוד בהתחייבות זו.

ממשלת בגין לא אפשרה לאל־סאדאת לשלם חוב זה. בבואו אל הפלסטינים, היו ידיו ריקות.

אל־סאדאת היה מסוגל לעמוד במצב זה. הוא היה בטוח כי לאט־לאט, בסבל־נות ובתיחכום, יביא את הישראלים ב־מוקדם או במאוחר להבנת הבעייה הפלס־טינית וישכנע אותם לגשת לפיתרונה.

אין להניח כי ליורשיו תהיה סבלנות כזאת, וכי יוכלו לעמוד זמן רב במצב כזה.

הם ירצו לחזור אל העולם הערבי. הם ירצו לשים קץ לבידוד.

עוזריו של אל־סאדאת היו תמיד רגי־שים לבעייה זו. פעם אחרי פעם הוא דחה את עצתם, כדי לתת לישראל ארכה נוספת לפיתרון הבעייה הפלסטינית. עכ־שיו, כאשר יוצעים אלה יצטרכו להחליט בילעדיו, יש להניח כי יהיו פחות סבלניים.

אם רוצה ישראל שהצמח העדין של השלום יעמיק את שורשיו באקלים החדש, עליה לעשות צעדים משמעותיים כדי להור־כית לעולם הערבי כי היא אכן מוכנה לפתור את הבעייה הפלסטינית בדרך ה־אחת המקובלת על כל הערבים, ועל כל המצרים: ההכרה בזכות הפלסטינים להג־דרה עצמית והתחלת התהליך למימושה.

אם תתמיד ישראל בעמדתה השלילית לבעייה זו, היא עלולה להעמיד את ה־מישטר המצרי החדש במצב בלתי־אפשרי.

במוקדם או במאוחר — ואולי במוקדם — ייקרע המישטר בין רצונו להמשיך בדרכו של אל־סאדאת ובין שאיפתו לחזור לעולם הערבי.

■ ■ ■

ב חוצות טריפולי, דמשק וביירות השתוללו מרוב שימחה ידידיהם של הרוצחים, שהפילו את אנואר אל־סאדאת. האחים המוסלמים חגגו.

בארץ צהלו אנשי התחייה. חסידיו ה־מטורפים של הרב מאיר כהנא שתו „לח־יים“ מול השגרירות המצרית בתל־אביב. האחים היהודיים חגגו אף הם.

בין המטורפים למיניהם, עובדי האלילים השונים, מצוי המחנה הגדול של בני־המרחב השפויים — מצרים וישראלים, ערבים ויהודים.

הם יצטרכו להסתגל למצב חדש, שנוצר עם מותו של האיש הגדול, שכל אחד מאיתנו חייב לו חוב שלא ישולם עתה לעולם.

אין טעם להתעלם מן הסכנות הכרוכות במצב החדש. אין טעם להתעלם מן ה־חששות הסבירים, לקחתם בחשבון.

אך קול ההגיון מצטרף אל קול הרגש, בהצביעו על הדרך שיש ללכת בה: הדרך שאל־סאדאת עצמו צעד בה את ה־צעד הראשון.

המיבחן האמיתי בא עכשיו. אם השלום יעמוד במיבחן זה או לא — זה תלוי בבני־אדם.

זהו גם — ואולי בעיקר — המיבחן הלאומי שלנו.

ראיון זה של אורי אבנרי עם אנוור אל־סאדאת הופיע ב„העולם הזה" באפריל 80'

„אני רוצה להופיע שוב בכנסת!"

הפצצה היתה כלולה כבר במישפטים הראשונים.

הנשיא ישב בחליפת־סאפארי כחולה, מתחת למפת־תבליט ענקית של כל עמק־הנילוס — מן המקורות ועד אלכסנדריה. כאשר קם כדי לקבל את פני, נראה תמיר וספורטיבי מאוד, כיאה לאדם המקפיד על כושרו הגופני, והצועד מדי יום במשך שעה.

בעת הנסיעה בת חצי־השעה מקאהיר לביתו של הנשיא, ב„מרצדס" המפואר של אניס מנצור, עורך „אוקטובר" ואיש־אמונו של הנשיא, הכנתי לי כמה פתיחות לשיחה. אך כשנכנסתי לחדרו, בווילה היפהפיה, הוקפת מידשאות ופרחים, שאלתי באופן ספונטאני מדוע אינו בא שוב לנאום בכנסת.

הנשיא שילח בי מבט מוזר, כאילו קראתי זה עתה את משבותיו באופן טלפאתי, וגילה לי את הסוד הכמוס ביותר שלו.

אבנרי: מדוע אינך בא שוב, לשאת נאום נוסף בכנסת?

סאדאת: אם יהיה צורך, אם יהיה צורך, אעשה זאת. אין לי כל התנגדות לכך.

אבנרי: אתה האדם היחידי היכול להסביר לציבור הישראלי את הבעיה הפלסטינית. אנחנו ניסינו במשך זמן רב לעשות זאת ולא הצלחנו. רק אדם כמוך, שכבר השפיע על הקהל הישראלי ושלימד אותו את משמעות השלום, מסוגל להביא לכך שיבין את ההבטים הביטחוניים האמיתיים של הבעיה הפלסטינית.

סאדאת: טוב, זה באמת רעיון חשוב מאוד. תן לי להגיד לך זאת — האמן לי, אני חשבתי על כך שאלך לכנסת בפעם השנייה, מפני שבמשך השנתיים האחרונות אנחנו השגנו הישגים גדולים.

אילו היה בא אלי מישהו לפני שנתיים, והיה אומר שכל זה יקרה תוך שנתיים — לא הייתי מאמין. ברור שהנאום שלי בכנסת, והפנייה הישירה שלי לציבור הישראלי, בנוכחות העולם כולו, שינו את מהלך ההיסטוריה, במידה שלא הייתי מאמין מראש.

עכשיו, כאשר אתה מציע את זה, אגלה לך שחשבתי על זה במשך השבועיים האחרונים.

אבנרי: באמת?

סאדאת: כן, ואסביר לך מדוע. השגנו הישגים

> **אילו הייתי בנעליו של בגין הייתי נותן לפלסטינים אוטונומיה מלאה בלי שום משא־ומתן**

גדולים. למשל: שאין מילחמה אחרי מילחמת אוקטובר. יש יחסים נורמליים. אפשר לבוא במכונית מישראל לקאהיר...

אבנרי: עשיתי זאת.

סאדאת: טוב מאוד! יש גבולות פתוחים, זרועות פתוחות, לבבות פתוחים. השגנו את זה, ולעולם לא היינו משיגים זאת אחרת.

אך עדיין נותר השלב הסופי. ומהו השלב הסופי? פיתרון הבעיה שהיא לב הסיכסוך — הבעיה הפלסטינית.

■ ■ ■

חשבתי על זה במשך שבועיים. לא סיפרתי על כך לאיש. ורק מפני שאתה עוררת את זה, באמת, אני מספר לך זאת. כאשר אתה תפרסם את זה, זאת תהיה הפתעה גם לכל העוזרים שלי.

במשך השבועיים האחרונים חשבתי על כך שאלך שוב לכנסת, ואגיד לכם, הישראלים: אחרי הביקור הראשון שלי השגנו זאת וזאת. למה אתם מהססים להשלים את כל התהליך? אל לכם לעצור באמצע הדרך!

ועוד דבר אחד שאני צריך להגיד לך: אנחנו מכירים את הפסיכולוגיה שלכם, אבל אתם אינכם מבינים את הפסיכולוגיה של המצרים או הערבים. אתם עושים שגיאות חמורות.

למשל, כאשר דיין, אחרי מילחמת 67', אמר שהוא רק יושב ומחכה לטלפון — זאת לא הפסיכולוגיה של המצרי או הערבי. במצב כזה הוא ימות ולא יצלצל!

כאשר החלטתי את ההחלטה שלי, ערב מילחמת אוקטובר, הסובייטים, שהם מעצמת־על, אמרו שחצייית התעלה וקו בר־לב אפשרית רק בעזרת פצצה אטומית, ושסאדאת וכל הכוחות שלו יטבעו — שלפחות 40 אלף איש יטבעו בתעלה לפני שיגיעו לחוף המזרחי שלה. הם לא הפחידו אותי כלל. אני מוכן למות, אך למות על רגלי, לא במצב של „לא שלום ולא מילחמה", לא במצב של השפלה.

כך, כאשר אני עוסק בכם, אני לוקח בחשבון כל פרט, ויהיה הקטן ביותר, בפסיכולוגיה הישראלית, במנטליות הישראלית, בכל כיוון.

אל־סאדאת בנמל־התעופה בלוד, עם בואו לביקורו ההיסטורי

אתם עושים שגיאה חמורה. כי אתם עדיין חיים עם מצריים של אתמול. למשל, אחד השרים שלכם היה בארצות־הברית ונאם שם ואמר: „מה יקרה אחרי סאדאת? בכל רגע יכולה להתחולל במצריים הפיכה, ואז מה יהיה? אתם האמריקאים לא צריכים לתת נשק מודרני למצריים, מפני שהוא יפול לידיהם של מי שיבואו אחרי ההפיכה, ואלה יהיו אוייבי ישראל." זה היה אחד השרים שלכם.

אכנרי: אריק שרון?

סאדאת: לא שרון, תמיר, שר המישפטים.

אתם אינכם מכירים את הפסיכולוגיה של המצרים והערבים. אבל אנחנו — אני מכיר את הפסיכולוגיה שלכם.

אסור לכם לחשוב כך, מפני שזה ייצור אשליות. כאן, במצריים, אחרי מילחמת אוקטובר — ואתם רואים זאת כי אתם חיים עכשיו איתנו, אתם יכולים לבוא בכל רגע, אתם יכולים ללכת לכל מקום, לדבר עם כל אדם — אנחנו, זאת אומרת אני והעם שלי, איננו מק־

> **כאשר ד"ין אמר ב־1967 שהוא יושב ומחכה למלפון - זאת היתה שגיאה חמורה**

דישים שום תשומת־לב ל־5,000 שהצביעו (במישאל ה־עם המצרי) נגד השלום.

מי הם? המיפלגה הקומוניסטית, האופורטוניסטים, היסודות הריאקציוניים, האירגונים המוסלמיים הקנאיים.

כולם ביחד מהווים 5,000 קולות, מתוך 41 מיליון. 99.9 אחוזים הצביעו בעד השלום, מפני שאחרי מילחמת אוקטובר איבדנו כל תסביך של השפלה, של מרירות ושל שינאה, כל תסביך הנחיתות, מפני שאתם הרבה יותר מתקדמים מאיתנו, ההרגשה שזהו קרב בין שתי ציוויליזציות.

איבדנו את כל התסביכים האלה במילחמת־אוקטובר. מפני שיש מורשה ארוכה ועשירה מאחורי כל מצרי, אפילו אם הוא אנאלפאבית, יש לו מורשה של 7,000 שנים. התרבות הראשונה בעולם, המדינה הראשונה, הממשלה הראשונה. אמריקה היא בת 200. אנחנו בני 7,000 שנים. אותם הסבורים שמצריים היא כמו העולם הערבי, שתהיה אצלנו הפיכה מפני שמישהו צועק בבגדאד או בפאריס או בוושינגטון — זו טעות גמורה. אחרת לא הייתי יושב איתך כאן כמו שאני יושב, ולא הייתי מקבל את כתב־ההאמנה של השגריר הישראלי.

אני ממלא את ההבטחה שהבטחתי לכם, לצעוד שני צעדים קדימה, כאשר אתם צועדים צעד אחד.

למשל, בעניין הנורמליזציה, אין לי שום תסביכים. דברים שהיה עלינו לדון בהם תוך שישה חודשים — דנו בהם וסיימנו אותם תוך חודשיים.

אתם צריכים ללמוד להבין את הפסיכולוגיה של המצרים שאתם עוסקים איתם, מפני שאנחנו מכירים את הפסיכולוגיה שלכם. האם זה עונה על השאלה שלך?

■ ■ ■

אכנרי: כן, תודה. עד כמה שזה נוגע לפסיכולוגיה הישראלית, הבעיה היא עכשיו בעיית פלסטין.

סאדאת: אהה.

אכנרי: לישראלים רבים יש כאן מחסום נפשי.

סאדאת: אהה.

אכנרי: יש לזה היסטוריה. המילחמה בין מצריים וישראל היתה מילחמה קצרה, יחסית, 30 שנים. אך הסיכסוך בין היהודים והפלסטינים בארץ־ישראל התחיל הרבה לפני כן.

סאדאת: אני לא מסכים עם זה. לפני שלושת אלפים שנה כבר היתה לנו מילחמה. קדום כל משה היה מצרי, שניה, היה יוסף.

העם הישראלי התחיל להיות עם כאן, במצריים. רק אחר־כך עזבו את מצריים ועברו לסיני. כך שהיחסים ביניהם הם הרבה יותר עתיקים.

אכנרי: אבל המילחמה הנוכחית התחילה רק לפני 32 שנים. אני זוכר, מפני שהייתי במילחמה ההיא, ב־פלוג'ה.

סאדאת: מה עם נאצר?

אכנרי: כן, הייתי עם נאצר באותו המקום ממש. בפלוג'ה, ובמקום שנקרא גיבעה 105, היינו באותם המקומות. אני נפצעתי בפלוג'ה, והוא נפצע בגיבעת 105.

סאדאת: בדיוק.

אכנרי: הייתי שם, באותו לילה. היינו קרובים מאוד זה לזה.

סאדאת: אני הייתי בכלא, באותו זמן.

אכנרי: האם אתה חושב שההתערבות המצרית במילחמה ב־1948 היתה שגיאה?

סאדאת: לגמרי לא! אתה צריך להבין את הפסיכולוגיה של עמנו.

למשל, אני אדם ללא שינאה. השינאה משבשת את רגשותי. כך שאני מעולם לא הייתי איש של שינאה. אני מרגיש אז חלש מאוד, ולכן אני מנסה להיפטר מכל רגש של שינאה.

תן לי לספר לך — אני מספר זאת בפעם הראשונה, זה יופיע בספר השני שלי — במילחמה הראשונה, המילחמה של 1948, כאשר מטוסי חיל־האוויר שלכם הפציצו את קאהיר באמצע חג הראמאדאן, אתם חשבתם שאתם פוגעים במוראל של העם המצרי, בדיוק כמו שאמר דיין אחרי מילחמת 1967, שהוא יושב ומחכה לטלפון. זאת לא הפסיכולוגיה המצרית או הערבית: לגמרי לא!

מאז שהפצצתם את מצריים בראמאדאן — ואני הייתי אז בתא 54 — היתה לי סינה עמוקה כלפיכם. ואילו הייתי אז בשילטון, היית לוחם בכם.

לכן ההתערבות שלנו ב־1948 היתה טבעית לגמרי, לגבי כל מישטר ערבי.

אבל עכשיו, אחרי שמצאנו את עצמנו, בתהליך־השלום שפתחנו בו, לא הייתם צריכים להסס, כמו שאתם מהססים.

■ ■ ■

אכנרי: אני חושב שעליך להופיע שוב בכנסת, ולספר לישראלים על הפלסטינים.

סאדאת: אתה יכול לגלות את זה בפעם הראשונה, אפילו היועצים שלי אינם יודעים זאת. אני מספר לך זאת מפני שאתה הזכרת את זה, וזה חכם מאוד. כן, במשך השבועיים האחרונים אני חושב על ביקור חדש בכנסת. אני רוצה לדבר שם על סעיף אחד בלבד: ה־בעיה הפלסטינית. על הפסיכולוגיה של הבעיה הפלסטינית.

מדוע צריכה ישראל להביא על עצמה את איבתם של 800 מיליון מוסלמים, ולגרור את ארצות־הברית לאותו מצב? אתם יכולים לזכות בתמיכה שלהם, אם נסכים על ירושלים! ובעניין ירושלים אין מחלוקת — אמרתי שאנחנו מוכנים להסכים לכך שהעיר לא תחולק שוב.

אך כשם שזהו עניין רגשי מאוד ל־16 מיליון יהודים — 17 מיליון — זהו גם עניין רגשי מאוד ל־800 מיליון מוסלמים.

באמת, קשה לי להבין זאת, מפני שאילו הייתי בנעליו של בגין הייתי בוחר בדרך שלי.

האם הוא רוצה באמת שישראל תחייה ותהנה מיחסים טובים עם 800 מיליון מוסלמים ותזכה בתמיכה שלהם או לא? האם הוא מחכה לזה?

אבל אתם חיים עדיין בעבר. כאן, במצריים, התגברנו על זה במאה אחוז. לכן אני באמת התחלתי לחשוב על הביקור הזה בכנסת. אני מספר לך על כך בפעם הראשונה. כן, רק למען עניין מסויים אחד, הבעיה הפלסטינית.

■ ■ ■

אכנרי: יש לכך חשיבות עצומה. לגבי העניין הפלסטיני יש אצלנו בעיה פסיכולוגית בעלת שורשים עמוקים. אין זה רק עניין של מר בגין. מר רבין, שאני מחבב אותו מאוד... יש לו אותה בעיה ממש. אתה יודע, אני מקיים מזה הרבה שנים מגעים עם אנשי אש"ף...

סאדאת: שמעתי שהם סירבו לדבר אתך, אורי.

אכנרי: מי, אש"ף?

סאדאת: לא, תאלד, תאלד מוחיי־אל־דין. אניס (מנצור) סיפר לי שביום שקיבלתי את כתב ההאמנה של השגריר שלכם, תאלד סירב להיפגש אתך ולהכניס אותך

> **מאז שהפצצתם ב־1948 את קאהיר בחג הראמאדאן, היתה לי סינה עמוקה כלפיכם**

למסיבת העיתונאים שלו. זהו חלק מהתמונה הערבית. יש שיטה של דלתות סגורות ויש שיטה שלי.

אכנרי: זה היה מוזר. נפגשתי עם תאלד מוחיי־אל־דין בוועידת בולוניה ב־1973...

סאדאת: אני יודע!

אכנרי: ואז הוא דיבר על שלום.

סאדאת: אבל עכשיו היחס שלהם שונה, מפני ש־ברית־המועצות היא עכשיו נגד.

אכנרי: ...אבל נחזור לעניין הפלסטיני, יש לנו מחסום נפשי.

סאדאת: כן, אורי, אבל זה לא רק בעניין הבעייה הפלסטינית. אתה זוכר, סיפרתי שלפני היוזמה שלי בי־קרתי אצל צ'אושסקו. מדוע? זה לא רק בעניין הבעייה הפלסטינית. זוהי גישה כללית, בגלל העבר, ובגלל ה־מישקע של 32 השנים האחרונות.

הלכתי לצ'אושסקו לשאול אותו: ראשית, האם בגין

(המשך מעמוד 7)

מוכן לשלום? ושנית, האם בגין הוא די חזק כדי לעמוד מול דעת הקהל הישראלית.

מדוע? הייתי בטוח שבן־גוריון היה די חזק כדי לטפל בזה. הייתי בטוח שהגברת מאיר היתה די חזקה. אבל למרבה הצער, בגלל מלחמת אוקטובר היא פרשה מתפקידה. הייתי שמח לנהל עמה משא־ומתן. באמת.

אבנרי: זה היה יותר קשה.

סאדאת: אני יודע. אני עסקתי אתה בהסכם־ההפרדה הראשון. אני חושב שאילו עמדה עכשיו בראש ישראל היינו כבר משיגים עד עכשיו שלום והסכם כולל.

היא נוקשה מאוד, קשה מאוד, אך כאשר היא משתכנע, היא אישיות חזקה ויכולה להתמודד עם הכנסת יעם דעת־הקהל הישראלית.

לכן הלכתי לצ'אושסקו ושאלתי אותו על כך. מדוע? למשל? — ואת זה אני מספר בפעם הראשונה — לעולם לא הייתי יכול להגיע אתכם לשום דבר, אילו נשארתם באינץ' אחד של אדמתי בסיני. מאידך, מכיוון לכן זה כל־כך קשה לו לוותר. זה לא בגלל דעת־הקהל. אילו קם בגין ואמר: אנחנו נפסיק את הקמתן של התנחלויות חדשות, הרוב הגדול של דעת־הקהל הישראלית היה מקבל זאת בברכה. העניין הזה של חברון הוא בלתי־פופולרי מאוד בישראל.

סאדאת: כך אני מרגיש.

אבנרי: הרוב הגדול של דעת־הקהל מתנגד לשיכון יהודים בתוך העיר חברון. אבל הוא (בגין) קיצוני יותר. הוא מושפע עכשיו עלי־די אריק שרון. הוא דחק הצידה את עזר וייצמן, שהוא יותר נבון משאר אנשי־הצמרת. בגין בודד אותו. זה טראגי.

סאדאת: זה טראגי מאוד.

אבנרי: כדאי שתגיד לווייצמן שלא להתפטר. אתה האיש היחידי שיש לו השפעה עליו. תגיד לו שלא להתפטר.

סאדאת: אני מסכים אתך לגמרי. האיש הזה הוא כן מאוד, כן מאוד, בעד שלום, בעד הבנה אנושית, באמת.

אל־סאדאת עם בתו ונכדיו בעת ביקורו האחרון של בגין במצריים

שאני יודע את הפסיכולוגיה שלכם, אני יודע שאף אחד בישראל לא יכול לעמוד מול הכנסת ודעת־הקהל ולהגיד: הבה נפנה את ההתנחלויות בסיני. אני יודע. למרות שזאת לא האדמה שלכם. אני יודע, אני מכיר את הבעיות שלכם.

לכן זאת לא רק הבעייה הפלסטינית. בכל צעד שעשיתי, לקחתי בחשבון את המימד הזה.

■ ■ ■

אבנרי: למרבה המזל, למר בגין אין מחוייבות נפשית עמוקה לגבי סיני, כמו שיש לו לגבי הגדה־המערבית. ברוחו יש גבול בין השתיים. כי בעיני מר בגין, סיני אינה ארץ־ישראל, ואילו הגדה־המערבית ורצועת עזה הן ארץ־ישראל.

איני חושב שמר בגין פותח מפני אופוזיציה. האופוזיציה היחידה שלו היא בתוכו פנימה. גוש־אמונים הוא גורם קטן מאוד, מיעוט מבוטל ובלתי־פופולרי.

סאדאת: כמו האופוזיציה אצלנו, מיעוט מבוטל.

אבנרי: כן. גאולה כהן והאחרים. אבל הם משתמשים נגד בגין בסיסמות שבגין עצמו המציא אותן, שיש לנו הזכות להתנחל בכל מקום. כאשר שלטה ממשלת מיפלגת־העבודה, הוא הלך לכל ההתנחלויות שהוקמו באופן בלתי־חוקי, ועודד אותן. הם חוזרים כיום רק על דברים שהוא עצמו אמר להם.

אבנרי: הוא היה פעם נץ קיצוני, בעיקר בעניין הגדה־המערבית, והוא השתנה מאז היוזמה שלך. זה מה־כיח שאתה יכול להשפיע על ניצים, לכן עליך לבוא שוב לכנסת.

■ ■ ■

אשר לאש"ף, מה אתה חושב לעשות כדי להשפיע עליהם?

סאדאת: אגיד לך, אורי, הצהרתי פעמים רבות, ואני מצהיר שוב — מי שיש לו אלטרנטיבה, אני מוכן ללכת אחריו. אבל מי שאין להם כל אלטרנטיבה — למדתי מן החיים, שבמוקדם או במאוחר הם יבואו. כי אין אלטרנטיבה. ההיסטוריה אינה הולכת אחורה. במוקדם או במאוחר הם יבואו.

עכשיו הם מאשימים אותי בבגידה. פעם הם אמרו לקרייסקי שהבעיות ביניהם וביני הן פחות חמורות מאשר הבעיות ביניהם ובין המלך חוסיין, ועכשיו הם מהללים את המלך חוסיין. הזיג־זיגים האלה במדיניות, בלי בסיס יציב, יביאו לכך שבסופו של דבר ילכו אחרי מי שיש לו הדרך הנכונה.

אבנרי: אני התרשמתי תמיד שכל הצמרת של פת"ח היא, ביסודו של דבר, פרו־מצרית. הם שונאים את סוריה ואת המלך חוסיין, ויש להם אהדה טבעית למצריים. חבל שמר בגין אינו מקל עליהם, כשהוא אומר: לעולם לא נכיר באש"ף, לעולם לא נסכים למדינה פלסטינית.

סאדאת: אגיד לך, דיין באמת צדק כאשר אמר: למה לנו לכפות את עצמנו על אחרים, שאינם רוצים בנו?

אילו הייתי בנעליו של בגין, הייתי נותן לפלסטינים את האוטונומיה המלאה בלי שום משא־ומתן. הייתי נותן אותה למחרת היום (אחרי החתימה בקמפ־דייוויד).

הייתי אומר: כדי שתקבלו הגדרה עצמית, אנחנו צריכים לשבת יחד ולדון על הפרטים. אם אתם רוצים בהגדרה עצמית — הבה נשב ונדון. אם אינכם רוצים, תמשיכו באוטונומיה, עד שתהיו מוכנים. אילו הייתי בגין, הייתי נוהג כך. מזמן.

אבנרי: הלוואי והיית בגין! מדוע לא תתחלפו? אתה תהיה ראש־ממשלת ישראל, ובגין יהיה נשיא מצריים.

סאדאת: (צוחק) או, לא! אתם שלושה מיליון ולי יש 41 מיליון! (צוחק ממושכות). והיה משה, כמה הוא סבל!

אבנרי: אם כן, כבר היה לנו ראש־ממשלה מצרי אחד. (סאדאת צוחק). שיהיה לנו עוד אחד.

■ ■ ■

יש בעייה לגבי מר בגין. אתה בוודאי יודע שעד בי־קורך בירושלים, מר בגין לא דיבר מעולם באופן רציני עם אדם ערבי. אף פעם לא.

סאדאת: אף לא פעם אחת?

אבנרי: אף לא פעם אחת. אפילו בן־גוריון, שהיה ראש־ממשלה במשך 15 שנים, לא ביקר אף פעם אחת בכפר ערבי בישראל.

סאדאת: בן־גוריון?

אבנרי: כן. כשביקר בנצרת עילית, היהודית, לא ירד לבקר בנצרת הערבית. ומר בגין, שבא לארץ רק ב־1942, אינו יודע דבר על הערבים.

סאדאת: זוהי שגיאה גדולה. אתם חיים במרחב הזה, אתם צריכים להכיר את העובדות במרחב הזה, ואתם צריכים להכיר את האנשים שעמם אתם תחיו.

אבנרי: אתה משמש כיום כקשר הישיר היחידי בין

> **הייתי שמח לנהל עם גולדה מאיר את עניני השלום**

ישראל והעולם הערבי. על־כן יש לך תפקיד חינוכי כלפי שני הצדדים. זה נכון גם לגבי תפקידם כלפי הפלסטינים. רק אתה יכול לעשות זאת. הישראלים מאמינים בך מאוד.

סאדאת: אני גא מאוד בזה.

אבנרי: זה דבר מיוחד במינו. אילו היה נערך כיום סקר דעת־קהל בישראל, סקר של פופולריות, והיו מופיעים בו השמות של בגין, וייצמן ואתה, אתה היית מופיע במקום הראשון, וייצמן במקום השני ובגין במקום השלישי.

וייצמן עומד כיום במקום הראשון בסיקרי־דעת־קהל בישראל.

סאדאת: הוא אדם טוב מאוד, באמת. והוא כן. באמת. והוא כן. הוא בעד שלום ובעד הביטחון של ישראל. האמין לי, לא הייתי מכבד אותו אילו היה הפכפך לגבי עניין כלשהו.

הוא כן מאוד. ויש לו הבן שלו בבית. בכל רגע הוא רואה לנגד עיניו את תוצאות המילחמה. (הכוונה היא לפציעתו של שאול וייצמן במילחמת ההתשה). למה להמשיך בזה?

■ ■ ■

אבנרי: הייתי רוצה לשאול אותך: האם מה שקרה ב־1977 יכול היה לקרות ב־1971?

סאדאת: לא, מפני ש...

אבנרי: אילו השיבה אז גולדה מאיר תשובה חיובית", מה היה קורה?

סאדאת: אני ביקשתי זאת באותה עת. ביקשתי שישראל תיסוג מהשטחים שכבשה ב־1967 וכמחוה — שישראל תיסוג למיצרים (הכוונה: למיצרי המיתלה והגידי) ושגואנר יארינג יעבור בינינו הלוך ושוב, עד שנשיג הסכם־שלום ביחד.

הייתי מוכן לחתום. זאת היתה הפעם הראשונה, אחרי 22 שנים, שמנחיג ערבי הכריז בפומבי: אני מוכן לחתום על הסכם־שלום עם ישראל.

• הכוונה לפנייתו של מתווך האו"ם, גונאר יארינג, לממשלות ישראל ומצריים ביום ה־8 בפברואר, 1971, ובה ביקש ממצריים להצהיר על נכונותה לעשות לשלום עם ישראל, ומישראל להצהיר שהיא מוכנה לסגת לגבול הבינלאומי בין ישראל ומצריים תמורת שלום. הנשיא סאדאת השיב על פנייה זו בחיוב ב־15 בפברואר 1971, וזוהי ההצהרה הרשמית הראשונה של מנהיג ערבי על נכונותו לעשות שלום עם ישראל. השגריר יוסף תקוע השיב בשם ישראל ב־2 בפברואר 1971, ותשובתו כללה סירוב מוחלט של ממשלת ישראל לחזור לגבול הבינלאומי.

אל־סאדאת אחרי נאומו ההיסטורי בכנסת, ב'ן קציר, שמיר וגאון

בוודאי יכולנו למנוע את מילחמת־אוקטובר במיקרה זה, מילחמת אוקטובר לא היתה מתרחשת כלל.

■ ■ ■

אבנרי: האם נכון שהחלטת את החלטתך הסופית (לפתוח במילחמה) אחרי ששמעת על מצע מיפלגת־העבודה, שכלל את ההחלטה להים את העיר ימית* ?

סאדאת: לא. אבל אגיד לך, אורי — ימית היתה אחד המניעים העיקריים להחלטתי בעניין מילחמת אוק־טובר. מפני שזה היה חלק מן ההשפלה, ולא רק מן המפלה — להקים עיר חדשה על האדמה שלי! זה היה אחד הגורמים החשובים.

אבנרי: מה יקרה בימית, אחרי שישראל תחזיר את השטח?

סאדאת: אני מתכנן את המשך קיומה של העיר, עם נמל. אני מתכוון לבנות שם נמל, ועיר של לפחות מאה אלף איש — ל פ ח ו ת!

מייד אחרי שהעיר תעבור לידינו, מייד היא תאוכלס!

אבנרי: זה יהיה רגע פסיכולוגי מכריע בישראל, כאשר הטלוויזיה תראה את המצרים נכנסים לבתי ימית. כמה נאומים נאמתי (בכנסת) נגד הקמת ימית!

לפני שבועיים היה לנו ויכוח בכנסת, ואחד השרים — השר נסים — אמר שיש עכשיו קונסנזוס של 110 חברי־כנסת, מתוך 120, שלעולם לא תקום מדינה פלסטינית, ושלעולם לא נחזור לגבולות הקודמים. אמרתי לו בקריאת־ביניים: הרשה לי להזכיר לך שהיה בשעתו קונסנזוס של 110 חברי־כנסת שלעולם לא תוחזר פיתחת־רפיח למצריים.

סאדאת (צוחק) נכון.

בגין אמר לי, באחת הפגישות שלנו, באסואן, לא — באלכסנדריה, שההתנחלויות בסיני יירדו עימו לקבר. לקבר שלו.

אבנרי: הוא גם הכריז פעם, לפני היוזמה שלך, שהוא רוצה להיקבר שם, באחת ההתנחלויות בצפון־סיני.

■ ■ ■

הרשה לי לשאול אותך שאלה אחרת: האם היית בא לירושלים, בנובמבר 1977, לולא היתה קודם לכן השיחה של חסן תוהמי עם משה דיין, שבה הובטח לך שישראל מוכנה להחזיר את כל סיני?

סאדאת: אין לזה שום קשר עם הביקור שלי. שום קשר בילל.

תן לי לספר לך איך זה קרה.

בפברואר 1977 ביקרתי בפעם הראשונה אצל קארטר, חודש אחד בילבד אחרי השבעתו כנשיא. הסכמנו בינינו שיש להמשיך בתהליך השלום, שבו התחילו לפניו ניכסון־קיסינג'ר ופורד־קיסינג'ר. בשעתו, כשפתחנו בתהליך זה, הוסכם שיש לטפל בהשגת הסדר כולל, אחרי הסכם־ההפרדה השני.

ובכן, השגנו את הסכם־ההפרדה השני בתקופת־הכהונה של פורד־קיסינג'ר, וכאשר נפגשתי עם קארטר, אחרי בחירתו, הסתבר לי שהנרי קיסינג'ר תידרך אותו היטב. קארטר אמר לי: אני מבין שהסכמת עם פורד שהצעד הבא יהיה השגת הסדר כולל, זאת אומרת ז'נבה. אמרתי: כן.

התחלנו בהכנות. זה היה בפברואר 1977, כפי שאמרתי לך. בסוף קיץ 1977 היה ברור לגמרי שברית־המועצות, יחד עם סוריה ואש"ף, מתמרנת כדי שלא לכנס את ועידת־ז'נבה, מפני שידעה כי הגורם היחידי שיש לו השפעה על ישראל הוא ארצות־הברית, ולא ברית־המועצות או מעצמה אחרת. הסובייטית פחדו שההסדר שיושג ייזקף לזכות ארצות־הברית, ובייחוד לאור העובדה שהיו לי יחסים טובים עם ארצות־הברית. מצריים היא המפתח לכל העניין, ואנחנו השגנו ביחד (עם ארצות־הברית) את הסכמי־ההפרדה, הראשון והשני.

היה ברור לי שעמיתי בעולם הערבי אינם רוצים בוועידת־ז'נבה, ומתמרנים רק כדי להרוויח זמן. גם קארטר הרגיש בזה.

היה ברור לי שמשום כך נחזור למצב של „לא שלום ולא מילחמה", שהוא מסוכן מאד עבורנו, אך נעים מאד לניצים בישראל.

כשזה הסתבר לי לגמרי, באותה עת...

ימית היתה אחד המניעים העיקריים להחלטתי בעניין מילחמת אוקטובר

סליחה, אורי, שכחתי מה היתה השאלה שלך.

אבנרי: דיברנו על הקשר עם שיחת תוהמי־דיין.

סאדאת: אה, כן.

בסוף הקיץ, כשנוכחתי לדעת שתהליך השלום נכנס למבוי סתום, מפני שאחד השותפים העיקריים מתמרן כדי שוועידת־ז'נבה לא תכונס כלל, ביגלל הסיבה ה־פשוטה שברית־המועצות אינה רוצה לתת לארצות־הברית נקודת־זכות כלשהי, ושהיא רוצה לקבל את החלק שלה בעניין — שלחתי את תוהמי להיפגש עם דיין, לשיחה על ו ע י ד ת־ז נ ב ה.

אבנרי: כן?

סאדאת: וועידת־ז'נבה! על זה ולא שום עניין אחר, ביגלל הסיבה הפשוטה שעד אוקטובר, עד סוף אוקטובר וראשית נובמבר, ביכלל לא היה לי שום רעיון של יוזמה ושל ביקור בירושלים.

■ ■ ■

תן לי לספר לך זאת: בשיחה שלי עם הנשיא קארטר, בפברואר 1977, כאשר קיימנו בינינו את הדיון הראשון, היה הסעיף השני בסדר־היום שלנו „מהות השלום". זאת היתה הכותרת: מהות השלום.

זה היה חלק מן ההשפלה - להקים עיר על האדמה שלי!

כאשר שאל אותי הנשיא קארטר: „למה שלא יהיה לכם יחסים נורמליים עם ישראל?" אמרתי לו: „פתחתי ביוזמת־השלום הראשונה שלי ב־1971, ואילו היו ארצות־הברית וישראל מקשיבות לי או, לא היתה פורצת מילחמת־אוקטובר.

„אולם." הוספתי, „תן לי להגיד לך, בכל הכנות, אדוני הנשיא — אחרי חמישים שנה, ארבע מילחמות, גיוס, שיגאה, מרירות — איני יכול לבוא לפתע אל עמי ולהגיד לו: בואו נכונן יחסים נורמליים עם ישראל. והרי הם מחזיקים בשטחים ערביים!

„המכסימום שאני יכול לעשות זה שאם נשיג הסכם על הנסיגה מן השטחים שנכבשו ב־1967, אני מוכן תוך חמש שנים — נקבע את התאריך בהסכם, ונגיד: ביום זה וזה, אחרי חמש שנים, נשב יחד ונכונן יחסים נורמליים."

זה היה בפברואר 1977. היוזמה שלי היתה בנובמבר 1977. תראה איזה שינוי חל בינתיים!

זאת היתה דעתי — שלא אוכל להביא את עמי לכונן יחסים נורמליים עם ישראל. אני עצמי גדלתי והייתי מגוייס נגד ישראל. אני עצמי.

כאשר היה ברור לי לגמרי שמתמרנים כדי למנוע את כינוס ועידת־ז'נבה, שלחתי את תוהמי להיפגש עם דיין. ואם דיין או מישהו אחר אומר שדובר שם על משהו מילבד ז'נבה — הם טועים.

לגמרי לא! באותה עת, שום דבר אחר לא היה ביכלל בראשי.

אילו אמר לי מישהו אז — זה היה בחודש אוקטובר — אילו אמר לי מישהו אז: אתה תעשה את זה בנובמבר — הייתי אומר לו: אתה מטורף! (צחוק רם). מה, אני אלך לירושלים? באמת!

לא, לא היה שום קשר.

אבנרי: אם כן, באיזה רגע עלה בך הרעיון?

סאדאת: הרעיון של היוזמה? אחרי שצ'אוצ'סקו שיכנע אותי שבגין הוא כן, ושנית, שהוא די חזק. אז התחלתי לתכנן.

לפני ביקורי אצל צ'אוצ'סקו קיבלתי איגרת אישית מקארטר. במיכתב זה, שהיה כתוב בכתב־ידו, הוא הניח לפני את כל פרטי המצב. לא הייתי זקוק לקארטר כדי שיסביר לי מה המצב, כי אני חי כאן, במרחב הזה.

קארטר הבין שמה שקורה, בינינו, הערבים, הוא הרבה יותר גרוע מאשר מה שקורה בינינו ובין ישראל. זוהי המסקנה שקארטר הגיע אליה.

התחלתי לחשוב על תשובתי לקארטר, וכתבתי: „יש צורך בפעולה נועזת."

אבנרי: אמרת זאת במיכתב הזה?

סאדאת: כן, בכתב־היד שלי, במיכתבי לקארטר. איזו פעולה נועזת? עדיין לא ידעתי. זה היה בתת־ההכרה שלי. כאשר קראתי שבגין ביקר אצל צ'אוצ'סקו, שאלתי את צ'אוצ'סקו מייד אם אני יכול לבוא ולבקר אותו.

אתה יודע שיש שם מחוז בשם סיני? מחוז סיניה. ברומניה.

אבנרי: באמת?

סאדאת: כן! יש שם מחוז בשם סיניה. מדוע הוא נקרא כך? מפני שמלך רומניה בנה שם שני מינזרים, לפי הדגם של סנטה־קתרינה. לכן זה נקרא סיניה, ברומניה.

המחוז הזה הוא הררי, ירוק. יש שם הרים כמו בטירול באוסטריה. זהו אחד המקומות היפים ביותר בעולם כולו. אני אוהב אותו, גם מפני שזה נקרא סיניה.

יש גם שני ארמונות שנבנו על־ידי המלך. אחד הוא ארמון לאורחים, ותמיד, כשאני מבקר ברומניה, אני מתבודד שם במשך יומיים או משהו כזה, ביגלל ההרים הירוקים. זה משהו נהדר.

ובכן, מייד שלחתי מיכתב לצ'אוצ'סקו. הוא ענה ש־אני אתקבל בברכה בכל עת שתראה לי. ואני נסעתי.

אחרי שצ'אוצ'סקו שיכנע אותי, התחלתי לחשוב על פרטי היוזמה שלי, אותה „פעולה נועזת" שלי, שעל הצורך בה כתבתי לקארטר. באותה שעה זה לא היה עדיין מגובש.

אבנרי: ברומניה.

סאדאת: לא ברומניה, לא. ברומניה זה לא היה עדיין מגובש.

זה התחיל להתגבש אצלי, חלקית, בשמי תורכיה. נסעתי באותה עת מרומניה לאיראן, לבקר את השאה, והטיסה ארכה כחמש שעות, מבוקרשט לטהראן. טסנו מעל לתורכיה, מעל להרי אררט. אני זוכר שהבטתי מבעד לחלון בהרי אררט, כי — איני יודע אם אתה יודע זאת או לא — שם היה המבול בזמנו של נוח, והתיבה של נוח היתה שם, על הר אררט.

ובכן, הסתכלתי דרך החלון, וכל העניין התחיל להתגבש בראשי.

אולם לא הגעתי לשום דבר סופי עד שחזרתי לקהיר. בדרך ביקרתי אצל השאה, ולאחר מכן, בסעודיה, אצל המלך. חזרתי למצריים, ושם גיבשתי סופית את הרעיון של יוזמתי.

אבנרי: אני סבור שאין לזה תקדים היסטורי בכלל.

סאדאת: ביכלל.

אבנרי: כתבתי בשעתו שהדבר היחידי שאני יכול להשוותו לביקור זה הוא דריכת האדם הראשון על אדמת הירח.

סאדאת: כן.

■ ■ ■

אבנרי: הייתי רוצה להציג לך שאלה היסטורית:

---

* הכוונה היא למצע־הבחירות שקיבלה מיפלגת־העבודה ב־1973, ובו הכריזה לראשונה על ההחלטה להקים את העיר ימית. המצע נוסח על־ידי ישראל גלילי, אחרי שמשה דיין הגיש אולטימטום ואיים לפרוש מן המיפלגה אם לא יוחלט על הקמת ימית.

(המשך מעמוד 9)

מה היה קורה, לדעתך, אילו חי גמאל עבד־אל־נאצר עוד עשר שנים? האם משהו מכל זה היה קורה?

סאדאת: אני בטוח! אני בטוח! משהו. אני לא יכול לומר שזה היה קורה כך. אך משהו היה מתרחש.

ומדוע?

אתה זוכר, בשנה שבה הוא מת, הוא התחיל לכוון את הדו־שיח שלו ישר אל הנשיא האמריקאי, בפעם הראשונה מאז המפלה שלנו. באחד במאי 1970, בשנה שבה נפטר, הוא אמר בנאומו בחג־הפועלים: אני קורא למר ניכסון כך וכך, וכך, אתה צריך לבוא ולעשות את שלך, ואם אינך מסוגל — אנא, אמור לנו בגלוי שאינך מסוגל לעשות זאת.

ומדוע? מייד אחרי המפלה שלנו ב־1967 — אולי קראת זאת בזיכרונות שלי — אנחנו נתנו לסובייטים את הזכות לדבר בשמנו. למה? הם תמיד מלאים ספקות. החשדנות היא הסבע השני של כל רוסי. בוודאי יש לכם אותה בעייה אצל היהודים הרוסיים, זה מוכרח להיות. זה סבע שני אצלם, גם תחת שילטון הצאר וגם תחת שילטון הקומוניסטים.

מייד אחרי המפלה שלנו הרגשנו שהסובייטים הם רגישים מאוד כלפי המגעים שלנו עם ארצות־הברית. אנחנו ניתקנו את היחסים עם ארצות־הברית. ובכן, נאצר החליט על כך (לתת לסובייטים לדבר בשם מצריים), ואני הייתי היחידי בהנהגה שידע על כך. הוא לא יכול היה לספר זאת לאחרים, ביגלל סיבות מסויימות. הנחנו לסובייטים לדבר בשמנו.

הסובייטים היו אז היחידים שסיפקו לנו נשק, והיה עלינו לבנות מחדש את כוחותינו, אחרי מפלה זו. לכן החליט נאצר להרגיע אותם ולשחרר אותם מכל ספק. הוא אמר להם: אתם תספלו בעניין שלנו אצל האמריקאים, וכל מה שתשיגו — אנחנו מוכנים לקבל.

אולם באחד במאי 1970 קרא נאצר רישמית ופומבית לניכסון. מדוע?

אילו אמר לי משהו באוקטובר שאלך בנובמבר לירושלים - הייתי אומר לו: אתה משוגע!

הסובייטים נהגו בו בהתאם לאופיים, בצורה זדונית*. חודשיים לפני מותו חזר נאצר מברית־המועצות, אחרי שהות של 21 ימים שם. אני כיהנתי באותו זמן כממלא־מקום הנשיא. הפלתי לכם אז 12 פאנטומים שלכם. קראו לזה „טבח הפאנטומים".

ובכן, כשנאצר חזר מביקור זה, אמרתי לו במכונית, בדרך מנמל־התעופה לביתו, „היית שם 21 ימים. נראה שסירדת שם את הכל והשגת הסכם מלא עם הסובייטים."

הוא השיב: „אנוור, ברית־המועצות היא — הוא אמר זאת באנגלית — a hopeless case (עניין אבוד). קיבלתי בקרמלין את יוזמת רוג'רס, בנוכחות כל המנהיגים הסובייטיים!"

הוא סיפר שברז'נייב היה עצבני מאד, קפץ ממקומו ושאל את נאצר: „האם אתה מוכן לקבל פיתרון של האמריקאים?" על כך ענה לו נאצר: „אחרי שנהגתם בי כפי שנהגתם, אני מוכן לקבל פיתרון של השטן!"

כך הוא קיבל בקרמלין את יוזמת רוג'רס**, בשעה שאני כאן, בתפקידי כממלא־מקום הנשיא, דחיתי את יוזמת־רוג'רס והכרזתי על כך רישמית. אבל כשחזר נאצר וסיפר לי את הסיפור אמרתי לו: „אין לנו ברירה אלא לקבל יוזמה זו."

■ ■ ■

אבנרי: הקשבתי פעם לראיון שהעניק נאצר ב־פברואר 1970 לעיתונאי אריק רולו מלה מונד. זה לא פורסם מעולם, מפני שנאצר, אחרי שהעניק לרולו ראיון ארוך מאוד, ביקש ממנו שלא לפרסם את רובו. זה נמשך שעתיים־שלוש. הקשבתי להקלטה. נאצר אמר שהוא מוכן לעשות שלום עם ישראל. רולו שאל אותו: „האם זה כולל גם יחסים דיפלומטיים ומיסחריים?" ונאצר אמר: „אחרי זמן־מה, כן." זה מוקלט.

סאדאת: אני בטוח שאילו היה חי (הוא היה

---

* הנשיא השתמש במילה אנגלית vicious.

** „יוזמת רוג'רס", על שם שר־החוץ האמריקאי ויליאם רוג'רס, הביאה באוגוסט 1970 לסיום מילחמת־ההתשה. יש להבדיל בינה ובין „תוכנית רוג'רס" מהשנה הקודמת, שהתוותה קווים להשגת שלום כולל במרחב, ושנדחתה על־ידי ממשלת גולדה מאיר.

עושה זאת), ביגלל היחס של ברית־המועצות. הסובייטים, כפי שאתה יודע, הם דוגמטיים. אצלם הכל שחור־לבן. או שאתה סוכן שלהם, או שאתה נגדם.

אבנרי: כל הקומוניסטים הם כך, זה במנטליות שלהם.

סאדאת: כן, גם (ג'ון פוסטר) דאלס האמריקאי היה כזה*.

■ ■ ■

אבנרי: אדוני הנשיא, מה היית רוצה לאמר לתנועת השלום בישראל? מה עליה לעשות, לדעתך — חוץ מאשר להחליף את הממשלה בישראל, והרי את זה אינך יכול לאמר.

סאדאת: סליחה?!

אבנרי: חוץ מאשר להחליף את השילטון בישראל, ואת זאת אינך יכול לאמר.

סאדאת (פורץ בצחוק רם): לא! לא! זה עניין פנימי שלכם!

הייתי רוצה לאמר להם זאת: אל לנו לעצור באמצע הדרך! עלינו להמשיך, בייחוד אחרי מה שנעשה כבר על־ידי העם המצרי והעם הישראלי — המעשה שנרשם בהיסטוריה כנקודת־מיפנה!

אבנרי: תודה רבה, אדוני הנשיא.

(כאן היתה השיחה צריכה להסתיים. אולם הנשיא אל־סאדאת המשיך לדבר וחזר לנקודה שהועלתה בראשית השיחה).

סאדאת: זאת תהיה אפתעה לרבים, גם בישראל

וגם בארץ שלי, שאני רוצה ללכת לכנסת ולהגיד להם: יש לנו עכשיו נורמליזציה, יש לכם שגריר בקאהיר, היר־נא נינוחים. מה אתם עושים?

אבנרי: דרושה התחלה חדשה.

סאדאת: בישראל.

אבנרי: בישראל. השלב הראשון הגיע לסיומו. לפני חודשיים אמרתי למר בגין בכנסת: כידיד אני מייעץ לך להתפטר ב־26 בפברואר, כאשר השגריר הישראלי יגיש את כתב־האמנתו לנשיא מצריים. זוהי תחנה בדרך, סיומו של שלב. מה ששית הוא הישג היסטורי. היית ראש ממשלת ישראל כאשר זה קרה. אך בשלב הבא — השלב הפלסטיני — אינך יכול לפעול. תישאר בהיסטוריה כמי שעשה שלום עם האומה הערבית הגדולה הראשונה, והנח למישהו אחר להתקדם מכאן. לא הצלחתי לשכנע אותו.

סאדאת (צוחק): טוב, אילו הייתי במקומו... אתה באמת מתחת אותו**.

כי לעצור באמצע הדרך... מי שיסיים את מלאכת־השלום יזכה בכל התהילה, ובגין לא יזכה בשום חלק של התהילה אם יעצור באמצע הדרך.

■ ■ ■

אבנרי: אם תצליח לשכנע את מר בגין לתת לפלסטינים אוטונומיה אמיתית, אתה גיבור יותר גדול מכפי שאתה חושב.

סאדאת: אני לא חושב את עצמי לגיבור, אורי. לעולם לא!

---

* ג'ון פוסטר דאלס היה שר־החוץ של הנשיא דוייט אייזנהואר בשנות ה־50', והוא שדחף ביחסו הנוקשה והגס את מצריים לזרועותיה של ברית־המועצות.

** הנשיא אמר: you really pulled his leg.

אבנרי: אבל אתה גיבור. כל אחד יכול לפתוח במילחמה, אך מעטים מאוד־מאוד היו מסוגלים לעשות מה שאתה עשית בנובמבר (1977).

מנהיגים רבים פתחו במילחמות, במצבים קשים מאוד, וקיבלו החלטות קשות במילחמה. אך לקבל החלטה כזאת למען השלום — זה דבר מייוחד במינו. אין לזה תקדים אמיתי בהיסטוריה. ביקורו של ניכסון בסין הוא כאין וכאפס בהשוואה לזה.

סאדאת: אתם הייתם יכולים לעשות את אותו הדבר, אילו היה מישהו מכם בא מייד אחרי הניצחון של 1967. זה יכול היה להצליח, אפילו אצל נאצר!

אבנרי: אני בטוח בזה*. תמיד חשבתי שנאצר מוכן לשלום. אולי מפני שהיינו יחד במילחמה.

היה לנו אז ידיד משותף. איני יודע אם אתה מכיר את השם — ירוחם כהן. הוא היה השליש של יגאל אלון, כאשר אלון היה מפקד חזית־הדרום.

כאשר כותר הכוח המצרי בפלוג'ה, שלח אלון את כהן לפגישה עם נאצר, כדי לדון בדברים סכניים — פינוי הגופות שנותרו בשטח בין הקווים. השניים התיידדו מאוד. ירוחם סיפר לי את כל הסיפור. זהו סיפור נהדר.

באחד הימים, כאשר נאצר היה מדוכא מאוד־מאוד, הוא אמר לירוחם: „לעולם לא נצא מכאן. גמות כגיבורים אך לא נצא מכא!" ירוחם — הוא תימני, בחור נחמד מאוד — אמר לנאצר: „יא גמאל, אל תחייאש, כולכם תצאו מכאן, ועוד יהיו לך ילדים."

אחרי המילחמה, כאשר שירת ירוחם כהן בוועדת שביתת־הנשק (הישראלית־מצרית), סיפר לו הנציג ה־מצרי: „זה עתה נולד ילד לידידך עבד־אל־נאצר." ירוחם שלח לו מתנה, דרך ועדת שביתת־הנשק, ועבד־אל־נאצר שלח לו כתודה חבילת ממתים מגרופי.

כאשר הגיע (הגנרל מוחמד) נגיב לשילטון (במהפכת 1950 במצריים) ולא ידענו מיהו־מי במישטר החדש — הכרנו רק את שמו של נגיב עצמו — טילפן לי ירוחם

אם בגין יעצור באמצע הדרך, הוא לא יזכה בשום חלק של התהילה

כהן ואמר: „כתוב מאמר על גמאל עבד־אל־נאצר. אני בטוח שהוא המנהיג האמיתי."

סאדאת: אני יודע.

אבנרי: אתה יודע?

סאדאת: שמעתי על האיש, אני בטוח.

אבנרי: וכך הייתי האיש הראשון בעולם שכתב מאמר על עבד־אל־נאצר וגילה מיהו האיש הקובע מאחורי נגיב.

אחרי שנאצר הגיע (רישמית) לשילטון, הוא שלח לירוחם כהן הזמנה, לבוא למצריים. ירוחם הלך למשה שרת ושאל אם מותר לו לנסוע למצריים, ומשה שרת אמר לו: „אם נאצר רוצה להזמין ישראלי, שיפנה אל מישרד־החוץ שלנו, ואנחנו נקבע מי ייסע." בזה נגמר כל העניין.

סאדאת (נדהם). מה, באמת?

אבנרי: כן. שררה אז אותה הפסיכולוגיה. ביגלל הסיפור הזה אני בטוח שעבד־אל־נאצר, לפני 1956, לפני פברואר 1955**, חשב על יוזמה כלשהי (להשגת שלום עם ישראל).

סאדאת: אני בטוח בזה.

אבנרי: ובכן, אני מודה לך מאד על שהקדשת לי זמן כה רב.

סאדאת: בסדר, אורי.

אבנרי: ואני מקוה לראות אותך בקרוב בכנסת. להתראות.

(המשך בעמוד 23)

---

* התאפקתי כאן מלספר לנשיא כי ביום החמישי של מילחמת ששת־הימים הצעתי לראש־הממשלה, לוי אשכול, לנהוג בדיוק כך, ולהציע לפלסטינים הצעת־שלום דרמתית.

** באוקטובר 1956 פתחה ישראל במילחמת־סיני. ב־לילה האחרון של פברואר 1955 תקף כוח של צה"ל, בהנהגת אריק שרון, מחנה צבאי מצרי בעזה. התקפה זו, שבה נהרגו כ־50 מצרים, ושמניעיה לוטים ערפל עד היום, גרמה לתפנית בגישתו של עבד־אל־נאצר, כפי שהוא העיד בעצמו.

"דלק" מכניסה דם חדש למנוע!

אם אתה רוצה שהמנוע יחיה יותר שנים, אתה חייב לעשות משהו בנדון. תן לו דם חדש. תן לו שמן חדש:
■ שמן המגלה כושר עמידות ממושך יותר! ■ שמן שיוריד את חום המנוע!
את הפיח והחלודה! ■ שמן שיסלק את שיחיקה! ■ שמן שיפחית את פעולתו!
■ שמן ויחליק את פעולתו! בקיצור — תן למנוע שלך
במנוע SF 20-50". שמן משופר שמסוגל לעשות את כל
"דלקול הללו ועוד רבים אחרים.
הדברים מראים כי שמן המנוע "דלקול SF 20-50" הוא בעל
כל המבחנים על בריאות המנוע ואורך חייו. היכנס לתחנה
השמעה של "דלק" ובקש "דלקול SF 20-50" משופר!

דלקול SF
20-50 משופר

דלק

"אני לובש סברינה, סימן שזה טוב".

"כדי להגיע לשלמות במשחק אני זקוק לציוד מושלם. אני לובש מוצרי סברינה כיוון שהם טובים, אמינים ומקנים לי הרגשת חופשיות ונוחות. במשך המשחק—ולאחריו. לכן, אני מחליט על סברינה".

sabrina
הרמס חולצת טריקו לגבר.
sabrina
הקטור גופית כותנה לגברים
ריב כפול
sabrina
תחתוני גברים
sabrina
SPORT SOCKS
sabrina

סברינה.
יצרנית תחתונים, גופיות, גרביים
וחולצות לגברים לנשים ולילדים.

sabrina
חברינה חיתו ווזה טוב

מומחה צבאי שואל: האם יהיה לישראל סוף־סוף שר־ביטחון שיקדיש את כוחו לביצוע רפורמה בצה"ל, או שתתרחש

וייצמניזציה של שרון?

מ ייד כשפשט את מדיו אחרי המילחמה האחרונה, שאותה כינה, בצדק, „הקודרת מכולן", אמר אריק שרון: „בצה"ל דרוש טילטול שלא היה כדוגמתו, אם לא רוצים לעמוד שוב במצב שבו היינו במילחמת יום־הכיפורים!"

כשנשאל אז למה אינו נשאר בצבא, לנהל את מאבקו מבפנים, השיב: „בפנים אי־אפשר לגמור את הדברים. אני התנסיתי בכך!"

הוא צודק לגמרי — מבפנים, בצה"ל, אין כל סיכוי לתיקון.

עתה, אחרי סידרה ארוכה ומפותלת של תעתועי־גורל, ניצב שרון בדיוק באותו „חוץ" שממנו ביכולתו לטלטל את צה"ל — טלטלה שבילעדיה תהיה המילחמה הבאה, אם חלילה תהיה, לא רק הקודרת שבכולן, אף יותר מיום־הכיפורים, אלא, כנראה, גם המילחמה האחרונה.

השאלה היא: האם יהיה שרון שר־ביטחון של ממש, או שיך בדרכי כל קודמיו?

שרון עם בן־גוריון (ביד התעלה)
היחידי שטיפל בצה"ל

מבן־גוריון עד וייצמן

ע ד היום היו לישראל שיבעה אנשים שישבו על כיסא שר־הביטחון. אבל אף אחד מהם לא היה שר־ביטחון.

בישראל, כבשאר מדינות העולם, שר־הביטחון (או „שר־ההגנה") הוא שר־הצבא, הנושא באחריות המיניס־טריאלית לבניין הכוחות המזויינים, לאירגונם, לניהול המשאבים האנושיים והחומריים שהאומה מעמידה לרשו־תם, להכנתם למילחמה ולכוננותם, ליעילות תיפקודם, לקיומה ולהחזקתה של התשתית הנדרשת עבורם, וכמובן — לכפיפותם המלאה ולהיענותם היעילה לדרג המדיני המוסמך, קרי: הממשלה.

הראשון והאחרון לשרי־הביטחון שניסה לי־תפקד כשר־צבא היה דויד בן־גוריון. אף אחד מיורשיו לא הקדיש, כמוהו, זמן ותשומת־לב לפרטי מיכנה צה"ל, אירגונו, הפעלתו, אימוניו וניהול משאבי.

יורשו, פינחס לבון, היה ראשון שרי־הביטחון שלא כיהן גם כראש־ממשלה, והתחיל לחדור לעומקם של הנושאים הצבאיים המובהקים, אלא שהקאריירה שלו היתה קצרה מדי.

לוי אשכול היה עסוק מדי בתפקיד ראש־הממשלה, וגם היו חסרים לו האותוריטה והכישורים — נכון לומר: היומרות חסרות־הכיסוי — של בן־גוריון בתחום הצבא. במיבחן הקובע, ערב מילחמת ששת־הימים, הודה למעשה באולתי־ידו כשר־הביטחון, העביר את עיקר נטל התיפקוד

> **וייצמן התכוון בכנות לתפקד כשר־הצבא, אבל מצא שמלאכה זו היא מעל לכוחותיו**

הזה לרמטכ"ל, יצחק רבין, ואחר כך נאלץ להדיח את עצמו ולמנות במקומו את דיין.

משה דיין, למרות — ואולי ביגלל? — היותו החייל הראשון בכהונת שר־הביטחון, ניתק את עצמו, למעשה, כימעט כליל מן התחום הצבאי, ועסק בענייני פוליטיקה גבוהה וניהול השטחים המוחזקים.

שימעון פרס עסק, כדברי עוזרו הראשי מרדכי הוד, „בעשיית פירסומת לעצמו"; ויצחק רבין בוודאי יוסיף שגם עסק בחתרנות תחת ראש־הממשלה.

מאז יום־הכיפורים העסיק עצמו עזר וייצמן בביקורת נוקבת על מערכת־הביטחון והנעשה בה. לכן, משמונה, בעיקבות מהפך 1977, כשר־הביטחון, פרחו העיתונים בכותרות נוסח „שר־הביטחון הראשון במישרה מלאה".

אין ספק שווייצמן התכוון בכנות לתפקד גם כשר־הצבא, אבל מצא שהמלאכה הזאת היא הרבה מעל לכו־חותיו. אין ספק שחסר לו השילוב של ההבנה המיקצועית, הסבלנות והעוצמה האישית, שבלעדיהם אכן נגזר עליו לסיים את תפקידו „בלא שהזיז בצה"ל אפילו מאפרה".

יומרתו כרפורמטור הגדול של צה"ל ומיש־רד־הביטחון התחילה והסתיימה בטיפולו הי־שיטחי, הרשלני וחסר־האחריות בהצעה הי־רצינית והחשובה שהכין ישראל טל.

משבא אנוור אל־סאדאת לירושלים, פנה וייצמן כל־כולו לענייני חוזה־השלום. בצה"ל נזכר רק לצורכי התחשבנות עם יריביו בממשלה („אני הולך להכין את הצבא למילחמה"), והצטלמות עם חיילים לטובת התיק־שורת והתדמית.

וייצמניזציה של שרון

(המשך מעמוד 13)

לכן, אם יחליט שרון ויצליח להתרכז בטיפול בכוחות המזויינים הוא יהיה אמנם השביעי לירושים על כורסת שר־הביטחון — אבל שר־הביטחון האמיתי הראשון של ישראל.

מישאלה זו קל להשמיעה וגם להסכים לה מאשר לממשה, בעיקר למי שעיניו נשואות לכהונות רמות יותר. שתי סיבות עיקריות לדבר. האחת, שרוב התפקידים האחרים, המוסדים על שר־הביטחון — או שיש ביכולתו לכבוש לעצמו — מאפשרים לבנות מעמד ותדמית פוליטיים במישור הלאומי והבינלאומי — דבר שהוא קשה מאוד, או אף בלתי־אפשרי, כאשר עוסקים בפרטים של מיבנה הצבא, אירגונו, כוננותו, אימוניו, ושאר עניינים הקילקול הזה רובץ כולו, בשלמות, על הדרג המדיני, וביותר על מחדלי שר־הביטחון ביחס לטיפול בצה"ל.

כיום, הקריטריון הקובע בפועל אצל האזרח ברחוב וגם אצל הפוליטיקאי, לגבי התאמת כל אישיות מסויימת לתפקיד כשר־הביטחון היא עמדותיו הפוליטיות. ההתאמה המיקצועית והאישית באה, במיקרה זה, רק כקריטריון שני.

אבל אם נקבל וזו לצורך הדיון בזבד — שקריטריון ההתאמה הוא הקובע, קשה מאוד שלא להסכים לכך, כי במכלול המועמדים ה־אפשריים והמוכרים לתפקיד זה — שרי־ביטחון לשעבר, רמטכ"ים ואלופים מיל' — אריאל שרון הוא המוליך; ויתרה מזאת — הוא

שר־ביטחון לכון
קאריירה קצרה מדי

הזמן ותשומת־הלב, גם של אדם כאריאל שרון. אבל די שיחליט שרון כי הוא נוטל לטיפולו האישי והקבוע „רק" — נאמר — את הטיפול בשטחים המוחזקים ובאוטונומיה, ואת הקשרים הביטחוניים עם ארצות־הברית, כדי שבמשך 365 ימי השנה, 24 שעות בכל יום, לא יוכל למצוא אפילו חלק קטן מן הזמן הנחוץ לטיפול בצה"ל.

בל נטעה אחרי מערכת הקיצוצים בצה"ל, שמפעיל כעת שרון. בעשותו כן הוא פועל כזרוע ביצוע, או כמסייע, לשר־האוצר ולמדיניותו, יותר מאשר כשר־הביטחון. אילו היה מישרד־האוצר בנוי ומתפקד כיאות, כבארצות־הברית או בבריטניה, למשל, ודאי שקיצוצים כאלה יכול היה לתכנן ולהכתיב בעצמו. הרי מדובר בקיצוצים סתמיים, מיכניים, שאינם מתייחסים בכלל לאירגון הצבא ולתיפקודו!

מכיוון שאי־אפשר לדרוש משר־הביטחון כי, בנסיבות הנתונות, לא יבצע את אותם תפקידים נוספים שכיום אין מישהו אחר היכול או הנכון למלאם, הדרך הפתוחה בפני שרון היא אחת: את הטיפול השוטף והקבוע בכל התפקידים הללו עליו להעביר, במידה המירבית האפשרית, לפונקציונרים אחרים, שיפעלו כעושי דברו, לפי הוראותיו

שר־הביטחון והרמטכ"ל
„להעביר במידה האפשרית לפונקציונרים אחרים..."

כאלה. לרוב המכריע של האזרחים וגם הפוליטיקאים, נראים אלה כנושאים טכניים, והבנתם בהם מועטה או אפסית. חשיבותם העצומה נגלית רק בפרוץ מילחמה.

אריאל שרון הוא המוליך

שר־הביטחון נוטים לנטוש את תיפקודם העיקרי — לטובת תפקידיהם האחרים, מסיבה נוספת: **רמטכ"ל צה"ל, המטכ"ל והאלופים, כצדי־שבנגד בהתדיינות או כיעדים לפיקוח, הם קליינטים קשים, עיקשים ובעיתיים הרבה יותר מאשר הנשיא אי־סאדאת, שר־ההגנה של ארצות־הברית או ראשי־הערים בשטחים המוחזקים.**

עד היום, ובמיוחד מאז מילחמת־ששת־הימים, המימסד הצבאי הצליח להתיש ולנטרל, לרוב ללא מאמץ מיוחד, כל נסיון מבחוץ — ולצורך זה, שר־הביטחון הוא לגמרי „מבחוץ" — לקבוע או, חס וחלילה, להזיז או לשנות משהו כלשהו בתוך צה"ל.

קשה לערער על הקביעה, שכיום צמרת צה"ל היא

צה"ל הוא הצבא היחיד בעולם שבמשך 33 שנים לא עבר בדיקה־מחדש או ריאורגניזציה מתוכננת

המימסד הצבאי החזק ביותר במדינות המתוקנות בעולם, ובוודאי בדמוקרטיות. זאת בכל הנוגע לניהול הצבא ועניניו — להוציא, כמובן, הפעלת הצבא לפעולות לחימה, עניין, שבו עליונות הדרג המדיני בישראל ושליטתו הן מוחלטות, ככל שהמצב המעשי (אבל לא החוקי הפורמלי) נוגע.

מימסד צה"ל אולי ראוי לביקורת על שההרגל הרע הזה הסך אצלו טבע, והוא נלחם לקיים מצב זה גם כאשר מנסים לשנותו. אבל אין ספק כי האשם להיווצרות

שרי־ביטחון דיין וויצמן
„אני הולך להכין את הצבא למילחמה..."

כנראה היחידי שמשימה זו אינה מעל לכוחותיו.

אולם אם נשפוט את שרון על פי מעשיו עד כה במישרתו, יש מקום לחשש כי במהרה יצטרף גם הוא לרשימת כל קודמיו, שהמטכ"ל שחק וניטרל.

צה"ל של היום הוא צבא, שגם אירוע ביום־הכיפורים לא השאיר בו כל רישום של ממש, ולא גרם אפילו לחירחור קל של הצמרת, שלא לומר לביקורת עצמית או רפורמה.

הוא הצבא היחידי בעולם אשר מזה 33 שנות קיומו לא יזם ולא עבר כל בדיקה־מחדש או ריאורגניזציה מתוכננות ושלמות כלשהן (שאר הצבאות עברו, בזמן זה לפחות שלוש ריאורגניזציות, ורובם יותר).

לטיפול בצבא כזה נדרשים רוב משאבי־הנפש ורוב ובפקוחו. רק כך יוכל לפנות את זמנו ואת תשומת־ליבו, במידה הנחוצה, לתיפקודו העיקרי — אשר רק בו אין לשר־הביטחון, חוקתית ועניינית, מחליף או תחליף — והוא הטיפול הישיר בצה"ל ובמערכת־הביטחון בכלל.

לאחרונה העירו לשרון אנשי גוש־אמונים, למשמע התרשמויותיו הגלהבות מביקורו במצריים, שהוא נתון בתהליך של וייצמניזציה. מי שדעותיו אינן כאלו של אנשי הגוש בוודאי לא יצטער על תהפוכה כזו אצל שרון, אם אמנם היא מתרחשת.

אבל אם בתחום הביטחוני־הצבאי יהיה שרון וויצמן שני, יחשב מועל לְמעשה בי־תפקידו, ויתן — כל עוד הוא שר־הביטחון — לכל אזרח, ללא הבדל השקפה פוליטית, סיבה טובה מאוד לצער ולדאגה.

באל על אתה יכול לישון בשקט כל הדרך.

המחלקה הראשונה במטוסי אל על היתה תמיד המקום הטבעי עבורך בטיסותיך המרובות. בטיסתך הבאה תמצא בה פינוק נוסף: כורסת שינה חדישה שהותקנה לנוחותך בכל מטוסי הג'מבו במחלקה הראשונה. כורסת השינה מעניקה לך ישיבה נוחה ומרווחת או, אם תרצה, שינה עריבה ושקטה. כורסת השינה. תן לה לקלוט את גופך ברכות מרעננת ותגיע ליעדך, נינוח ורענן. כן, באל על אתה תמיד יכול לטוס בשקט. עכשיו אתה גם יכול לישון בשקט.

אני רוצה לטוס אל-על

EL AL אל על

מכתבים

מעשה במכוסיים

מעשה נורא שאירע לו, מספר הקורא

שעה שרחצתי לי בכינרת, גנב מישהו את מכנסי ובהם כסף מפתחות, שעון ומסרק, בתוספת הכתפיות והחגורה. הלכתי למישטרת טבריה. הדבר הראשון שהיומנאי ביקש לדעת היה שמו של אבי. „ברנרד", אמרתי.

הוא נד בראשו. היה ברור ש„ברנרד" לא נשמע יהודי ביותר, חוץ מזה, גילה לי, באותו מקום עצמו גנבו לפני חצי־שעה חמור. ואילו אני איבדתי רק זוג־מכנסיים.

„חתום כאן", אמר לי השוטר. „ובפעם הבאה, אנא, אל תבוא הבנתי אותו.

כתבתי מיכתב לתחנת־המישטרה של טבריה. שום דבר.

ידידה שלי התכוננה לנסוע לטבריה, ואני ביקשתי ממנה שתיגש לתחנת־המישטרה שם, ותימסור ביד עותק של מיכתבי אליהם, אך שלא תגלה להם את שמו של אביה, שהיה יארוסלאב.

„הוא קיבל מיברק מאיתנו?" שאל אותה שוטר. „לא," השיבה. „או מה בוער? שיחכה עד ש־יקבל אותו..."

מעניין אם הייתי מקבל את המכנסיים, הכסף, המפתחות, המסרק, הכתפיות והחגורה, אם שמו של אבי לא היה ברנרד אלא מנחם (כמו בגין), או אריאל (כמו שרון), או יוסף (כמו בורג), או אולי אפילו אברהם (כמו שפירא)...

יוסף שריק, תל־אביב

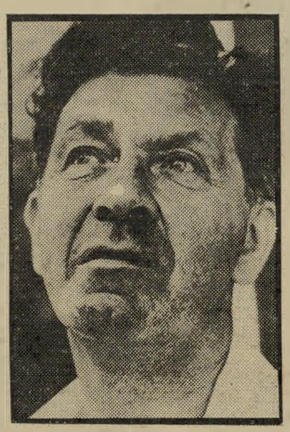
● ● ●

נם גדול

תמונתו של הרמב"ם, טוען הקורא, הופיעה פעמיים (המשך בעמוד 18)

קורא אוחיון
הדרכון לא נגנב

קורא שריק
בן לברנרד

בבגד־ים רטוב לתחנת מישטרה. מה אתה חושב שזה כאן, חוף הכינרת?"

„בסדר, קודם אסע לקיבוץ גאות־מרדכי, ושם אשאל זוג־מכנסיים מגיסי," הרגעתי אותו.

שבועות אחדים מאוחר יותר הודיעו יום אחד ברדיו, כי נתפסו צעירים שעסקו בגניבת ביגדי־מיים, פעם כיוספוס פלאוויוס בעמוד 39, ופעם כרוח־אללה חומייני ב־עמוד 40 („העולם הזה" 2300)

נס קרה לו לרבי משה בן מיימון, שפעם אחת התגלגלה דמותו לאחור, מרחק מאות בשנים, והרפיע כבן־דמותו של יוסף בן מתיתיהו הידוע גם כיוספוס פלאוויוס, ופעם שניה קרתה לו תחיית המתים, מרחק עמוד אחד משם, והופיע כבן דמותו של רוח־אללה חומייני. ועל־כך ייקרא שם הערך: רבי אורי בעל הנס.

אהרון צילין, ירושלים

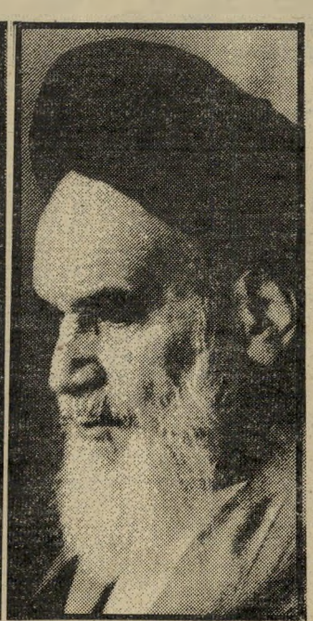
● גם הקורא טעה. הגלופה ש־

פלאוויוס

הרמב"ם

חומייני

נס לא קרה פה, העיתון טעה — וגם הקורא

מתרחצים וחמורים על חופי הכינרת.

טילפנתי לתחנת המישטרה בטבריה. „גם למישטרה בתל־אביב, וביקש מהם שישלחו אלינו מיברק," יעצו לי שם.

„שטויות," אמר השוטר בתחנת המישטרה בתל־אביב. למה שאנחנו נשלח מברק אלי־הם?"

הופיעה פעמיים היא תמונתו המצוירת של יוספוס פלאוויוס, ולא של הרמב"ם.

● ● ●

מי התחמק

בעל הדבר מוחה על טעויות בכתבה אודותיו (המשך בעמוד 18)

Grand 41
ברנדי ישראלי מעולה

קמרה אובסקורה
ת א רח ביאליק 23, טל. 03-658677
י-ם רחוב בצלאל 6, טל. 02-233502
קורסים לצילום, פיתוח והדפסה
נמשכת ההרשמה לכל הקורסים
שלבים א' (מתחילים) ב' ו-ג'
השמוש במעבדות - לתלמידים חופשי
לקהל - בתשלום לפי שעות
פרטים והרשמה בשעות 10-22

אופטיק יהלום
יהלום של חנות
יצרני חולצות לגברים מבדי איכות
אופנתיים תוצרת חוץ
נדאי לשאול על יהלום...
ת"א שפעת השוק ו
טל. 830721

Roberto
מולטציה קיץ 81
יצרני ויבואני
חולצות לגברים
בסטייל
איטלקי
עשרות דגמים
לבעלי חנויות בלבד
ת"א, רח' לוינסקי 24
טל. 820635

"לא טוב היות האדם לבדו"
רעים
הכרויות למטרת נישואין
19 שנות מוניטין
העסק הנבחר לשנת 1981
תל אביב, רח' בן יהודה 58
טל: 03 282932

מתאים לי... BROADWAY 80

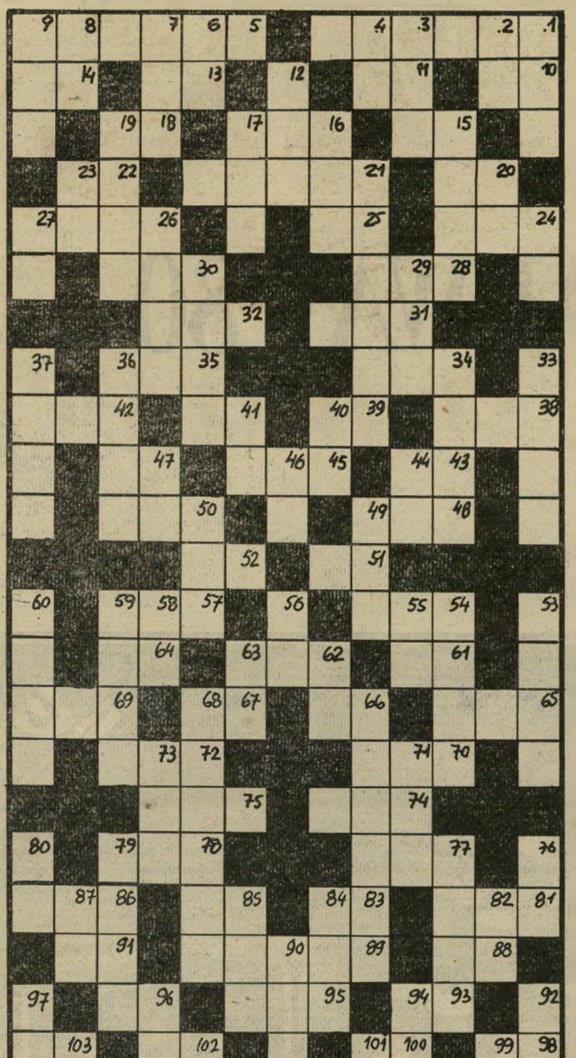

תמיד חשבתי
שיש רק
סיגריה אחת -
עד שגיליתי
את
BROADWAY 80

80 מ"מ,
תערובת אמריקאית.

מוקד

תשבץ העולם הזה 2301

מאוזן:

1) שלוות נפש מוחלטת; 5) רצועת הגנה בדרום הארץ שהתמוטטה לפני 8 שנים; 10) סוכות; 11) רעננות, חיר־ניות; 13) התאריך בחודש תשרי שהוא א' סוכות; 14) מהערים שכבש יהושע; 15) ניכח בשעת מאורע מסויים; 16) נקודה באות לשם חיזוקה; 18) נישא; 20) מיניסטר; 21) חומר צביעה כחול המש־מש כאינדיקטור; 22) יושר, שלמות; 24) מעוקב; 25) אל היערות במיתולוגיה היוונית; 26) נסיך סעודי; 28) גאון בפומבדיתא במאה ה־10; 30) עורך תכנית הרדיו „מחפשים את המטמון" (ש"מ); 31) נחל אכזב; 32) עירו של ה־מהר"ל; 34) סירת מפרשים קטנה; 35) מיני פטריית ה־מתפתחות בתנאי לחות ורק־בון; 38) כלי קיבול לנוזלים, משתמשים בו ברפואה; 39) כלי הקשה מוסיקלי; 41) בכור יהודה; 42) אסון, חל־חלה, זוועה; 43) שם תואר הולנדי; 45) מועצת הזקנים ברומא העתיקה; 47) גוף; 48) מפרחי העונה; 50) רב, עצום; 51) יביא לנו את הג־שם; 52) שליח ציבור; 54) כינוי לתכשיט שהיה תלוי על מצחו של הכהן הגדול; 57) הון שבא בגזל; 61) מסמר; 62) 1/100 הדונם; 64) ענן, צנוע; 65) בן נח — לפי ה־מסורת נקראת על שמו עיר עתיקה בארץ; 66) לבונה; 67) תפר; 69) ביטול החל־טה בתוקף סמכות; 70) שם חיה מקראית; 72) הוולד ה־בכור היוצא מרחם אמו; 74) אגם גדול; 75) האיזור הנמ־צא מאחורי קו המלחמה; 77) דבר שפורשים אותו; 78) סלח; 81) לוח מישורי המונה בשיפוע; 83) אות הנצחון; 85) הביא בבריתו של א"א; 86) נבל, יבש; 88) בעל חיים שעליו נאמר כי הוא „מסריח מהראש; 89) כינוי לפרי ה־צמחים ממש' הקטניות; 91) מערב; 93) מילת שלילה; 95) רגע; 96) קני השבלים לפני התבן; 98) ניצב על רגליו; 100) תו מוסיקלי; 102) חלק, שיעור ההשתתפות; 103) בלל; 104) מילה אומ־ללה במערכת הבחירות לכנ־סת; 105) זהר, צחות.

מאונך:

1) יבש מאד; 2) מספר עיקרי הרמב"ם; 3) תינוק ש־נולד; 4) בונה התבה מפני המבול; 6) ממציא מכונת ה־קיטור; 7) יסוד חימי אל־מתכתי, מצוי בטבע רק ב־תרכובות; 8) החלק העליון של ציונר העכול; 9) ראש־מילה לציון שייכות לתהליכי חיים; 12) אמן ישראלי ובין־לאומי (ש"מ); 15) מארבעת המינים — בלי ריח ובלי טעם; 16) ראש המכון, או מח' ב־אוניברסיטה; 17) חומה, קיר גבוה; 19) תכנית לבנייה; 20) מחזאי אירי; 21) אישה של דבורה הנביאה; 23) מילת שאלה; 24) אחרית; 26) מחוז בהודו; 27) שבט משב־טי ישראל; 29) כוח, גבורה; 30) שיח מחטני ממש' הברו־שיים; 33) סימן של רצון טוב; 34) ניקוי, נגוב; 36) בלוי, מרופט; 37) ממיני ה־עצים במקרא — כאן בנקבה; 40) מס עירוני (ארמית); 41) קולמוס; 44) עוף טרף; 46) אבי אבנר; 47) קיבוץ בדרום; 49) שם אחר לאבץ בתלמוד; 50) פסל, אליל; 53) אחד משמותיו של חג ה־סוכות; 54) חקר, הקשיב; 55) יודע — רק חצי; 56) מילה מלשון שבועה; 58) אוכל לא בא אל פיו; 59) בלתי צלול, דלוח; 60) מיו־שב בדעתו, צלול בשכלו; 62) בן־בקר; 63) ידית הרו־בה; 66) מובן, כוונה; 68) ישוב בשרון הצפוני; 71) הפ־רדה; 73) הכיש, דפק; 76) טהור; 77) הזדווגות; 79) כ"נוי גנאי לאיש לא שפוי; 80) מודד; 82) אריג; 84) מידת אורך הנהוגה באנגליה; 85) מלחמת יום הכיפורים (ר"ת); 87) מפקד מחלקה (ר"ת); 90) ג'וק; 92) נער גוי פותו ושובב; 94) דרך; 96) כינוי לפירות בגמר הבש־לתן; 97) עוזרו של רובינזון קרוזו; 99) החלק הפנימי הרך של הצמח; 101) מילת קרי־אה; 102) מחכת מרוקעת ל־לוח דק; 103) מספר הצדי־קים על־פי האגדה היהודית.

מכתבים

(המשך מעמוד 16)

(„מעגל הגיר הלונדוני", העולם הזה 2300)

בכתבה נאמר: „ארמנד התחמק ודחה את מועד הבאת הילדה מ־שבוע לשבוע," בשעה שהיה צריך להיות כתוב: „מרדכי אוחנה הת־חמק..."

כמו כן נאמר שדרכונינו, שלי ושל אשתי, נגנבו. זה אינו נכון. דרכונינו הוחרמו על־ידי מישט־רת ישראל ומוחזקים על־ידה מזה 4 שנים, ולכן איננו יכולים לנסוע ללונדון ולגלות את העניין משם. המישטרה מסרבת להחזיר לנו את הדרכונים, בניגוד להחלטה מפור־שת של השופט קוורץ, בלי שום נימוק הגיוני.

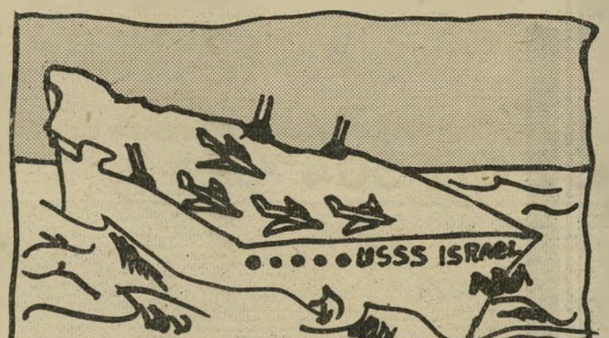
ארמנד איחיין, הדר־יוסף

● ● ●

לא טובעת

שר־הביטחון הסביר את חשיבותה של ישראל ל־ארצות־הברית כאשר הג־דיר אותה כנושאת־מטו־סים שאינה טובעת

...אינה טובעת — ניחא. אבל נושאת־מטוסים יכולה להישרף, רחמנא־ליצלן, לעלות על שירטון,

להיות מופצצת בניטרונים, ועוד כיוצא באלו. אני מקווה שלשר־הביטחון יש ביטוח מכגון־דא.

גרשון ורד, תל־אביב

● ● ●

קנה רצוץ

הנימוקים לשיתוף הפעולה האיסטרטגי עם ארצות־הברית אינם תקפים, טר־ען הקורא

שר־הביטחון מנסה להבהיל את בית ישראל מפני האיום הסובייטי על ישראל. צריך להבהיר שכלל לא ברור שאכן ישראל היא יעד רוסי. ברית־המועצות מחפשת משאבים, מרחבים ודרכי תחבורה לאסיה, לאפריקה ולאמריקה. ישראל אינה עונה על היעדים הללו.

אם יש לשר־הביטחון מטרות אחרות שלא פירטן, כדאי שיזכור שכל המדינות שחיפשו את עזרת ארצות־הברית הפסידו, אם כאשר התמוטט המישטר הפנימי, ואם ב־מאבקם נגד מדינות שכנות. גם ארצות־הברית עצמה הפסידה את מערכותיה הצבאיות בקובה, ב־וויאט־נאם, באיראן ועוד.

יותר מכך, ארצות־הברית נחל־צה תמיד להציל את אוייבי יש־ראל מידה, ומדינות ערב מצאו אצלה תמיד אוזן קשבת.

ואולי מחפש שר־הביטחון ב־ארצות־הברית סיוע למימשל ה־פנימי בישראל — גם מבחינה זאת ארצות־הברית היא משענת קנה רצוץ. ואפילו מבחינה כל־כלית אין מצבה של ארצות־הברית מאפשר לה לתמוך בישראל, וזה אולי מזלה של ישראל שתצטרך לזנוח משענת זאת, ולסמוך על כוחות עצמה בלבד.

עמי ליכנה, עין־חרוד מאוחד

● ● ●

הבדואים, החרדים והנשק

בשבועות האחרונים אנו שומעים במקביל על שני מקרים של הפגנות אזר־חים. במיקרה אחד מוחים החרדים על החפירות ב־עיר דוד שבירושלים, ב־מיקרה השני, מתנגדים ה־בדואים לנישולם מאדמו־תיהם באיזור תל־א־מלח שבנגב

בשני המיקרים מפעילים המפ־גינים כוח, זורקים אבנים, מפזרים מסמרים ומציבים באריקדות. ב־ירושלים מתרחש הדבר מול ה־משטרה. בנגב — מול טרקטורים של מינהל הביצוע ושוטרי מישמר־הגבול.

אך כאן מסתיים הדימיון.

כאשר מדובר בבדואים, מדווח מעריב מה־8.9.81: „מפקד יחידת מישמר־הגבול השתמש בנישקו ל־אחר שהמתפרעים לא שעו לאזה־רותיו. הוא ירה שלוש יריות־אזהרה באוויר. לבסוף הצליחו אנשי מיש־מר־הגבול להשליט סדר במקום."

לא יהיה זה מיותר להזכיר ל־ציבור הישראלי כי „השלטת סדר" מסוג זה נגד הבדואים גרמה ב־26.2.81 למותה הטראגי של ראני־מה סביח אבו־לגיימה, בת 30, אם ל־6 ילדים. חייל צה"ל, שפעל על־סמך פקודה, ירה שלוש יריות ל־עבר טנדר שבו נסעה. אחד ה־כדורים פגע בראשה. למרבה ה־בושה נשפט החייל ל־38 ימי כלא, והקצין הפוקד אפילו לא הועמד לדין.

על פי תיק שהועבר ליועץ ה־משפטי לממשלה, הפרופ' יצחק זמיר, ב־21.1.80, על־ידי האגודה לזכויות האזרח בישראל, התרחשו ב־3 השנים האחרונות לפחות 15 מקרים שבהם השתמשו רשויות השילטון בנשק חם נגד אזרחים בדואים בלתי חמושים בנגב.

(המשך בעמוד 20)

תענית יום הגיבורים

לפני שמונה שנים פר־צה מילחמת יום־הכי־פורים

אם ישנם עוד כאלה (אפי־קורסים), אשר אינם לוקחים חלק בהילכות יום־הכיפורים, אז לפחות יתייחדו עם נשמות הגיבורים שחרפו נפשם למען הגנתה של מדינת ישראל, ו־יקחו אף הם חלק במינהג אבותינו: יצומו. אפילו חצי יום, יבקרו בבתי־כנסת לאמי־רת הקדיש ולשמיעתו, לא יעשנו בפומבי ולא יסעו כבלי ריכבם. ועל כך נאמר:

השנה במשך יום־הכיפורים /
לא נעשן ולא נדליק גפרורים /
/ לא נאכל ולא נשתה /
לא נצחק, לא נבכה / ולא
נשכח את נשמות הגיבורים.

אם, תל־אביב

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון זמכון יגעי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* קנגת נלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •
תל-אביב יורמת 4 ליד דיזנגוף 190 229388 226066
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אוזמים "סלון אוזה"

הגיעו דגמי 82

עם 6 שנים אחריות נגד חלודה במכוניות נוסעים

בנפחי מנוע 1796 CC

PEUGEOT 504 המחיר החל מ-* **255,070** ש"ח

בנפחי מנוע 1796 CC 1971 CC

PEUGEOT 505 המחיר החל מ-* **291,046** ש"ח

בנפחי מנוע 954 CC 1124 CC 1219 CC

PEUGEOT 104 המחיר החל מ-* **129,037** ש"ח

בנפחי מנוע 1290 CC 1472 CC

PEUGEOT 305 המחיר החל מ-* **176,357** ש"ח

בנפחי מנוע 1796 CC

PEUGEOT 504 סטיישן המחיר החל מ-* **270,259** ש"ח

בנפחי מנוע 1290 CC 1472 CC

PEUGEOT 305 סטיישן המחיר החל מ-* **195,102** ש"ח

* המחיר כולל מע"מ נכון ליום **6.10.81**

האריות שבחבורה

PEUGEOT

המפיץ הבלעדי: דוד לובינסקי בע"מ, תל-אביב: רח' שונצינו 16, טל. 333214-6. ירושלים: רח' הס 3 טל. 228488. סוכנויות ירושלים: מוסך גסנר, איזור התעשיה טל. 523221-2. חיפה: אוריאל כהן, רח' אלנבי 51, טל. 531282-3. רכב הצפון בע"מ שדרות בן-גוריון (שד' הכרמל) 8 טל. 520461. נצרת: מישל וזוהיר סרוג'י, מרכז התעשיה החדש, טל. 71339 - 56860. חדרה: קל-נע שיווק רכב בע"מ, הרברט סמואל 25, טל. 31689. שכם: עומר כליפא, רח' פייסל, טל. 7894. רמאללה: מכון "אל מצרי" אל בירה, איזור התעשיה, טל. 3657. באר שבע: מוסך אכספרס, איזור התעשיה, טל. 78292. אשנב הנגב, דרך חברון 3, טל. 33210. אשקלון: אלבי ושות' סוכנות לרכב פיג'ו, איזור התעשיה, טל. 052-52757. כפר סבא: מוסך פוספלד, טל. 20161. נתניה: לוינקופף הרמן, רח' שוהם 4, טל. 37821; 35081.

מכתבים

(המשך מעמוד 18)

עד היום לא התקבלה כל תגובה, מהממשלה בנוגע לתיק זה.

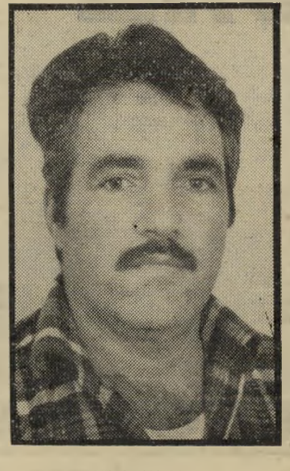
אנו קוראים לממשלה להורות למישטרה, למישמר־הגבול, לצבא ולסיירת־הירוקה להפסיק את ה־שימוש בנשק חם נגד אזרחים בדואים בנגב, ולהעמיד למישפט את נציגי השילטון שהשתמשו ב־נשקם בעבר.

הרב יונתן פרידמן,
דב קורן, באר־שבע

● ● ●

הגנה על העבר

אסתר רטנר תקפה את הארכיאולוגים אשר לדב־ריה השתתפו בפסטיבל ה־

קורא יהב
בעד הארכיאולוגים

לאומנות („פורום", העו־לם־חזה 2297)

הארכיאולוגים חופרים באתרים שונים, החל מהשיכבה העליונה ו־התקופה התורכית־ממלוכית, ועד השכבות התחתונות ביותר (התקו־פה הכנענית). אסתר שואלת: „מתי שמעתם שמצאו מימצאים על העבר הערבי בארץ זו, ופירסמו אותם?" כותבת נכבדה: לכי אל הלכסיקון הארכיאולוגי של פרופסור אברהם נגב, או אל האנציקלופדיה לחפי־רות ארץ ישראל ומיצאי ערכים רבים שמתייחסים לאתרים ולמימ־צאים ערבים.

מאות מאמרים בנושאים אלה פורסמו בכתבי העת קדמוניות. הטענה הנוספת תמוהה עוד יו־תר: שהארכיאולוגים לא מתעניי־נים בתולדות האדם הקדמון. ה־אמנם? האם לא שמעה אסתר רטנר על החפירות בנחל המערות במשך עשרות בשנים, בנצרת וב־עמק־הירדן?

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

להחכונן לאולימפיאדה

יש לארגן מחדש את מע־רכת הספורט בארץ

כדי שיהיה לנו חומר לאולימ־פיאדות הבאות ונוכל להעמיד ב־דום לשמע ההימנון שלנו את טו־בי הספורטאים בעולם, צריך לאר־גן היטב את הספורט, וטובה שעה אחת קודם.

אנו חייבים לדעת שבהכנת ספורטאים לאולימפיאדה לא מתחילים חודשיים לפניה, גם לא שנה או שנתיים. הרבה קודם. צריך להסיר כל מיכשול כלכלי. הספורטאים עצמם חייבים לדעת, שמרגע קבלת התנאים הכלכליים המשופרים הם משעובדים לשררת המאמנים.

אני מזהיר: אין להתרכז בספור־טאים בודדים, כמו שהיה במיקרה של אסתר שחמורוב, האחת ה־יחידה. יש לנו בארץ הרבה „נדיה קומנצ'י", שפשוש לא גילו אותן, ואם לא נבצע חיפוש מעמיק, אנו עלולים לאבד את נקודת־האור ה־יחידה שהצית טל ברודי כשהעלה אותנו על המפה.

רפי אליהו, חיפה

רהיטים

ברמת-גן **תכנון ועיצוב פנים.**

איכות ללא פשרות

התאמה
וביצוע
לפי מידות
הלקוח

שירין את **חדרים**

רמת-גן, קריניצי 10 (ע"י כופר-הישוב) 731407

איתן עמיחי
הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, בשמירה על בריאותך ורכושך.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-8 רש' מס' 21 עסק 481/75

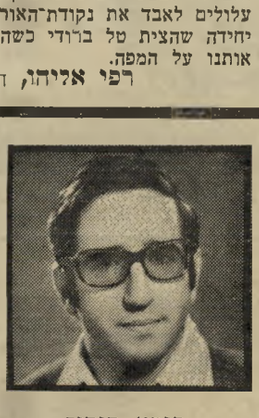

תעריפון המנויים של העולם הזה החל מ־1.10.81

	לשנה בשקל				לחצי שנה בשקל
	מחיר חתימה	תוצאות משלוח	מע"מ	סה"כ	סה"כ
◆ בארץ	545	+ 45	+ 70	= 660	380
◆ לארצות תבל דואר רגיל	545	+ 145	+ 83	= 773	420
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אויר					
◆ אירופה	545	+ 240	+ 94	= 879	470
◆ ארה"ב, קנדה, מקסיקו	545	+ 607	+ 138	= 1290	720
◆ ונצואלה, ברזיל, ארגנטינה, קולומביה, פרו, אוסטרליה, ניו זילנד	545	+ 1252	+ 203	= 2000	1050
◆ גאנה, חוף השנהב, ניגריה, דרום-אפריקה, טוגו, חבש, קניה	545	+ 723	+ 152	= 1420	750
◆ פנמה, טאיוון, יפן	545	+ 910	+ 175	= 1630	890
◆ תאילנד, הונג-קונג, סינגפור, קוריאה	545	+ 741	+ 154	= 1440	780

היכן הבושה?

קורא סיבוב
רוח הקודש

עם תום מעשה המרכבה ה־קואליציוני נגלה לעינינו הנד־המות מבול ההצעות, שהכינו הדתיים, למען הפעלתה של כפייה דתית במערומיה. ומה הם מבקשים?

20 מיליון שקל לאגודת־יש־ראל על חשבון הקפאת התק־נים בבתי־החולים — קיצור דרך מרשים לשם הגדלת רוו־חיה של חברת־הקדישא המונו־פוליסטית. נושא גיור כהלכה הפך ל„ציפור נפשה" של ה־אומה. איסור מוחלט בשיווק בשר חזיר. כניעתם של ארליך, פת וגרופר בנושא תפעולה של הכרמלית בחיפה. ובתל־אביב, כניעתו החפוזה והמתנצלת של צ'יצ' בנושא הדולפינריום ב־שבת. ועתה שטח ג'י בחפירות עיר־דוד בירושלים.

הגבלות טפלות לכאורה הול־כות ומתרבות בקצב מסחרר והן מצטרפות, אט־אט, למעשה שיזור חרוזים על חוט — מע־שה מחרוזת. ואם זכורה לנו עדיין תחילתה של הכפייה הדתית הרי את סופה אין רו־אים באופק. ההיפך הוא הנכון: שרשרת ההתנכלויות לחרויות האדם החופשי היא רק בראשית דרכה!

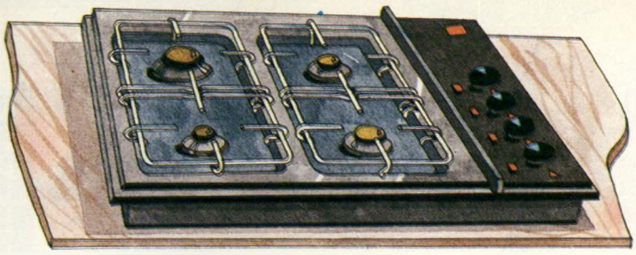
האיש הנאור חש כי נעשה כאן לא רק מעשה ברברי ה־מחזיר את האזרח לחשכת ימי הביניים, אלא אף מעשה זנות רוחנית.

וכל זה נעשה תוך כדי הע־מדת פנים דמוקרטית ונאורה, בסבר פנים צדקני, למדני, חמור וקפדני... הרב גורן נראה כמו רוח הקודש, שלבשה פתע דמות בשר־ודם ועברה איפור אינטנסיבי באולפני הטלוויזיה. השרים, סגני־השרים וחברי־הכנסת הדתיים מספרים לנו, מול מצלמות הטלוויזיה ורמ־קולי הראדיו, מה יפה היתה הארץ אילו בידם מצוי היה השילטון המוחלט. ולמרות כש־לונה של מפד"ל בבחירות הם מתנהגים כאילו אספו את כל ההצלחות האפשריות, ועוד ידם נטויה...

בסופו של דבר, מסתבר כי הם יותר רומנטיקאים בעימקי נשמתם מאשר פוליטיקאים מפוכחים: על חסרונותיה של המציאות הרצויה הם מפצים עצמם באשליות דמיוניות.

והיכן הבושה?

יצחק סיבוב, תל־אביב

התנור האירופאי של פזגז.

OLMAR-יחמם לך גם את הלב

אולמר הינו תנור בישול ואפיה חדיש ומשוכלל, בעל עיצוב חדשני, מקורי ויוצא דופן. **לאולמר** דפנות מנירוסטה אל־חלד, משטח להבות מנירוסטה או אמייל על פי בחירתך, ומכסה עליון עשוי זכוכית מרהיבת עין. **לאולמר** 4 להבות גז עם הצתה אלקטרונית, ושני מצבי פעולה - להבה גדולה ומהירה, ולהבה קטנה וחסכונית. **לאולמר** תא אפיה חשמלי המצוייד בטרמוסטט חדיש, השומר על טמפרטורה רצויה ופיזור חום אחיד.
להשיג גם בדגמי BILD-IN לכיריים נפרדים.

OLMAR-יופי עם טעם

תנור **אולמר** נועד להקל עלייך את החיים במטבח, לפיכך הוא לא רק יפה, אלא גם נוח לבישול, קל לתפעול ולנקוי. תפקוד התנור פשוט וקל, הגישה לתא האפייה נוחה ביותר, ואת יכולה לראות את הנאפה דרך החלון הרחב בעזרת התאורה הפנימית. **לאולמר** שעון דיגיטלי חדיש המאפשר הפעלה והפסקה אוטומטיים ומשחרר אותך מהטירחה הכרוכה בהמתנה לסיום האפייה.

OLMAR-מבית טוב-פזגז

פזגז, חברת הגז הגדולה בארץ, החברה שקרוב לחצי מליון עקרות בית מרוצות ממנה ונותנות בה את אמונן. כן, אנו מציעים לך את תנור היוקרה של **אולמר** עם השירות והאחריות של פזגז - עובדה נוספת שתחמם לך את הלב.

8,950 ש' מחיר היכרות מיוחד לזמן מוגבל.
חסכון של 2,500 ש'.

כדאי לך לראות ולקנות את התנור האירופאי של פזגז.
תנור OLMAR - כעת במחיר היכרות מיוחד של 8,950.-* שקל בלבד!
הכיני את מטעמי החגים בתנור האירופאי היוקרתי, עם האחריות והשירות המעולים של פזגז.

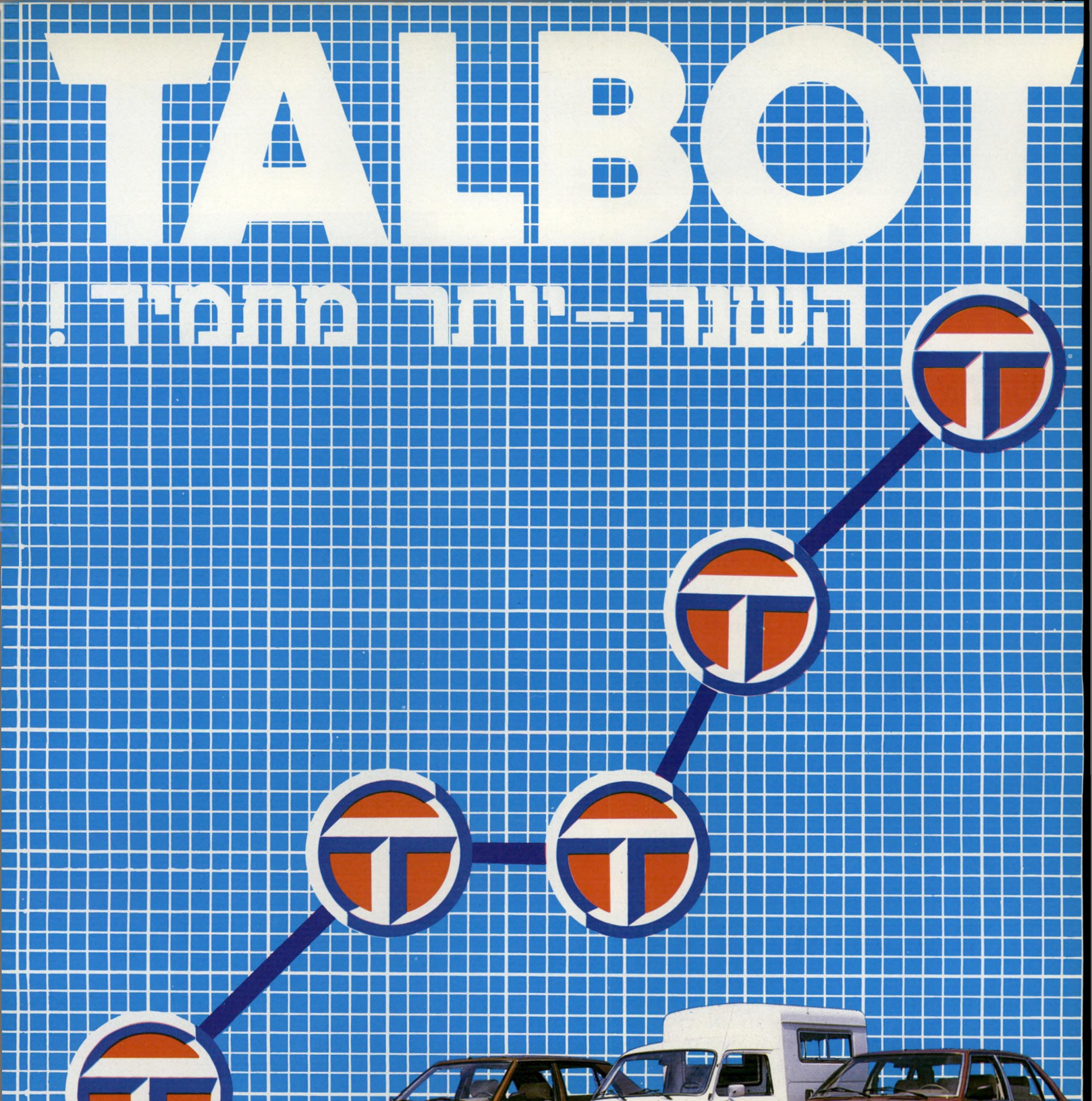

* לא כולל מע"מ.

OLMAR התנור ל'נשים עם טעם טוב.

TALBOT

השנה — יותר מתמיד!

הגיעו דגמי טלבו 1982

סולרה 1600 SX, סולרה 1300 LS, טלבו מסחרית 1100, טנדר טלבו 1100, הורייזן 1100 LS, הורייזן 1300 GL, הורייזן 1500 SX.

מכשירי תנועה בע"מ: תל־אביב — דרך פתח־תקוה 74, טל' 336115 ● חיפה — דרך העצמאות 104, טל' 04־524475 ● סוכני משנה: אילת — מוסך "אורים" טל' 059־74066 ● באר שבע — נגב, מוסך כרמלי, דרך חברון, טל' 057־77021 ● נגב, טל' 057־75824 ● בני־ברק — דבש, ז'בוטינסקי 162, טל' 704646 ● טבריה — אחים כהן — טל' 067־90878 ● ירושלים — שייקביץ, תלפיות, טל' 02־715867 ● נצרת — אחים סרוג'י, טל' 065־71339 ● נתניה — לוינקופף, ספיר 1, טל' 053־35082 ● עפולה — שחף, שרת 10, טל' 065־298301 ● קרית שמונה — "רכב הבשן" טל' 067־40939 ● ראשון־לציון — י.מ. בע"מ, הרצל 2, טל' 995643/942770 ● רמתיים — אלעזר לב, השיקמים 41, טל' 052־34218 ●

הדרך למכונית טובה עוברת בבית טוב — מכשירי תנועה

ג'יהאן סאדאת מספרת על בעלה בראיון שערך עמה עורך העולם הזה בדצמבר 1977

ג'יהאן סאדאת ואורי אבנרי במישרדה של ג'יהאן במרכז השיקום בקאהיר

אבנרי: בעלך הותיר רושם עמוק בלב העם בישראל. הוא היה יכול לרוץ עתה בבחירות לראשות הממשלה (ג'יהאן צוחקת) מה היה חלקך ברעיון הזה?

ג'יהאן: ובכן, במועד מוקדם הרבה יותר שלחתי את המיכתב (אל אמו של חייל ישראלי שנהרג במלחמה)...

אבנרי: כיצד עלה במוחך הרעיון לשלוח את המיכתב?

ג'יהאן: היא שלחה אלי מיכתב, והוא נגע לליבי מאד, כאם. הזדהיתי עם ריגשותיה. לא התייחסתי ללאומיותה.

למרות הנסיבות, עליך לזכור שהיתה זו תקופה קשה מאד. זה היה במהלך המלחמה. עדיין לא היתה אפילו הפסקת־אש, ואני השבתי על המיכתב זמן קצר לאחר־מכן. לא חיכיתי זמן רב.

אני זוכרת שטילפנתי אל שר־הביטחון, וביקשתי ממנו לסייע (למצוא את גופתו של החייל הישראלי שנהרג.) הוא עשה כמיטב יכולתו. היו שם שניים, בנה של האשה וחייל נוסף. מצאו את החייל השני, אבל את בנה לא מצאו. הוא אמר לי זאת, אחרי שעשה כל מה שהיה לאל־ידו לעשות.

אבנרי: מי, גמאסי?

ג'יהאן: לא, זה שקדם לו.

אבנרי: איסמעיל?

ג'יהאן: כן, איסמעיל. ואחר־כך כתבתי לה תשובה על מיכתבה, מעומק ליבי אבל ידידי אמרו שאין זה הזמן המתאים.

אבנרי: האם נועצת בבעלך בקשר את מיספר־הטלפון ואני אתקשר אליכם בחזרה." הוא חשב שזאת בדיחה. הוא לא האמין.

אני רוצה לספר לך מה קרה בביתי. נגשתי אל בעלי וסיפרתי לו שהיהודים בארצנו סובלים, והם עניים מאד. והרי הם אזרחים שלנו. ילדי ישבו שם, ו־האמן לי, הם אמרו — כל אחד מהם — „אמא, אנחנו מוכנים לתת את כל כס־פנו." יש להם כסף מועט מאד, כמובן, אבל אתה יודע מהי ההרגשה. „אנחנו רוצים לספר לו," אמרו, „אנחנו רוצים להיפגש איתו." ואני אמרתי: „חכו עד שתשמעו מה שיש לאביכם לומר."

ואז אמרתי לבעלי: „לפני שאני מבטיחה לו משהו, אני רוצה לדעת שאתה לא לכך? את פופולאריות כאן, העם אוהב אותך, וזה בוודאי לא מצא חן בעיניו.

■ ■ ■

ג'יהאן: אומנם זה לא היה נוח, אבל אני לא שמעתי בעצתו של איש. יש לי בן, ואני העמדתי את עצמי במקום האשה ושאלתי את עצמי: אילו איבדתי את בני, כיצד הייתי מרגישה? וברוח זו השבתי לה. ידידי אמרו: „זה לא טוב. האם שאלת את בעלך?" ואני אמרתי: „לא," אחר־כך, כשהלכתי אל בעלי ו־סיפרתי לו על מיכתבי אל האשה היש־ראלית, הוא אמר: „לא עכשיו. מוטב לחכות." ואני אמרתי: „אבל כבר עניתי לה." אז הוא שאל: „אם כך, מדוע באת לשאול בעצתי?"

האמן לי, כך הרגשתי אז, וכך אני עדיין מרגישה. מעל לכל אני מאמינה כי כולנו חייבים להיות אנושיים. במועד מאוחר יותר כתבתי גם לסטודנט ישראלי.

אבל היו לא רק מיכתבים. יום אחד שמעתי שהיהודים בארצנו סובלים מבע־יות שונות. שמעתי זאת מאחד מידידי. אז ביקשתי ממישרדי שיתקשרו אל — איך אתם קוראים לזה... — אל הרבי. כשהוא שמע שהגברת הראשונה מבקשת להיפגש איתו הוא היה נרגש מאד, ו־אמר: „מה עשיתי? תנו לי זמן, אדבר עם עורך־הדין שלי." ואז אמרו לו: „היא מבקשת רק להיפגש אתך, זה הכל." הוא אמר: „אבל לא ביקשתי שום דבר!" הוא שאל אם מדברים ממעונו של ה־נשיא, וכשענו לו בחיוב ביקש: „תנו לי תעזור לו מצד הממשלה. או אולי אתה רוצה שאתן לו באופן פרטי, מכספם של ילדי? הוא אמר: „ברור שאני אחראי לכל אחד במדינה הזאת." ואז הרבי צילצל ובא להיפגש איתנו, והוא נפגש גם עם ילדי. ואני שאלתי: „האם אתם סובלים עוני?" אמרתי לו שאין לו צורך לפחד מדבר. כולנו מצרים, מישפחה אחת. הוא אמר שהם אינם סובלים, אבל ביקש את מיספר הטלפון שלי ואמר שיטלפן אלי בכל פעם שיזדקק למשהו. הוא אכן טילפן כדי לספר לי שקרה משהו לקבי־רים היהודיים.

אבנרי: מה היתה תרומתך לרעיונו של בעלך לבקר בישראל?

ג'יהאן: אם לדבר בכנות, האמן לי — שמעתי זאת לראשונה בטלוויזיה, כמו כל האחרים. אבל הייתי מאושרת מאד.

אבנרי: אין ספק שהיתה לך השפעה בלתי־ישירה רבה בעניין זה.

ג'יהאן: בעלי מאז־ומתמיד האמין בשלום, ויש לו אישיות כל־כך חזקה עד שאיני מאמינה שהוא זקוק לעצות ממני. האמן לי, כולנו כל המישפחה — כולל הילדים — מאמינים בשלום.

■ ■ ■

אבנרי: אילו אמרתי לך שכל נשות ישראל מאזינות לך ברגע זה, מה היית אומרת להן?

ג'יהאן: הייתי אומרת להן שהנשים בישראל הן בדיוק כמונו, בתשוקתן ל־שלום. כל בני העם הישראלי קיבלו את פני בעלי בחמימות גדולה, שנגעה לליבו מאד. אבל כעת אנו ממתינים לשילטונות ישראל שיתנו אותו הדבר לעם המצרי. אני מאמינה שישראל ומצריים, וכל שאר אומות העולם, ממתינים עתה לראות מה תהיה התשובה הישראלית לבעלי.

אבנרי: מה היית רוצה שתהיה תשו־בתה של ישראל?

ג'יהאן: כמו מעשהו של בעלי. אנו רוצים לחיות בשלום, ואנו מקבלים את ישראל כעובדה קיימת. ברצוני לומר לך שאמרתי זאת גם במהלך מילחמת אוק־טובר, כשטיפלתי בחיילינו. כשביקרתי אצלם בבתי־החולים, אחדים מהם אמרו „בפעם הבאה כשניפגש, זה יהיה בתל־אביב." ואני אמרתי: „לא. אם אתם בבית. יצאתי לסעוד עם ידידים. בשובי, מצאתי את בתי הצעירה, הקרויה אף היא ג'יהאן, והיא אמרה לי: „אמא, את יו־דעת שאבא נוסע לישראל?" גם בעלי ישב שם. ואני שאלתי: „האם זה נכון?" הוא אמר לי: „כן." איני מסוגלת לתאר מה עבר בליבי ובמוחי באותו רגע. נהג־תי כאשה ששכחה את גילה. הייתי מאו־שרת כילדה. אמרתי לו: „הרי זה הדבר הנפלא ביותר שאמרת בחייך! אתה ב־אמת מתכוון לכך, אנוור?" הוא אמר: „כמובן. הרי את מכירה אותי, ג'יהאן. אני מתכוון לכל מה שאני אומר." ואז שאלתי: „אבל האם הם ישלחו לך הז־מנה?" והוא השיב: „אני יודע שאקבל הזמנה." אמרתי: „תהיה לך התנגדות לכך? את פופולאריות כאן, העם אוהב אותך, וזה בוודאי לא מצא חן בעיניו.

■ ■ ■

ג'יהאן: אומנם זה לא היה נוח, אבל אני לא שמעתי בעצתו של איש. יש לי בן, ואני העמדתי את עצמי במקום האשה ושאלתי את עצמי: אילו איבדתי את בני, כיצד הייתי מרגישה? וברוח זו השבתי לה. ידידי אמרו: „זה לא טוב. האם שאלת את בעלך?" ואני אמרתי: „לא," אחר־כך, כשהלכתי אל בעלי ו־סיפרתי לו על מיכתבי אל האשה היש־ראלית, הוא אמר: „לא עכשיו. מוטב לחכות." ואני אמרתי: „אבל כבר עניתי לה." אז הוא שאל: „אם כך, מדוע באת לשאול בעצתי?"

האמן לי, כך הרגשתי אז, וכך אני עדיין מרגישה. מעל לכל אני מאמינה כי כולנו חייבים להיות אנושיים. במועד מאוחר יותר כתבתי גם לסטודנט ישראלי.

אבל היו לא רק מיכתבים. יום אחד שמעתי שהיהודים בארצנו סובלים מבע־יות שונות. שמעתי זאת מאחד מידידי. אז ביקשתי ממישרדי שיתקשרו אל — איך אתם קוראים לזה... — אל הרבי. כשהוא שמע שהגברת הראשונה מבקשת להיפגש איתו הוא היה נרגש מאד, ו־אמר: „מה עשיתי? תנו לי זמן, אדבר עם עורך־הדין שלי." ואז אמרו לו: „היא מבקשת רק להיפגש אתך, זה הכל." הוא אמר: „אבל לא ביקשתי שום דבר!" הוא שאל אם מדברים ממעונו של ה־נשיא, וכשענו לו בחיוב ביקש: „תנו לי

„הוא אדם חזק!"

לכך? את פופולאריות כאן, העם אוהב אותך, וזה בוודאי לא מצא חן בעיניו.

■ ■ ■

ג'יהאן: אומנם זה לא היה נוח, אבל אני לא שמעתי בעצתו של איש. יש לי בן, ואני העמדתי את עצמי במקום האשה ושאלתי את עצמי: אילו איבדתי את בני, כיצד הייתי מרגישה? וברוח זו השבתי לה. ידידי אמרו: „זה לא טוב. האם שאלת את בעלך?" ואני אמרתי: „לא," אחר־כך, כשהלכתי אל בעלי ו־סיפרתי לו על מיכתבי אל האשה היש־ראלית, הוא אמר: „לא עכשיו. מוטב לחכות." ואני אמרתי: „אבל כבר עניתי לה." אז הוא שאל: „אם כך, מדוע באת לשאול בעצתי?"

האמן לי, כך הרגשתי אז, וכך אני עדיין מרגישה. מעל לכל אני מאמינה כי כולנו חייבים להיות אנושיים. במועד מאוחר יותר כתבתי גם לסטודנט ישראלי.

אבל היו לא רק מיכתבים. יום אחד שמעתי שהיהודים בארצנו סובלים מבע־יות שונות. שמעתי זאת מאחד מידידי. אז ביקשתי ממישרדי שיתקשרו אל — איך אתם קוראים לזה... — אל הרבי. כשהוא שמע שהגברת הראשונה מבקשת להיפגש איתו הוא היה נרגש מאד, ו־אמר: „מה עשיתי? תנו לי זמן, אדבר עם עורך־הדין שלי." ואז אמרו לו: „היא מבקשת רק להיפגש אתך, זה הכל." הוא אמר: „אבל לא ביקשתי שום דבר!" הוא שאל אם מדברים ממעונו של ה־נשיא, וכשענו לו בחיוב ביקש: „תנו לי

רוצים להיפגש איתנו, ניפגש בסיני, לא בתל־אביב. כיוון שתל־אביב היא ארצם."

אבנרי: תמהני, יודעת את, כיצד הגיע בעלך לכלל רעיון יחידי־במינו זה?

ג'יהאן: הוא אדם אוהב־שלום, האמן לי. הבה ואספר לך. במהלך מילחמת אוקטובר, כאשר חש שמצריים הגיעה כבר לשיאה, אמר: „הגענו לשיא." ואז הלך לפרלמנט ונשא את נאומו. הוא קם ואמר: „אני שולח את ידי לשלום."

מאוחר יותר פתח את תעלת־סואץ, כדי לאפשר לכולם לחזור לבתיהם שבסואץ ובאיסמעיליה, והיתה התנגדות גדולה לכך. אמרו שזה לא הזמן המתאים. אבל הוא אמר: „אני עושה זאת למען ה־שלום." הוא יודע מה הוא עושה, והוא עמל למען השלום.

אבנרי: העמל למען השלום אינו זהה לעשיית צעד כה יוצא־דופן. הייתי רוצה לשאול אותך, ואותו: כיצד עלה במוחו הרעיון?

ג'יהאן: הבה נראה מה קרה אחרי המילחמה. מה אנחנו רוצים? אנחנו רו־צים את אדמתנו. האם זוהי בקשה מופ־רזת? בסדר, מדינת ישראל היא עובדה. כבר הודינו בכך. ומה עכשיו? איננו רו־צים יותר לאבד רבים מבנינו. איננו רו־צים לאבד עוד מתקציבינו המוקדש ל־מאמץ המילחמתי. ובכן, הבה נחשוב: מהי הדרך הקצרה ביותר אל השלום? וזה מה שהוא עשה.

בוא ואספר לך. באותו הערב לא הייתי גדולה, גם אצלנו." והוא השיב: „אני יודע."

ואז אמרתי לו, כמו שאמרתי לפני מילחמת אוקטובר: „אני אדם שרוצה ב־שלום, ולא רק רוצה בכך. יותר מזה. אבל אני גם מאמינה שעלינו לבנות את ארצנו. לפני שיצאנו למילחמת אוקטובר, למרות התוצאה האפשרית — אם נגצח בה או נובס — עדיין יוותר לנו האמון בעצמנו. איננו מסוג האנשים המשאירים את ארצם כבושה. אנו נכבד את עצמנו והעם יכבד אותנו — ותהיה התוצאה אשר תהיה. כך הרגשתי אז."

„אבל עכשיו אני מרגישה שאנו רו־צים בשלום, ואתה יכול לחוש בכך ב־ביקורך בארצנו.

אבנרי: בעלך חייב לשמור על הקצב הנוכחי, ולא להניח שאחרים מבחוץ יב־למו אותו.

ג'יהאן: לא, לא. הוא אדם חזק ל־מדי לשם כך. אל תדאג.

אבנרי: יודעת את, חיפשתי מקבילה היסטורית לביקורו של בעלך בישראל, ולא מצאתי כזאת.

(מזכירו של הנשיא: „אנו משווים זאת לסלאח אל־דין.")

אבנרי: סלאח אל־דין? כן... פגישתו עם ריצ'ארד לב־הארי... אבל הם השיגו רק שביתת־נשק, בעוד שמר אל־סאדאת שינה את כל השקפת־העולם של שני עמים בן־לילה.

(המשך בעמוד 24)

(המשך מעמוד 23)

ג'יהאן: כן, זה לא היה קל. זה לא היה קל כלל וכלל.

אכנרי זה הצריך אומץ־לב רב.

■ ■ ■

אכנרי: ישראל כולה הפסיקה לעבוד כשבעלך הגיע. אני גר ברחוב ראשי בתל־אביב, וכשבואו של בעלך שודר בטלוויזיה בשידור חי, אשתי קראה לי להביט מבעד לחלון. לא היתה אף מכונית ב־כביש, לא היה אדם על המידרכה. ראיתי רק חתול אחד.

ג'יהאן: מי היה מאמין...

אכנרי: זה היה דבר שלא־ייאמן. אבל הרגע המרגש ביותר אירע כשבעלך ביקר במיסגד אל־אקצה. אני רוחש כבוד רב לאנשים בעלי אומץ־לב פיסי. הוא כרע שם בשורה הראשונה, כשמאות פלסטי־נים מאחוריו. כל אחד מהם היה יכול להיות חבר באירגון פדאי. אבל בעלך לא הסב את ראשו לאחור אפילו פעם אחת. הבטתי בפניו, ואפילו כשקמה מהו־מה קלה מאחוריו הוא לא הביט לאחור. אני חייב לומר שכבר ראיתי אנשים מפ־גינים אומץ־לב, אבל דבר כזה עדיין לא

אופירה נכון וג'יהאן סאדאת
שתי נשיאות

ראיתי. זה הותיר רושם עמוק בישראל. אני סבור שבאותו הרגע החל עמנו מאמין לו.

ג'יהאן: כן, באותו הרגע ילדה בתי, ואני לא ידעתי אם להביט בטלוויזיה או בבתי.

(לאחר־מכן התבוננה ג'יהאן בשער גיל־יון־המזכרת של העולם הזה וצחקה, כיוון שמן התצלום נראה כאילו בגין ואל־סאדאת נושקים זה לזה. היא התבוננה בעניין רב בתצלומים של בעלה מן ה־תקופות השונות בחייו ובתצלומי הביקור.)

ג'יהאן: ראיתי הכל בטלוויזיה. הת־בוננתי בפניו של בעלי. הוא מאופק מאד, יודע אתה. הוא אינו חושף את רגשו־תיו, אלא כולא אותם בתוכו. אינך רואה על פניו דבר. לפני שיצא למסע, אמר־תי לו: „גלה חמימות. אם יחזירו לך חמימות, תדע שהכל בסדר."

ג'יהאן סאדאת הבת מספרת על אביה ועל תוכניותיו לעתיד

בראיון חושפני שערך עמה ראש מערכת העולם הזה

● איך לקרוא לך? בת הנשיא, הגברת עות'מאן, ג'יהאן?

ג'יהאן. אנחנו מדברים, זאת אומרת שאנחנו ידידים. אתה תקרא לי ג'יהאן, ואני אקרא לך יוסי.

● בת כמה את?

אני בת 18. לא רואים?

● יש לי בעייה. איני רוצה לראיין אותך. אף פעם לא ידעתי לראיין נשים יפות.

אז בוא נשוחח, על כל דבר שבעולם. אתה תגיד מה שיש לך להגיד, ואני אגיד מה שיש לי.

אני אתחיל. אני מוכרחה לספר לך על מה שראיתי עד עכשיו.

כשהגענו לחיפה ראיתי עיר יפה. אחרי זה היה הטקס בנמל. אני כבר רגילה ל־טקסים, אבל ההתרגשתי, משום שהטקס היה בישראל. אבל ההתרגשות הכי גדולה שלי היתה בחדר המלון. עמדתי על המירפסת והתבוננתי בנוף היפה של חיפה. ראיתי תמונות של חיפה, הרבה תמונות, אבל הנוף היה נהדר.

לא יכולתי להתאפק ומהמירפסת שלי קראתי לאמא, שהיתה על מירפסת של חדר אחר.

אמרתי לה: „מאמא, תראי איזה יופי." היא הסתכלה על הנוף והתפעלה ממנו כ־מוני. אמא התרגשה אפילו יותר ממני מכל העניין של הביקור פה. אז עד שלא קראתי לה למירפסת, היא לא שמה לב כל־כך לנוף.

אבל אמא זה אמא. פיתאום היא הבחינה שאני מטפסת קצת על המגבהה של ה־מרפסת, מפני שהמעקה הסתיר לי קצת את הנוף, אז כבר קיבלתי ממנה על הראש שאני לא נזהרת.

● איך היחסים בינך לבין הור־יך, אמך ואביך?

אני כבר יומיים מותחת את אמא, ו־אומרת לה כל הזמן שאלי שמים לב ב־ישראל יותר מאשר אליה. אמא צוחקת ונהנית מזה, אבל אני יודעת שזה לא נכון. אתה לא ביקשת לראיין את אמא, וביקשת לראיין אותי. זה עניין שלך. אבל הרבה יותר ביקשו לבאיין את אמא.

גם מה שקרה ברחוב בחיפה, כשהלכתי לקנות נעליים (התנפלות המונית על ג'יהאן הצעירה, שכימעט וסיכנה אותה) לא קרה מפני שאוהבים אותי כאן יותר מאשר אר־תה, אלא שלאמא יש הרבה יותר אנשים ששומרים עליה. אז האנשים לא יכלו ל־התקרב אליה כמו אלי.

■ ■ ■

אבל אם נדבר על היחסים בין ההורים וביני — הם יחסים נהדרים. אני יודעת שאני הבת האהובה עליהם. יכול להיות שזה מפני שאני הבת הצעירה, ויכול להיות שזה ביגלל התנאים המיוחדים, ש־אני עכשיו בבית. אני מתגוררת איתם. גם אמא וגם אבא שוכחים לפעמים בת כמה אני, ומתנהגים אלי כמו אל תינוקת. לפעמים זה נוח. אני מפונקת. אני יודעת שאני מפונקת ושהם מפנקים אותי. אבל הם תמיד יודעים את הגבול. כאשר צריך,

ג'יהאן בכפר דרוזי בגל'ל

שניהם יודעים להתייחס בנוקשות. הייתי קוראה לזה נוקשות חינוכית...

● מי יותר נוקשה כלפיך, אבא או אמא?

זה משתנה לפי הנסיבות. אני מה שנקרא הבת של אבא, אולי מפני שאני יותר דומה לו, ואולי בגלל שאני מתעניינת מאוד במה שהוא עושה.

אני זוכרת, מזמן שהייתי תינוקת חיפש־תי כל תירוץ כדי להיות עד כמה שאפשר יותר עם אבא.

אבל החינוך שלי הוא בכל זאת בידי אמא. ממנה למדתי הרבה. אני חושבת ששניהם קשים אלי באותה מידה כאשר צריך להיות קשה, ושניהם מפנקים אותי באותה מידה כאשר אפשר לפנק.

● יש לך תסביך־אבא?

אני חושבת שכן, ולא רק מפני שאבא הוא הנשיא. אני פשוט נהנית, בעיקר אינטלקטואלית, לשהות במחיצתו. לפע־מים איני יודעת אם אני מפריעה לו או לא, אבל אני מחליטה שלא, כדי שאוכל להיות איתו. כאשר אבא יושב עם אנשים, ואני נכנסת לחדר, והוא לא רוצה שאני אהיה שם, אני מבינה את זה יפה מאוד, גם בלי שהוא יגיד לי.

● מה למדת מאביך?

למדתי ממנו הרבה, וגם למדתי ממנו לעשות דיאטה. עד לפני שנתיים הייתי שמנה, והרבה פחות יפה. הייתי בעצם מכוערת. אני לא אומרת שעכשיו אני יפה. זה אתה אמרת. לפני שנתיים לא היית אומר את זה. אתה מכיר את הצומות של אבא, יש להם פירסום בכל העולם. אני עשיתי דיאטה קשה מאוד של מיצים. רק שתיתי מיץ, והורדתי הרבה מאוד ב־משקל. אבל הדיאטה הזו טובה לא רק להוריד במישקל. פיתאום הבנתי יותר טוב את אבא, והבנתי שדיאטה כזו עוזרת למחשבה. היא נקיה יותר.

● כשהיית קטנה, מה רצית להיות?

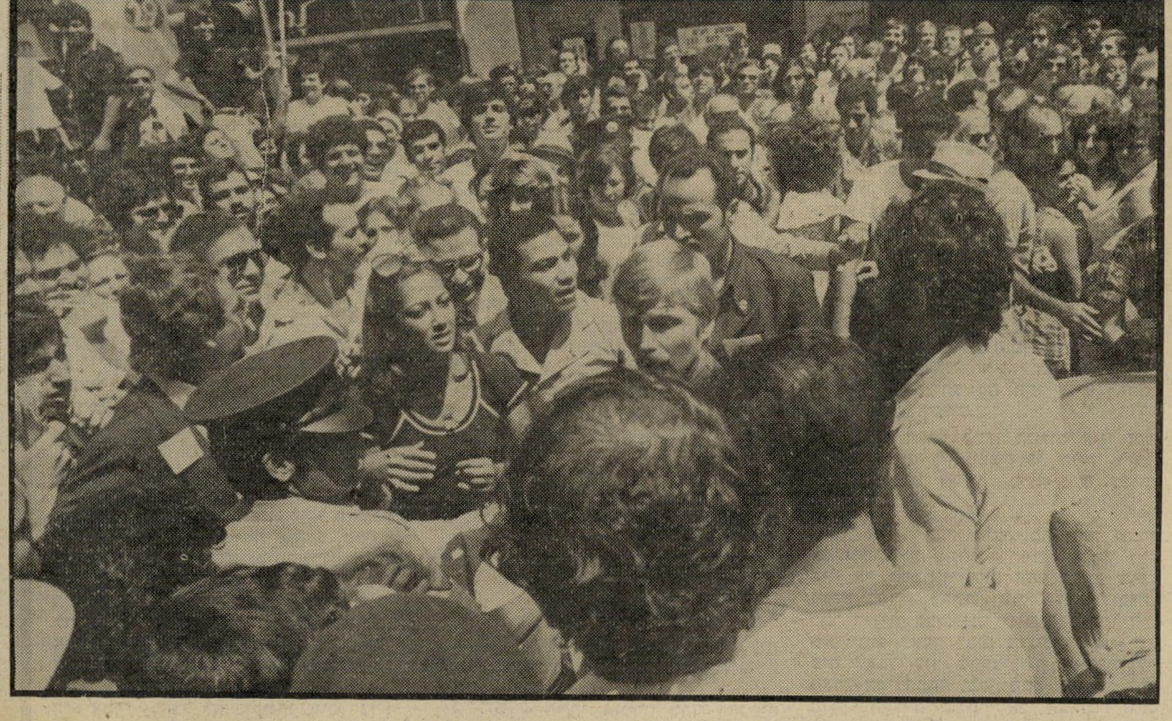
הכל. דיילת, מורה, אחות, פוליטיקאית. אני חושבת שלא היה דבר שלא רציתי להיות.

● ומה תהיי כשתהיי גדולה?

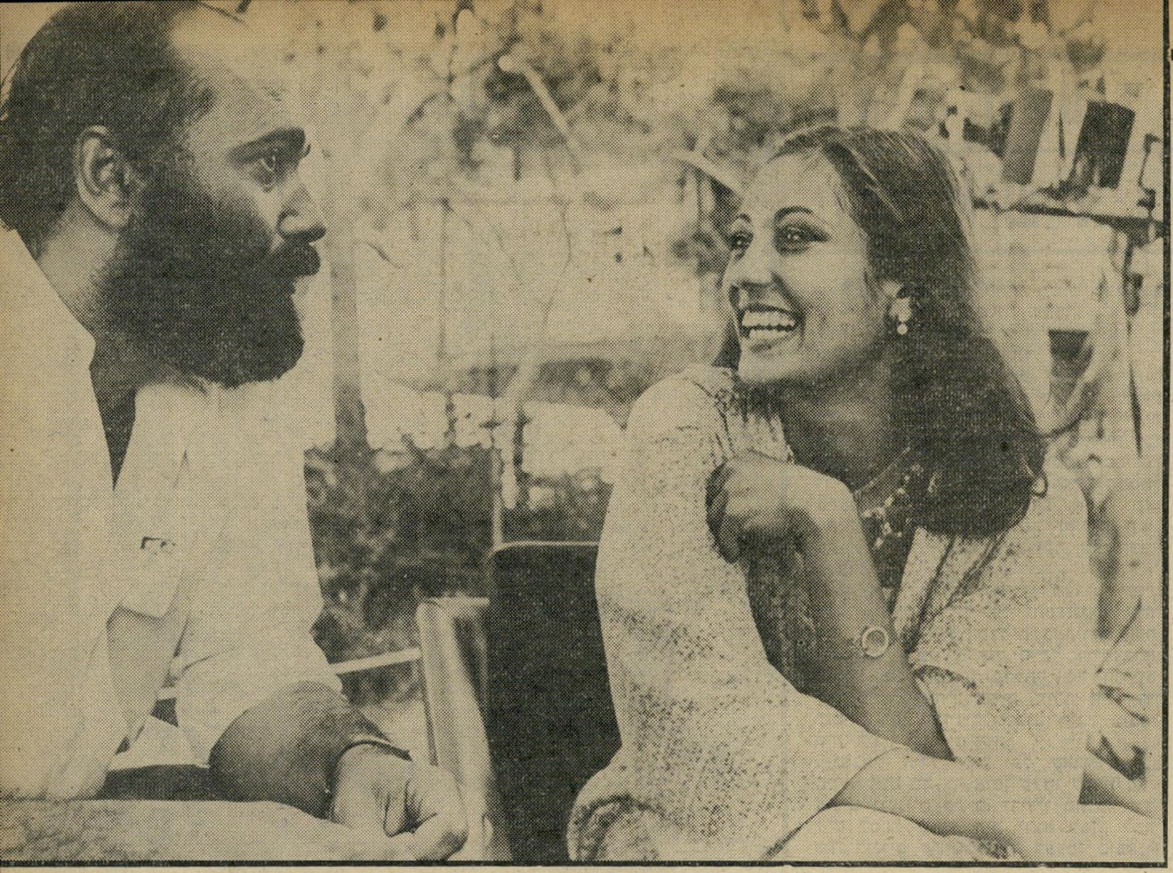
את זה אני יודעת בדיוק. כאשר אסיים את הלימודים שלי, אני אהיה מזכירה של אבא. זה הדבר היחידי שאני רוצה להיות, ואבא מסכים לזה.

● הצעירות הישראליות, שעפ־קן במיבצע־ענק של קבית־חפנים למישפחתך, קיבלו הוראה להת־כש בצניעות, לא חשוף מדי ולא מוגזם מדי, לכבודכם. לפתע את יורדת מהאוניה כשאת לבושה ב־שימלה קייצית, בעלת כתפיים חשופות.

זה לא היה יפה? שמעתי שאתם ארץ מודרנית, וככה אני מתלבשת גם בארץ שלי, שאתם חושבים שהיא פחות מודרנית. ראיתי איך הנשים, ובעיקר הצעירות, מת־לבשות בישראל. איני מדברת על הכפר הדרוזי שהייתי בו. זה דבר אחר. אבל על חיפה, ראיתי את הבחורות שהיו ברחוב, שלא קיבלו הוראות איך להתלבש. אני חושבת שהן לבושות בדיוק כמוני.

ג'יהאן סאדאת בין מעריצים ישראליים בסיור שערכה בחיפה

ג'יהאן סאדאת הבת ויוסי יגאי בגן מלון דן כרמל בחיפה

"יש לי חסכון אבא!"

● מי הרשים אותך ביותר בי־ביקור שלך כאן?

אומרים שאשת־הנשיא שלכם, הגברת אופירה, היא אשה מקסימה. לי לא היו הרבה שיחות אישיות, אבל אמא שלי מוקסמת ממנה. אני ממש מאושבת בשלושת הבנות הצעירות של המנהיגים שהיו איתי. ליטל (ידין) היא צעירה נחמדה, ומצאנו שפה משותפת. חסיה בגין היא אשה מקסימה, חכמה. רואים מייד שהיא הבת של אבא שלה. למרות שהיא הבת של ראש־הממשלה, ונראה כי כולם אוהבים ומעריצים אותה אצלכם, היא מתנהגת בחופשיות רבה עם כולם, וזה מה שמצא חן בעיני אצלה. מיכל, הבת של עזר, היא מקסימה כמו האבא שלה. פתוחה מאוד, לבבית מאוד. אני חושבת שהיא החברה הכי טובה שלי בישראל.

● את מסכימה עם כל הצעדים של אבא שלך בקשר לשלום עם ישראל?

כן. אבא הוא אדם אמיץ וחכם. עברו שנתיים והוכח כי מה שהוא עשה זה נכון. קבלת־הפנים שהיתה לאבא ולנו בחיפה, הוכיחה לי שאף אחד לא הגזים כאשר באו וסיפרו לי איך קיבלו בישראל את אבא בפעמים הקודמות. עד שלא רואים את זה בעיניים, אי־אפשר להרגיש את זה.

העם שלכם הוא עם יפה וחם. הוא מאוד דומה לעם המצרי. בכלל, כשהסתובבתי ברחוב לא הרגשתי הבדל כל־כך גדול בין כאן לאלכסנדריה. האנשים הם אותו הדבר, אם כי כאן משכתי יותר תשומת־לב, בגלל עצם האירוע והחידוש. אני מקווה שבפעמים הבאות, כשאהיה כאן, זה כבר יהיה יותר טבעי, ועם פחות דחי־פות.

אל תבין אותי לא־נכון. גם כאשר דחפו אותי ברחוב בחיפה, אולי קצת נבהלתי יהתחלה, אבל הבנתי שזה מתוך אהבה וידידות. לא רק לי: לאבא, לאמא, לעם שלי. אני לא כועסת בשום פנים ואופן על מה שקרה ברחוב.

● ואת תשובי?

הרבה יותר מוקדם מכפי שאתם חושבים, ואפילו הרבה יותר מוקדם מכפי שההורים שלי חושבים. יש לי עוד הרבה מה לעשות בחיפה, ובכלל בישראל. אני צריכה לפגוש עוד הרבה אנשים, אנשים מכל הסוגים. אני צריכה לעשות קניות.

● את לקוחה קשה. היית בי־חנות־הנעליים יותר מחצי שעה.

זה עוד כלום. לולא היה הלחץ על הדלת של כל הקהל, הייתי נשארת שם עוד יותר, וקונה אולי עוד. יש לי טעם משלי, ואני לא קונה שום־דבר שאינו מוצא חן בעיני עד הסוף. חוץ מזה, קניתי לי דברים, ואני מוכרחה לקנות גם לי־אחיות שלי ולאמא, ובעיקר לאח שלי.

יש לי רק אח אחד, ואני אוהבת אותו יותר מכל דבר אחר בעולם. אני מוכרחה להביא לו מזכרת מישראל. רק כדי להביא לאח שלי מזכרת מכאן היתה שווה לי כל הנסיעה. אז אתה יכול להבין כמה אני אוהבת אותו!

אני גם רוצה ללמוד כמה מילים בעברית לפני שאבוא לכאן, אם כי לפעמים נדמה היה לי שכולם יודעים כאן ערבית. אני יודעת שזה לא נכון, ושרק יוצאי־מצריים יודעים כאן ערבית, אבל יש כמה מילים בסיסיות שכולם יודעים, לכן היה נדמה לי שיודעים.

גם אני יודעת מילים בעברית: „שלום", „אני אוהבת אותך", „אני מעריצה אותך." את המילים האלה למדתי ברגע שהגעתי לישראל, כדי שאוכל לאמר אותם לאבא.

■ ■ ■

● אנחנו התחלנו לדבר על פו־ליטיקה. בואי נדבר קצת על מה שאבא שלך מדבר. פלסטינים, ירו־שלים, שלום כולל.

לא כדאי. אולי אני לא מבינה את הכל כל־כך טוב. בוא נשאיר את זה לאבא שלי.

● אם לא פוליטיקה, אז אל תתני לי תשובה דיפלומטית כי־שאלה הבאה: איך הסתכלת ע־עינו הישראלים, לפני שהתחילו בעניין הזה של השלום?

כל מה שאני אומר עכשיו, צריך להבין שכך חשבתי כאשר הייתי ילדה קטנה. לא אהבתי את הישראלים. הם היו האוייב שלנו, ולקחו לנו את האדמה. הייתי ילדה בת 13 כשהיתה מילחמת אוקטובר, וב־וודאי שלא אהבתי אתכם. אבל לא שנאתי. קיבלתי חינוך בבית שלא לשנוא אף אחד. אבל ללא ספק הסתכלתי עליכם כעל אויבים, עם כל ההיבטים השליליים של התבוננות כזאת. עכשיו אני יודעת שטעיתי.

אבל לא הייתי היחידה. כולם במצריים טעו, ואני משוכנעת שכולם בישראל טעו לגבי העם שלי. היו גם דברים מכוערים, שכל אחד מהצדדים עשה בשנים האלה של המילחמה. אבל כל מי שמודה עכשיו שהוא טעה, נסלח לו על הדברים המכוער־רים. זה טיבו של שלום, לא?

● אם הרגשת כך, איך קיבלת ראשונה את הידיעה על כך ש־אבא שלך עומד לצאת לישראל? אני מתכוון בפעם הראשונה.

אז לא חשבתי על העניין של השלום, אלא על אבא. אני זוכרת איך זה היה. אבא קרא לי אליו לחדר. הוא ישב שם בפנים רציניות. למרות שאבא כימעט תמיד רציני, אני יודעת מתי הוא רציני־רציני. היינו לבד בחדר, והוא אמר לי ש־הוא מתכוון לצאת לישראל.

נבהלתי. אמרתי לו מייד: „אני באה איתך!" רציתי לשמור עליו, שלא יקרה לו שום דבר רע. אני יודעת שזו שטות, אני לא יכולה לשמור עליו אם מישהו רוצה לעשות לו רע, אבל פשוט נבהלתי. זה עתה אמרתי לך מה היו המחשבות שלי על הישראלים. אבל אבא אמר לי שלא יתכן שאני אבוא איתו. לא אני ולא אמא.

בדרך כלל אני לא מתעקשת כשאבא אומר לי לא, כיוון שאני יודעת מהנסיון שזה לא עוזר. כל מה שהוא אומר, הוא אומר אחרי שכבר חשב על זה. אבל הפעם התעקשתי. הבנתי שהרגע הזה הוא גדול, ולא רציתי לבכות, אבל כימעט בכיתי. התעקשתי שהוא יקח אותי איתו, אבל, כמובן, הוא לא הסכים.

אחר־כך הסבירו לי שאין סכנה מצד הישראלים בנסיעה של אבא, וחוץ מזה ישמרו עליו טוב. אבל גם אז, רציתי, בכל זאת, לבוא. רציתי להיות עם אבא דווקא ברגעים גדולים, ובשבילי הנסיעה לישראל היתה מהפכה.

● הבה נחזור אליך. הרושם שיש הוא שאת קצת יותר מתק־דמת ופתוחה מצעירות מצריות אחרות, ולא רק מצריות, וגם הר־בה יותר פתוחה מבנות־המישפחה של מנהיגים אחרים.

כן, אבל אני יודעת לשמור על הגבול. מעולם לא קיבלתי נזיפה או הערה מההורי על איזה דבר שעשיתי, או על־כך שביישתי אותם, גם כהורים וגם כנשיא ואשתו, והאמן לי שאילו היה צורך להעיר, הם היו מעירים לי. קיבלתי הערות מכל מיני אנשים מסביב, שזה לא כל־כך עניינם, אם כי אני יודעת שכוונתם היתה טובה, אבל נראה כי הם פחות מבינים מההורים שלי.

● שאלה לסיום...

מה כבר? אני לא ממהרת!

● כך זאת, שאלה לסיום. את אמרת שאת אוהבת את מה ש־ראית כאן, אוהבת את הישראלים. אמרת שאת מסכימה עם מהלכי־השלום של אבא שלך, ואמרת גם שתחזרי הנה מהר. מה את, ג'י־האן, בזכות עצמך ובתור בתו של הנשיא, יכולה לעשות כדי לקדם עוד יותר את תהליך השלום?

אני חושבת על זה מהרגע שהגעתי הנה. אני בטוחה שכאשר נחזור הביתה, תהיה לי שיחה ארוכה עם אבא שלי על הנושא הזה, ואני אקבל ממנו הדרכה. מה שאני בטוחה זה שגם כאשה מצריה צעירה וגם כבת של הנשיא, אני אעשה כל מה שאני יכולה, כדי שהשלום לא יהיה רק חתימות ופגישות של מנהיגים, אלא גם שלום בין האנשים ברחוב המצרי ובין האנשים ברחוב הישראלי, בין צעירים כמוני וצעירים ישראליים.

יש לי העקשנות של אמא שלי והיסודות של אבא שלי, וגם הרבה מאוד ידידים בגיל שלי, שישמחו להצטרף לכל יוזמה כדי להביא את השלום לרחוב, וזה יהיה השלום המלא. אני מבטיחה לך שעוד תשמע הרבה על מה שאני אעשה בכיוון הזה.

אבל עכשיו יש לי שאלה אליך, אפשר?

● בבקשה.

במצריים היית?

● לא.

אתה לא מתבייש שעיתונאי ישראלי לא ביקר במצריים? אתה לא חושב שאתה, העוסק בהשפעה על אנשים, חייב לבקר במצריים במיסגרת המאמצים להפוך את השלום לעמוק יותר?

האיש המעיד על עצמו שאינו

והוא איש מישפחה חם, אך על

הנאמנות משתלמת

"מ טיבעי איני פוחד משום דבר. גם בעת ההתנקשות עצמה, לא הרגשתי פחד, אפילו לשניה אחת, אם כי הייתי מזועזע. איני פוחד כלל. אם אירגיש פחד, מוטב יהיה שאעזוב את תפקידי," הצהיר מי שמיועד להיות נשיא מצריים החדש, חוסני מובארק, ימים אחדים אחרי רצח אנוור אל־סאדאת. מי שמכיר את מובארק, לא הופתע מסיגנון דברים זה של סגן הנשיא, האיש המסמל במצריים, יותר מכל אדם אחר, מאז מילחמת יום־הכיפורים, את זקיפות הקומה של העם המצרי, ובעיקר של הצבא המצרי.

מובארק, שמכונה על־ידי מצרים וזרים כאחד, האיש בעל פני הספינקס, עשה את דרכו לצמרת המצרית במהירות רבה. הוא נולד לפני 53 שנה בכפר אל־מצלחא, באיזור אל מנופיה בדלתה של הנילוס, למישפחת פלאחים ענייה. הוריו היו אדוקים בדתם, והחינוך שאותו קיבל מובארק היה חינוך דתי נוקשה.

מובארק הילד חלם על קאריירה של חייל. לשם כך אף אימן עצמו לבדו, באמונים גופניים קשים. ידידיו מהכפר יודעים לספר שזוהי היה יוצא לבדו למסעות ליליים קשים, עורך לעצמו מיבחני־כושר ומיבחני־אומץ. לא אחת היה חוזר לביתו מלא חבורות ושותת דם.

בגיל 16 הפסיק את לימודיו ועזב את כפרו. במשך כמה חודשים הסתובב ברחובות קאהיר כשהוא סופג את אווירת העיר הגדולה.

מובארק התגייס לצבא, ובגיל 20 סיים את הקורס הצבאי וקיבל דרגת קצונה. אז החליט לשנות מסלול, לוותר על חיי השדה, שבהם אימן עצמו בשנים האחרונות, ולהפוך לטייס קרבי. הוא הצטרף לקורס־טייס ושנתיים אחר־כך, סיים אותו כחניך מצטיין. הוא מונה, מעל ראשי החניכים האחרים שלמדו איתו באותו קורס, כמדריך טייס בבית־הספר לטיסה והפך עוזרו של המדריך הראשי.

מפקדי חיל־האוויר המצרי הבחינו בטייס המבטיח. הוא מונה כשליש בסיס־ההדרכה, ואחרי תקופת מה בתפקיד זה נשלח להשתלמות במוסקווה, שאליה היו נשלחים רק הטייסים שהוכנו מבעוד מועד להיות קאדר מפקדי חיל־האוויר בעתיד.

אהוד ואינו מחייב

ב מוסקבה הוא קיבל הדרכה על מטוסי טופולב 16 וטופולב 28, וכשחזר לקאהיר מונה למפקד טייסת המפציצים.

בגיל 30 כבר קיבל תפקיד, שלו זוכים, בדרך־כלל, רק קצינים בעלי ותק: נספח צבאי. מובארק נשלח להיות הנספח הצבאי של מצריים בלוב. תפקיד זה הכין אותו במידה רבה לקאריירה בשני תחומים מרכזיים: הדיפלומטיה וההיכרות העמוקה עם לוב, אוייבתה הגדולה של מצריים היום.

במילחמת ששת־הימים מצא עצמו חוסני מובארק, שנודע כבר אז בחיל־האוויר המצרי כטייס מעולה, כמפקד בסיס. כמו יתר טייסי חיל־האוויר המצרי הוא לא הספיק להתרומם מעל פני הקרקע. אך דווקא במילחמה זו התחיל קידומו הממשי לקראת הצמרת.

אחרי המילחמה שם הצבא המצרי את הדגש על שיקומו של חיל־האוויר המובס. שנה אחרי המילחמה מונה מובארק כמפקד בית־הספר לטיסה — תפקיד שבו כיהן רק שנה. הוא שוב הוקפץ בדרגה, ומונה כראש מטה חיל־האוויר המצרי.

ב־1969 הוא קיבל דרגת אלוף, ושלוש שנים אחר־כך, כשהודח מפקד חיל־האוויר, מוצטפא עלי בגדאדי, מונה כמפקד חיל־האוויר. מובארק הכניס רוח חדשה לחייל. הצעיר שעזב את הלימודים הדתיים בכפר בגיל 16, ואחר־כך הקדיש לילות ארוכים ללימודים במיסגרת האקדמיות הצבאיות במצריים ובברית־המועצות, ידע את כוחה של ההשכלה. הוא ניסה לבנות את חיל־האוויר המצרי החדש על כוחות משכילים, קידם בדרגות קצינים בעלי השכלה ועודד את האחרים ללמוד ולהשתלם. עד היום ידיע מובארק כמי שמקדיש שעות רבות מדי לילה לקריאת ספרות יפה. מובארק היה מפקד נערץ בחיל־האוויר המצרי, לא רק על קצינים, אלא גם על חיילים — דבר שהוא נדיר ביותר בצבא המצרי, שבו המגע בין קצינים, בעיקר הבכירים, ובין החיילים הוא מועט. הוא נודע כמפקד נוקשה, שאינו מחייך, אך הגון וישר.

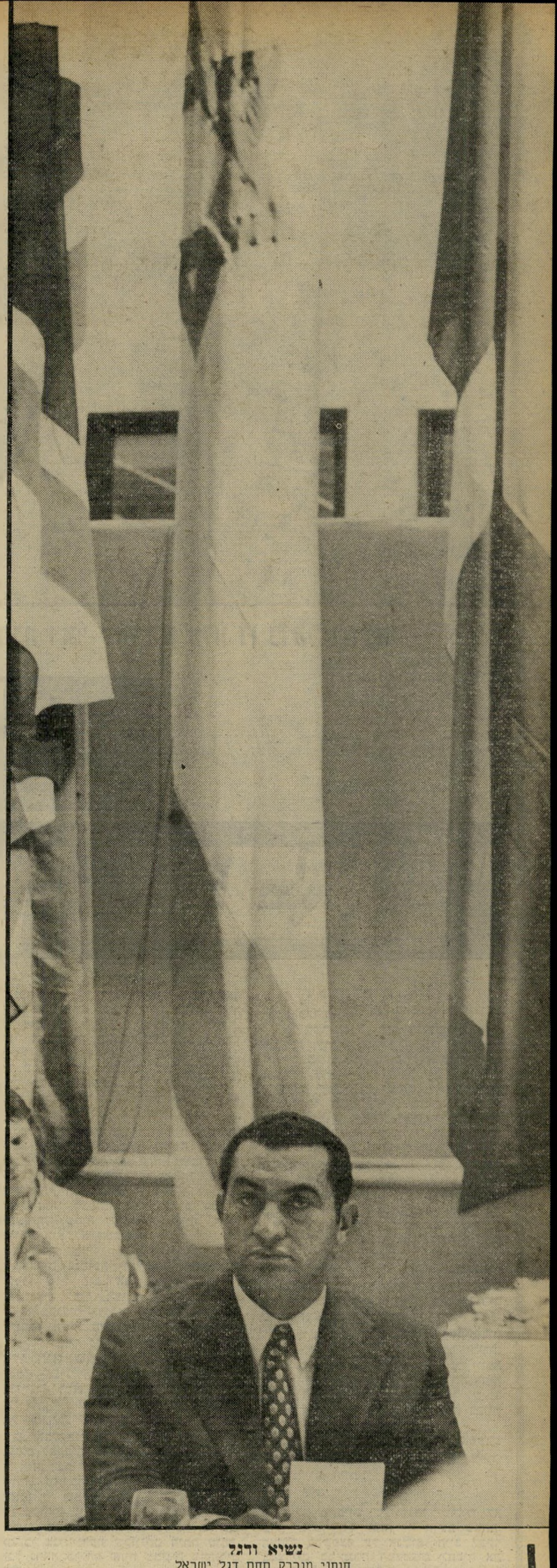
מילחמת יום־הכיפורים הפכה אותו לאחד מגיבורי מצריים. במילחמת ששת־הימים לא הצליח חיל־האוויר להתרומם מעל פני הקרקע והפך לסמל המפלה. במילחמת יום־הכיפורים לחם החיל וסימל למיליוני מצרים את השוני שבין שתי המילחמות. שנתיים אחרי המילחמה נשלף מובארק מהצבא ומונה על־ידי סאדאת כסגן נשיא מצריים — מינוי שהיה בו יותר מהפתעה לצמרת המצרית.

הפגישה הראשונה בין סאדאת למובארק היתה באל־עריש שנים רבות קודם לכן, כשמובארק היה קצין זוטר וסאדאת סגן־אלוף. השניים שוחחו ביניהם שיחה שבעקבותיה אמר סאדאת למלוויו: "שימו לב לבחור הצעיר הזה, הוא עוד יגיע רחוק." סאדאת עצמו דאג מאז שמובארק יגיע רחוק, ועקב אחרי התקדמותו.

יש הטוענים שיחסו של סאדאת למובארק נבע בתחילה מהקשר המיידי שנוצר ביניהם. שניהם באו מאותו מחוז, שניהם היו כפריים וקיבלו אותו חינוך. מאוחר יותר היה סאדאת קשור למובארק יותר מכל בגלל נאמנותו של מובארק אליו. בני מישפחת סאדאת ידעו לספר שהיחיד שסאדאת סומך עליו בכל ליבו, והיחיד שמעולם לא איכזב את הנשיא המצרי המנוח, היה מובארק.

גם הליכותיו האישיות של מובארק מצאו חן בעיני סאדאת. מובארק מתגורר עד היום בדירה צנועה בבית משותף ברובע הליופוליס בקאהיר. אשתו סוזי, משכילה ערביה, נאה ונעימת הליכות, מזכירה בחיצוניותה במידה מסויימת את ג'יהאן סאדאת. לבני הזוג שני בנים, עלה בן ה־20 וג'מאל בן ה־17.

מובארק הוא איש מישפחה למופת, ולמרות עיסוקיו הרבים אינו מחמיץ אף

נשיא ודגל
חוסני מובארק תחת דגל ישראל

פוחד עשה כילד מיבחני אומץ

פיזיקה כל דבר גם בבית

אשת הנשיא
סוזי מוברק

הזדמנות לבלות במחיצת רעייתו ושני ילדיו. למרות היותו איש מישפחה חם, הוא תקיף גם בביתו ודעתו היא הקו־בעת. כשרצתה סוזי ללמוד פסיכולוגיה, עמד על כך מוברק שהיא תלמד מדעי־המדינה באוניברסיטה האמריקאית. סוזי מוברק למדה מדעי־המדינה, מקצוע שב־וודאי ישרת אותה עכשיו כאשת הנשיא.

לשרותו של חוסני מוברק כסגן ה־נשיא שני מאפיינים, השונים והסותרים לכאורה זה את זה. מצד אחד הוא הק־פיד להיות תמיד בצילו של סאדאת, לתפקיד הנשיא. הוא הבין שמוברק, בן הכפר שעלה בדרגות הקצונה, הוא חסר כל נסיון דיפלומטי. הוא הטיל עליו עש־רות שליחויות מעבר לים. היה זה מו־ברק שהכין את כל מסעותיו של סאדאת בבירות המיזרח והמערב, והיה זה מו־ברק שהמשיך, אחר־כך, את המגעים ה־אפורים עם אותן מדינות, ודאג לפרוע את השטרות שקברניטי אותן מדינות חתמו לסאדאת במהלך הביקורים הטיכ־סיים. מוברק נשלח על־ידי סאדאת פע־מים רבות לוואשינגטון. הוא היה בן־

נשיא וראש־ממשלה
חוסני מוברק ומנחם בגין

כשהחליט סאדאת לבוא לישראל, דחק עצמו מוברק לפינה. הוא ידע שזו הבי־מה הגדולה והמפוארת ביותר שבנה ל־עצמו סאדאת, ולא רצה לגזול, ולו ב־מעט, מתשומת־הלב ומהתרועות למנהיג שלו. בישראל הוא ביקר רק פעם אחת, וגם זאת בביקורי הפתוח מרשים של סאדאת כאן, הביקור בבאר־שבע. למרות זאת, היה מוברק שותף לכל מהלכי סא־דאת, השתתף בצורה פעילה ביותר ב־שיחות קמפ־דייוויד, ובעיקר במגעים עם ארצות־הברית. כשנשאל בראיון ע־תונאי מדוע לא ביקר יותר מפעם אחת בישראל, השיב בפשטות: „לא הוזמנתי."

למרות סגירותו הרבה הוא קשר יח־סים הדוקים עם שני אישים ישראליים, עזר וייצמן והשגריר הראשון של ישר־אל בקאהיר, ד"ר אליהו („אלי") בן־אלי־שר. בינו ובין וייצמן נוצרו יחסים ה־מסוגלים להיווצר רק בין שני טייסי קרב. לפי עדויות וייצמן, במפגשים חברתיים מסויימים הסיר מעליו מוברק את הזוית הספינקס, והתגלה כאדם מבריק, נעים ו„אפילו צוחק."

מוברק היה זה שנשלח על־ידי סאדאת לעשות את „העבודה השחורה" בכל מה שנוגע ליחסים עם ישראל. בכל פעם שסאדאת היה רוצה לשלוח אצבע מאיי־מת לכיוון ראש־הממשלה מנחם בגין, היה מוברק יוצא בהצהרה, כמו הצהרתו בחודש ינואר בשנה שעברה, שבה אמר: „בגין מציב מיכשולים בדרך להשגת הסדר מקיף וברי־קיימא במיזרח־התיכון." הצהרה שהקפיצה את ראש־הממשלה.

לעומת זאת, היה זה מוברק שהביע פעם את ההצהרה הפשוטה, החמה והלב־בית ביותר, שנאמרה על־ידי אישיות מצ־רית בכירה, כשתיאר את היחסים בין ישראל ומצרים: „אתם, הישראלים, דר־מים באופייכם ובמיזגכם לנו, המצרים, ועובדה זו היא הערובה הטובה ביותר לשיתוף־פעולה בעתיד." **יוסי ינאי** ■

נשיא ואופוזיציה
אבא אבן, חוסני מוברק, שמעון פרס וחיים בר־לב

שני נשיאים
יצחק נבון וחוסני מוברק

ללמוד עד כמה שיותר מהליכותיו של הנשיא, ומעולם לא להידחק לאור הזר־קורים. מצד שני ריכז מוברק כוח רב, שאותו העניק לו סאדאת: הצבא, שירו־תי־הביטחון, הממשלה, המיפלגה והמיל־חמה בקיצונים הדתיים.

נבואת סאדאת

מוברק הבין היטב את תפקידו כ־סגן נשיא, ובאחד מראיונותיו לעי־תונות ציטט את סאדאת, ביום שבו קרא לו הנשיא מחיל־האוויר והודיע לו על המינוי המפתיע. אמר אז סאדאת בשמץ של נבואה: „איש אינו יכול לראות את הגולד, ואסור שרק אדם אחד ידע את סודות המדינה. אני צריך סגן שיחלק עמי את האחריות בכל הרמות."

נראה היה שסאדאת בונה את מוברק בית במישרד־החוץ האמריקאי ובבית ה־לבן. למעשה, חזר מוברק לקאהיר משלי־חות בארצות־הברית רק יומיים לפני ה־התנקשות.

סאדאת עצמו שמר על מוברק מפני כל מתנגדיו. מטבע הדברים, כשאדם מת־קדם במהירות כה רבה, יש לו מקנאים ואוייבים רבים. סאדאת דחה כל שמועה וכל השמצה שהגיעו אליו על מוברק, לעיתים אף בכעס רב. הוא שילח מעליו בבוז את אותם שבאו למסור לו מידע, כביכול, על חתירתו של מוברק נגדו.

כשעיתונאי של היומון הישראלי בשפה האנגלית, הג'רוסלם פוסט, כתב על חי־לוקי־דעות, כביכול, בין סאדאת למוברק, ועל חתירתו של מוברק לשילטון, נאסר על אותו כתב ועל יתר כתבי הג'רוסלם פוסט להיכנס למצריים. לעומת זאת הק־פיד מוברק עצמו לדחות, בחוסר סבל־לנות, כל רמז או שאלות עיתונאים ביחס לתפקידו כיורש.

13 ימים נוחרו לגמר המבצע!
זניט צבעונית ב-8 תשלומים באספקה מידית

בארה"ב, בארץ ששלחה אדם לירח, מעבורת לחלל, שם יודעים גם לתכנן טלויזיה צבעונית משוכללת ומעולה. זניט זו עובדה. לכל אמריקאי רביעי יש זניט צבעונית בבית כך שאתה — לא זקוק להמלצות טובות יותר. תפוס גם אתה בצבעונית של זניט, המורכבת בישראל, עתה במבצע מכירות מיוחד, לרגל החגים.

גזור ושלח

תפוס את אמריקה בצבעים

בהזדמנות

ZENITH
SYSTEM 3

טלנית תעשיות בע"מ, יצרני זניט בישראל, רח' הכדר 4, איזור התעשיה נתניה. מיקוד 42377, טלפון: 053-33247

ריתמס

תל־אביב — סלון מרכזי, בן־יהודה 32; סלון אדיר, אלנבי 55; סלון אלנבי 113, אלנבי 113; שיווק הוגן, דיזנגוף סנטר; אילן, בן־יהודה 170; ירושלים — פרידלנדר, יפו 50; אחים לוי, שלומציון המלכה 18; שיר יחזקאל, יפו 117; ליאור, שמאי 23; אלקטרו בית, יפו 72; חיפה — רדיו אורון, ככר מאירהוף; אילת — דרור אלקטרוניקה, מרכז עברונה; עמי סל אלקטרוניקה, מרכז עברונה; טופז, שד' התמרים 133; אשדוד — סוכנויות דרום, מרכז א' 31; אשקלון — כהנא, צה"ל פינת הרצל; באר־שבע — סלון צמרת, החלוץ 114; ארמקס, ההסתדרות 37; סלון מרכזי, הרצל פינת רמב"ם; בת־ים — סלון הוד, בלפור 48; סלון צמרת, רוטשילד 40; דימונה — כליפה, מרכז מסחרי; פילים יצחק, רימון 443; הרצליה — אמפיסל, סוקולוב 16; חדרה — חשמלית, הרברט סמואל 68; גלקור, הנשיא 71; רדיו הכט־רוטשילד 38; חולון — אמדו, סוקולוב 65; טבריה — קובי, רח' הגליל; יבנה — פיזנטי, מרכז מסחרי; יהוחם — סוריה רוני, מרכז מסחרי; כפר־סבא — בן שלוש, רח' וייצמן 101; כרמיאל — אחים סט, מרכז מסחרי; אלקטרו, מרכז מסחרי; לוד — פאוזי, הרצל 66; נהריה — גורה אברהם, גבעת כצנלסון; נס־ציונה — פינקלשטיין, וייצמן 27; נצרת — מנסור, פאולוס השישי; אלקטרו סנטר, מרכז מסחרי רסקו; נתניה — חשמלית, שמואל הנציב 26; נתניה לעולה, הרצל 29; נתיבות — לוגסי, מרכז מסחרי; עכו — אחים סט, בן־עמי 43; עפולה — שושני, ברנר 3; פרדס־כץ — שעשוע, ז'בוטינסקי 114; פתח־תקווה — גלה־120, ההגנה 16; טבל, ההסתדרות 13; קרית־אתא — שפרן, עצמאות 58; קרית־גת — סלון טוקיו, מרכז מסחרי; קרית־ים — נפתלברג, שד' ירושלים 3; קרית־מלאכי — לוגסי, מרכז מסחרי; ראשון־לציון — ורד־אלקטרוניקס, ביאליק 10; סלון מרכזי, הרצל 103; רחובות — אלקטרוניקה שרות, בית הפועלים 4; נחום את מזרחי, הרצל 187; רמלה — אוניברסל, ביאליק 2; רמת־גן — פינדר, ביאליק 75; שלח, שד' ירושלים 40; רעננה — סלון אפי, אחוזה 109; שדרות — סעדון יהודה, מרכז מסחרי; תל־מונד — הקיה, מרכז מסחרי.

תושבי ירושלים, ת"א והמרכז!

בואו לחזות בתצוגות והדגמות בהשתתפות נציגי זניט בישראל ב„יריד לזוג הצעיר", גני התערוכה ת"א, 10.10—20.10, ב„יריד ירושלים" בגיני האומה, ירו-

עידור

צל"ש

עזר לא רצה להאמין

● למערכת החדשות של גלי צה"ל לא יכול היה להיות יום מתאים פחות, לסיקור ארוע בעל חשיבות כה גדולה כרצח **אנוור אל־סאדאת**, מאשר היום השלישי האחרון. מנהל החדשות של התחנה הצבאית, **יוסי עקאדי**, היה בחוץ־לארץ. ממלא מקומו, **אבי ברזילי**, שכב מרותק למיטתו. את שרביט ניהול השידורים לקח לידיו **יוסי עוזרד**, שבימים כתיקונם הוא עורך יומן חדשות ועורך ראשי של התכנית נכון לעכשיו.

תוך כמה דקות, מרגע היוודע ההתנק־

מפיק עזרד
נכון לתמיד

שות, היו בתחנה מפקד גלי צה"ל, **צבי** („צביקה") **שפירא** וסגנו **אלון שלו**. השניים רק פיקחו על עבודת הצוות, לא התערבו בעבודה ויכלו לחכך ידיהם בהנאה.

תוך שניות הופעלה, בפעם הראשונה מאז הוקמה, מערכת שידורי החירום של התחנה. כתבי גלי צה"ל ברחבי העולם הוזעקו וקיבלו הנחיות לשידורים חיים. **רפי מן**, איש התחנה בניו־יורק, נשאר במשך שעות ארוכות צמוד למכשיר הטלפון כשמולו שלושה מקלטי טלוויזיה, של שלושת הרשתות הגדולות בארצות־הברית, והוא מדווח לארץ דיווחים שוטפים. פרשנים הוזעקו לאולפן ואישים קיבלו הודעות: עוד מעט נראיין אתכם. פעמים רבות היו אלה עובדי גלי צה"ל ש„בישרו" לאישי המדינה על מה שארע בקאהיר.

עוזרד וחבריו להפקה השכילו להבין את גודל הדראמה באותן השעות שבהן לא היה ברור אם סאדאת רק נפצע או שהוא נהרג. הם קטעו את שידורה של **תמר גוין**, שדיווחה על התגובות בפארים, כדי למסור את הודעת **רפי מן** על כך שהנשיא המצרי מת. תוך שניות התבקשו אישי המדינה להגיב על מותו של סאדאת ומשך הדקות הוכנסו לשידור כתבים מכל רחבי העולם שהביאו עוד ועוד אישורים לכך שסאדאת אכן נהרג.

יצחק נבון, מנחם בגין, שימחה ארזיך, שימעון פרס, יוסף בורג וראש מכון שילוח **איתמר רבינוביץ** שיתפו פעולה עם גלי צה"ל והגיבו על האסון. רק אחד, מידידיו הישראלים הקרובים של סאדאת, שר־הביטחון לשעבר **עזר וייצמן**, סירב לקבל את מותו של סאדאת כעובדה. הוא רצה להאמין שסאדאת אכן חי. כשהתל **חוסני מובארק** לשדר את ההודעה הרשמית על מותו של סאדאת הועלה וייצמן על קו הטלפון ואנשי גלי צה"ל השמיעו לו בשידור ישיר את דבריו של מובארק. רק אז נתן וייצמן תגובה נרגשת שהיוותה עוד מיסמך עיתונאי מעולה מאלה שהשיגו עובדי התחנה באותו היום.

מאחרי המסך

טוב להיות חולה

העובדה שקול ישראל היתה התחנה הראשונה בעולם ששידרה את הידיעה על ההתנקשות בחיי נשיא מצריים **אנוור אל־סאדאת** מהווה הישג ממדרגה ראשונה לקול ישראל. אולם הישג זה הושג, כמו במקרים רבים דומים, תודות ליד המקרה.

כתב מערכת החדשות **אריה גום** לא הרגיש בטוב באותו יום ונשאר בביתו. גוס החליט להקליט את מהלך מיצעד השישה באוקטובר בקאהיר. לפתע הפסיק הקריין המצרי את שידוריו וחידשם כעבור דקות מיספר. גוס טילפן במהירות למערכת החדשות והודיע: „קרה משהוא במצריים."

הוא מיהר למערכת כשהוא נוטל עימו את סרט ההקלטה ואת הרשם קול האישי שלו. במערכת חזרו להשמיע את הסרט ואז שמעו את קולות נפץ היריות ואף אוטקת אמבולנס או רכב בטחוני אחר.

אז היה ברור שמשהו רציני ארע במצריים. ההתחנה נכנסה לפעולה. כשהגיעו אישורים נוספים לחשדות של גוס, שידר קול ישראל את הידיעה.

יום הילטון בטלוויזיה

בכל מערכות העיתונים ברחבי העולם יזכר היום השלישי, השישה באוקטובר, כיום שבו נרצח נשיא מצריים. במערכת החדשות של הטלוויזיה בירושלים כבר יש שם אחר ליום זה: „יום הילטון".

בשעות אחר־הצהריים, כשכבר היה ידוע שהיתה התנקשות בחייו של נשיא מצ־

מנחם סער
לנוח במלון

ריים, היתה מערכת החדשות של הטלוויזיה שקטה ושלווה. הידיעות מוושינגטון טענו בתוקף רב ש**אנוור אל־סאדאת** פצוע קשה, אך כל מי שאוהב חיים קלים קיבל את הידיעות ממצריים שהנשיא רק נפצע בידו.

כל תחנת טלוויזיה בעולם המכבדת את עצמה, פתחה באותו רגע גל פתוח. גם הטלוויזיה הישראלית עשתה זאת בעבר פעמים רבות, בעת ארועים חשובים כפיגועים בסבוי במעלות ובביקורי אישים חשובים במדינה. מנהל החדשות בטלוויזיה, **טוביה סער**, לא חשב שהארוע מצדיק מאמץ מייוחד. הוא הודיע לעובדים: „אני הולך לנוח בחדרי במלון הילטון. תזעיקו אותי רק אם יהיה משהו חשוב."

איש לא הבין מה יכול להיות חשוב יותר, מהבחינה העיתונאית, מאשר התנקשות בחיי נשיא מצרים. רק בשעה חמש הצליח עורך מבט **מיכה לימור** לשכנע את סער, שנח בחדרו בהילטון, להסכים למהדורה קצרה. המהדורה, כמו המהדורה הנרחבת ששודרה בשעה תשע בערב, שעה שגם סער הבין את חשיבות האירועים, היתה בושה לאינטליגנציה של צופי הטלוויזיה בישראל, אפילו ה־

תחרות בריאה

התחרות היא בדרך כלל בין השלושה: הטלוויזיה, קול ישראל וגלי צה"ל. כמו בארועים רבים בחודשים האחרונים, יצאה הטלוויזיה מהמירוץ כבר בשלבים הראשונים ונותרו שניים: מנהל הרדיו **גיל־עון לכ־ארי** ומפקד גלי צה"ל **צבי** („צביקה") **שפירא**.

מנחם לכ־ארי
— מי היה טוב יותר?

את כל הכוחות שלהם למאבק וגרמו לרבים להזיז את מחוג המקלט שלהם הרחק ימינה, לעבר גלי צה"ל.

בעוד קול ישראל הקדים בכמה דקות את גלי צה"ל בהודעה הראשונה על התנקשות, הוכיחו אנשי גלי צה"ל את כושר הבימוי והתיזמון שלהם. הגל הפתוח של גלי צה"ל היה מהיר, עדכני ומגוון.

לשיאה הגיעה התחרות בין השניים ברגעי הדרמה האמיתית, כשהידיעות על האפשרות שאנוור אל־סאדאת לא רק נפצע בידו אלא מת, החלו להגיע בטלפונים ובטלפרינטרים. גלי צה"ל היו הראשונים ששידרו את הידיעה על אפשרות זו, בעוד שבמערכת קול ישראל עדיין היססו. כתבי ועורכי התחנה הצבאית הבינו כי זו הדראמה האמיתית של השידור הרדיופוני, והצליחו לחפות על ההפסד בנקודות שהיה להם בצהרי היום, כשקול ישראל השיג אותם בידיעה הראשונה, ואף השיגו יתרון על הרדיו הממלכתי.

מפקד שפירא
מי היה הראשון —

בתחילה נדמה היה שידו של קול ישראל על העליונה. הוא היה הראשון ששידר את דבר ההתנקשות בנשיא מצריים **אנוור אל־סאדאת**, ומנהלו נתן הוראה לפתוח מיד את הגל.

אך גלי צה"ל לא פיגרו. הם הכניסו תחנה השכנה, ירדן, הביאה מהדורת חדשות מקצועית יותר מזו הישראלית.

יערי נשאר בארץ

כתב הטלוויזיה הישראלית לענייני ערבים, **אהוד יערי**, הבין כבר ברגע הראשון את החשיבות הפוליטית והעיתונאית של מה שעומד להתפתח במצריים אחרי ההתנקשות ב**אנוור אל־סאדאת**. יערי התחנן לפני מנהליו לאפשר לו לצאת מיד לקאהיר, אולם אלה השיבו לו: „זה לא מספיק חשוב."

יערי החליט לצאת על חשבונו לבירה המצרית. למחרת יום ההתנקשות הוא התקשר עם מישרד הנסיעות שלו אך אז התברר שהוא איחר במיקצת. השגרירות המצרית הקפיאה ליום את נתינת האשרות, עד שיתבררו דברים.

אולם יומיים אלה שחלפו לימדו גם את מנהליו של יערי פרק בעיתונות והם הסכימו לנסיעתו. בעוד **אריה גום** מהרדיו, שנסע ביום ההתנקשות למצריים, בבירכתו של מנהל הרדיו **גדעון לכ־ארי**, משדר שידורים ישירים מהבירה הסוערת, יצא יערי רק בערב ההלווית.

רק לא בגדה

בעוד מנהלי מחלקת החדשות בטלוויזיה נמנו, גילו דווקא ראשי רשות־השידור עירנות מפתיעה, מייד עם היוודע ההתנקשות ב**אנוור אל־סאדאת**.

יושב־ראש הוועד המנהל של רשות השידור, הפרופסור **ראובן ירון**, ומנכ"ל הרשות **יוסף** („טומי") **לפיד** מיהרו להוריד הוראה חד־משמעית מייד עם קבלת הידיעה על ההתנקשות: אין לראיין את תושבי הגדה המערבית ואסור לקבל את תגובתם על רצח הנשיא המצרי.

וירשובסקי רוצה רדיו

ח"כ סיעת שינוי **מרדכי וירשובסקי** עקב כמו רבים אחרים אחרי שידורי הרדיו, אחרי שנודע על ההתנקשות בנשיא מצריים.

חבר־הכנסת הפעלתן, היודע עיתונות מהי, מיהר להתקשר אל יושב־ראש הוועד המנהל של רשות־השידור, הפרופסור **ראובן ירון**, ולדרוש ממנו שלא לסגור את הרדיו ביום־הכיפורים. הסביר וירשוב־

כתב יערי
לא מספיק חשוב

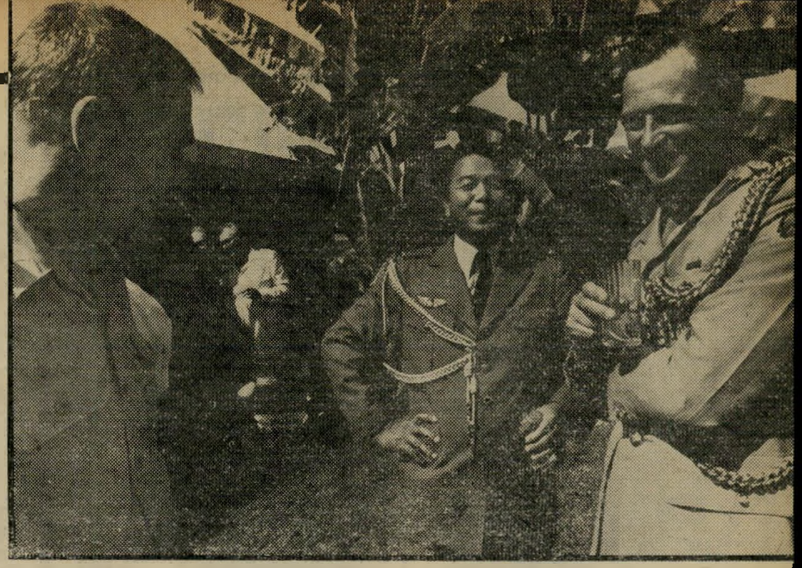
סקי לירון: „העם כולו מרותק למה שקורה במצריים. חבל שכולם יאזינו לבי.בי.סי. ולתחנות הערביות במקום לקול ישראל."

מבלי להעלות כלל את הנושא לדיון בוועד המנהל דחה ירון את בקשתו של וירשובסקי.

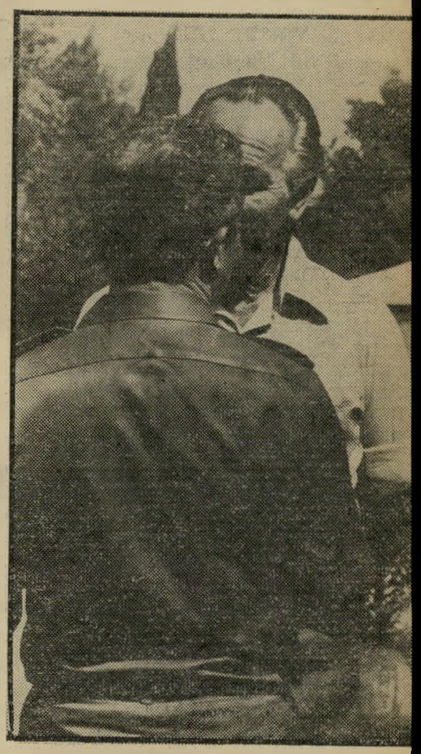
הארץ כולה שמעה את הידיעה בתדהמה, מלבד ה

המסיבה הא

הנספחים הצבאיים מחלוצצים ונהנים במסיבה

ב**ארץ התחיל** הכל במסיבה. בשעה שאנוור אל־סאדאת עמד על בימת־ההצדעה באיצטדיון נאצר בקאהיר והצדיע לחיילים שעברו על פניו, ערך השגריר המצרי בתל־אביב, סעד מורתדא, מסיבה בביתו בכפר־שמריהו.

על טופס ההזמנה נרשם, בכתב־יד: „כדי לחגוג את יום הצבא המצרי ואת סוף המילחמות בין מצריים וישראל."

מועד המסיבה היה בלתי־רגיל: מ־12 בצהריים עד 1.30 אחרי־הצהריים.

הפחדנים שלא באו

ב**שנה שעברה** עוררה מסיבה כזו סערה בישראל, כאשר אנשי־התחייה מחו בקולי־קולות נגד חגיגה שנערכה ב־יום־השנה למילחמת יום־הכיפורים, שבה נפלו חיילים ישראליים כה רבים. לשווא אמרו שוחרי־השלום כי דווקא יום־השנה למילחמה הוא המועד הנכון לחגוג את השלום, שהרי קורבנות המילחמה הביאו את השלום, והשלום הוא משאת־נפשו של כל חייל, בצאתו לקרב.

נראה כי נסיון זה של השנה שעברה עשה את שלו. השנה פחדו הפוליטיקאים לבוא.

מכל חברי־הכנסת, רק שימעון פרס העז להופיע, כשהוא לבוש בחולצה כחולה פתוחה. אף אחד מחברי־הממשלה לא בא. מי שהאמין כי לפחות אריק שרון, חוצה־התעלה, יבוא באופן הפגנתי למסיבה זו, אוכזב. אריק הלך לחגוג

עניים שבאו: פרס ושמיר

משקאות ופלאפל: האורחים הישראליים המעטים

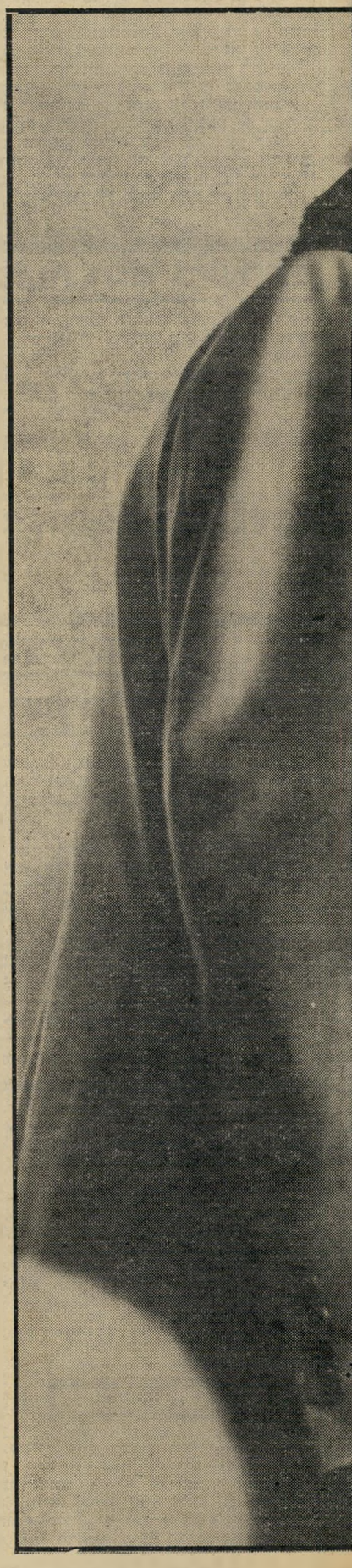
הרגע הגורלי: השגריר האמריקאי מספר לשגריר

...וגגים בשגרירות המצרית

מחרונה

דאגה וזעזוע: סעד מורתדא שומע על פציעת נשיאו מפי השגריר סם לואיס

סעד מורתדא היה אולי מאוכזב שלא באו שרים אך נדהם שקיבל את הידיעה המרה

בהתנחלות חדשה. גם עזר וייצמן לא בא.

על הדשא של בית־השגריר (השייך למחותנו של יצחק רבין, שלא בא גם הוא), עמדו, שוחחו, שתו ואכלו פלאפל הנספחים הצבאיים של השגרירויות ה־שונות, במדיהם הססגוניים, וביניהם קצין ישראלי אחד: אברשה טמיר, נציג ישר־אל בוועדה הצבאית המשותפת המצרית־ישראלית, שנשלח על־ידי שרון.

מלבדם נכחו במקום הכתבים לענייני ערביים, כמה שגרירים, כמה נכבדים מקרב ערביי־ישראל, כמה עיתונאיות לענייני־חברה.

מעמד סוריאליסטי

אם היה מורתדא מאוכזב, לא הראה זאת. הוא התלוצץ עם אורחיו והפ־גין את כושרו הדיפלומטי.

כך עברה השעה 1 — השעה שבה

ד"ין בפתח השגרירות

הודיע קול ישראל לראשונה כי קרה משהו במיצעד בקאהיר. איש במסיבה לא שמע על כך. גם אנשי השגרירות המצ־רית, שכולם נכחו במסיבה, לא ידעו. החגיגה נמשכה.

בדיעבד היה למעמד משהו סוריאליסטי. בעוד שבארץ החלה הידיעה מתפשטת וגורמת להתרגשות ולתדהמה, נמשכה החגיגה בבית השגריר בכפר־שמריהו, כאילו היה זה אי בודד בים.

בשעה 1.30, כאשר רוב האורחים החלו עוזבים, הופיע במקום השגריר האמרי־קאי, סם לואיס. בפנים רציניות התלחש עם השגריר המצרי. יתכן כי בהתלחשות זו נמסר לשגריר המצרי לראשונה על מה שקרה.

על כל פנים, רק אחרי שרוב האורחים הלכו נודע למורתדא כי קרה משהו חמור מאוד במצריים.

האורחים חזרו למחרת היום — לבניין השגרירות, כדי להביע תנחומים לשגריר ולחתום בספר המתאבלים.

למחרת היום: נבון מביע תנחומים בשגרירות

מ'יצר' מה שקרה בקאהיר

דף תשקיף

הנשיא

רצה לנסוע

נשיא המדינה יצחק נבון רצה להיות הנציג הישראלי הבכיר בהלוויית נשיא מצריים אנוור אל־סאדאת. הנשיא העביר את בקשתו לראש־הממשלה מנחם בגין באמצעות מזכיר־הממשלה אריה נאור, בטענו שעל־פי כללי הטקס צריך נשיא להשתתף בהלוויית נשיא.

תגובתו של בגין היתה: „לא. אני נוסע ושנינו לא יכולים לנסוע.“ בגין כלל לא העלה את בקשת הנשיא במליאת הממשלה.

שומרי הראש

ברחו

על־פי דיווחים וניתוחים של מומחי ביטחון אמריקאיים, ברחו ארבעת שומרי הראש של נשיא מצריים אנוור אל־סאדאת, שניצבו בין בימת הכבוד ובין מסדון המיצעד, ברגע שבו נפתחו היריות והפקירו את הנשיא.

עתה התגלה שכל מערכת השמירה האישית על נשיא מצריים מומנה ותודרכה על־ידי הסי־איי־אי. לשומרי הראש המצריים ניתנו האביזרים המשוכללים והחדישים ביותר, והם נחשבו לשומרי הראש המצויידים ביותר בעולם.

מוברק רצה

את „מעריב“

בתחרות בין הצהרונים בישראל היכה בסוף השבוע מעריב את ידיעות אחרונות, כששליח מעריב לקאהיר, הצלם שייע סגל, קיבל ראיון בילעדי עם יורשו של סאדאת, חוסני מוברק.

הראיון היה ביוזמת מוברק. לפני כחודשיים העניק מוברק ראיון לכתב „מעריב“ עודד גרנות. מוברק היה מרוצה מהראיון כפי שפירסמו גרנות, וחיפש ביוזמתו את כתב „מעריב“ כדי לתת לו ראיון בילעדי.

אגב, מעריב החליט לשלוח את סגל לקאהיר אחרי ההתנקשות, לגמרי במיקרה. השגרירות המצרית בתל־אביב סירבה יום אחרי ההתנקשות להוציא אשרות כניסה לעיתונאים ישראלים. סגל נושא בדרכון זר ואינו צריך אשרה למצריים, ולכן הוא היה זה שנשלח על־ידי המערכת שלו.

לאן נעלם

בן־אלישר

מייד עם היוודע דבר ההתנקשות בחיי אנוור אל־סאדאת, חיפשו ממישרד ראש־הממשלה את שגריר ישראל לשעבר בקאהיר, הד"ר אליהו בן־אלישר. התברר שבן־אלישר יצא באותו הבוקר את ישראל עם רעייתו ניצה לטיול בספרד, מבלי שהשאיר כתובת היכן אפשר למצוא אותו.

נראה כי בן־אלישר נמצא בעיירה נידחת כה אין רדיו, אחרת אין להבין כיצד לא התקשר לישראל אחרי שפורסמה ההתנקשות בסאדאת.

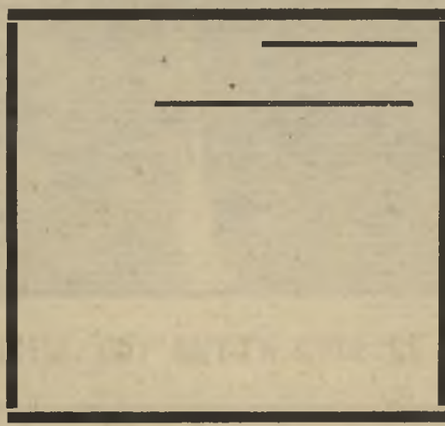
בחוץ־לארץ „נתקע“ גם תת־אלוף דב שיאון, הממונה מטעם צה"ל על המגעים הצבאיים עם מצריים. שיאון לא הצליח למצוא מקום במטוס שיביא אותו לארץ, הגיע לישראל רק בשבת, ולכן לא השתתף בהלוויית הנשיא המצרי.

„אל־על“ שקלה

עוד טיסה

מייד עם היוודע דבר ההתנקשות בנשיא מצריים אנוור אל־סאדאת, שקלה הנהלת „אל־על“ לפנות לשילטונות המצריים להרשות לה להפעיל עוד טיסות ממצריים. כמה אלפי ישראלים שהו ביום ההתנקשות במצריים, וב„אל־על“ חשבו שאלה ירצו לצאת בהמירות מארץ זו.

מאוחר יותר התברר שאין דרישה גדולה לכרטיסים לישראל, ואל־על לא פנתה לשילטונות המצריים.

לינוביץ

יחזור לזירה

השגריר האמריקאי הנודד סול לינוביץ, עומד לחזור לזירה. לינוביץ, אשר חזהו הותר עם עליית רונלד רגן לשילטון בארצות־הברית, ואשר חזר להיות עורך־דין פרטי בוושינגטון, חתם באחרונה על חוזה מייוחד עם מישרד החוץ האמריקאי.

שר־החוץ האמריקאי אלכסנדר הויג, הציה לשכנע את רגן להחזיר את לינוביץ לשירות, למרות שלינוביץ היה אחד מאבות ההסכם עליו תעיזת פנמה, לו התנגד רגן במערכת הבחירות שלו, ולמרות שלינוביץ היה ידוע כאחד מתומכיו של הנשיא הקודם ג'ימי קארטר.

אריק מחכון

לעחיד

שר־הביטחון אריק שרון מכין כבר את אנשי ציוותו לרגע בו הוא ייבחר כראש־הממשלה. זאת על־פי הצהרותיו של מי שהיה עוזרו של שרון, אלי זילבר.

זילבר עזב לאחרונה את לישכתו של שרון ועבר לכהן כעוזרו של השר יצחק מודעי. לדברי זילבר, שירותו אצל מודעי הוא זמני בילבד, משום „שאריק הבטיח להחזיר אותי אליו ברגע שהוא יהיה ראש־ממשלה.“

שמיר יוותר

למודעי

שר־החוץ יצחק שמיר עומד להענות לבקשתו של ראש־הממשלה מנחם בגין, ולהוציא מידי מישרד החוץ את כל נושא הסברת החוץ. בגין ביקש זאת משמיר מאחר שהשר יצחק מודעי הסכים לקבל את תיק ההסברה רק אם הסברת החוץ תעבור למישרד החדש.

עד כה לא הסכים אף שר חוץ אחד לוותר על הסברת החוץ. על רקע זה התפטרו בעבר שר ההסברה אהרון יריב ויועצו של בגין לענייני הסברה, שמואל כץ. ויתורו זה של שמיר יגרור ללא ספק התנגדות עזה מצד עוכדי מישרד החוץ.

חדד מאיים

על המפכ"ל

סגן מפקד המחוז־הצפוני של המישטרה, תת־ניצב רחמים חדד, מפעיל לחצים כבדים על מפכ"ל המישטרה, רב־ניצב אריה איבצן, למנותו כמפקד המחוז הצפוני.

שמו של חדד שורבב לפרשת הסמלת שניסתה להתאבד, בטי עובד. הוא הואשם בכך שביגלל שלא אפשר לה להיפגש עם המפכ"ל, היא נטלה את כדורי השינה. כן סיפרה הסמלת לחוקרי הפרשה, על פרשה בה ניסה חדד להטריד אותה בבית־מלון בטבריה. על־פי מסקנות צוות החקירה, היה זה בסמכותו של חדד שלא לאשר לסמלת עובד פגישה עם המפכ"ל. לגבי הפרשה בטבריה טען הצוות שאין לה קשר ישיר עם הפרשה, למרות שהיה בה טעם לפגם.

חדד טען לפני מקורבין, שהמפכ"ל „חייב לי הרבה“, עוד מהתקופה שאיבצן לא היה מפכ"ל, וכי מוטב לו למפכ"ל לפרוע עתה חוב זה.

הנפקות ופט בישראל

מישרד האנרגיה עומד להוציא הנפקות בבורסה לחברות לחיפושי נפט בישראל, לא רק בחוץ־לארץ אלא גם בארץ.

ההנפקות בישראל ייעשו באמצעות „בנק לאומי“, שגם יתן הלוואות לרוכשי המניות, בערבות הממשלה.

ידין לא נוהג

סגן ראש־הממשלה לשעבר, הפרופסור יגאל ידין, נשמע לדרישת רופאיו והפסיק לנהוג.

ידין מכר את מכונית הוולוו הישנה שלו, והוא משתמש עתה בשרותי מוניות.

דן בן־אמוץ

לא ישלם

למרות שהכתבה האחרונה של דן בן־אמוץ במיסגרת מדורו הנהלת חשבונות הנפש, פורסמה במעריב תחת הכותרת: „מוגש כמודעה מטעם המחבר,“ לא ישלם בן־אמוץ את דמי המודעה העולה כ־150 אלף לירות.

עורך „מעריב“ שמואל שניצר, סירב לפרסם בשבוע שעבר את מדורו של בן־אמוץ, בו היתה התקפה חסרת רסן על יהודים דתיים ועל תפיליות יום־הכיפורים. שניצר, שהכטיח לבן־אמוץ שלא תהיה צנזורה על מדורו, הסכים להסתכן בכך שבן־אמוץ יפסיק לכתוב ל„מעריב“ וביקבד שהמדור לא יפורסם.

לפי הסכם פשרה שהושג בין הצדדים הוחלט, שבן־אמוץ יפרסם את המדור כמודעה בתשלום. המחיר למודעה לא נקבע, אך חוגים במעריב יודעים לספר שלא יישלח חשבון לבן־אמוץ עבור מודעה זו.

מערכת

השולח הזה

עשתה מאמץ מייוחד להוציא גליון מייוחד זה לפני המועד המתוכנן, כדי לסקר את פרשת ההתנקשות בנשיא מצריים. בחלק מגליונות העיתון, מיספרי העמודים אינם תואמים את המספרים הנכונים.

הגיליון הבא של

השולח הזה

ובו סקירת עורך השבועון, אורי אבנרי, על מסע הלוויית נשיא מצריים ודיווח על פגישותיו עם אישים מצריים, יוקדם אף הוא, ויופיע ביום שני, ה־19 באוקטובר. ברחובות תל־אביב יימצא העיתון למכירה כבר ביום הראשון ה־18 באוקטובר, בשעות הערב.

האם נרדמו על גשר הפיקוד? האם היה איום סעודי?

בחורת בחוף סעודיה

קצין המישמרת בבסיס חיל־הים שקיבל את הידיעה לא האמין למשמע אזניו: סטי"ל (ספינת טילים) של חיל־הים מסוג סער 3 עלה על החוף הסעודי ואנשי ציוותו אינם מצליחים לשחררו. קצין המישמרת התחלחל, הוא ידע מה שידע כימעט כל קצין בחיל־הים: על ה־סטי"ל היו בנוסף לאנשי ציוותו למעלה מ־20 אורחים,
סטי"לים של חיל־הים, קצין בדרגת אלוף־
וכן שתי נשים קצינות.

בעוד המטכ"ל כולו מוזעק, מילבד ה־רמטכ"ל שהיה באותה שעה בארצות־הברית,

מסוקים של חיל האוויר הוזנקו לעבר הסטי"ל התקוע ופינו את מרבית הקצי־נים, החיילים והאורחים שעל סיפונו. כל

מפקד חייל אלמוג
לא רק בעיות טכניות

מי שלא היה שייך לצוות הסטי"ל, כולל שתי הקצינות, פונה לחוף ישראלי. כן פונו כמה מאנשי הצוות. על הסטי"ל נות־רו רק 15 אנשי צוות. ספינות של חיל־הים, ביניהם דבור אחד, נשלחו לאבטח את הסטי"ל. התרכזה ב־בסיס סמוך לאילת, מוכנה להיות מוטסת לכיוון הסטי"ל, אם יתערבו הסעודים.

מייד החלו גם מגעים דיפלומטים.

השגרירות האמריקאית הוזעקה והתבקשה להעביר, שדר לסעודיה: „זו רק תקלה. הסטי"ל נתקע בחוף בשגגה וישראל רק רוצה לחלץ אותו. אין כל כוונה מילחמתית."

האמריקאים העבירו שדר חוזר מסער־דיה. על־פיו לא ינסו הסעודים להפריע לעבודות החילוץ.

וכמה חיל־
הים החלו לבדוק את מצב קרקעית ה־סטי"ל.

התברר כי ארבעת מנועי הסטי"ל נתק־עו בריף סמוך לחוף. להבי המנועים נת־קעו כה חזק בריף, שאי־אפשר היה ל־נתק אותם, וכן אי־אפשר היה לנסרם.

נאלצו לפוצצם. כמו־כן נבקעו כמה בקעים בגוף הסטי"ל, אשר אותם הצליחו לסתום. העבודה כולה ארכה שלו־שה ימים, משלושת הימים המתוחים ביותר שידע צה"ל בעיתות שלום. רק כשהס־תיימו העבודות, דחפו

את הסטי"ל לתוך ה־מים והוא נגרר על־ידי כלי שייט למיספ־נות באילת.

למרות שהיה ברור שידיעה כזו, שבה מעורבים שילטונות סעודיה וארצות־הברית לא תוכל להשמר בסוד זמן רב, מנעה הצנזורה מעיתונאים ישראליים ל־

פרסמה, גם אחרי שהסטי"ל כבר היה באילת. רק אחרי שתחנת שידור אמריק־איט פירסמה את הידיעה, הותר גם לצי־בור הישראלי לדעת על הפרשה.

הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל איתן, הורה להקים ועדת חקירה שתבדוק איך אירעה התאונה.

הוחלט להוסיף לוועדה, ה־מורכבת כולה מקציני חיל־הים, גם אישי־יות חיצונית.

הוחלט לצרף לוועדה מפקד חיל־ים לשעבר. הכוונה הראשונה היתה לפנות לאלוף (מיל') בנימין („בני") תלם, אולם מפקד חיל־הים, האלוף זאב אלמוג, לא היסכים לתלם. היחסים בין השניים אינם טובים במייוחד. אלמוג הסכים ל־צירופו לוועדה של מפקד אחר לשעבר של חיל־הים, האלוף (מיל') אברהם („צי־טה") בוצר.

השאלה המרכזית היא כמובן כיצד זה קרה שהסטי"ל התקרב בכלל לחוף ה־סעודי ועלה עליו. הגירסה החצי־רשמית של חיל־הים, כפי שנמסרה לוועדת ה־חקירה, היתה שמערכת החשמל בסטי"ל התקלקלה וכי בעקבות זאת שותקו ה־ג'ירוסקופ ומערכות המכ"ם של ספינת ה־טילים.

נראה שגירסה זו נכונה.

חיל. אישור לעליית אנשים שאינם מ־הצוות, ובעיקר אם המדובר בנשים, צריך להינתן בכתב על־ידי מפקד חיל־הים עצ־מו. יש הטוענים שמפקד חיל־הים נתן את אישורו למה שמכונה עתה „הפלגת ה־תענוגות", ולצירופן של שתי הקצינות. אישור בכתב לא קיים, ועל הוועדה ל־החליט אם אכן נתן האלוף אלמוג אישור בעל־פה, או שהוא מחפה עתה על מחדל של פקודיו־ידידיו, שהעלו את האורחים ואת הקצינות על הסיפון.

שהקצינות קיבלו „צ'ופר": הפלגה בין חיפה ואילת דרך תעלת סואיץ. צ'ופר, בעגה הצבאית, פירושו מתנה הבאה אחרי שירות טוב או מעשה הצטייינות. ביניהם עוד לא הובהר לוועדה מה היה פשר המעשה הטוב או במה הצטיינו הקצינות שקיבלו את הצ'ופר, מילבד היותן ידידות של כמה קצינים בכירים בחיל־הים. כן לא ברור בינתיים לוועדה אם יתר האור־חים על הספינה,
קיבלו גם הם את „הפלגת התענוגות" כ־תוצאה מהצטיינות או שירות טוב, או שגם הם נמנים עם פרוטקציונרים ועם „אנשינו".

איש לא שם לב
לקילקול ואיש גם לא שם לב לכך ש־האוניה מתקרבת לחוף ועולה עליו.

האם האלוף מחפה?

ה שאלה השנייה היא מה עשו על הספינה למעלה מ־20 אורחים ושתי קצינות. לקצינות אין כל קשר לפלגת ה־סטי"ם. אלא הן קצינות זתיקות ומוכ־רות בחיל־הים, המשרתות במיפקדת ה־

לפני שבועיים, כשעלה הסטי"ל על ה־שירטון בחוף הסעודי, הוזעק מערך החירום של צה"ל. מיליוני שקלים הוצאו על הכוננות ועל כוחות, מילבד הנזק הגדול שנגרם לסטי"ל עצמו. אם כל אלה היו ביגלל רשלנות פושעת

אסור לצה"ל לטייח את העובדות ולעבור על כך בשתיקה.

יוסי ינאי

אין כוח לשרונה

שרונה מרש
בלי רולס־רויס

בדרך־כלל היא זו שמשגעת להם את השכל. היא יפה, בעלת גיזרה נהדרת ודוגמנית מבוקשת. אני מתכוונת ל**שרונה מרש**.

רק להזכיר לצעירים שביניכם מי זו שרונה. אז ככה, היא התחילה מוקדם מאוד. כבר בגיל 16 היא היתה נערת ישראל, ושנתיים אחר־כך נישאה לקריין, שהיה פעם פופולארי, **עמק פרי**. כמובן שהם התגרשו, ושרונה שוב נישאה, אבל גם נישואין אלה לא החזיקו מעמד זמן רב.

מאז הפכה שרונה לאחת המבלות הגדולות של תל־אביב, כשהרומן שלה שוכה להכי הרבה פירסום, היה עם שדר־הספורט **אלכס גילעדי**, וזאת משום שאלכס השמיע אימים על חתונה, אם כי נסוג מהם במהרה.

אחרי גילעדי המשיכה שרונה לשגע את הגברים וההגברברים, וכשאני אומרת לשגע, אני מתכוונת לשגע שיגעון של ממש.

אבל השבוע שמעתי סיפור, שנוגד את התיאוריה הזו. שרונה ניהלה רומן קצרצר, עם איש העסקים הצרפתי העשיר **ז'אן מסטי**, במשך שבוע שלם היא התגוררה איתו במלון היאט בתל־אביב, וחשבה שכמו את כולם, היא משגעת גם אותו.

למסייה מסטי דנן היה עוד דבר שמשך את שרונה, פרט לעושרו ופרט לקשר שלו לאופנה — שכן השניים נפגשו במיסגרת שבוע האופנה שבו שרונה דיגמנה, והוא בא לרגל עסקים. יש לאותו אדון מסטי מכונית בלתי רגילה, רולס רויס לבנה, שכל מי שראה אותה השתגע אחריה. שרונה, כשלא היתה בחדר בהיאט נסעה לה ברולס רויס, עד אשר שמעתי ש'אן מסטי סיים את יחסיו איתה, ושלח אותה לחפש מחזר אחר.

פניתי ל'אן, ושאלתיו מה קרה. הוא אמר לי: „די, נגמר לי. בשבוע הבא אני חוזר לצרפת, ואין לי כוח לרומנים ארוכים."

אבידן בלי פירסומת

דויד אבידן, סופר, משורר, מחזאי, במאי, מה לא? הוא כותב, מביים ותמיד

דויד אבידן
בלי פרטים מזהים

נשאר לו זמן גם לאהבות. עובדה, דויד היה נשוי פעמיים. אשתו הראשונה היא עורכת לאשה **בוריה אבידן**, היום **בריר**, לאחר נישואיה לעורך־הדין. אשתו השניה היתה **לילי אבידן**, דוגמנית ושחקנית. השלישית לא היתה כל־כך אשתו. הבמאית **דליה מבורך** היתה חברתו משך כמה שנים, והם חיו יחד ללא נישואין עד שסיפור אהבתם נגמר.

עתה יש לדויד, אהבה חדשה. אהבה זו החלה, כאשר דויד עמד לנסוע לפסטיבל קאן להפיץ את סירטו, שדר מן העתיד. התברר לו שהוא מאוהב בחיילת יפה ש־השתתפה בסרטו בתפקיד קטן. שמה של היפה הוא **ניצי**, אבל דויד מסרב למסור עוד פרטים: „היא חיילת שקטה ונחבאת אל הכלים, היא עדיין צעירה ולא אוהבת את רעש הפירסומת."

אהבה לא באמריקה

יש לה הכל לבחורה הזאת. היא גם חתיכה, גם בלונדית, גם עשתה דיאטה בזמן האחרון, גם עיתונאית, גם סטודנטית וגם בתו של הבעלים ועורך ידיעות אחרונות. אני מתכוונת ל**ג'ודי מוזס**, שזינקה בחודשים האחרונים מהפרובינציה של שיכון הוותיקים ברמת־גן, שם היא מתגוררת, אל המסיבות והאירועים הכי חשובים של תל־אביב.

לג'ודי, מטבע הדברים, היו יותר מחזרים מאשר לכם לירות בכיס. אבל יום אחד היא קמה והחליטה לעשות לה סדר בראש. פשוט לארגן את הרשימה, לנפות את כל מה שהיא קוראה „זבלה" ולהתחיל לחשוב על החיים ברצינות.

ג'ודי ידעה שאם היא תעשה את החושבים הזה בארץ זה לא כל־כך יסתדר לה, משום שהיא תהיה נתונה להשפעות של כל מיני אינטרסנטים שרוצים בה ואותה, או היא עלתה על מטוס ונסעה לה רחוק־רחוק, לניו־יורק הדווית. המצב בארץ, נכון לרגע שבו ניתקו גלגלי מטוסה מארץ הקודש: שני לבבות שבורים אבל עם תיקווה. האחד של **פוליטיקאי צעיר** שהתפרסם לאחרונה, והשני של **זמר צמרת** שמפורסם כבר הרבה זמן.

ניו־יורק חייכה אל ג'ודי, וג'ודי אהבה את ניו־יורק. כבר בימים הראשונים היא החליטה לעצמה: יהיה מה שיהיה, לפולי־טיקאי ולזמר אני לא חוזרת. אבל למי כן, היא לא בדיוק ידעה.

ואז זה הגיע. כימעט באקראי, או נכון יותר באקראי מתוכנן, פגשה ג'ודי את **משה קורצ'ו**, בחור ישראלי שנמצא

ג'ודי מוזס
יותר טוב בארץ

עתה בניו־יורק לרגל לימודיו. זו לא היתה היכרות חדשה. עוד בתקופה שלפני הפוליטיקאי והזמר, ולפני שקורצל הח־ליט להיות סטודנט אמריקאי, הוא היה החבר הקבוע של ג'ודי. הם נפרדו, היא נשארה בארץ והוא המריא לו.

האהבה התעוררה מחדש, אך הפעם היא היתה מבוגרת ותכליתית יותר. לא עברו יומיים של הכרות מחודשת, וג'ודי כבר בישרה לכל המושבה הישראלית בניו־יורק: אני מתחתנת.

אלה לא היו דיבורים בעלמא. אביה של ג'ודי, **נוח מוזס**, הגיע יחד עם ראש־הממשלה **מנחם בגין** לניו־יורק. מוזס אבא בוודאי שמח על הפגישות שלו עם כל מיני אישים חשובים, אך הוא שמח יותר מכל על כך שהבת היקרה שלו הודיעה לו שהיא מתחתנת, עם החבר מאז, ולא, רחמנא ליצלן, עם הזמר או עם הפוליטיקאי.

סיפור עם הפי־אנד? לא בדיוק, או אולי כן בדיוק, אני לא מכירה את קורצל. ג'ודי חזרה לארץ והחליטה: עוד לא הזמן לסיים את חופשת הנעורים. היא הודיעה לכל מי שהיה מעוניין, זאת אומרת קורצל, אבא מוזס וכל הידידים הוותיקים: אני לא מתחתנת.

צילום מצב

כימעט וסתמתי את הגולל על **צחי אוסטרובסקי** הצלם, והכרזתי עליו כעל רווק ניצחי. כזה שמוקף אומנם בחתיכות, אבל נשאר לבד בסוף. אז יש לי הפעם חדשה מרגינה דווקא. כבר הרבה חודשים שמחלקת איתו את דירת הרווקים שלו בחורה בשם **איונה**, שהיא גם נאה מאוד וגם חכמה.

לאיונה, שניהלה את אחת המחלקות במלון שרתון, נמאס מאחריות והיא לקחה שנת חופש. בתקופה זו היא פגשה את צחי, הוקסמה ולא ויתרה. וכמה שהוא בעט יותר, ככה היא יותר ויותר לא ויתרה לו. אז היום אני שמחה לבשר לכם שהם גרים יחד כבר הרבה חודשים, משתזפים על הגג שלו מבסוטים ואוהבים.

הוא שאמרתי לכן, בנות. איתם שם המישחק הוא סבלנות.

צחי אוסטרובסקי
להשתזף על הגג

סקופ באיחור

מכשיר הקשר הוא אהבתו הגדולה ביותר. הוא יושב ומקשיב לו ומדווח מייד לאומה, על כל דבר המתרחש בעולם. הוא בדרך כלל הראשון שיודע. אם לא הבנתם עד כאן על מי אני מספרת לכם, סימן שאתם לא מאזינים לחדשות. **מיכאל** („מיקי") **גורדון**, קשבנו הנודע, הוא האיש.

אבל לא רק מכשיר הקשר משמש לו ידיד ורע. מיקי היה נשוי ל**ירדנה קירשנבוים**. במשך כמה שנים חי לו הזוג ביחד, עד שלפני שלוש שנים נפרדו דרכיהם. במשך תקופה ארוכה הם חיו בנפרד זה מזה, לפני כשנה התגרשו רשמית, ומיקי הפך רווק.

הסיפור של הגירושין, הגיע אך לאחרונה לאוזני האנשים, שלא כמו הסקופים שלו שמגיעים מייד. בד בבד עם סיפור הגירושין, נודע לי שיש למיקי חברה חדשה. שוחחתי איתו והוא סיפר לי: „נכון, התגרשתי לפני כשנה מירדנה, אבל אנו כבר לא ביחד כימעט ארבע שנים. נכון שיש חדש בענייני הלב אצלי, אך זה לא קונקרטי ולא חשוב, לכן אני מעדיף לא לדבר על כך."

רחל מרחלת על כל העולם

שוב פנוייה

אני הולכת לספר לכם על **טלי עומר** היפה והנחבאת אל הכלים. טלי, שהיא בתם של הסופרת **דבורה עומר** ומנהל תיאטרון הבימה **שמואל עומר**, עובדת כרגע כאשת יחסי־ציבור. היא גרושה טריה מאוד, ולא סתם. היא היתה נשואה לבנו של פרסומאי המיפלגות הגדול **אליעזר זורבין**. אבל נישואים אלה לא החזיקו מעמד זמן רב, והזוג נפרד.

טלי נסעה לארצו של הדוד סם כדי להרגע ולהתחיל בחיים חדשים, וכשחזרה לארץ, נפלה לזרועותיו של **משה שגיא**, שהוא חתיך אמיתי ועובד באותו מקום

טלי עומר
טריה־טריה

שטלי עושה לו יחסי־ציבור. לאחר שבועיים של ביחד־ביחד נפרדה טלי גם ממשה, וכרגע היא גרושה טריה־טריה, ופנויה טריה־טריה.

אז קדימה, אל תשאירו את טלי לבד.

עסקים ואהבה

אתם זוכרים את **רות חפר**? מי לא זוכר אותה? היא היתה פעם התל־אביבית הכי יפה בין התימניות והתימניה הכי יפה בין התל־אביביות.

אבל לא רק ציידי החתיכות של תל־אביב נהנו מיופיה הרב, עורה השחום ועיניה הגדולות, אלא גם הרבה יהודים וגם לא יהודים בחוצלארץ. כי כמו כל יפה, שכיבדה את עצמה באותם הימים, כך גם רותי הצטרפה לחוג דיילות אל־על וסחטה קריאות התפעלות בכל מקום שאליו הגיעו מטוסי החברה.

כל השיגעון הזה הסתיים כשרותי הכירה את המשורר **חיים חפר** ונישאה לו. חיים היה עסוק בכנסים לזכר הפלמ"ח ובכתיבת בלדות, שקריאתן והקראתן היתה אז ספורט לאומי. רותי חיפשה לה עיסוק. היא פתחה גלריה למכירת אמנות אפריקאית. פסלי השנהב והעץ התאימו לבעלת הגלריה, שמשכה אליה קונים רבים.

ידידו הטוב של חיים, מי שהיה אז שר־החוץ **יגאל אלון**, סידר לחיים ג'וב של קונסול בלוס אנג'לס ורותי נאלצה לסגור את הגלריה וללכת בעקבות בעלה לגלות.

אחרי שחזרו מלוס אנג'לס, נפרדה רותי חפר מבעלה, המשורר והקונסול חיים חפר, ופתחה חנות בשוק הפישפשים. היא ניתקה עצמה מחיי העולם הגדול, שהיתה שרוייה בהם, וגרה בדירה צנועה ברחוב גאולה עם **אשר**, החבר הנוכחי שלה, שגם לו יש „סלון" בשוק הפישפשים.

אשר, שצעיר מרותי בכמה שנים טובות, נראה שהחזיר לה את שימחת החיים וחדוות היצירה, והשניים נראים כל הזמן ביחד, פורחים בעסקים ובאהבה.

רותי חפר
בשוק הפישפשים

רק עם דוגמניות

זוכרים, סיפרתי לכם לא מזמן על ה־לביאה אשר לחופש נולדה? על **עירית**

עירית לביא
גם הבעל מאושר

לביא היפה, שלאחר תקופת ציפייה ארוכה מאוד, קיבלה את הגט המיוחל שלה מאיש העסקים בעל מיפעל לשקיות נילון **יורם אורן**?

פגשתי בעירית ושאלתיה מה חדש אצלה והיא אמרה שדווקא יש לה סיפור בשבילי, על בעלה לשעבר. היא ידעה לספר לי, שיורם יוצא עתה עם הדוגמנית היפה **שרי חן**, שיש לה עוד אחות דוגמנית, **נאוה חן**. היא הוסיפה, בלי שמץ של קנאה, ואמרה לי שהשניים נראים יחד וטוב להם כך. יורם פשוט לא זוגה את היופי. הוא מחזר רק אחרי היפות באמת, ואוהב אותן דוגמניות זוהרות.

שביט חדש

אני לא מפחדת לכתוב בגדול כי אני ממש משוגעת עליה, על **ציפי שביט**, גם כשהיא רזה וגם כשהיא שמנה. בזמן האחרון ציפי היתה שמנה, כי היתה בהריון. כשהגיע זמן הלידה לקח אותה בע־

ציפי שביט אבישי ואסף
יש גם תמר

לה **אבישי דקל** לבית החולים, לעבור ניתוח קיסרי. הניתוח עבר בשלום וילדה במזל־טוב בת קטנה וחמודה, במישקל של שני ק"ג ושמונה מאות גרם, ושמה **תמר**. במישפחת שביט—דקל שמח. הם ציפו מאוד להולדת הבת, שתהיה אחות לתפארת ל**אסף**.

שעה טובה לגוני

השימחה קפצה עלי, כי אני אספר לכם על עוד סב מאושר בישראל, והסב המאושר הזה, הוא איש הרכש **מוניה מרדור**, מנכ"ל רפא"ל לשעבר, שכתב לאחרונה ספר מרתק על עבודתו ברפא"ל.

לסבא המאושר, יש בת נחמדה ושמה בישראל **גוני סביר**. גוני היא תחקירנית בתוכנית הטלויזיה של **מני פאר** שעה טובה. היא עבדה ממש עד הדקה התשעים לפני תוכנית החג, הספיקה לחגוג עם כל הצוות את חזרת התוכנית מהחופשה והתחלת הקרנתה בצבע, ונסעה לבית־החולים וילדה במזל־טוב בת ושמה **דנה**.

שעה טובה לרוני וגוני סביר.

רוני וגוני סביר
סבא מאושר

יצחק נבון קיצר את ארוחת הצהריים. עזר וייצמן חזר להיות שר־הביטחון ומאיר כהנא שתה לחיים

■ נשיא המדינה **יצחק נבון** אירח בביתו, ביום שבו נרצח נשיא מצריים **אנוור אל־סאדאת**, את יושבי ה־ראש הקודמים והנוכחי של ועדת החוץ והביטחון של ה־כנסת. בדירת הנשיא סעדו עם נבון ח"כ **משה ארנס**, **חיים צדוק** ו**דויד הכהן**, ותוך כדי הארוחה הודיע דו־בר הנשיא לסועדים על ה־ידיעה הדרמטית ששודרה ב־רדיו: הארוחה קוצרה, נושא־השיחה שונו, ונבון מלבד האזנה לרדיו, עמד בקשר ישיר עם ראש־הממשלה ועם מישרד־החוץ.

■ נבון היה בין הבודדים שיכול היה לדווח לראש־הממשלה **מנחם בגין** על אופיו של יורשו של סאדאת. כשביקר נבון במצריים, הוא נפגש לארוחת צהריים ולשי־חה של שעתיים עם סגן ה־נשיא **חוסני מובארק**. בשי־חה, שהתנהלה בערבית, גילה **אנוור אל־סאדאת**, נתקב־לה באי־אמון במיזגון העיתו־נאים בבית־סוקולוב בת"א. מישהו נכנס וסיפר על הידי־עה שדיווחה סוכנות הידיעות רוייטר, ומישהו אחר שאל: „רוייטר או התחיה?" כעבור דקות, כשהעיתונאים נצמדו לטרנזיסטורים שהובאו למקום, איש לא צחק יותר.

■ ביום השלישי התכנסה צמרת תנועת שינוי, כשהגיעה הידיעה על ההתנקשות. בישי־בה נזכרו, שאחרי נאומו ה־היסטורי של סאדאת בכנסת, הסתובב מי שהיה אז מנהיג ד"ש, הפרופסור **ייגאל ידין**, בתחושה שזהו תרגיל הסחה ברור, ורמז שהוא אינו מא־מין בכל העסק. למחרת, ב־חמש לפנות בוקר, קיבלו כ־החי"כים של ד"ש טלפון בהיל מעוזרו של ידין, שהודיע להם על ישיבת סיעה דחופה. ידין בא לישיבה ואמר שאכל ארו־חת ערב עם סאדאת והוא משוכנע שהנשיא המצרי רו־צה בשלום.

■ ח"כ **יהודה פרח**, ה־עוסק בימים אלה בהכנת שי־טת לימוד חדישה ללומדי ער־בית בארץ, שמע את הידיעה על ההתנקשות בביתו. „אני מקווה שתהליך השלום יימשך, ומיספר לומדי הערבית בארץ יגדל," הגיב.

■ ח"כ המערך **עדי אמו־ראי** המתין בבית מיפלגת העבודה בתל־אביב ל**עזיז שמעוני**, ממחלקת ההסברה של המיפלגה, לדיון בעניני הסברה כלכלית. שמעוני בא וסיפר את מה ששמע ברדיו. מובן שהשיחה ההסברתית לא התקיימה.

■ אמוראי נזכר שבנובמבר 1977 היה באו"ם, כאשר נו־דע שסאדאת מתכוון לבוא ל־ירושלים. הוא מיהר לבטל את כל פגישותיו בניו־יורק, והו־דיע למי שהיה אז שגריר ישראל באו"ם **חיים הרצוג**, שהוא חוזר לארץ. בבנק פר־טה לו את הכסף פקידה ממו־צא מצרי, וברכה אותו, כש־אמר לה שהוא נוסע לפגוש את הנשיא שלה. אמוראי הביא עמו אז מארצות־הברית את התווים של ההמנון המצ־רי ודגלונים מצריים שנתן ל. הרצוג. בלוד התברר לו ש־**יצחק גרציאני**, המנצח על תיזמורת צה"ל הקליט את ה־המנון מהרדיו, ומה שגיגנה לבסוף התיזמורת לא היה שו־נה מהרשום בתווים, שהבי־א.

■ כתבי הרדיו היו נרגשים ביותר בשידורים על מותו של סאדאת. כשרואיין בקול־ישר־אל **עזר וייצמן**, הציג אותו הכתב כ„שר־הביטחון עזר וייצמן". כשדווח בגלי צה"ל על כך שעורך העולם הזה **אורי אבנרי** היה בין הראשונים שבאו לשגרירות המצרית להי־ביע את תנחומיהם, הגדיר אותו הכתב כ„ח"כ אורי אב־נרי".

■ מי שהצטער על שעזב את גלי צה"ל היה העורך והמגיש הקודם של מבזקי ה־חדשות של התחנה, **צבי רימון**. בהיותו במיסדרון מישרד־התיירות, קרא לעברו **מיכה גירדון** דובר המשרד: „אמרו ברדיו שסאדאת נורה." רימון רץ לחדרו, פתח את המקלט על גלי־צה"ל והאזין לשידורים החיים של התחנה. במהלך אחר הצהריים הדרמטי הוא התקשר לתחנה ועודד את אנשי המערכת.

■ מותו של סאדאת גרם לביטול פגישה מתוכננת ש־היתה צריכה להתקיים במיש־רד־התיירות, בנושא נסיעתו של שר־התיירות **אברהם שריר** למצריים, בסוף החו־דש. „ועדת מצריים", שעמדה לדון בכל הקשור בביקור, לא נפגשה. לשריר לא נותר אלא לשלוח מיברק תנחומים.

■ מנכ"ל רשות השידור ל־שעבר, **יצחק ליבני**, נזכר ששבועות אחדים לפני שה־נשיא המצרי הודיע על כוונ־תו לבוא לביקור לירושלים, הציע מי שהיה אז מנהל מע־רכת הספורט של התחנה וה־אחראי על האירועים המיוח־דים, שישלחו כתבים לקהיר כדי לסקר את הביקור. ראש־הממשלה מנחם בגין, שהיה אז שר־החוץ, הגיב על כך בציניות: „אם כבר שולחים כתבים, למה לא שולחים את ליבני?"

אריק שרון בא לנמל־התעופה כשיצא השבוע לקאהיר מלווה ביועצו האישי, אלי לנדאו, וסירב לדבר עם העיתונאים שהקיפו אותו. שרון בא לשדה מכניסה צדדית, כדי להימנע מלענות לשאלות, אך העיתונאים חדרו לשטח המגודר וביקשו את תגובתו לרצח סאדאת. שרון מיהר למטוס, אך נאלץ להמתין ליד כבש המטוס עד לעלייתו של ראש־הממשלה.

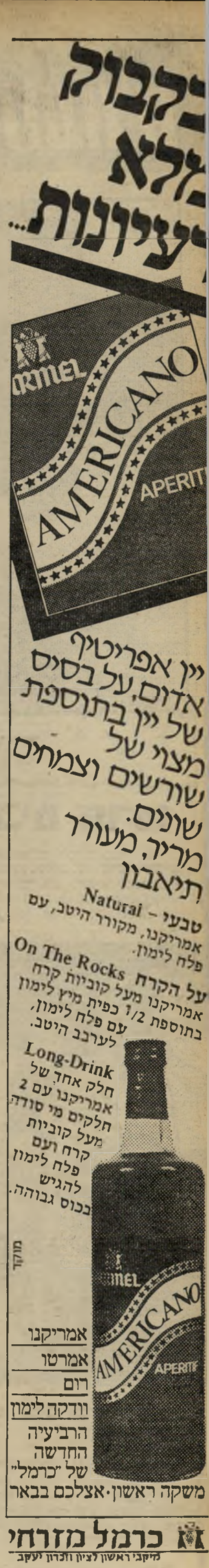
חסיה מילוא בתו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, ששימשה כמלווה שלו בביקורו האחרון בוושינגטון, במקום אשתו עליזה, באה להיפרד ממנו ביום השישי האחרון, כשיצא בראש המישלחת הישראלית שכללה גם את שרי הביטחון, החוץ וחפנים להלוויית הנשיא

נבון שלפניו יושב אדם פתוח ולבבי, איש שיחה מרתק ו־בעל רעיונות מתקדמים. היכ־רותו של נבון עם מובארק, היתה אחד ממקורות האינפור־מציה החשובים של ראש הממשלה, במוצאי יום השלי־שי האחרון.

■ ראש־הממשלה מנחם בגין היה בדרכו למכוניתו, כששמע את הידיעה על ההת־נקשות בסאדאת. הוא יצא לביתו ומשם עמד בקשר עם שר־הביטחון **אריק שרון** ועם השגרירות האמריקאית. וסירב בתוקף לצאת אל 150 העיתונאים שהמתינו לו בפתח ביתו, עד ששמע שסגן נשיא מצריים חוסני מובארק הודיע רשמית על מות סאדאת.

■ **מאיר פעיל**, ששמע את הידיעה ברדיו, אמר ש־עכשיו הוא חושש מהקואלי־ציה האפשרית שעלולה להי־ווצר בין הקיצוניים מלוב וה־לאומנים היהודים מתנועת התחיה בארץ.

■ הידיעה על ההתנקשות בחייו של הנשיא המצרי,

אנשים

מרסל שגיא

הכתבת הפרלמנטרית של מחלקת החדשות בערבית של הטלוויזיה הישראלית, גילתה עירנות והציצה דרך עדשת מצלמת הטלוויזיה, במתרחש, בשדה. לידה עמד צלם הטלוויזיה שעסק במדידת האור. הכתב לענייני מיפלגות של הטלוויזיה, ניסים משעל, שאף הוא בא לכסות את אירוע הפרידה מבגין, פרש לצד ועיין בעיתוני הצהריים.

דים, **אלכס גלעדי**, להכין תוכנית מפורטת של היערכות הטלוויזיה לביקור אפשרי של סאדאת בארץ. ליבני ואחרים ראו ברעיון עניין לא רציני, אך לבסוף הסכימו שיעברו על כך, כנראה מתוך תחושה שאם **משה דיין** נפגש עם **חאסן תוהמי** במארוקו, הרי שהכל אפשרי. כשנודע שסאדאת מגיע לכנסת, לא נותר לראשי הטלוויזיה אלא להפעיל את התוכנית שהכין גלעדי.

■ ליבני, נזכר שהטלוויזיה עמדה אז על כך שכל השידורים ייעשו על־ידי הישראלים, למרות הציוד הדל שהיה בידי הרשות. הוא נזכר שהיו מגעים, שסאדאת ירואיין לטלוויזיה הישראלית אך לבסוף הראיון לא יצא לפועל, וסאדאת התראיין עם בגין לרשתות האמריקאיות.

■ ח"כ **משה שחל** סעד ארוחת צהריים בתל־אביב עם יושב־ראש מיפלגת־העבודה **שימעון פרס**, כאשר מישהו הודיע לשניהם שנורו יריות לעבר סאדאת במיצעד. "בי־קשנו מייד מכשיר רדיו, וקיוינו שזו אכן רק פציעה ביד. הצעתי לפרס שבישיבת הלילה כה שנועדה לאותו יום, נדלג על העניינים הקשורים במיפלגה, ונצטמצם בעניינים הפוליטיים, וכאשר התקבלה ההודעה במהלך הישיבה על מותו של הנשיא, הפסקנו את הישיבה."

■ שחל נזכר, שכאשר נפגש סאדאת עם חברי הכנסת, בירך שחל את הנשיא בערבית. סאדאת שאל אותו מאיזה מוצא הוא, ושחל ענה שהוא מעיראק. על כך העיר לו סאדאת בחיוך: "אולי אתה יכול להשפיע עליהם שיהיו יותר מתונים?"

■ רק בודדים באו לבניין השגרירות המצרית ברחוב בזל בתל־אביב ביום השלישי בערב. אחרי שסגן נשיא מצריים הודיע שסאדאת נהרג, חוץ משכנים ושוטרים, היו במקום רק עיתונאים ישראלים וזרים שבאו לקבל את תגובת השגריר המצרי. בשעה עשר בא למקום **מאיר כהנא**, מנהיג הליגה להגנה יהודית, והשיק כוסיות לחיים עם חבריו, על מות סאדאת.

■ מזכירו של הרב כהנא, **יוסי דיין**, שלא האזין לרדיו ולא שמע על הודעת מרברק, שאל עיתונאי שהיה צמוד לטרנזיסטור: "תגיד, הכלב מת?"

■ ח"כ **מאיר שיטרית** אירח בביתו ביום השלישי את ראש עיריית באר־שבע **אלי־יהו נאווי**. שיטרית, שלא האזין באותו בוקר לשידורי הרדיו, נדהם כשנאווי סיפר לו על ההתנקשות בסאדאת. לדבריו, הוא החמיץ בעיקבות הרצח פגישה אפשרית עם הנשיא המנוח. שיטרית ניסה לארגן לפני שנה חילופי משלחות של מועצות מקומיות עם מצריים, ובתחילה הורו לו המצרים שהרעיון מוקדם מדי. לפני הבחירות אישרו המצרים את הביקור, אך שיטרית עיכב את תשובתו עד אחרי הבחירות.

■ ספן השלום **אייבי נתן** היה המום כששמע במישרדו את הידיעה על ההתנקשות בנשיא המצרי. אייבי, שבמשך שנים כתב לסאדאת, נזכר שהנשיא המיצרי נתן לו בזמנו אישור מיוחד לעבור בתעלה, עוד לפני שנחתם הסכם השלום עם ישראל. אייבי סיפר שהוא נפגש אישית עם הנשיא ורעייתו, וסאדאת אף זכר אותו במסיבות העיתונאים שבהם השתתף אייבי.

■ הפרופסור **ישעיהו לייבוביץ'** לא התרגש מהאירועים בקאהיר כשנשאל מה דעתו על הצער האישי של ישראלים רבים על מותו של הנשיא המצרי, השיב: "אין זה מעניין אותי." ולגבי המשך תהליך השלום אמר: "זו היתה שביתת נשק עם המצריים, שלא היתה מתקיימת גם אם סאדאת היה חי, כל עוד נמשיך להחזיק בשילטון השטחים הכבושים."

שטיח אדום

שנפרש עד כבש המטוס הוביל את בגין, שרון ושמיר למטוס שיצא לקאהיר. בשדה־התעופה לא התקיימה מסיבת עיתונאים, ולא התקיים כל טקס רשמי. ראש־הממשלה עצמו צעד לצידו של השטיח האדום, ולא עליון, וליד המטוס לחץ את ידו של השגריר המצרי.

אנוור אל־סאדאת. חסיה המתינה ליד אחותו של בגין, רחל הלפרין. בין השתיים שוררת מתיחות מאז שבגין החליט לקחת את בתו ולא את אחותו לביקורו בארצות־הברית. חסיה (בתמונה האמצעית) לא יכלה להתאפק ופרצה בבכי אחרי שנפרדה מאביה. היא קיבלה את הידיעה על רצח סאדאת בצורה קשה. לידה נראים נהגו של ראש־הממשלה מנחם דמתי, מזכירתו, יונה קלימוביצקי, ואחותו. עם סיום הטקס, עזבה חסיה את נמל התעופה (בתמונה השמאלית).

נמר של עיר

סיפור על ניגון החייל היהודי ✶ הרומן ה„ישראלי" של הווארד פאסט ✶ עלייתה ושקיעתה של ברית־המועצות במצריים ✶ „כך היתה כותבת אמו של חיים נחמן ביאליק..."

מקור

ליל הוידויים

בימים אלה ראה־אור בהדפסה מחודשת אחד מחשובי הספרים של סופרי העליה־השלישית, הספר כאור יהל מאת **יהודה יערי***. ספר זה הוא נסיון מעולה לתאר את הרקע לעליית בני דור זה לארץ ו־שלבי הגישוש החלוציים שלהם.

כאור יהל נפתח בתיאור „יום א' של ראש־השנה, תרע"ה. אדמת העיירה רו־עדת מן התנועה של **הצבא הבורח**. הדר־כים מכוסות עגלות ממולאות בני־אדם פצועים ובצדי־הדרכים נמשכות שורות־חיילים עלובים ויגעים, עיניהם שממות ומבוהלות, עיניים שהמוות משתקף בהן..." יערי מתאר בחלקו הראשון של סיפרו באופן מפורט וקפדני את תהליך התפור־רות המלכויות וחילופי המישטר במרכז־אירופה ומיזרחה, תהליך שגרם לפרעות ביהודים, שכתוצאה מהם נוצק הגרעין לעליה מאסיבית לארץ.

עיירת מולדתו של המספר עולה באש ומתרוקנת כבית־עלמין, ואז: „**הקוזאקים באו! הדם כמו נקרש בעורקים מפחד...**" היהודים מתכנסים, רועדים ופוחדים, ו־קולות פראיים נוהמים מבחוץ „**פיתחו, יהודים ארורים, כי נשבור את הדלת!**"

המחבר מספר על המהפך העובר עליו, מהפוגרום, דרך הצבא, שיבתו מהמילחמה, הפיכתו לחלוץ, עלייתו ארצה, עבודתו בין חלוצים ויציאתו לירושלים.

בין השורות צפה ועולה לה תמונת הווי העיירות הקטנות בימי הסער והאי־מה, כאשר הדת ופרנסיה רודפים את ה־ציונות („**דוקטור הרצל דוקטור שמרצל! לידי שמד יביא...**") הנפש־הפועלת העיק־רית בכאור יהל **יוסף לנדא**, מביא את תהליך שינויו. הוא נקשר אל **ברלי**, נכה בשתי רגליו, שכינור על ברכיו, ו־הוא: „**סיפר לי דברים הרבה על החייל היהודי; על אותו חייל הנלחם ככל חיו־תות העולם ללא פשר וללא טעם, נלחם כנגד מחנה שאיננו אויבו, בעד מחנה שאיננו אוהבו.. החייל היהודי!**", וברלי נכה־המילחמה מספר לצעיר: „**אירע לי שהרגתי חייל במלחמת־פנים־אל־פנים. כ־שנפל ארצה התחיל צועק, שמע ישראל, בקול מחריד מאוד...**" ברלי שרגליו קפאו במלחמה, מנגן **בפני יוסף לנדא את ניגון „החייל היהודי"...**"

עד מהרה מקבל לנדא צו־גיוס: „**בשם רוממותו האפוסטולית הקיסר ירום הודו הנני מבריז ומודיע...**" וברלי אומר לו, במעט ציניות: „**ובכן, הגיע גם תורך להיות חייל יהודי במלחמת שבעון זו. צר לי עליך, יוסף, צר לי עליך...**"

המילחמה עוברת על יוסף לנדא, בצר ובקושי, עד אשר „**בראשית החורף הגיע־תנו הידיעה בדבר המהפכה ונפילת ה־קיסרות באוסטריה, ומיד נתפרד כל חיל הכיבוש; נתפקע כנאד נפוח שנתקעה בו מחט...**" אלא שלא די בכך, והדרך מהמילחמה בחזרה הביתה קשה לא פחות מהמילחמה עצמה. לנדא וחברו מצטרפים לפורעים קוזאקים: „**למעלה מחודש ימים עברו מאז נספחנו אל צבא החידמאקים ועדיין לא מצאנו כל הצדקה על מעשינו. חיילים היינו; חיילים פשוטים כתוך מחנה של פראי־אדם, שרצה ושוד כמשחק הוא בעיניהם...**"

חברו של לנדא, אומר לו: „**אתה יודע, יוסף? אינו יכול להבין איך הם יכולים לגזול, לאנוס ולרצוח וגם לשיר שירה נפלאה כזאת?... דבש נא אליהם, יוסף! הלוא כילדים הם עתה. שרים על געגועים, אהבה ורחמים ואחר השירה ה־זאת עלולים הם לצאת ולעשות טבח כ־אנשים ונשים נאהבים ולרטש ילדים רכים...**"

כמנהג אותה תקופה בלתי־ודאית ש־אחרי המילחמה העולמית, לנדא וידידו עוברים ממחנה למחנה: „**למחרת בלילה, כשיצא הירח הכסיף את ראשי האילנות ביער, פשטנו את בגדי הקוזאקים מעלינו ולבשנו בגדים אוסטרים, שהיו שמורים עמנו כילקוטים...**" שני החברים־לנשק מחליטים לרחוץ עצמם בנחל, קודם ש־יעברו את הגבול („**הביטו נא עלי!... רבונו של עולם! הן הקוף יפה ממני! למה לא אמרתם לי שזקני דומה לשל תיש? הייתי משחית אותי אפילו באש, כה אחיה!**"). השנים מתרחצים, והסירחון והצחנה מכים באפיהם: ...„**עמדנו על פגרי מתים שהיו מוטלים בנחל מעור־מים זה על גב זה... מוטב שנמשה אותם מן המים ונקבור אותם. אי־אפשר להניחם פכך...** ובעזרת אתים צבאיים, הם מתחי־לים במלאכתם. והמתים „**יהודים היו. על פי הזקנים, שהיו דבוקים עדיין על הפנים שנתפוררו מרקב, על פי הקפוטות הארוכות החטליתות הקטנות...**"

יוסף לנדא נפרד מחברו, ומגיע לעיי־

יהודה יערי
דוקטור הרצל, דוקטור שמרצל

רתו, שבה אינו מוצא טעם להמשיך. ואז מגיע לביתו **כיכך** האמיד ומספר: „**כנופיא של נערים ונערות, הם כולם ישראלים, באו אלי בשבוע שעבר, ריצים הם לעבוד באחוזתי, הם אומרים. טוב! אומר אני, ומברך את ראשי וצוחק, כי לא נברא ישראלים לעבוד בשדה...**" ו־הישראלים (יהודים) החלו לעבוד, ומיכל ממשיך ומספר: „**לארץ הקדושה רוצים הם לנסוע ולעבוד שם את האדמה...**" ו־לנדא, כמו עובר שינוי בו בין רגע: „**הרגשתי כרעדה עוברת בחוט השדרה שלי כזרם חשמלי, שעברה עד מהרה מ־אבר לאבר. קמתי ופתחתי את הדלת. יצא־תי מחדר־כלאי והייתי כעולה מתוך קבר...**" הוא מצטרף לחלוצים, ומאוחר יותר, עולה איתם לפלסטינה. „**הננו בארץ־ישראל. עם דמדומי שחר ראינוה מרחוק, מעל סיפון האונייה...**"

ביחד עם חבריו מגיע לנדא לגליל („**לאחר שתקענו את אוהלינו על תל־דחרבות ובנינו את המצודה' מאבני ה־מקום להגנה ולשמירה...**"). הם מתגבשים ונאבקים באדמה, מעמתים את הרומנטיקה החלוצית שלהם בריאליזם היומיומי של החלוציות.

יערי מתאר את **א"ד גורדון כצדוק הגלילי**: „**זקן לבן־זקן וכפוף־גב, חבוש כובע לראשו ולבוש בגד שעיר ואפור כעין השק...**" וצדוק הגלילי אומר ללנדא „**כמידה שאדם מתעלה יותר, הוא סובל יותר**" (במכאן ומכאן מאת **יוסף חיים ברנר**, מתואר **א"ד** בדמות **אריה לפי־דות**, אם כי תפקידו כדמות־אב משפיעה על הצעירים מעוצבת אצל שניהם בדמיון מה).

הווארד פאסט
קבר בקריית ענבים

החלוצים מקימים את תל־מאיר, על שם אחד מחברי הקבוצה שהגרג בפרעות ב־עיירה. תל־מאיר היא בעצם ביתניה, אותו מקום שנוי במחלוקת, אשר **נתן ביס־טריצקי** תיארה בימים ולילות**, נקודת התיישבות של השומר הצעיר, אשר ב־משך שני דורות היו מסוכסכים עליה מנהיג מפ"ם **מאיר יערי**, ונגיד בנק־ישראל לשעבר **דויד הורוביץ**. קורותיה של ביתניה רשומים גם בקובץ קהיליתנו, עוללות שהומחזו בחד־צדדיות בידי **יהו־שוע סובל** בליל העשרים.

יהודה יערי מביא את גירסתו שלו ל־ליל העשרים. גירסה אותה הוא מסיים כך: „**בזה נסתיימה השיחה, בזה ננעל ליל הוידויים. הכל דיברו בלילה זה, מל־בד שלושה, מנחם וגם הבחורות אשר לא נאהבו, לא אמרו דבר...**" לנדא חש בשיממון שבא על המקום לאחר ליל ה־וידויים „**למן אותו ליל הוידויים עמדו ריקנות ושממון בתל־מאיר. כמין חלל לוהט נתהווה בנפש הקבוצה. אותו לילה גילינו יותר מדי, שיחות כאלה משאי־רות תמיד חלל בנפש...**"

צדוק הגלילי מגיע לתל־מאיר ומוכיח את החברים: „**...מתלחשים על היחוסים בין איש ואשה שאינם אצלכם כשורה. מדברים על יוונית, על אהבה חופשית ועל ביזאה באלה...**" ועד מהרה, כמאמר הסופר: „**ימים מלאי תוגה באו על תל־מאיר...**" אחד החברים מתאבד, ואחת מה־חברות עולה באש („**שם על־יד הגדר היה מוטל האור העשן, שהיה פעם גופה של רינה... שם היתה מוטלת ערמת־הדשן ה־לוחשת של מקדש, של מקדש תל־מאיר השרוף...**") ויוסף לנדא יוצא לירושלים.

בירושלים הוא מתעלף מקדחת שדבקה בו, ברחובה של העיר העתיקה: „**נת־עוררתי ומצאתי כלב עומד על ידי ומלקק בלשונו מחמת את אצבעותי. גירשתיו בזוועה מעל פני. כל גופי רעד מן ה־חלום ומצינת־האבנים ובחזי היתה מה־לומה רמה...**" לנדא מאושפז בבית־החו־לים, בו הוא מחלים, ואחר החלמתו מגיע אל בית־הפועלים „**עמדו שם במבוא ה־בית חבורות חבורות והתווכחו ביניהם בהתלהבות. עם ישראל, ציונות, סוציא־ליזם, אימפריאליזם, שחרור האנושיות...**" לנדא מעדיף לעבור אל תושביו התימנים של כפר־השילוח (סילואן), שם הוא מגיע למסקנה: „**כאן אשאר! כאן, בין יהו־דים אלה השוכבים על הארץ, מתבוססים בבאבם ולוחשים, חביבים יפורים. כאן אבנה לי את עולמי מחדש...**"

כאור יהל, שייך לקלסיקה של הספרות הארצישראלית, וטוב עשתה הוצאת ספרית פועלים שפירסמה אותו מחדש (אם כי המהדורה מצולמת, ומצויים בה שיבושים מן המהדורה הקודמת). כאור יהל הוא התמודדות ספרותית מעולה עם עולמו של דור שלם, דור שיהודה יערי הוא אחד מאחרוניו בחיים. חבל רק, שהחוצאה מצאה לנכון, להביא אחרית דבר, שדופה רדודה ויומרנית של **מוקי צור**, המתיז בה מילים חסרות משמעות, מנותקות מה־ייחוד של ספר זה, מישראל של שנות ה־שמונים ומניוונה ההדרגתי של התנועה הקיבוצית.

תרגום

ברני כוהן

בשנות החמישים, היה הסופר היהודי־אמריקאי **הווארד פאסט**, אחד הסופרים המתורגמים ביותר לעברית, הן בשל יה־דותו, והן בשל השמאליות של נושאי כתיבתו, אשר תאמה לקו הריאל־סוציאליס־טי של השמאל הישראלי דאז. ספרים כמו אחי גיבורי התהילה, ספארטקוס, טור־קמדה, סילס טימברמן, פרשת וינסטון ועוד אחרים, גדשו את מדפי הספרים של ארץ־ישראל־העובדת. פאסט, שהיה אחד מ־קורבנות צייד המכשפות של הסנטור **ג'וזף מק־קארתי**, היה במעמד של גיבור תרבות בישראל של שנות החמי־שים.

במשך יותר מעשרים שנה ירדה קרנו של פאסט בארצות־הברית ובישראל. ו־ספריו לא זכו יותר לאותו הד, לו הם זכו קודם לכן. לפני כמה שנים החל פאסט בפירסומה של טרילוגיה־פופולארית, ש־החזירה אותו אל מדף רבי־המכר בארצות־הברית. הכרך הראשון בטרילוגיה, שעל־פיו נעשתה גם סידרת טלוויזיה, שהוקרנה גם בישראל, היה המהגרים, בו פרש פאסט את קורותיהן של ארבע מיש־פחות: פרוטסטנטית, קתולית, יהודית ו־סינית, אשר נקלטו בעולם החדש. הספר השני בטרילוגיה, הדור השני, מתאר מיש־פחות אלה בשנות ה־30, כאשר עיקר העלילה מתמקד ביהודים ובנם **ברני כוהן**.

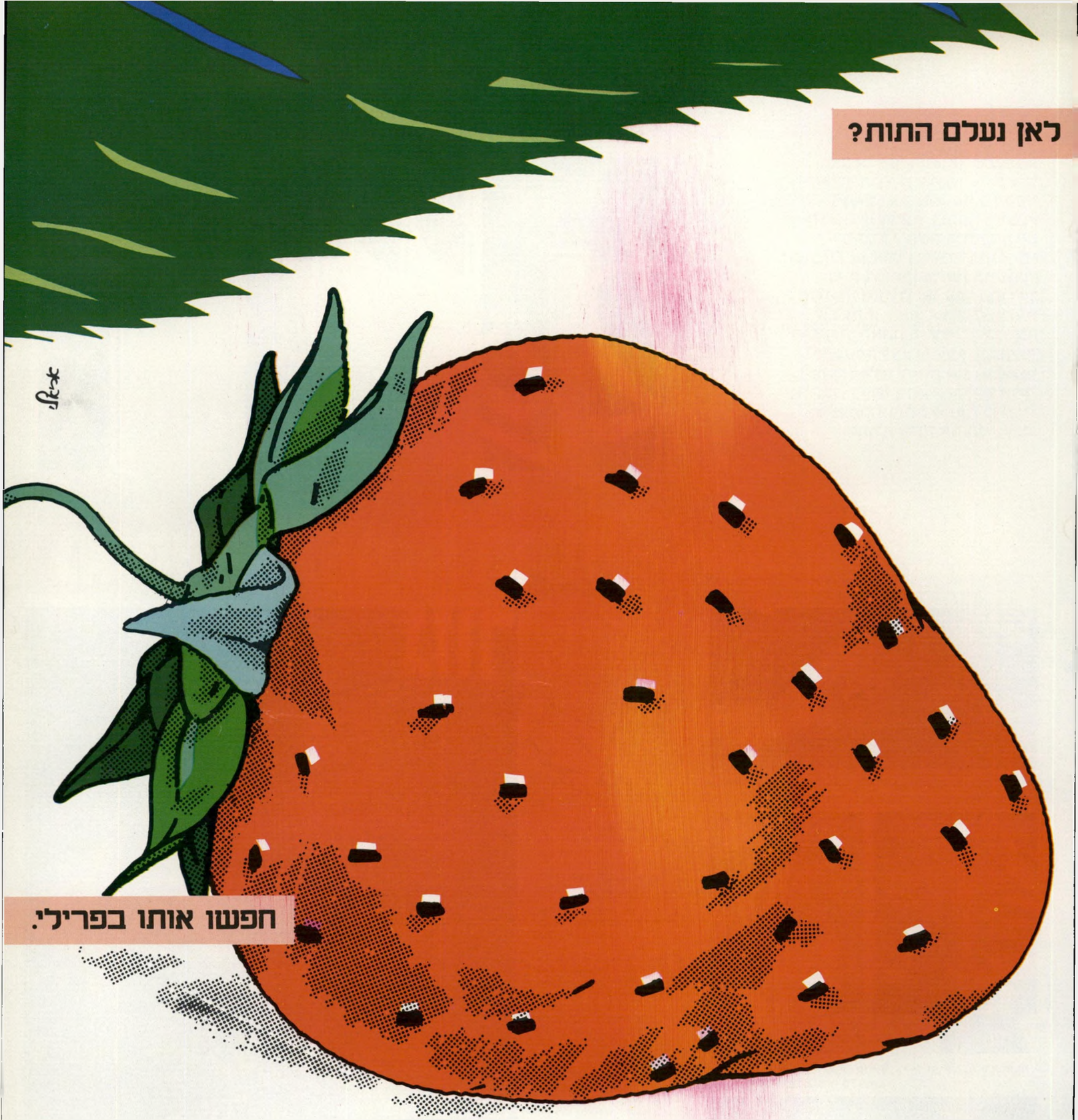
באחרונה ראה אור בעברית הספר ה־שלישי בטרילוגיה, תחת הכותרת המימ־

---

* יהודה יערי — כאור יהל; הוצאת ספרית פועלים; 322 עמודים (כריכה רכה).

** נתן ביסטריצקי — ימים ולילות; הוצאת ספרית פועלים; 310 עמודים (כריכה רכה).

לאן נעלם התות?

חפשו אותו בפרילי.

המון פרי בפרילי

פרילי מעדן חלב עם המון תותים, אוכמניות, אננס, או משמש, מה יכול להיות טעים יותר, בריא יותר.

אפשר לאכול אותו או לשתות אותו.
להשיג בכל עונות השנה.

תנובה
כל טוב מן הטבע

הנעל שאת נועלת היא יותר מסתם נעל. היא כח אירוטי, מפתח להבנת אישיותך ופענוח המסתורין שבך. גבר מנוסה ילמד על אופייך דרך נעלייך לפני שיחליף אתך מילה.

דוזי נעלי

מחקר על מיניות הנעל

בוודאי מסקרן אותך לדעת מה חושב הגבר הישראלי עלייך ועל נעלייך. איך הוא אוהב אותך? חצופה בנעל עור בוהקת בניצנוץ מתגרה? משוחררת בנעליים חטובות? או אולי ביישנית במוגפיים? דו"ח רוזי יתן לך את התשובה: הציגי לפני בעלך או אחד מחברייך מודעה זו. "צווי" עליו לגזור את התמונה האהובה עליו ולהכניסה למעטפה בצירוף שמך וכתובתך. נשאת הולכת לקנות את נעלי רוזי כהרגלך, בקשי ממנו שיתלווה אליך. נכ"א מהחנויות ממתינה לו ת. ד. לתוכה יזרוק את המעטפה.

בין משתתפי הדו"ח נגריל 75 זוגות נעלי רוזי. תוצאות ההגרלה והמחקר יפורסמו בעיתונים בסוף העונה.

לא עושה חשבון לאף אחד. אדום ומבריק זה הסגנון. מצידה, שכל הנעל תהיה משובצת נוכבים. כדאי להזהר מהשפיץ שלה.

גזור וזרוק

בחנויות הבאות:

ת"א: רוזי-דיזנגוף סנטר
חנות המפעל-בן אביגדור 20
ארו-דיזנגוף 118
ג'ני-יהודה המכבי 61
ויה-דיזנגוף 137
רוזחה-אלנבי 31
ר"ג: אטרנה-ביאליק 53
בני"ברק: קנגורו-עקיבא 7
קיראון: אבניר-מרכז מסחרי
חולון: ליידי-שנקר 52
בת"ים: ליידי-בלפור 34
ראשל"צ: א.נו.או.-רוטשילד 52
רמת"השרון: דו"רו-סוקולוב 39
הרצליה: הרצליה-סוקולוב 26
רעננה: אורלי-אחוזה 102
רמתיים: נעלי גרוס
נתניה: פוף-דיזנגוף 26
חדרה: אביב-הנשיא 49
זכרון יעקב: נעלי עוז
ירושלים: פרידמן-יפו 45
רחובות: באום-הרצל 166
רמלה: יוגלה-הרצל 85
אשדוד: עלית-מרכז א'
קרית מלאכי: חן-מרכז מסחרי
אשקלון: ספירמן-העבודה 2
באר"שבע: עופר-יאיר 55
נזרית-מורדי הגטאות 40
עפד: אוניון-מרכז מסחרי
חיפה: דן גבריאלי-הרצל 18
נתן-הרצל 34
צמרת-שד' הנשיא 117
שנטר-הרצל 55
קרית אתא: וולקן-העצמאות 58
קרית טבעון: חן-מרכז מסחרי
קרית ים: טלי-מרטין בובר 5/3
קרית ביאליק: יוספה-סביניה
קרית מוצקין: שרה-השופטים 74
עפולה: לילך-רח' הרב לוין
עכו: ארבע עונות-בן עמי 43
נהריה: רוזי-שד' הגעתון 26
טבריה: אילנה-רח' הגליל
קרית שמונה: גלי-בנין ר.ו.א.

נושאת הדגל של שחרור האשה. את דרכה אל הקריירה היא עושה במגף המהפכה עם תפר מודגש וסמל תרנגול מוזהב. התוספות הן שלנו...

סולידית ואלגנטית, הליידי. בנעלי משבצות שחור לבן ועקב פיקולו דוגמת פריז ורומא.

מלאך קטן. ממש נשמה טובה. תמימה, ביישנית, עם משיכה חזקה לפינות. תמיד תמיד במגפיים לבנים.

חופשייה, טבעית, מתרחקת מטקסים. נוחה עם הצבעים השולטים בטבע: שמלה ירוקה ומגפון חום עם צווארון מעוטר בשרוך.

סד', ובו סיפור נישואיהם של ברני כוהן עם **בארברה לאוט**, והתאכזרות הגורל אליהם. ברני כוהן, שלחם במילחמת־האזרחים בספרד בבריגדת לינקולן ה־אמריקאית, פגש בבארברה בפאריס ב־1939, לאחר שחצה את הרי הפירנאים. הוא לחם אחר כך במילחמה העולמית, היה בקיבוץ, והחליט לשוב לאמריקה.

סיפור העלילה נפתח כאשר עצרת ה־אומות־המאוחדות מחליטה על הקמתן של שתי מדינות בארץ ישראל. חברים מן העבר הציוני באים ושולפים את ברני מ־תוך השיגרה האידיאליסטית שלו (למרות ששאשתו עתירת־הון, הוא מעדיף לעבוד במוסך), ומוציאים אותו למילחמת השח־רור. ברני מוציא כספים מהמיליונר לא־ווט, אבי אשתו, וממנן בסכום זה רכישת מטוסי תובלה לישראל, היוצאים מארצות־הברית, נוחתים בצ'כוסלובקיה, מעמיסים נשק ומגיעים להציל את המדינה שבדרך.

אלא שברני כוהן נהרג במילחמה. אשתו, שהיא סופרת מתקדמת, נלכדת במבוך צייד המכשפות. תיאור חקירתה של בארברה בישיבת ועדת־הקונגרס לחקירת פעו־לות אנטי־אמריקאיות, הוא מיסמך מדהים, המבוסס על תולדות חייו של פאסט. בארברה מסרבת למסור רשימת שמות, ובעוון בזיון הוועדה היא מגיעה לאחר כמה דרגי דיון מישפטיים לביתי־הכלא הפדרלי, כאשר ילדה, יתומו של ברני כוהן, בחוץ.

המימסד הוא סיפור דור־מישורי. מצד אחד הוא עוסק בכאב ובמסירות הייהודיים, עליהם מוסר ברני כוהן את חייו, ומצד שני הוא מספר על אמריקה הדורסת את חופש־הביטוי, והמעוותת את האמון שבין אדם לרעהו. לקראת סיום הספר חושף פאסט את אותו גוף מיסתורי המנהל את חייה הכלכליים והפוליטיים של ארצות־הברית, גוף אותו הוא מכנה בשם המימסד. בגוף זה חברים תעשייני צוללות, טאנ־קים, אלקטרוניקה, תיקשורת ונפט, גוף אשר דחף את ארה"ב אל מסע צייד ה־מכשפות.

ספר זה מומלץ, כדוגמה וכמשל, לסיגנון כתיבה, שחסר על מדף הספרים המקורי בארץ.

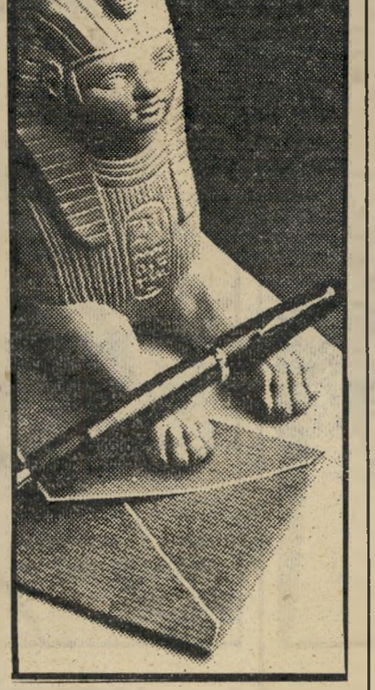
עדות

גוספודין הייכל

מוחמד חסנין הייכל, בעבר עורך אל־אהרם, ידידו האישי של **גמאל עבד־אל־נאצר**, וזמן מה גם שר־ההסברה ה־מצרי, נאסר באחרונה בידי **אנוור אל־סאדאת** במיסגרת הטיהורים במצריים. הוא ליווה מאז ראשית ימי המהפכה ה־מצרית ועד לראשית שנות השבעים, ב־משך כעשרים שנה, את תהליך קשירת הקשרים בין ברית־המועצות למצרים ו־התפוררותם.

בספר זיכרונותיו על עלייתה ושקיעתה של ההשפעה הסובייטית בעולם הערבי, הספינקס והקומיסר*, הוא מביא אוסף של פרטים לא נודעים והתרשמויות אי־שיות מתהליך זה. יש בסיפורו של הייכל גם רישום של חצר השלטון בימי הנשיא אל־נאצר במצריים. את המהפך הגושי ש־עבר על מצריים מתאר הייכל באמצעות קביעה של **ד"ר הנרי קיסינג'ר**, ש־אמר למצרים: **„כל מה שהרוסים יכולים לתת לכם הוא נשק; אנו, האמריקאים, יכולים לתת לכם שלום."**

סיפור הספינקס והקומיסר, שהוא ב־בחינת מישחק־לשון על כותרת סיפורו של **ארתור קסטלר** היוגי והקומיסר, נפתח במה שמכונה עיסקת הנשק הצ'כית, ש־היתה ראשית ההסתננות הסובייטית ל־מרחב. חדירה שאל־נאצר שיחק בה תפקיד מרכזי, וידע כיצד להתמודד ברוסים. הייכל מספר כי אל־נאצר טען שמנהיגי ערב אינם יודעים כיצד לטפל בברית־המועצות, ואמר: **„רוצה הייתי לכתוב על כך ספר, מעין מדריך שימושי כמו ,מדריך לרכישת**

הספינקס והקומיסר
רוזנטל, שטיין קוריאל וכו'

המקיימים מגעים עם הערבים? זאת לא נדע. ואילם יודע לנו שהם ניסו, בצורה נואשת כמעט, להבין את הערבים. הם נחלו כישלון..."

בפרק ראשוני הגלים האדומים מתאר הייכל את סיפור תולדות החדירה הסוב־ייטית למרחב, מאז ראשית המהפיכה ה־רוסית, תוך ציטוט מובאות מ**לנין**. הוא מתאר גם את סיפור ראשיתה של המיפלגה הקומוניסטית המצרית, שבדומה כימעט לכל מיפלגה קומוניסטית אחרת בעולם, מקימיה ומייסדיה היו יהודים: **„הודות למאמציו של הצורף היהודי יוסף רוזנטל קמה בגמל אלכסנדריה קבוצה שכינתה עצמה ,מפלגה סוציאליסטית'... אך ויק־טור שפיין יהודי אנגלי, ממכריו של רוזנטל ששרת בצבא הכיבוש והיה קומוניסט קנאי — סייע לדחוף את ה־מפלגה לכיוון האינטרנציונל השלישי. ב־שנת 1921 נוסדה מיפלגה קומוניסטית מצרית באלכסנדריה."** למיפלגה הצטרפו מאוחר יותר דמויות כ**מרסל ישראל**, **אנרי קוריאל** (בן למישפחת בנקאים יהודית עשירה, שנרצח בפריס בשנת 1978), ועוד יהודים רבים. את עיתון המיפלגה איסקרה (**הניצוץ** — ע"ש עיתונו של לנין) ערך יהודי בשם **חיים שוורץ**.

בהמשך עוסק הייכל בתהליך התפוררות יחסי מצריים והמערב עם הלאמת תעלת סואץ, ונטייתה לעבר ברית־המועצות. הוא מספר על תגובתו של **ניקיטה חרושצ'ב** למיבצע קדש ולשותפות של ישראל עם בריטניה וצרפת במטרה לשחרר את תעלת סואץ: **„קיצצתם את זנבו של האריה הכריטי ואנו עקרנו את שיניו! עתה לא יוכל עוד לשאוג ואף לא לנ־שוך!..."**

חיזוק המגעים בין מצרים לברית־המועצות הביא למיפגשים הולכים וגוב־רים בין צמרת הצבא המצרי לצבא ה־סובייטי, מיפגשים שלא תמיד היו ברוח הידידות המופגנת בין הסובייטים למצרים (ראה: ציטוטון).

סיפורו של הייכל הוא תערובת של אנאסומיה ופוסט־מורטום של יחסי מצרים וברית־המועצות. הייכל אינו חוסך בתיאורי הגיגוד האידיאולוגי שבין שתי המדינות, הדיונים על מעצרי קומוניסטים במצרים, ומורת הרוח על כך אצל הסובייטים. הוא מתאר את יחסם של המנהיגים ה־סובייטים לאורחיהם המצרים ומספר כיצד באחד מביקוריו של נאצר בברית־המועצות הוא יצא עם פמלייתו ועם צמרת ההנהגה הסובייטית לצייד ברווזים ולדייג דגים, אחרי הצלחה בל־תאמן בדייג, אמר ה־דוקטור **פאוזי**, שר־החוץ המצרי בעבר, על הצלחתו: **„זהו אגם של המיפלגה או אגם של יחסי־ציבור? הדגים באים אליך מרצונם החופשי?"**

במיפגשים שונים שימש מוחמד חסנין הייכל מעין שליח או שגריר אישי של אל־נאצר אל חרושצ'ב, שכיהנו לא פעם **„גוספודין (אדון) הייכל"**.

פרק מילחמת ששת הימים, מביהיר את סיבות המפלה, כפי שנראו לנאצר, והאופן שזה האמין כי בו ניתן להשיב לישראל כגמולה. כאשר מונה הייכל ב־1970 כשר־ההסברה, גוברת מעורבותו במיסדרונות השילטון המצרי, אך מותו של אל־נאצר מקטין משחיבותו. פרעה הולך ופרעה בא, והצמרת מתחלפת.

הספינקס והקומיסר הוא ספר מרתק, ה־כתוב בידי עיתונאי מהמעלה הראשונה, שהיה מעורב בתהליכים הפוליטיים וה־מדיניים, יותר מכל עיתונאי אחר בתקו־פתנו. יש בספר זה ללמד הרבה על אורח־המחשבה המצרי, ועל ייצר העצמאות ה־מצרי, שהוליך את מצריים מראשית ימי המהפכה המצרית ועד היום, בדרך מורכבת, אך עיקבית, שמטרתה האחת היא, עצ־מאותה ואי־תלותה של ארץ־היאור.

שירה

סבתא זלדה

בארצות־הברית של סוף שנות החמי־שים דרך כוכב של גברת זקנה, שציירה ציורים נאיביים, נטולי ערך אמנותי רב, בשם **סבתא מוזס**. מהלליה של הסבתא מוזס היו אשפי יחסי־ציבור ועיתונאים שוליים, שחיפשו את הייצרים הנבערים של ההמון, שלא חונך להבנת אמנות.

בישראל של ראשית שנות השבעים דרך כוכבה של משוררת נאיבית ממאה שערים בשם **זלדה מישקובסקי**, ה־תותמת על שיריה וקבצי שיריה בשם **זלדה**. בראשית דרכה בשירה העברית, היה מי שתיאר את שירתה בנוסח: **„כך הייתה מחברת שירים האמא של ביאליק אם היתה משוררת"**. קהל ניבער משירה, ומבקרי שירה ועורכי כתבי־עת לספרות, המנסים להיבנות מדמרתה, עולמה ו־דתיותה של זלדה, הפכו אותה לסבתא מוזס של השירה העברית החדשה.

בימים אלה ראה אור קובץ נוסף משי־ריה של זלדה, תחת הכותרת השוני ה־מרהיב*. זלדה מתעלמת לחלוטין מהחברה הסובבת אותה, מהתפתחות הלשון העברית. היא פותחת את הקובץ ב**„חללתי מתפי אך לא ארוץ / אל דבש הידעונים..."** צירוף שבעידן **רביקוביץ־זוקר**, הינו אנארכיסטי לחלוטין. צירוף שירי אחר בשיר בחלומי, הנפתח ב**„שילנו בעיר לילית / וחוגגת / פאר אפלולי היה סביבנו / וקהל שוקק...** שהוא חריזה מיושנת, חסרת מסר שירי.

שיריה של זלדה מישקובסקי עוסקים בנושאים בנאליים. הטבע, הירק, הגנים, המטעים, והחורשות של מאה־שערים

זלדה מישקובסקי
סבתא מוזס של השירה העברית

באים לכדי ביטוי שירי בהם, אם לנקוט בלשון של היפוך. כותרות כמו ידידות היסמין הלבן וענף של יסמין או הפרפר הכתום מעוררים תחושות של פיברוק מראות ונופים, באמצעות מילון.

שיר **בשם** שיר ישן על גן־החיות המוקדש לאחת עזקה, הוא אנטי־שיר שכל קשר בינו לבין שירה, שגם אם היתה מחברת אותו אמו של ביאליק אם היא היתה משוררת, הוא מיקרי בהחלט. חרוזיה של מישקובסקי נקראים לעיתים כהעתקת־שמש של שירת המאה ה־ט"ו, בלא מעלותיה של שירה זו („**שמעתי צערי האיש / נמשל לתקווה / בחצרות הכואבים...**").

בהקדשותיה נוהגת מישקובסקי כממלי־כת מלכים וכמעניקת מלכויות, כמו הכו־תרת כרכום של שדות אותו היא הקדישה לירדנה כוהן נסיכת הריקוד התנ"כי, עד שסביר כי באחד מקבציה הבאים, תקדיש שיר, למלכת הריקוד התנ"כי, ולקיסר הריקוד התנ"כי.

משל לניתוק של זלדה מישקובסקי, מ־המציאות המילולית של ישראל שנות השמונים מצוי בשירה נדרתי אלף נדרים: **„התפללתי שלא יכבה נרי / נדרתי אלף נדרים / נדרים שנולדים כאוניה טובעת..."**

מישקובסקי היא אפיזודה סוציולוגית בנצח השירה העברית, אפיזודה שחרגה בהרבה ממימדי הפיקנטריה הספרותית, והמסמלת הבולטת של המרכיב המנוון בשירה הישראלית בהווה.

* זלדה — **השוני המרהיב**; הוצאת ה־קיבוץ המאוחד; 46 עמודים (כריכה רכה).

ציטוטון

אדמירל רוסי שרוע על בטנו

בפרק סופה בשמי עיראק בסיפורו הספינקס והקומיסר (ראה: עדות) מספר **מוחמד חסנין הייכל**, סיפור לא ידוע על עימות בין קצינים מצרים לסובייטים בברית־המועצות:

ובהיותנו בעיר קייב אורגנה לכבודנו ארוחה במיסעדה אצל שולחן שהוצב על המדרכה. מפקד צי הים־השחור הסובייטי נכח בארוחה ומקומו נקבע לצידו של אדמיראל סוליימן עזת, מפקד הצי המצרי. שני האדמיראלים שתו כמויות נכבדות, אך סוליימן עזת הוכיח בעבר שהוא מסוגל לעמוד בתחרות עם מארחיו. במוסקבה הוזמן להתחרות בשתייה עם מארשל טימושנקו — וניצח! הוא לגם עשרים ושבע כוסות וודקה בלא להניד עפעף, ונשאר איתן כסלע, כפי שהיה בהתחלה. כנראה שבמהלך השיחה אמר האדמיראל הרוסי לאדמיראל עזת, מישהו בצוותך מרגל למען האמריקאים,' וביסס את האשמתו על כך שלאמריקאים נודע דבר בואה של הצוללת הסובייטית הראשונה לאלכסנדריה... עזת חש עלבון צורב. הוא קם על רגליו, הניף גם את האדמיראל הרוסי ומשכו לעבר רחבת הריקודים של המיסעדה. לנו, שאר הנוכחים, לא היה כל מושג על מה שהתרחש, עד שלפתע נשמע קול חבטה וראינו את האדמיראל הרוסי שרוע על בטנו על הרצפה. עזת, ללא רגב על מדיו הלבנים, ניצב מעליו. התאספנו סביבו וביקשנו לדעת מה קרה, הוא כינה את אחד מקציני מרגל,' אמר עזת, ,אינני יכול להרשות זאת.' חיש מהר הופיעו במקום אדמיראל רוסי אחר וקצין נוסף והרימו את מפקד צי הים־השחור. המסיבה נמשכה אך האווירה, כמובן, נעכרה...

מאת דן טומר

אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומרים ..

אורלי יניב:

„מה רע לי? בינתיים אני נופשת!"

אני לא יודעת מה איתכם, אבל אני מתגעגעת לאורלי יניב. אורלי חזרה לפני כמה שבועות מחופשה בארצות־הברית. את החופשה היא בילתה עם החבר הצמוד שלה, אספן המכוניות המשומשות ושחקן סירטי הפירסומת, יהודה אלבווים.

● **אורלי, מה שלומך?**

קודם־כל מגיע לי מזל טוב!

● **התחתנת?**

לא. קיבלתי טלפון!

● **מזל טוב, מתי את חוזרת לטלוויזיה?**

בינתיים עוד לא ביקשו ממני לחזור.

● **אז מה את עושה בזמנך החופשי?**

אני נופשת. מה, זה רע?

אילן רוזנברג:

„אבא אבן הוא עלא כיף כיפאק!"

אילן רוזנברג הוא צלם סרטים ידוע. מאחוריו סרטים כמו „טרנזיט", „העייט", „סוסעץ", „מחבואים", „לא לשידור", וסירטי טלוויזיה רבים כמו „מנגה", „מונולוג של אשה" ו„בעקבות ראשי הציפורים", הסרט שנרדמתי עליו בראש השנה. בקרוב עומד אילן להתחיל בצילומי „מתחת לאף", סירטו של הבמאי ינקול גולד־ואסר. בד בבד עסוק אילן בצילומי סידרת הטלוויזיה האמריקאית על תולדות העם היהודי, בכיכובו של ח"כ אבא אבן.

● **אתה רגיל לצלם סרטים לקולנוע ולטלוויזיה, סרטי עלילה וסרטים דוקומנטריים כי־נושאים מרתקים. לא משעמם אותך לצלם כל הזמן את אבא אבן?**

להיפך, זהו אתגר. אבא אבן הוא לא שחקן מיקצועי, ובשבילי להוציא ממנו צילומים טובים ואמינים זה אתגר. הכרתי את אבא אבן תוך כדי עבודה ואני רוצה להגיד לך שהאיש מתנהג כמו שחקן מיקצועי. הוא מגיע לאתר הצילומים בזמן, ממלא אחר ההוראות, ואין איתו שום בעיות. הוא פשוט עלא כיף כיפאק.

● **אתה רוצה להגיד לי שהוא עומד כדי שתכוון עליו את הזוויות?**

תראי, הוא בכל זאת אדם מבוגר. כדי למנוע ממנו נטל מיותר, אנחנו מודדים את הזוויות על מישהו אחר, ורגע שהכל מוכן הוא נכנס לתמונה.

● **יש לו כפיל?**

הסאונדמן של הסרט, שבתאי שריג, הוא בגובה של אבא אבן. הוא עומד במקומו ואני עושה עליו את כל הכיוונים.

● **נוצרו בינך ובין אבא אבן יחסים אישיים?**

הוא נקשר לכל הצוות, לא רק אלי. נראה לי שהוא בא לעבודה בשימחה.

● **העבודה על הסרט עם אבא אבן מעניינת אותך, או שאתה עושה אותה כשביל הכסף?**

זו תישלובת של עניין רב ושל כסף רב. לכל עבודה יש שכר, אבל בסרט כזה אני לומד המון גם מהאתרים בהם אנחנו מצלמים, וגם מאבא אבן.

● **הוא יודע?**

ועוד איך! הוא פתח לי את הראש לא פעם. אחרי יום צילומים אני חוזר הביתה ומחפש ספרות ספציפית על הנושא שעליו דיבר אבן ביום הצילומים.

אהרון קידר:

„ללוש את העץ כחומר ביד היוצר!"

אהרון קידר היה ארכיטקט מצליח ואיש בוהמה ידוע, תושב קבוע של „כסית" ואוהב בילויים מושבע. לפני עשר שנים נסע ללונדון, השתלב שם במישרד אדריכלות ועשה חיל במיקצועו. לפני תשע שנים נסע עם חברו, הפרופסור למתמטיקה דהיום והסטודנט למתימטיקה דאז מיקי נוימן לאי כימעט בילתי ידוע בשם פורמנטרה, ששוכן לא הרחק מהאי הספרדי איביצה. אהרון בא, הוקסם, חיסל את עסקיו בלונדון, והשתכן בפורמנטרה.

מאז הגיעו ארצה כל מיני שמועות: אמרו שהפך להיפי מושבע, אמרו שהוא חי בבית בלי חשמל ובלי מים ומעבד את האדמה, אמרו כל מיני דברים, עד שיום אחד, בהיותי בלוס־אנג'לס, התגלגל לידי עיתון גרמני ובו ראיתי את תמונתו המחייכת של אהרון קידר. מן הכתבה הבנתי שאהרון הציג בהצלחה עצומה תעורוכת פסלים במינכן. הכתבה לא שכחה לציין כי מדובר בישראלי תושב פורמנטרה. עבודותיו זכו בהצלחה גם ברומא ובפאריז, והכתבה אף חישוותה אותו לדאלי.

השבוע הוא הגיע לישראל. פגשתי אותו, ושאלתי:

● **כשעזבת את הארץ היית אדריכל. איך הגעת לפיסול?**

יום אחד ישבתי בחצר הבית שלי בפורמנטרה והתחלתי לשחק בגזע עץ. שיחקתי, פצרתי, יצרתי במשך חודשים ארוכים, שהגעתי למצב שהעץ נראה כמו שיש. יצרתי פסל.

מישהו שהגיע לפורמנטרה התלהב וקנה ממני את הפסל ב־2000 דולר. זו היתה ההתחלה. כך התחלתי לפסל, בערך לפני חמש שנים. האמת היא שאז, לפני חמש שנים, הייתי בביקור בארץ. בני מישפחתי ניסו לשכנע אותי לחזור ארצה. חזרתי לפורמנטרה לסגור עניינים, ואז התחלתי לפסל, ומאז זה מה שאני עושה.

● **איך התפרסמת באירופה?**

אחרי שיצרתי כמה פסלים הצגתי אותם בבית של חבר. למקום הגיעו סוחרי אמנות ובעלי גלריות והציעו לי להציג ברומא. התערוכה ברומא זכתה להצלחה. משם עברתי לערים אחרות והצגתי גם בארצות־הברית. כיום אני מוכר כל פסל שלי במחירים הנעים בסביבות 10,000 דולר, ונדמה לי שאני מה שקוראים בארץ „עולה על המפה". עיתונים גדולים באירופה, כמו השפיגל והשטרן שולחים כתבים לפורמנטרה במיוחד כדי לכתוב עלי. אני מקצר את ביקורי בארץ כי מחכה לי תערוכה נוספת במינכן. אני אוהב את מה שאני עושה. נדמה לי שמצאתי את דרכי.

דובי גל:

„גבר לא צריך להיראות כמו אפולו!"

דובי גל הוא שחקן מצחיקון. אתם יכולים להגיד עליו מה שאתם רוצים: שהוא בחור עלא כיפאק, שהוא שחקן מצטיין, שהוא מצחיק עד דמעות, שהוא נשוי לשרה ואב לשרון וחי בעושר ובאושר בחולון — אבל דבר אחד אתם לא יכולים להגיד: אין מה לעשות, דובי גל רחוק מלהראות כמו כובש נשים, שאשה אינה יכולה לעמוד בפני קסמיו. לכן, כששמעתי כי קיבל את התפקיד הראשי בסרט „נשים נשים" העומד לצאת בימים אלה אל המסכים, טילפנתי אל דובי ושאלתי אותו:

● אתה חושב שמישהו יאמין שנשים נופלות בסרט אחת אחרי השניה מפני שאינן יכולות לעמוד בפני קיסמך?

גבר לא צריך להיראות כמו אפולו. מספיק שהוא נותן יחס חם, שהוא מחניף, שהוא יודע לנגוע איפה שצריך לנגוע. אשה לא מחפשת מראה חיצוני אצל גבר, ואני בתפקיד של מסג'יסט בסרט, נותן לנשים שבאות אלי את מה שאין להן בבית. מקשיב לצרות, נוגע פה, נוגע שם, אומר מילה טובה, וזה עובד. תשאלי כל אשה ותראי שזה עובד.

ברברה קרה:

„הצוות האמריקאי הוא פשוט מפונק!"

בימים אלה עולה על בדי הקולנוע סידרת הטלוויזיה האמריקאית „מצדה". בזמן צילומי הסרט, שהושלמו באולפנים בהוליווד, נפגשתי עם כוכבת הסרט ברברה קרה. עיתוני הוליווד היו מלאים בסיפורי הסקנדלים שהתרחשו באתרי הצילום בארץ. סיפורים על הרעלות קיבה, על חוסר מקצועיות ועוד צרות צרורות הופיעו חדשות לבקרים הן בעיתוני הרכילות, והן בעיתונות המיקצועית של תעשיית הסרטים. שאלתי את ברברה קרה:

● באמת היה כל כך גרוע בישראל?

גרוע? היה נפלא! ישראל היא ארץ נהדרת. זו היתה אחת התקופות היפות בחיי, התקופה בה ביליתי בצילומים בישראל. אז לצוות האמריקאי לא היה נוח, אז מה? אל תשכחי שזהו צוות מפונק שאינו אוהב לנסוע רחוק מהבית. הצוות רגיל להמבורגרים שלו, ואם נותנים לו לאכול אוכל שאינו מוכר לו, הוא ישר מתלונן והופך חולה. הצוות הזה מרגיש רע לא רק במידבר בישראל, אלא גם במידבר באריזונה.

● מה דעתך על הגברים הישראליים?

או, אלוהים, הישראלים הם הגברים הכי שוביניסטיים שפגשתי אי־פעם בימי חיי. הם תמיד חושבים שהם יודעים הכל יותר טוב ממך, וחסר־וחלילה אסור לך להתווכח איתם. אבל שלא תחשבי שלא היו לי ידידים גברים בישראל, ועוד איך היו.

● מי?

דן בן אמוץ, שלמה צפריר, רפי שאולי, מויישלה שגיב. גברים אחד אחד!

הלן סוויפט:

„אם יסדרו לי עבודה, אשאר בישראל!"

הלן סוויפט היא אחת מדוגמניות הצמרת של אירופה. במשך רוב חודשי השנה היא מתגוררת בספרד, ובכל עונה היא יוצאת לצילומי אופנה ברומא, פריז, לונדון ומינכן. בימים אלה ביקרה הלן סוויפט בישראל.

● הלן, איך מוצאת־חן בעיניך ארצנו הקטנטונת?

ארץ נהדרת. את יכולה לסדר לי עבודה? אם כן, אני מוכנה להישאר בישראל.

● ומה עם אירופה?

אירופה הזקנה והטובה יכולה לחכות. צריך לתת צ'אנס לארץ חדשה לא?

1. קאגמושה (יפאן)

2. הכפיל (ארה"ב)

א * הסרט הטוב תשמ"א * הס

ת אמינו אז לא, הרגלי הצפייה בקול־נוע של הקהל הישראלי משתפרים. לא במה שנוגע להתנהגותו בבתי־הקולנוע. בעניין הזה הוא ממשיך להתחרות בתרבות של גני־החיות. אבל בבחירת הסרטים שהוא מעדיף יש בהחלט שינוי לטובה.

זה נשמע מוזר, הלא כן? הרי ג'ימס בונד וסופרמן הם עדיין אלופים ושיפשוף נעים מחזיק עדיין בשיא השנתי הישראלי. אבל למרות הכל, אם צריך להצביע על המאפיינים של הסרטים שהוצגו השנה בארץ ועל מידת ההצלחה שלהם, לא היו אלה הפקות הענק של הוליווד או סרטי הבורקאס של ישראל אשר בלטו לעין, אלא דווקא התוצרת המיזרח־אירופית — שהחלה שוב לטפטף על המסכים שלנו, סרטים מטורפים מאמריקה ששוברים את כל המוסכמות, וסרטים שמרכזם חזרה אל החיים בחיק־המישפחה. כאשר קאגמושה מצליח ולבוש לרצח נכשל, ובשעה שאנג'ורה הוא להיט ואילו מסע בין כוכבים נופל למים, אי־אפשר להיות לגמרי פסימי.

אומנם, מה שנוגע לתעשייה המקומית, המצב עדיין צולע מאד. מתוך עשרה סרטים חדשים שיצאו השנה אל המסכים, אחד בלבד יכול לטעון במצפון שקט שהחזיר את ההשקעה בו, הלא זה אותו שיפשוף נעים שהוזכר כבר, ולאו דווקא לטובה. שאר מיבצעי החנופה לקהל, כמו פיצעי בגרות או עם ישראל חי, הוכיחו שלא די להתחנף, צריך גם לדעת איך. וכאשר התוצאה היא גם לא טובה וגם לא משתלמת, זה באמת עצוב. לעומת זאת, צריך לציין שחנופה משופשפת, כזאת שנוסתה כבר בעבר בהצלחה, מעלה תיה הוכחו שוב קבל־עם־ועדה. נורית, צ'ארלי וחצי וסנוקר, שאוזרו בהקרנות חוזרות הקיץ, הביאו יותר צופים מכל סרט ישראלי אחר, פרט למחזיק בשיא.

שחקן השנה:

טימותי האטון

„אנשים פשוטים"

שחקנית השנה:

ג'סיקה לאנג'

„הדוור מצלצל פעמיים"

הונגרים, רוסים, פולנים

לש לישייה זו הביאה יותר צופים מן הסרטים האיכותיים, אם כך אפשר להגדיר את אותן הפקות אשר זכו לעידוד של הקרן־לסרטי־איכות. עצם הפעולה של הקרן היא בוודאי מבורכת, והעובדה ששישה מתוך עשרת הסרטים של השנה נהנו מעזרת הקרן, מצביעה בבירור על החשיבות שלה בתוך מיכלול התעשיה הישראלית. אבל התוצאות של סרטים אלה מדאיגות, ולו רק משום שמסתבר כי מה

א * הסרט הרע תשמ"א * הס

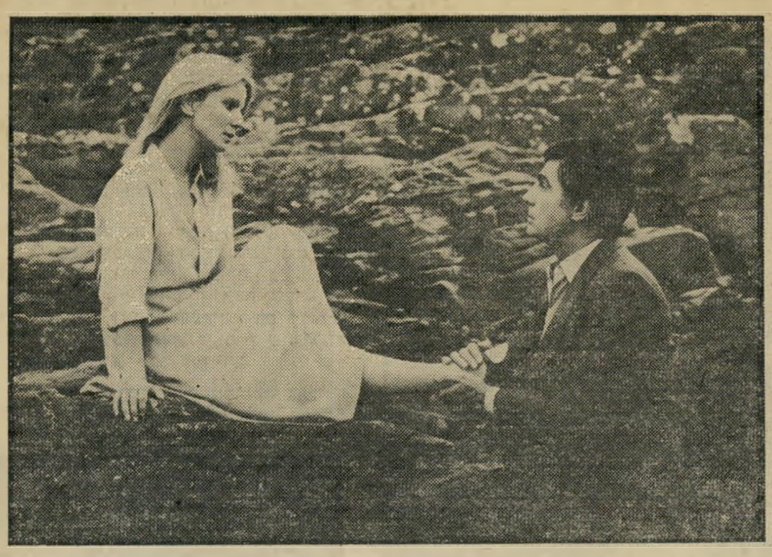
1. ניז'ינסקי (ארה"ב)

2. מעגל לשניים (קנדה)

3. חלום של קוף (איטליה)

4. דודי מאמריקה (צרפת)

רט הטוב תשמ"א * הסרט ה

שיש לקולנועניים הצעירים הללו לומר, ומה שהם מנסים לומר בכל הרציונות והכנות — ובמידת הכישרון בה התברכו — לא מעניין במייוחד את הקהל. מדוע זה קורה? על כך אפשר לעשות מחקר ארוך ולא תמיד מחמיא לקולנוע הישראלי הצעיר. ואולי כדאי שמישהו יעשה אותו בהקדם, לפני שהצופים יברחו סופית מן הסרטים הללו. כי זאת צריך לזכור: די בשניים או שלושה שמאכזבים, כדי שהקהל יחליט שמוטב להמר על יבוא, שאיכותו בטוחה הרבה יותר.

ושלא יהיו טעויות. הלק מן היבוא הזה מופק באמצעים שאינם עולים, בסך־הכל, על אלה שעומדים לרשות התעשיה הישראלית. מכאן ניתן להסיק, שברוב המקרים אפשר היה לעשות סרטים כאלה גם בישראל, אם היה רק מי שיעשה אותם.

הנה לדוגמה, הסרטים ההונגריים. עד אשר היה מפיץ אשר העז להציג את לילה מוסרי מאד, וגם זאת כנראה משום שהעלילה כולה מתרחשת בבית־בושת, לא סבר איש בארץ שהקולנוע ההונגרי המודרני עשוי לעורר עניין כלשהו. אחרי הצלחת הסרט הראשון, התגנבו ספקות בלב המפיצים. אולי יש בכל זאת משהו בסרטים הללו שלא הבחינו בו קודם לכן?

שחקנית־מישנה השנה

דולי פארטון

„תשע עד חמש"

שחקן־מישנה השנה:

פיטר גאלאגר

„כוכב עולה"

ומאחר ואת הסחורה אפשר לרכוש במחירים נמוכים יחסית, ניסו עוד פעם. התוודעות הוצג בתל־אביב יותר מחצי שנה. אחר־כך באו האשה האחרת, אנגי ורה ובקרוב — מפיסטו.

הקולנוע ההונגרי הוא כבר שם־דבר, והישראלים גילו שאפשר לדבר על פוליטיקה, היסטוריה, אהבה ואפילו מין, בצורה שונה, אינטליגנטית ומעניינת. אחרי שחונכו על ברכי הקולנוע האמריקאי והאמינו שרק מעבר לאוקיאנוס יודעים מהו קצב, מהו משחק ומהי איכות של תמונה, למדו להעריך אווירה שונה, פנים חדשות ועידון חזותי מסוג שונה.

וליד ההונגרים, מוסקווה אינה מאמינה בדמעות שיכנע את הישראלים שלרוסים אין קרניים והם מתנהגים ככל שאר בני־האדם, ואילו ללא הדרמה רמז לשיטה של סתימת פיות טוטליטארית, שהיתה מעין הקדמה למה שעתיד היה לקרות מאוחר יותר בפולין.

אמריקאים מטורפים

אבל שלא תהיה טעות. גם מאמריקה הגיעו השנה מנגינות חדשות. ג'ון

רט הרע תשמ"א * הסרט ה

3. שוגון (ארה"ב)

4. זוהי אמריקה (ארה"ב)

סירטי השנה

(המשך מעמוד 61)

לאנדיס, האחים צוקר וג'ים אברהמס, ובמידה מסויימת אפילו הנרי יאגלום, החליטו להחזיר את האנארכיה לשילטון מאחרי המצלמה. בחוצפה תהומית הם ליגלגו על כל מיני ערכים מקודשים, צחקו על מה שהכל אוהבים, פרקו עול והתעללו בחוק ובסדר, בסידרה של סרטים כמו טיסה נעימה, האחים בלוז, סרט מטורף, או משוגעות במצב טוב. מאז הסרט האילם לא נערכה התקפה חזיתית ופרועה כזאת על הכבודה הבורגנית. וגם אם המבקרים האמריקאים, בחלקם, עיקמו את אפם לנוכח גסות הרוח המחוספסת של חבורת הפרחחים הצעירה, הם נאלצו להודות שיש בהם חיונית ומרץ שהקולנוע היה זקוק להם כבר זמן רב.

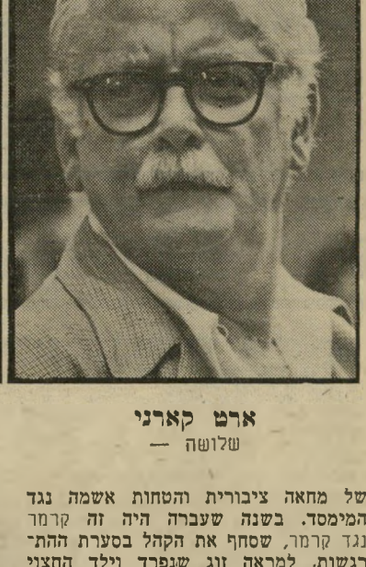
אשר לחיק המישפחה, אמריקה החליטה לשוב ולהתעניין בו אחרי שנים ארוכות

רוברט דה־נירו
להחליף אישיות

ז'ראר דפארדייה עד בוכת הקוף העניק ב„חדום של קוף" סירטו של מארקו פרירי
תחזית של סוף העולם על חוף ניו־יורק

ארט קארני
שלושה —

לי שטראסברג
זקנים —

ג'ורג' ברנס
מחזיקים סרט

של מחאה ציבורית והטחות אשמה נגד המימסד. בשנה שעברה היה זה קרמר נגד קרמר, שסחף את הקהל בסערת ההתרגשות, למראה זוג שנפרד וילד החצוי בין אביו ואמו. השנה, היה זה אנשים פשוטים שמילא את אותה המשימה, ורוברט רדפורד, בסרטו הראשון כבמאי, הוכיח שהוא למד את כל הטכסיסים של הבמאים שבמחיצתם עבד.

אנשים פשוטים, אשר בדרכו השקטה והמאופקת לכאורה, הצביע על כל השבריריות שבמישענת המוסרית הבורגנית האמריקאית, היה ללא ספק אחד הסרטים הבולטים של השנה. לצידו אפשר להצביע על איש הפיל, שמעבר לתיאור מיקרה סנסציוני, התייחס לחוסר הסובלנות הטבוע גם במתיימרים להיות נאורים. על המסרו האחרון של פרנסואה טריפו, שהזכיר לצרפתים שהם היו פחות מקדושים במילחמת העולם השניה, ועל תהילה, התפרצות מרשימה של כשרונות צעירים בסרט וירטואוזי של הבמאי אלן פארקר.

ריי שארקי
רושם עז

קורוסאווה, רנה ואחרים

מ על כך סרטי השנה בלטו השנה שניים, ואין בכך פלא. קאגמושה והדוד מאמריקה הם מעשי ידיהם של שניים מן הענקים האמיתיים המעטים של הקולנוע בכל הזמנים.

אקירה קורוסאווה, בגיל 70, צייר על המסך תמונה מרהיבה ועוצרת נשימה של יפאן במאה ה־16, וסרטו, המתאר את מילחמותיהן של כמה מישפחות על השלטה בממלכה, הוא בראש ובראשונה מחזה ראווה מאין כמותו. אולם מעבר לזה, מדובר כאן בהרהור סקפטי למדי, ואולי אפילו ממורמר, על מהות התהילה ועל ערך הכאריזמה, על הכוח שיש בשם, גם כאשר אין מאחריו מאומה, ועל אדם הנופל שבי אחרי התפקיד שהוא ממלא בפקודת אחרים. אומנם, קורוסאווה מדבר על תקופה מוגדרת ואירועים מוגדרים, אבל מה שקורה במילחמה יכול לקרות גם ביצירה אמנותית, בפוליטיקה או בחיי המיסחר'.

אלן רנה, הזאב הבודד של הגל החדש הצרפתי, לא השתלב בעצם אף־פעם בזרם הזה. הוא התעקש לעשות סרטים בדרכו שלו, כאשר הוא חוקר את מערכת היחסים שבין העבר להווה וטוען שההווה אינו אלא סך־הכל של ריגעי העבר. השנה הוא מצא הזדמנות נוחה להדגים כמה מן התיאוריות שלו, כשהוא נשען על תורתו של הביולוג והחוקר התנהגות האדם הצרפתי, הפרופסור הנרי לאבוריט. התוצאה היא סרט יוצא דופן, העוסק במדע אך מדגים את ההשלכות שיש לנוסחות המדעיות על יצורים חיים, משווה בין מעבדה לחיי היום־יום, ומשלב במה שצריך היה להיות תיזה יבשה וקשה לעיכול, כמות נכבדת כל־כך של הומור, עד שהיו מבקרים אשר כינו את הסרט הזה „הקומדיה הראשונה של אלן רנה".

סרט ההפתעה של השנה, מהרבה בחינות, היה הכפיל של ריצ'רד ראש. מומחה לסרטי פעולה, בהם גילה מקצוענות בלתי רגילה בשימוש באמצעי הטכניקה הקולנועית, הוא הגיש הפעם סרט מבריק, מרתק ומפתיע, אבל עם זאת גם מלא הרהורים ותהיות על מהות הקולנוע, על היחס בין מציאות ודמיון, על האחריות המצפונית של האמן, ועוד כל מיני דברים, שאין מוצאים בדרך כלל בסרט פעולה. במישחק תעתועים בלתי־פוסק, כאשר לא הדמויות ולא הצופים יודעים מתי מאחזים את עיניהם בתרגילי קולנוע ומתי מראים להם את האמת, כאשר במאי כמעט שטני צץ בכל רגע ממקום אחר לתקן ולסדר את העלילה לפי צרכיו, מחזיק ראש את צופיו במתח מתמיד במשך שעתיים עד שחלק גדול מהם לא תופס, אפילו בסוף, עד היכן הגיע הסיפור ואיזה חלק ממנו היתה מתיחה.

הסרט הרביעי, חלום של קוף, אינו סרט

חדש, אבל הוצג בישראל רק השנה. הבמאי, מארקו פררי, הוא אחד היוצרים המוזרים ביותר של הקולנוע, מעין נביא־זעם־וחורבן חסר פשרות, ששאב כנראה חלק מן ההשראה שעה שחי בספרד, ממקורות דומים לאלה של בונואל. חלום של קוף הוא תחזית של סוף העולם על חופי ניו־יורק, כאשר העכברים אוכלים את התרבות המתנוונת של האדם, ורק האשה נותרת בסוף על החול, מול השמש השוקעת, בתבל שבה התרבות הגברית נכשלה כישלון חרוץ. העוצמה החזותית של הסרט, וכמה מן הסצינות הסוטות בו בוודאי לא היו יכולות להיות לטעם הכל, אבל אין ספק שמדובר כאן בביטוי עז של איש קולנוע יוצא דופן.

באשר לשחקנים, השמות הצצים מיד הם של פיטר או׳טול, שזכה השנה

מרי טיילור־מור
מיפלצת מעודנת

ג׳ודי דיווים
פצצה של מרץ

גולדי האון
הנסיכה היהודיה

מיכי ספייסק
התבגרות נפשית

ג׳ינה רולנדס וג׳ון אדאמס ב„גזוריה״
הדליקה את המסך

ורוניקה פאם
פניה הנפלאות

לתפקידו הטוב ביותר מזה זמן רב, כבמאי בהכפיל, וכמובן, כמו תמיד, רוברט דה־נירו, שהחליף שוב אישיות מן הקצה אל הקצה, כדי לחדור לתוך דמותו של אדם אשר האלימות היא אמצעי הביטוי היחידי שלו, בשור הזועם. בין השמות הפחות מוכרים צריך להצביע על ריי שארקי, שלא הצליח להציל את ויקי וופיק של פול מאזורסקי, אבל לעומת זאת הותיר רושם עז בלילות התנועה, בזריזות, בביטחון המעורב בחרדה, וביכולת שלו לשחק, לשיר ולרקוד בכוכב עולה. שם נוסף שבלט השנה, ולו רק בשל ההבדל העצום שבין שני התפקידים שבו נראה, היה ז׳ראר דפארדייה, כגבר גולמי על כל קסמיו ומיגבלותיו בחלום של קוף, וכשחקן מאוהב ושונא גרמנים במטרו האחרון.

עם זאת, ההפתעה, ואולי גם המישחק המעמיק, משום שהיה גם המאופק ביותר, הוגש על־ידי צעיר בן 20, שמעטים ידעו על קיומו קודם לכן. טימותי האטון, בנו של שחקן קולנוע שהלך לעולמו, היה הצעיר שכורע תחת תחושת האשמה על מות אחיו, ואינו מוצא ניחומים אצל אמו שמנסה למחוק את העבר מתודעתה, ב־אנשים פשוטים. באורח מגוחך למדי, זכה האטון בפרס האוסקר על תפקיד מישנה, למרות שהן מבחינת החשיבות, והן במה שנוגע לזמן שהוא מופיע על המסך, תפקידו הוא המרכזי והחשוב ביותר בסרט כולו.

פצצת הסכס המוכשרת

רשימת השחקניות הבולטות השנה ארוכה במיוחד. ורוניקה פאם ההונגריה ופניה הנפלאות מאנגי זרה, מרי טיילר־מור, המיפלצת המעודנת והנאה ביותר למראה באנשים פשוטים, גולדי האון, הנסיכה היהודיה שלומדת להיות אשה משוחררת בטוראית בנג׳מין, סיסי ספייסק, שעוברת על המסך את תהליך ההתבגרות הנפשית של הזמרת לורטה לין בבתו של כורה הפחם, ג׳ינה רולנדס, שהדליקה את המסך במילחמתה הפרטית במאפיה בגלוריה, ג׳ודי דיויוס, המבקרת עתה בארץ, פצצה של מרץ וחן שמילאה את הקריירה הנפלאה שלי בתוכן וחיוניות.

אבל נראה שמכולן, זאת שזקפה לזכותה השנה את פריצת הדרך החשובה ביותר, היא ג׳סיקה לאנג׳. הדוגמנית הבלונדית, שהיתה אהובתו של קינג קונג, לא עוררה עד עכשיו אמון רב, כשחקנית. לכל היותר, התייחסו אליה כאל קולב נעים למראה שאפשר לתלות עליו כל מיני בגדים יפים. והנה, בדור מצלצל פעמיים, היא מסירה מעצמה את כל המחלצות ולובשת חלוקי־בית מרופטים, מוותרת על איפור, ועם זאת מפיחה בתוך הדמות של אשה צמאה לאהבה כל־כך הרבה ערגה, תשוקה, זעם וכמיהה חייתית לבן־זוגה, ג׳ק ניקולסון, שאפילו כוכבו הזוהר עומעם. וזהו, לכל הדעות, הישג לא מבוטל.

תפקידי מישנה היה קשה יותר למצוא השנה. אפשר, כמובן, להתייחס לאחד או שניים מבין שלושת הישישים הווירטואוזיים, לי שטראסברג, ג׳ורג׳ ברנס וארט קארני (בשוד שנות השמונים) כאל שחקני מישנה, אך האמת היא שהם הח־זיקו את הסרט, יחדיו. הייעץ בננט במטרו האחרון ודאי היה יותר משחקן מישנה. כך גם סטיב ריילסבק בהכפיל. שחקני מישנה אחרים לא בלטו די הצורך, מילבד שניים: שני אלילי הפופ המפוברקים מול המצלמה על־ידי יוצר הכוכבים בכוכב עולה. בין השניים, הפליא פיטר גאלאגר כמלצר נבוך, וחסר כישרון, שלומד את סודות המיקצוע ומשיר לאט אבל לבטח את הביישנות הטיבעית שלו, כדי לפרות מברוזון אלמוני לחיה אלביסית טורפת, שהבימה והקהל מונחים בכיסה.

בין שחקניות המישנה, את הרושם העז ביותר הותירה דולי פארטון. ברעמת השערות הבלונדיות שעל ראשה, ובחזה המשתפך שלה, הפכה כבר זמרת זו לאלילת מין וקאריקאטורה גם יחד, שזכתה להצלחה רבה בהופעות אישיות וגם בטל־ויזיה האמריקאית. מתשע עד חמש היה סרטה הראשון, ותפקיד המזכירה שהכל חושדים בכשרותה ביגלל הופעתה החיצו־נית, היווה לא רק המשך אלא גם הירהור על הצדק שבתדמית שנוצרה סביבה בכלל. ושעה שהיו כאלה שסברו כי שתי חברותיה המפורסמות ביותר, ג׳ין פונדה ולילי טומלין, כבר הזהירו יותר בעבר, ברור היה מעל לכל ספק שזהו אולי סרטה הראשון של דולי, אבל בשום פנים ואופן לא האחרון.

■ עדנה זדן פיינרו

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פירסם כתבת־ענק ושער על „קרב קלקיליה", עם תמונות אשר פורסמו בצד הירדני. בפתיח לכתבה צויין: „ליל קלקיליה לא היה רק ליל הדמים האכזרי ביותר מאז תום מילחמת תש"ח. הוא היווה גם מיפנה בפעולות הגבול. כי הפעם נערך הקרב לא סביב מוצב נידח, כי אם כלב הריכוז החזק ביותר של כוחות הלגיון הירדני, בפיקוד תותחים ושריון. בליל זה נתקל צה"ל לראשונה בצבא אויב שחייליו היו מוכנים לצאת מייד להתקפת־נגד. מול כל אלה נתגלתה עליונותו של הלוחם העברי, על הטוב והמסוכן שבה..."

תחת הכותרת „הנמר שכתב שירים" העניקה מערכת „העולם הזה" תואר „איש מופת" לקצין ירמיהו בורדנוב, שנפל בקרב על קלקיליה. בנוסף כתב עורך השבועון רשימה אישית על היכרותו עם הגיבור, תחת הכותרת „ירמי". בשני עמודים נוספים התפרסמו תצלומים של חללי הקרב, תולדותיהם ותמונות מטקס הטמנתם באדמה.

עמוס קינן המשיך בסידרת גילויו את הארץ, והפעם תחת הכותרת „אל החולה נעפילה". סידרת תמונות הציגו לקורא השבועין את מראה העיירה קלקיליה למחרת הקרב.

בשער הגליון: לוחמי צה"ל כמהלך קרב קלקיליה.

המרגלת, חופש העיתונות והצלם ✱ „הלוואי שנזכה לראות את המישטרה מבריאה..." ✱ הסיסמה „רק לא כך"

„העולם הזה" 992
תאריך: 11.10.1956

מדיניות

המרוץ אל הירדן

בהתאם לשמו, האמיר עבד־אל־איללה הוא עבד האל. אך למעשה היה מאז ו' מעולם עבד הבריטים. אליהם ברח כאשר גורש, בימי מילחמת־העולם השנייה, על־ידי המורדים הלאומיים, שתמכו בנאצים. במשוריין שלהם חזר לבגדאד. גם בן־אחיו, פייסל השני, מלך עיראק חונך ברוח זו.

השבוע ישב עבד־אל־איללה בחברת קרוב משפחתו, חוסיין מלך ירדן, ושירת את אדוניו הבריטים שירות אחרון. הוא ניסה להסיר את המיכשולים האחרונים לפני כניסת הצבא המלכותי העיראקי לירדן, דבר, שפירושו למעשה, סיפוח ממלכת ירדן לעיראק.

מי רצח? המערכה הוכנה ביסודיות רבה על־ידי הבריטים, ותיקים מומחים במישחק מעין זה. ברמת־רחל, בכביש סדום ובאבן־יהודה נהרגו לפתע יהודים, בצורה שאי־אפשר להתעלם ממנה. כמה תחנות שידור ערביות האשימו בגלוי את סוכני הבריטים בפרובוקציה. צה"ל יצא לתגמול בחוסאן ובקרב קלקיליה, וגרם למצב־רוח של בהלה בממלכת חוסיין. באווירה של פחד כללי מפני פלישה ישראלית, לא היה קשה לגרום להזמנת עזרה עיראקית להצלת שארית פלסטין.

השעה כוונה יפה. כל זה קרה ערב הבחירות הכלליות בירדן, שהיו מביאות בלי ספק לניצחון הצד הפרו־מצרי, אם לא תהיה התערבות חמורה. החשבון היה כפול: המתיחות בגבול ירדן־ישראל הכינה מצד אחד את פלישת עיראק, שבאה להקדים את חדירת המצרים לירדן, ובאותה שעה גם שיכנעה את גמאל עבד־אל־נאצר לסיים בחיפזון את סיכסוך סואץ, כדי להתפנות לעסקי ירדן.

שעת הכושר. בכל המישחק הזה היתה ישראל אובייקט חסר אונים מבחינה פו־ליטית. הנהגתה, שלא ידעה מה היא רוצה, ושלא היה לה שום קו מדיני ברור, התנדנדה על פני הגלים הסוערים, נדחפה בהתמדה אל פי התהום, מבלי שתיזום כימעט דבר לשינוי התמונה. אמר משקיף ישראלי: „או שהמדינאי משתלט על המצב, או שהמצב משתלט על המדינאי". הדבר השני קרה למדינאי ישראל.

תחילה היה ברור כמעט לכל שיש לקדם את פני הפלישה העיראקית ולהשתתף בכוח הנשק בחלוקת הירדן. אולם ביניתיים קרו כמה דברים שעוררו מחשבות שניות. בריטניה הודיעה בפירוש שתכריז מילחמה על ישראל, אם צה"ל יפלוש לירדן. ואילו הפשרה שהושגה בעניין הסואץ שיחררה עתה את כוחותיו של גמאל עבד־אל־נאצר, שהיו מרותקים במשך כמה חודשים לחופי התעלה.

כמו תמיד היתה הפאסיביות המוחלטת, עטופת המליצות הנבובות בעוכרי המדיניות הישראלית. מאחר שלא היתה מסוגלת ל־החליט כל החלטה עקרונית מצידה, לא יכלה גם לנקוט פעולה בכל קו שהוא. היא נאלצה לחכות לפעולות הזולת, במקום ובשעה שהזולת ירצה.

אבו־עגילה שניה. אף שהשבוע נמ־שך מישחק האיומים והאיומים־הנגדיים, נעלמו בהדרגה האפשרויות של פלישה ישראלית לירדן. בפעמים בילתי ספורות הודיע ראש־ממשלת ישראל, בכנסת וב־ועידות מפלגתיות, שלעולם לא יתן לצה"ל פקודה העלולה לגרום לקרב בין חיילי ישראל ובין חיילי בריטניה. הדברים נאמרו בכנות גמורה. האיש שהחזיר את חיילי צה"ל ב־1949 מאבו־עגילה, כדי למנוע התנגשות פוליטית עם אמריקה, לא ישלחם עתה לפעולה שאמריקה מתנגדת לה ב־פירוש.

למראית עין, אפשר למצוא לכך גם הסבר הגיוני. מבחינת האינטרס הישראלי רצוי יותר שירדן תיכבש בידי עיראק, בת ששת מליוני התושבים, מאשר בידי מצ־ריים, בת 22 מיליוני התושבים. כיבוש מצרי היה הופך את כל גבולות ישראל לגבול אחד. כיבוש עיראקי משאיר את הגבול מחולק בידי שני מחנות יריבים, חסרי פיקוד צבאי משותף.

אולי זוהי אשלייה זמנית. לא יכול להיות כימעט ספק כי אחרי ניצחונו בסואץ יצליח עבד־אל־נאצר לשבור גם את מישטרו של עבד־אל־איללה בעיראק, ולשעבד את עיראק למעצמה המצרית החדשה. *

---

* שנתיים מאוחר יותר אכן התחוללה הפיכה בעיראק, ובית המלכות הורד מ־כיסאו. הערכה נכונה נוספת של **העולם הזה** בדבר הפעלתה בידי מעצמות המערב מבחוץ, הוכחה כנכונה חודש מאוחר יותר, כאשר הברית המשולשת, אנגליה צרפת וישראל, הביאה למיבצע קדש.

עיתונות

מגלי הסודות

במשך השבועיים ששהתה בישראל, הצ־ליחה מרי פראנסס האגן לעשות כימעט את כל השגיאות של מרגל חובב. על כן לא היה קשה כלל וכלל לשים קץ לפעי־לותה ולהביאה למישפט באשמת ריגול עבור מעצמה אוייבת.

מרי, אמריקאית בת 29, שהתאהבה ב־פקיד המודיעין הסורי, ואספה למענו חומר מודיעיני בישראל, היתה צפוייה לעונש חמור ביותר. למרות שהחומר שליקטה היה מן הסוג הגלוי לעיני כל תייר ב־ישראל, קבעה בפני החוק רק העובדה שהיא עשתה את אשר עשתה למען מדינה אוייבת.

המהלך הראשון בפתיחת מישפטה לפני נשיא בית־המישפט־המחוזי בירושלים, ד"ר בנימין הלוי, היתה בקשתו של היועץ המישפטי לערוך את הישיבות בדלתיים סגורות. לפי צו השופט, נאסר על ה־עיתונות לפרסם את שמה של המרגלת, או לגלות את זהותה בכל צורה שהיא.

רס"ן משה ינוקא בקרב קלקיליה

בכיתוב מתחת ל־תמונה זו, שפורסמה השבוע לפני 25 שנה, נבצר ממערכת **העולם הזה** לפרט את שמות הלוחמים, ולכן צויין: „קבוצת לוחמים בפתח המיבצר שנכבש. פעולת הטיהור נשלמה ועתה מחכים הם לפקודת־חזרה. בחגורתו הלוחם משמאל תקוע פגיון שנלקח שלל". הלוחם, השני, הינו רב־סרן משה ינוקא. בקרב נהרג איש המופת ירמיהו בורדנוב.

אנשים

● ח"כ חרות ד"ר **יוחנן באדר** בברכו את שר־המישטרה **כזבר שזום שיטרית**, ששב לכנסת אחרי שהחלים ממחלה ממושכת: „הלוואי שנזכה לראות גם את המישטרה מבריאה".

● חבר הכנסת הראשונה **שמואל מרלין**: „בימי המאבק נגד הבריטים היתה הסיסמה היחידה הנכונה: רק כך. כיום הסיסמה היחידה הנכונה היא: רק לא כך."

● שר הדואר ד"ר **יוסף בורג** ב־תשובה לשאלה כיצד הצליח לרזות באופן ניכר: „קצת מדיאטה וקצת מהמצב."

● שר המיסחר והתעשיה **פנחס ספיר** טען השבוע כי אין זה נוח לו כלל ועיקר, להתגורר בשעת שהותו בתל־אביב במלון דן. הסביר השר: „פשוט אינני יכול להתמצא בכל הסדינים המגבות והממח־טות."

● הסופר **שמואל יוסף עגנון** הוזמן השבוע לסעוד בביתו של נשיא המדינה **יצחק בן־צבי**. עגנון נענה להזמנה. אך ביקש את מארחיו לעיין בעמוד מסויים בכתבי **ח"נ ביאליק**. כשפתחו את הכרך, התברר כי היתה זו דרכו העדינה של עגנון לרמוז על הרכב התפריט הרצוי לו. בכתבי ביאליק נדפסה הקדישה שרשם פעם לעגנון על אחד מספריו בלשון זו: „לעגנון, רב הסגנון, רב־ספרא ורב־מג המודר מבשר ואוכל רק דג / ושותה יי"ש גם על גג..."

עיתונות

מגלי הסודות

במשך השבועיים ששהתה בישראל, הצ־ליחה מרי פראנסס האגן לעשות כימעט את כל השגיאות של מרגל חובב. על כן לא היה קשה כלל וכלל לשים קץ לפעי־לותה ולהביאה למישפט באשמת ריגול עבור מעצמה אוייבת.

מרי, אמריקאית בת 29, שהתאהבה ב־פקיד המודיעין הסורי, ואספה למענו חומר מודיעיני בישראל, היתה צפוייה לעונש חמור ביותר. למרות שהחומר שליקטה היה מן הסוג הגלוי לעיני כל תייר ב־ישראל, קבעה בפני החוק רק העובדה שהיא עשתה את אשר עשתה למען מדינה אוייבת.

המהלך הראשון בפתיחת מישפטה לפני נשיא בית־המישפט־המחוזי בירושלים, ד"ר בנימין הלוי, היתה בקשתו של היועץ המישפטי לערוך את הישיבות בדלתיים סגורות. לפי צו השופט, נאסר על ה־עיתונות לפרסם את שמה של המרגלת, או לגלות את זהותה בכל צורה שהיא.

אנשים

● ח"כ חרות ד"ר **יוחנן באדר** בברכו את שר־המישטרה **כזבר שזום שיטרית**, ששב לכנסת אחרי שהחלים ממחלה ממושכת: „הלוואי שנזכה לראות גם את המישטרה מבריאה".

● חבר הכנסת הראשונה **שמואל מרלין**: „בימי המאבק נגד הבריטים היתה הסיסמה היחידה הנכונה: רק כך. כיום הסיסמה היחידה הנכונה היא: רק לא כך."

● שר הדואר ד"ר **יוסף בורג** ב־תשובה לשאלה כיצד הצליח לרזות באופן ניכר: „קצת מדיאטה וקצת מהמצב."

● שר המיסחר והתעשיה **פנחס ספיר** טען השבוע כי אין זה נוח לו כלל ועיקר, להתגורר בשעת שהותו בתל־אביב במלון דן. הסביר השר: „פשוט אינני יכול להתמצא בכל הסדינים המגבות והממח־טות."

● הסופר **שמואל יוסף עגנון** הוזמן השבוע לסעוד בביתו של נשיא המדינה **יצחק בן־צבי**. עגנון נענה להזמנה. אך ביקש את מארחיו לעיין בעמוד מסויים בכתבי **ח"נ ביאליק**. כשפתחו את הכרך, התברר כי היתה זו דרכו העדינה של עגנון לרמוז על הרכב התפריט הרצוי לו. בכתבי ביאליק נדפסה הקדישה שרשם פעם לעגנון על אחד מספריו בלשון זו: „לעגנון, רב הסגנון, רב־ספרא ורב־מג המודר מבשר ואוכל רק דג / ושותה יי"ש גם על גג..."

עם

כשקבלתי את המחזור הראשון קצת נבהלתי, (וזה טבעי, לא?) התיעצתי עם אחותי הגדולה (בת 19) היא המליצה לי על מיני טמפקס. טמפון קטן עם מוליך החדרה. כבר בפעמים הראשונות השתמשתי במיני טמפקס. אחותי טענה שהטמפון של טמפקס הוא הטוב ביותר בגלל כושר הספיגה המעולה שלו, בגלל התאמתו למבנה האנטומי של האשה ובגלל החוט שלו שתפור בתפר כפול, ואני מאשרת שזה נכון. כשאני משתמשת בטמפקס עם מוליך הטמפון מגיע בדיוק למקום הנכון שלו. ולכן אני לא מרגישה בו כלל. אני לא יודעת איך הסתדרו הנשים לפני שהמציאו את טמפקס.

בלי

כמו כולן, גם אני קצת נבהלתי כשקבלתי את המחזור בפעם הראשונה. אבל אמא שלי הרגיעה אותי. היא משתמשת שנים בטמפקס, ולכן גם המליצה על הטמפון של טמפקס. אני אישית מעדיפה טמפקס בלי מוליך, יותר קל לי להחביא אותו בארנק. אבל חוץ מזה יש לו את כל היתרונות שיש רק בטמפון של טמפקס. כושר ספיגה מעולה, התאמה למבנה האנטומי של האשה ובטחון כפול. אני לא יודעת למה עושים עניין גדול מהמחזור. עם טמפקס זה עובר בקלי קלות.

חדש!

יש אולי מוליך?
מה שטוב בטמפקס הוא הטמפון

סימן מסחר רשום

TAMPAX

הקניה הטובה ביותר 1981

לכבוד
אינווסט אימפקס בע"מ
(יבואני טמפקס)
ת.ד. 6080 תל-אביב
מיקוד 61060

נא לשלוח לי
חומר הסברה על השימוש
בטמפוני טמפקס
ודוגמאות חינם. H

שם
כתובת
גיל

מג'ימיקס 3500

ההמצאה הגדולה ביותר מאז מג'ימיקס

הייצרנים של מג'ימיקס אינם מפסיקים להפתיע בשפע של שכלולים, חידושים והמצאות לרווחתה של עקרת הבית. קודם הם המציאו את מג'ימיקס - הפוד־פרוססור הראשון (שכולם מנסים לחקות אותו), ועכשיו הם מביאים לנו חידוש מהפכני, יחיד במינו:

מג'ימיקס 3500 גדול ומתוחכם.

אם יש לך משפחה גדולה או שאת ידועה בהכנסת האורחים שלך — מג'ימיקס 3500 הוא הפוד־פרוססור האידיאלי בשבילך. הוא גדול, קולט כמויות כפולות של מזון, יש לו מנוע חזק מאד והוא מופעל ע"י מתג אלקטרו־מגנטי. רמת הבטיחות שלו גבוהה במיוחד ונשמרת ע"י בלם מיידי. יש לו מערכת נוריות־סימון — "רמזור", מפסק הפעלה תלת־מצבי וסכינים באיכות תעשייתית.

כשרואים את מג'ימיקס 3500 בפעולה — נדמה שכבר אי אפשר להמציא פוד־פרוססור יותר מתוחכם ממנו. אבל אצל יצרני מג'ימיקס הכל יכול להיות. הם עוד יכולים להפתיע אותנו בדגם שגם מבשל, אופה או אפילו יוצא לקניות. מה דעתך?...

... ושוב מג'ימיקס ראשון.

מג'ימיקס magimix

מרים בנימיני

בני מאזניים התברכו במקט רב ובהתחשבות בזולת

מאזניים

בני מזל מאזניים ידועים כאנשים בעלי התחשבות וטקט, לעולם אינם פוגעים אם אפשר להמנע מכך. גם כאשר הם מעירים למישהו, או כועסים על עוול שנעשה להם, הם משתדלים לא להטיח את האמת בפנים, ויבטאו את כעסם סחור סחור, עד שלפעמים זה שעומד מנגד, זקוק לאותן הכוונות של דיפלו־מטיה על־מנת להבין למה הם מתכוונים.

מצד אחד תכונה זו מעוררת התפעלות, מכיוון שהדרך שבה הם נוהגים מקורית ומאפיינת אותם בלבד. מצד שני, תכונה זו היא גם חולשתם — מכיוון שכל־כך לא נעים להם לפגוע, עד שפעמים הם מסתבכים בתוך חצאי אמיתות. דווקא דרך זו מרגיזה את ידידיהם ומקורביהם יותר מכל אמת שנאמרת בצורה חדה וחלקה.

כאן נראה אם גם שאר המזלות ניחנו בטקט ובדיפלומטיה, או שמא זו נחלתם הבלעדית של בני מזל מאזניים.

טלה

אם לדבר על היפוך של תכונה, יש להביט על מזל טלה, שגם בגלגל המזלות הוא קוטבי למאזניים. לכן ברור שלבני מזל טלה חסרה בדרך כלל תכונה של טקט. הם לעולם לא הולכים סחור סחור, גם אינם נוהגים לתכנן את מע־שיהם. סיסמתם „נעשה ונחשוב": קודם הם אומרים את דעתם ורק לאחר מכן הם מוסרים לעצמם דין־וחשבון. קורה להם לא פעם, שלאחר מעשה הם מתחר־טים שפגעו בזולתם. אך כעסם, המתלקח בשנייה, אינו מאפשר להם להתאפק ולהמתין.

שור

גם השוורים לא „המציאו" את הטקט והדיפלומטיה. אך לעתים קרובות אנשים נוטים להאמין שאין כמותם מתחשבים בזולתם. וזאת ביגלל טבעם השליו וה־שקט. גם אם פוגעים בשור, הוא מעדיף להתעלם מהפגיעה, שהרי על־מנת לכעוס ולהעלב צריך לבזבז המון אנרגיה. ולא הוא שימהר להסיק מסקנות שעלולות לערער את שלוותו. אך אם בכל זאת יפגעו בו ויביאו אותו לידי כעס וחימה, במיקרה כזה הוא אינו בורר את מילו־תיו ומצליף בדיבורו ללא התחשבות ב־זולתו.

תאומים

על בני מזל תאומים אפשר לומר שהם טקטיים מאוד ודיפלומטיים. למרות ש־הסיבה שונה מזו של בני מאזניים. לבני תאומים ראש ממולח ומוח חריף. אם פוגעים בהם הם מסוגלים להשיב לפוגע בצורה כל־כך מתוחכמת ושנונה, שאפילו הוא לא ירגיש ברגע הראשון בגודל ה־פגיעה. הם יעשו זאת בצורה צינית ולע־גנית, אך דיבורם המעודן והמחירות שבה הם פועלים, יבלבלו כל אחד. ועד שזה העומד מולם מרגיש מה התרחש כאן, הם כבר נעלמים, מלאי שימחה וסיפוק על הצליחו „לסדר" אותו. זה שהתנסה בתקרית מעין זו, לא במהרה יהיה מעוניין לחזור עליה.

סרטן

את בני מזל סרטן לא קל להגדיר. על־פי רוב הם מנסים להתנהג במירב הטקט וההתחשבות כלפי זולתם. הם עצמם מאד רגישים ונפגעים במחירות. הם כל־כך מזדהים עם הסבל של האח־רים, שהם משתדלים לא להכאיב לאיש. אך אם פגעו בהם — זה כבר עניין אחר. בני סרטן לעולם לא ישכחו עלבון או פגיעה אישית בהם, הם ינטרו, וגם

המאזניים הם דיפלומטים מלידה. הם מצטיינים כשרים, ראשי־ממשלה, עורכי־דין, פוליטיקאים ושגרירים

אחרי 20 שנה המיקרה ישאר בזיכרונם כאילו קרה רק אתמול. הם לא יעירו

(המשך בעמוד 54)

לאחרונה אתם נאלצים לעמוד בדרישות של בני־זוג ושותפים, והדבר מעיק עליכם וגורם לכעס מצטבר שאינו מוצא לעצמו פורקן. נדמה לכם ש־אתם צריכים לוותר יותר מדי והדבר מכ־ניסכם למתח רב. אלה שחיים איתכם צפויים השבוע להתפרצות של זעם נגדם, וכדאי לכם להזהירם מראש. ע־יינים כספיים כדאי להשאיר כפי שהם, ולא לעשות כעת ספקולאציות או שינויים מרחיקי לכת.

* * *

עבודה קשה ואחראית מוטלת עליכם בתקופה זו. אתם רוצים לנוח ואינכם מוצאים פינה שקטה ושלווה נפשית שתאפ־שר לכם להרגע. מצב הבריאות מעט רופף ויש לשמור ולא להז־ניח הרגשה לא טובה. בני־הזוג אינם נראים באור שבו ראיתם אותם בעבר, הם מסתירים מכם דברים ואינם יש־רים כלפיכם. התייחסו אליהם בזהירות והקטינו מעט את אש האהבה, על־מנת שלא תיפגעו מלהטה.

* * *

רוח התלהבות ושימחת חיים מלווה את התקופה. בעבודה קשה להתרכז, מאחר ואין חשק להיכנס ל־מיסגרות מחייבות ול־שעות קבועות ושיג־רתיות. אתם מרגישים שעבודתכם לא מוערכת כראוי וזה מרפה את ידיכם. שימו לב ל־אנשים העובדים אית־כם, הם עלולים להע־רים עליכם השבוע. מאידך תמצאו סיפוק בתחביבים, אהבות ונסיעות. מיכתב או ידיעה מחוץ־לארץ יגרמו לכם שמחה.

הרומן החדש אינו מתפתח כפי שציפיתם, והאכזבה אינה מאחרת לבוא. עד מהרה יתברר שהיחס הקליל של בן־הזוג שונה ל־חלוטין מיחסכם אליו. טוב לפקוח כעת את העיניים ולהבין מהי הכוונה האמיתית. המ־תיחות בבית גורמת לעצבנות ולירידת כושר הריכוז. בני־הזוג תוב־עניים ושוכחים לעתים קרובות לכבד את פר־טיותכם ואת זמנכם הפנוי. סכום כסף שיבוא אליכם במפתיע ישמח את לבכם.

* * *

בתקופה זו אתם מרבים בנסיעות אולם דווקא כעת, עליכם להשגיח במיוחד מכיוון שאתם נוטים להתנהגות ספונטנית מדי, ומסכנים את עצמכם ואת הקרובים אליכם. הכבישים מסו־כנים עבורכם, וגם ה־משטירים החשמליים בביתכם. הרפתקה רו־מנטית מיוחדת ומל־היבה עומדת להתרחש בימים אלה. התקש־רות מהירה, אולם קצרה. לכן הימנעו מלבנות מגדלים באויר, וחשבו צעדיכם.

* * *

ענייניים הקשורים למקום העבודה מע־סיקים אתכם השבוע יותר מדי. הצעות חדשות שאתם עשויים לקבל יגרמו להתלבטו־יות ולחוסר יכולת ל־החלים. ההתלבטות היא בין עבודה שאתם פחות אוהבים ושמבחינה כס־פית יותר משתלמת, ולעומתה עבודתכם ה־קבועה והמקום שאליו אתם רגילים ואפילו אוהבים. היכרות חדשה עשויה להפתיע אתכם בעיקר ביגלל המקום והזמן הבלתי צפויים מבחינתכם.

תוכניות חדשות לגמרי גורמות לכם לשנות את השקפתכם על עניינים שונים ואפילו עקרוניים. בן־הזוג, שגורם לכם הת־לבטות וקשיים, מא־שים אתכם בהאשמות שווא. כדאי להעמידו במקומו ולהוכיח לו שהאשמה אינה בכם. אלה שנדמה להם ש־זהו קשר בלעדי, טו־עים. קשר חדש עשוי לשמח אתכם בקרוב. נסיעה קצרה תביא אף היא שינוי מרענן, אחרי שבוע של עבודה שיגרתית.

* * *

תקופה לא קלה עוברת עליכם, בעיות בעבודה מציקות וברגע זה אי־אפשר להזיז דבר. זה גורם לכעס ולשתיקות רבות. גם החיים החברתיים לא מוסיפים הנאה, ו־אתם מוצאים את עצ־מכם מבודדים. לפתע לא ברור לאן נעלמו כל הידידים. חשבון־הנפש שבו אתם עסו־קים יכול להביא ל־מסקנה מהפכנית ש־בעקבותיה עשוי להתחולל שינוי, בתחום לגמרי בלתי צפוי, שלא חשבתם עליו כלל.

* * *

למרות האכזבות שהיו מנת חלקכם לאחרונה, כעת מורגשת הקלה במצב. ידידים באים לעזרתם ומציעים את עזרתם. שאיפות עשויות להת־גשם השבוע למרות שעד הרגע האחרון קשה יהיה להאמין בכך. חיי האהבה מת־חילים להתעורר, סי־כויים רבים לפגישות חדשות או מחודשות עם בני המין השני, שיבקשו את חברתכם, וידעו להעריך את אישיותכם, שתעשה עליהם רושם.

למרות הלחצים במקום העבודה תמצאו לכם דרך נעימה להתנער מכל החובות והדרישות. טיול או בילוי מעניין יוסיפו לבטחונכם. פגישה עם חוג חברתי שונה מזה שלו אתם רגילים יז־כירו את חוש ההומור שלאחרונה הוא חבוי עמוק בתוככם. אכזבה מידיד קרוב צפויה, ו־מוב מוקדם מאשר מ־אוחר מדי, כפי שאמר כבר פעם החכם הסיני לאו־צה. אל תהסס לנצל את זמנכם הפנוי לטיול סתווי.

* * *

הבטחות גדולות שהובטחו לכם במקום העבודה עלולות לגרום לאכזבה השבוע. יש להזהר מדיבורים ראוותניים של מנהלים ושותפים לעבודה. גם לכם כדאי לחשוב חי־טב על כל מילה ש־אתם מוציאים מפיכם, ולא להתבטא בצורה נמהרת, על מנת שלא לגרום לעצמכם נזק בגלל שלא תובנו כ־הלכה. ידידות מע־יינת עם בני מזל קשת עשויה להתפתח לקשר עמוק ומשמעותי, למעלה מהצפוי.

* * *

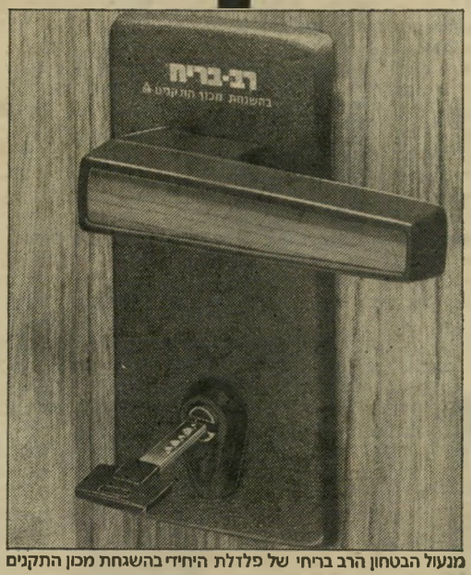
מצב־רוח קצת קודר צפוי לבני דגים השבוע. הצטברות של דברים שאינם נראים לכם גורמת לכם למתח ולחוסר יכולת להוציאה במקום הנכון. תוכנית לנסיעה עלולה להידחות או להתבטל, ובנסיעה שכן תצא אל הפועל צפויות בעיות לא מעטות. בעיקר אי־בוד חפצים או איבוד סכומי כסף מבלי ש־תהיה לכם יכולת לב־דוק לאן הם נעלמו. אהבה חדשה עשויה להתפתח במקום העבודה. שבוע מעניין

יש לי שני ילדים ופלדלת

אני לא מוכנה להסתפק בפחות.

מנעול הבטחון הרב בריחי של פלדלת היחידי בהשגחת מכון התקנים

יכולתי לקנות דלת בטחון זולה.

יכולתי למצוא דלתות במחיר נמוך ב-5%, 15% ועד 25% ממחיר הדלת שקניתי.

אבל, כשמדובר בבטחון בני משפחתי, אני לא מוכנה לשום פשרות. בדקתי דלתות בטחון של מספר יצרנים וגיליתי דברים מדהימים:
קודם כל, דלתות הבטחון המיוצרות כיום בארץ הן **חיקוי** של דלת אחת: פלדלת של רב-בריח.

שנית: התברר לי כי מיליוני אנשים, בישראל ובעשרות מדינות בעולם משתמשים יום יום במוצרי רב-בריח.
ואין זה פלא. לרב-בריח, היצרן הראשון והותיק ביותר של דלתות בטחון, מחלקת תכנון ופיתוח מתקדמת, השומרת על העדיפות הטכנולוגית של מוצרי רב-בריח על פני כל האחרים.

שלישית: רק לפלדלת של רב-בריח מנעול בטחון רב-בריחי המיוצר בהשגחת מכון התקנים – עובדה בעלת חשיבות מכרעת.

דבר נוסף שהתגלה לי הוא כי לרב-בריח 200 טכנאים מקצועיים עם מכוניות שירות אשר בכל אחת קשר אלחוטי, אל כל אחד מ-13 מוקדי שירות והתקנה בכל רחבי הארץ.

דלת בטחון קונים רק פעם בחיים. דוקא משום כך, חשוב להקפיד לקנות אותה מהחברה האחראית, המנוסה והאמינה ביותר.

אינני מספיק עשירה כדי לרכוש חיקויים זולים.

קניתי פלדלת. כי פלדלת יש רק אחת.

פלדלת

עוד פריצת דרך בטכנולוגיה.

רב-בריח®
אתה בידיים טובות

ת"א: 03-283166 (3 קווים)
ר"ג: 03-722111 (3 קווים)
חולון: 03-844145 (3 קווים)
רחובות: 054-73111,73198 (2 קווים)
חיפה: 04-725114 (3 קווים)
קריות: 04-725111 (3 קווים)

טבריה: 067-20024
נתניה-חדרה: 053-34688
כ"ס-השרון: 053-32490
פ"ת: 03-919383
ירושלים: 02-533261 (3 קווים)
באר שבע: 057-76840, 79516
אילת: 059-72750

יהלומים

המצב רע: צריך להתפלל הרבה שיהיה טוב

שר פת
להקטין הסיוט

בשנה האחרונה ירדו מחירי היהלומים המעובדים ב־40%, ולאחר נפילה כה גדולה החל המחיר להתייצב. חברת „דה־בירס" הדרום אפריקאית, המשווקת 80% מיהלומי הגלם בעולם, אינה שבעת רצון. המלאי שלה גדל והולך וכבר עתה הגיע להיקף של 90% מערך המכירות שלה בשנת 1980. עובדה זו אילצה את החברה להקטין את תפוקת המיכרות בפעם השלישית השנה, ב־5%—7%. ה־עובדים של יהלומי־נוי ותעשיה הם כל־כך גדולים, שכל תוכניות הפיתוח של החברה עומדות עתה בפני שינוי דראסטי, הכולל גם הצעה מרחיקת לכת, שחברת־בת תתחיל בעיבוד יהלומים, שפירושה מכת־מוות לתעשיית היהלומים בארץ.

מה בעצם גרם למשבר הארוך בענף היהלומים? שני גורמים: המיתון הכל־כלי ברחבי העולם, ושערי הריבית הגבו־הים בארצות־הברית. קונים פחות יהלו־מים, ואלה שקונים, קונים אבנים קטנות יותר וזאת למרות ירידה ריאלית של 50% במחירן. כימעט שאין קונים יהלו־מים להשקעה. את מקומם של אלה תפסו השקעות הנושאות תשואה של עד 20%.

כאשר נשאלו מנהלי „דה־בירס" איך יוכלו לעמוד לאורך זמן בהחזקת מלאי עצום של יהלומים, השיבו: „קיצוץ נוסף בתפוקה אינו בלתי אפשרי. אנחנו בידי השוק." עם זאת, חברת „דה־בירס" תע־שה כל שביכולתה כדי לשמור על חלקה בשוק יהלומי־הגלם. אף־כי החברה כורה רק 40% מהיהלומים המופקים בארצות שמחוץ לגוש הקומוניסטי, מעמדה כשל־טת בשוק היהלומים העולמי לא נפגע עד לאחרונה.

עתה מופיע איום נוסף באופק: יבולי החיטה בברית־המועצות ירדו השנה ל־שיעורים של משבר. ברית־המועצות נא־לצת לקנות כמויות עצומות של דגנים מארצות־הברית, קנדה ואוסטרליה. עבור אלה צריך לשלם. במזומן, והמדובר ב־מיליוני דולרים. כדי לממן חלק מקניות אלה תיאלץ ברית־המועצות למכור מטילי זהב ויהלומים. יהלומים אלה ילחצו על השוק. הציפיות למכירת היצף קומו־ניסטית, כבר עושות את שלהן.

נשיא שניצר
צריך להתפלל

מי שקורא את המפה נכון, יבין גם מה צפוי לענף היהלומים בארץ. ההת־אוששות אינה נראית באופק וכל התח־זיות על ירידת שערי הריבית בארצות־הברית עדיין לא נתממשו. כל המומחים טוענים שהשיפור מאיתנו והלאה. בנק־ישראל, הבנקים המיסחריים העוסקים במתן אשראי ליהלומנים, ולאחרונה ה־אוצר ומישרד־התעשייה־והמיסחר, החלו למשוך ידם מעיסקי היהלומים.

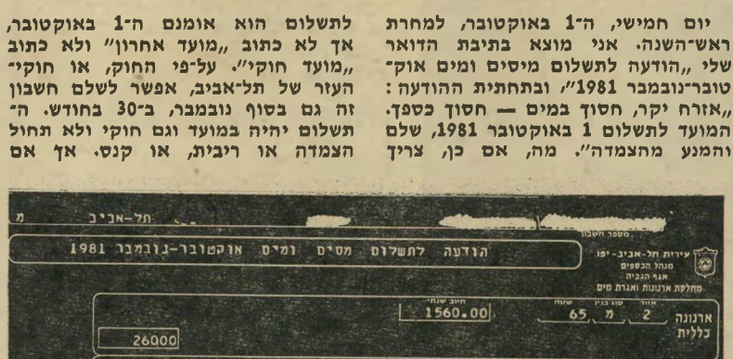
אפילו נשיא בורסת־היהלומים, משה שניצר אומר: „כל תפילותינו ומאוויינו הם לצוף על־פני המים ולהחזיק מעמד." הבנקים לא אומרים. הם לוצים על היהלומנים להחזיר חובות ומהר. לעומ־תם אומר גדעון פת, שר התעשייה־וה־מיסחר: „מדיניות מישרדי היא להקטין את הסיוע לסוחרי היהלומים. מעתה לא יהיה כדאי יותר ליהלומנים לעשות מעין מניפולציות של ייצוא לחברות ה־קשורות בהם.

לסיכום: המצב גרוע.

עיריות

מתי צריך לשלם מיסים

יום חמישי, ה־1 באוקטובר, למחרת ראש־השנה. אני מוצא בתיבת הדואר שלי „הודעה לתשלום מיסים ומים אוק־טובר־נובמבר 1981", ובתחתית ההודעה: „אזרח יקר, חסוך במים — חסוך כספך. המועד לתשלום 1 באוקטובר 1981, שלם והמנע מהצמדה". מה, אם כן, צריך לתשלום הוא אומנם ה־1 באוקטובר, אך לא כתוב „מועד אחרון" ולא כתוב „מועד חוקי". על־פי החוק, או חוקי־העזר של תל־אביב, אפשר לשלם חשבון זה גם בסוף נובמבר, ב־30 בחודש. ה־תשלום יהיה במועד וגם חוקי ולא תחול הצמדה או ריבית, או קנס. אך אם לעשות אזרח ממושמע של תל־אביב כ־מובן, לרוץ לבנק כל עוד נפשו בו, ולשלם עבור מים — אותם עדיין לא צרך, ועבור מיסים — שאינו חייב בהם, כי עדיין לא קיבל שרותים עירוניים לחודשים אוקטובר ונובמבר, וגם העיריה אינה משלמת משכורת מראש.

פניתי לרוני רימון, דובר העיריה ו־שאלתי הכיצד? ובכן, מה שכתוב הוא נכון, אבל לא כל־כך. למשל: המועד ה„אזרח היקר" ישלם את החשבון ב־1 בדצמבר, או יותר מאוחר, תחול על כל הסכום הצמדה מלאה עבור החודשים אוקטובר ונובמבר. אם כך, למה כתוב „המועד לתשלום 1 באוקטובר 1981"? לכך יש הסבר, בדף שצורף לפינקס ה־תשלומים בראשית שנת התקציב. מי שלא טרח לקרוא או לא הבין את ה־כתוב שם, ישלם ב־1 באוקטובר. מי שקרא והבין, יחכה עד ל־30 בנובמבר, ויקטין את האובדראפט בבנק.

מדוע הודעת תשלום עירונית בה כתוב שהמועד לתשלום הוא ה־1 באוקטובר 1981 מגיעה רק ביום האחרון לתשלום אל תיבת הדואר שלי? זו בעיה של חלוקה, נאמר לי. ואולי גם, כדי לא לקלקל לנו את מצב־הרוח ערב החג. מועדים לשימחה.

תעסוקה

איפה הם כולם?

מיומנו של אחד שלא מבין: למה ה־חיילים המשוחררים לא פונים לתעשיה? הרי נותנים להם המון הטבות. חייל משוחרר מקבל בשנה הראשונה שבע נקודות זיכוי ממס. כן, עד 70 אלף לירות לחודש פטורים ממס! מחפשים עובדים בענפי התעשיה, בבניה, בחקל־אות, בטכסטיל, בחשמל ובאלקטרוניקה, בנגרות, בדפוס, בתעשית הפלסטיקה; למה הם לא באים? למה הם נרשמים כמובטלים כדי לקבל דמי־אבטלה? אולי משום שבבנקים יש מיזוג־אוויר בקיץ ו־חימום בחורף?

הבורסה

אינפלציה של שתי ספרות טובה לבורסה

יש רגליים לתחזית שנובמבר יהיה חודש טוב לבורסה. יש אומרים ש„נו־במבר" זה יתחיל כבר בשבוע האחרון של אוקטובר. עכשיו רמת השערים נמו־כה ואחרי „התגובות הטכניות", תבוא גם העליה ברמת השערים.

אם אירידור ימשיך ב„כלכלה חנכונה", ימשיך לדכא את האינפלציה על ידי סובסידיות מסיביות ואי־העלאת מחי־רים ומדד ספטמבר ינוע בין 7 ל־8 אחוזים, יש לבורסה סיכוי טוב. זה גם מה שיקרה אם מדדי אוקטובר ונובמבר יהיו פחות מ־10%, כך שהאינפלציה ה־שנתית תגיע לפחות ממאה אחוזים. ה־מחיר הכלכלי האמיתי יבוא לידי ביטוי יותר מאוחר.

מה פיתאום וולפסון

שמעתם על האחים מאיר? כן, אלה של מיגדל־שלום. ובכן, הם חולשים על חברת וולפסון, שעיקר נכסיה הם בניין עיריית תל־אביב, שבו שוכנים מישרדי העיריה, המשלמת לחברה שכר־דירה צמוד. נכס שני הוא פרוייקט הבנייה היוקרתי „קריית־וולפסון" בירושלים, ו־הנכס הגדול הוא, כמובן, שיטחי מיש־רדים במיגדל־שלום, כולל השטח של כלבו־שלום. כלבו־שלום שייך לאחים מאיר, ובתור שכזה משלם שכר־דירה לא ריאלי לחברת וולפסון, או במילים אח־רות, כלבו־שלום משועבד על חשבון מניות וולפסון. גם הפרוייקט ב„קריית־וולפסון" הוא מעניין. למה? כי בפרוייקט זה, כימעט כל החוזים עם קבלני ה־מישנה וחברות הבנייה הם בבעלות בעליה העיקריים של וולפסון, כך גם מרבית הרווחים עוברים לחברות־הבת.

בעסקים האלה יש רווחים גדולים מאוד, אך הנהנים העיקריים אינם בעלי המניות הקטנים, אלא בעיקר בעלי ח־שליטה בחברת וולפסון. עכשיו מספרים לי, יחול שינוי. וזו אולי הסיבה לעליה בשערי מניות וולפסון 1 שקל.

קרנות סגורות בשביל החבר'ה הטובים

כתבתי בזמנו על הקרנות הסגורות הקטנות. קחו למשל את „כוכב" של בנק הפועלים, הסגורה על 20 מיליון שקל. קשה מאוד להשיג סחורה. אחד מהברוקרים הפרטיים קנה בזמנו חבילה גדולה ועושה היום חיים. הוא קנה לעצמו. כל מיני מקורבים קנו ל־עצמם. אף אחד לא מוכר. לא יפה. למה קרן עם ביצועים כל כך יפים, לא יכולה לחיות „נחלת הכלל"?

אבל יש קרן עוד יותר סגורה, ועוד יותר קטנה, של חברת הברוקרים „בטו־חה", המסונפת לחברת „כלל" וחנחשבת לברוקר הפרטי הגדול בארץ. הקרן היא „סביון" (כמו השכונה) מיוחסת ומוגבלת ב־5 מיליון שקל בלבד. הקרן היא, מה שקוראים „סגורה חופשית וגמישה". סגו־רה משום שאי־אפשר להנפיק יותר. חופ־שית וגמישה משום שמנהליה רשאים להשקיע את אמצעי הקרן ככל העולה על רוחם. למי יש חלק ונחלה בקרן זו? למקורבים של „כלל" ומי שאנשי „כלל" רצו ביקרם. הם גם דואגים להריץ את המניה, מעלה כמובן, וזה באמת לא קונץ גדול. בקרן של חמישה מיליון שקל אפשר לעשות הכל. מקובל שהנפקה מיו־עדת לציבור, לא רק למקורבים. במיקרה זה המקובל הוא חריג. אין שום אפשרות לרכוש משהו בקרן, אף אחד לא מוכר, והיא עולה כפורחת.

מי אישר קרן זו? הרשות לניירות ערך כמובן. וגם הבורסה לא התנגדה. עכשיו יש לי חדשות: עוד מעט יקחו ממנהלי הקרן את הרישיון לחדפיס כסף, כי לא הכל הפקר. מישהו ברשות לניירות ערך יציע לוועד הפועל של הבורסה לדון ב־הפסקת המיסחר בתעודות של הקרן. אם הקרן סגורה הרמטית, מדוע להמשיך ולהעניק לה יתרונות של קרן פתוחה?

תרגיל: מתי רבע שווה פי ארבעה

למרות חוקי המתמטיקה, בבורסה הכל אפשרי: אפילו 8=2 בנסיבות מיו־חדות. למשל: חברת „אביק" למוצרים פרמצאוטיים, גודלה כרבע משל „טבע", שהיא החברה הגדולה ביותר בארץ בענף הרפואות ומניותיה ניסחרות בבורסה. מישהו (ככל הנראה „כור") קנה את כל מניות „אביק" ב־6 מיליון דולר. מחיר השוק של „טבע" הוא 50 מיליון דולר, אך היא שווה לכל היותר 24 מיליון דולר. ועכשיו אנו מגיעים לעיקר: „תרו" היא חברת־רקק לעומת „אביק" שנמכרה ב־6 מיליון דולר, אך לעומת זאת ערך מניות „תרו" בבורסה הוא 12 מיליון דולר, ואם היה בא מישהו ומציע לקנות אותה ב־5 מליון דולר, היו בעליה עושים את עיסקת חייהם.

(המשך מעמוד 51)

על כך בציבור, אך אם יזדמן להם לפגוש בפוקע ביחידות, הם יאמרו כל שבליבם.

אריה

האריות ניחנו גם בטקט וגם בדיפ־לומטיה, אך אלו לא דומות כלל לתכונות כפי שהן באות לידי ביטוי אצל בני מזל מאזניים. האריות מרגישים את עצמם משכמם ומעלה וגם כאשר פוגעים בהם, הם אינם יורדים לרמה של ריב פשוט או הטחת עלבון בחזרה. הם ימצאו להם דרך מייוחדת להביא את זולתם להתנהג כרצונם.

בתולה

אם ישאלו את בני מזל בתולה אם לדעתם הם בעלי טקט והתחשבות, ה־תשובה תהיה חיובית. הם בטוחים שאין כמותם מתחשבים בזולתם. אך לא כך מתרחשים הדברים בחיי היומיום. הנכון הוא שעל פי רוב בני בתולה מעוניינים לחיטיב עם האחרים, אך הביקורתיות, שהיא תכונתם הבולטת, אינם מאפשרת להם לנהוג בהתחשבות. הם מעירים על כל דבר במהירות, כי הרי הצדק עימם, הם רואים כל חיסרון עד הפרט האחרון שבו, ואינם יכולים לשתוק.

קשת

בני מזל קשת לא ניחנו באותן תכו־נות המאפיינות את בני מאזניים. טקט ודיפלומטיה זרים להם לחלוטין. הם כלל לא מבינים דרך התנהגות כזו. את אשר בליבם הם אומרים, הם גלויי לב, ולא מעלים בדעתם שדבריהם פוגעים. הם כ־מובן לא מתכוונים להעליב, ותמיד יצדי־קו את עצמם בכך שהם הרי אמרו את האמת. למזלם ידידיהם מכירים אותם וסולחים להם.

עקרב

טקט ודיפלומטיה — שתי מלים אלו אינן מתאימות לבני מזל עקרב. התייח־סותם ודרך התנהגותם על־פי רוב שונים מהמקובל. הם מופנמים ומתייחסים ב־רצינות רבה לכל מילה היוצאת מפיהם. הם לא אמונים על שיחות בטלות, ודברי נימוסין שאין מאחריהם דבר. כשהם אומרים דבר־מה, הם מתכוונים לכך, או שהם שותקים. זהירותם ורגישותם מונ־עות מבעדם להתייחס בקלילות לאנשים.

גדי

בני מזל גדי כל־כך רגישים, שגם אם אין להם טקט הם לא יראו זאת. הם זחירים ומחושבים מאוד, ולא ירשו לעצ־מם להעליב ולפגוע באדם ללא סיבה מוצדקת. על־פי רוב הם אוהבי חברה, ומעוניינים שאנשיה ירגישו נוח בחברתם.

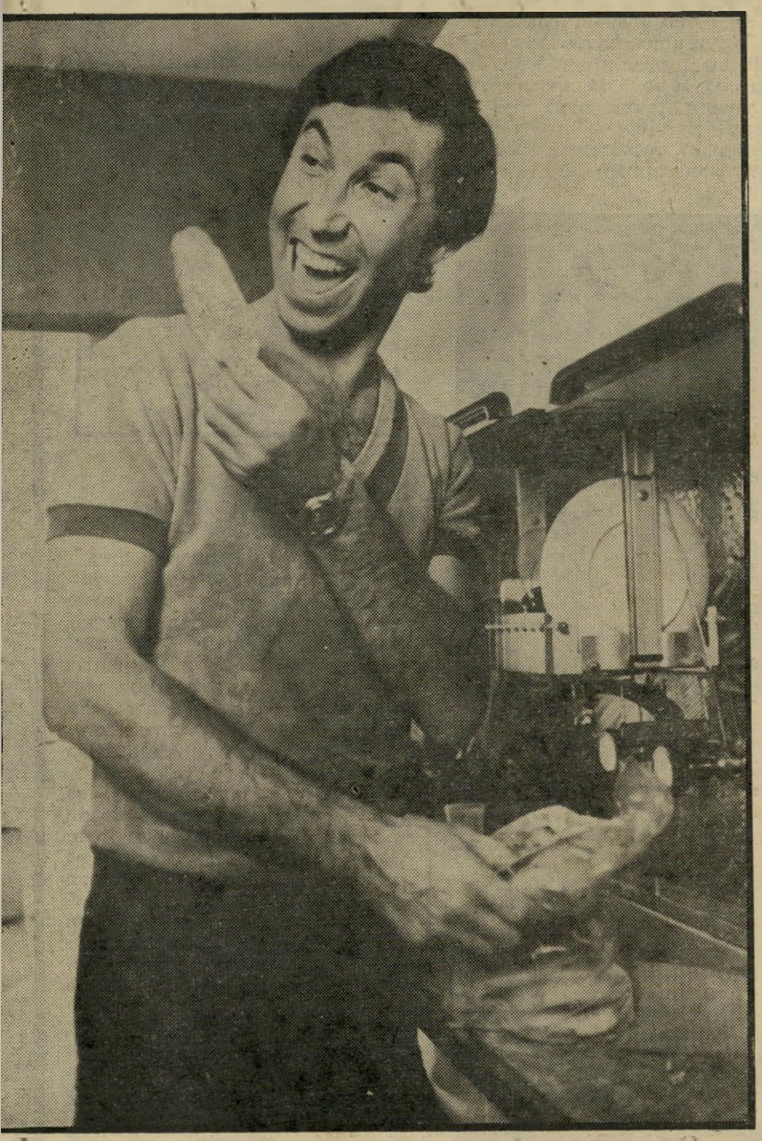
דלי

אחד הדברים המאפיינים ביותר את בני מזל דלי, היא היכולת ליצור קשר עם רוב האנשים. הם מרגישים איזה מילה יש לומר על־מנת להתחבב על חשני, יודעים כיצד לדובבו, ומה לומר על מנת לתת לו הרגשה טובה. אפשר לומר עליהם שאין כמותם בעלי טקט.

דגים

דגים — כשמם כך מינהגם. מצד אחד הם מלאי התחשבות וטקט, חיוכים מק־סימים ומזמינים, עד שנדמה שכל רצונם בחיים הוא להפגש איתך. מצד שני, כשאתה נינוח לידם ובטוח שהגעת למקום שבו מבינים אותך ורוצים בטובתך, לפתע נוחתת מכה בלתי צפויה. הדג, שכבר הספיק להכיר את חולשותיך, אינו מסו־גל להתאפק, ואינו יכול שלא לתת איזו מכה או פגיעה. אם זה שבטח בהם ינסה לפגוע בחזרה, יקרה דבר מעניין: למרות רגישותם ופגיעותם, כאשר הדגים אינם רוצים להפגע, הם פשוט אינם נפגעים, ומתנהגים כאילו הפגיעה לא היתה מעולם.

אבא הוא אמא

אבא הרשקוביץ מבשל
„בהתחלה היה קשה לי להסתגל —

„ה תחתנתי בן 23. כמעט ילד יחסית לאנשים שמתחתנים ב־חו"ל, אך בכלל לא ילד בהרגשה. רציתי בית, על כל ההתחייבויות שכרוכות בכך, והלכתי אל זה בהכרה מלאה. עליה אני לא רוצה להרחיב את הדיבור."

גבי הרשקוביץ, מיקי גבריאלוב ודני יצחקי הם שלושה „קרמרים" ישראלים. שלושתם אבות המגדלים את ילדיהם. עם הגירושין סירבה האם להמשיך ולטפל בילדים. „זו גם הבעייה שלך!" הטיחו בהם נשותיהם.

טענתם החוזרת ונשנית של שלושת הגברים היא שנשותיהם, כדיבריהם, „קצת מעוררות".

עוד בסוף המאה הקודמת תיאר הנריק איבסן בבית הבובות את נורה, הנוטשת את בעלה וילדיה משום שהיא מרגישה צורך למצוא את דרכה מחדש. האם אכן צודקים גברים אלה, או שמא עדים אנו להתפתחות של גל שבו הנשים נוטלות את־גורלן בידיהן, ובדרך למימושן העצמי כאדם, הן נוטשות את ביתן ואת כל הביט־חון שיש בכוחו של מוסד זה להעניק? הייתכן שצעד זה הוא כה חשוב עבורן, שהן מוכנות להעמיד כנגדו מימוש עצמי מקודש וראשוני יותר — האימהות?

„ביום הראשון בביתי"

ב סרט קרמר נגד קרמר מוצגת ה־בעייה במלואה: זוג נפרד כי האשה יוצאת לעשות קאריירה, ועל האב נופלת האחריות לגידול בנו.

גבי הרשקוביץ הוא המתופף של הבדרן גדי יגיל, מזה עשר שנים. הוא בן 31, גרוש. מגדל את בתו, דנה. השגיים חיים בדירה גדולה ומרווחת בבית רב־קומות בנתניה.

הרשקוביץ ואשתו החליטו להתגרש. הם החליטו שייטב לבת לגדול אצל אביה.

גבי טורח על ארוחת הצהריים במיטבח. הדירה הגדולה מבהיקה בנקיונה.

מספר הרשקוביץ:

אחרי שהתגרשנו עזבתי את המוסיקה לתקופה של הרבה מאד חודשים, כי הבנתי שעלי להתמודד עם מצבי החדש: אב שמגדל בת.

לא רציתי שיהיה לילדה חלל ריק, כשגם אבא ואמא לא נמצאים בערבים. בתקופה הראשונה קמתי בשש בבוקר, הייתי מכין ארוחת־בוקר, רץ עם הילדה לגן, ונוסע לתל־אביב לעבודה. לאט־לאט אירגנו גם יופי של סדר יום: פעם בשבוע נסענו למושב או־לקיבוץ, ושיחקנו עם פרות, כבשים וסוסים.

בערבים, כל הזמן הייתי איתה בבית. כל ערב כמעט הקראתי לה סיפור. רק אחרי שנה וחצי חזרתי לתופף. בהתחלה היה קשה לי להסתגל לכל מה שכרוך בניהול משק־בית — הבגדים והכביסה היו יוצאים עם כתמים צבעוניים, כי לא ידעתי שצריך להפריד ביניהם. וכשניסיתי לבשל, שרפתי את האוכל, עד שעברתי לבישולים קלים יותר.

כיום, אני מנקה אחת לשבוע ניקיון יסודי, ופעם בשבוע אני עושה קנייה אחת מרוכזת. מוצרי־חלב וגבינות — לעתים קרובות יותר. כיום אני כבר מוצא במלא־כות אלו הנאה רבה. ואני מוצא עצמי תופר לה מכפלות לחצאיות, כפתור שנופל, או חור בגרב.

אני מוכרח להודות שהעיסוקים האלה שברו לי את הסטריאוטיפים המוכרים של תפקידי אשה־גבר. וגם ברור לי, שאם אינשא שוב, אהיה הרבה יותר גמיש. המצבים הקשים ממש הם כשהילדה חולה, ואז הורי עוזרים לי מאוד. אבל אני משתדל שלא להעמיס עליהם.

כשלקחתי אותה ביום הראשון לכתה א', בכיתי. התרגשתי מאוד. הילדה הזו היא כל חיי. זה ממש כיף להכין לה ארוחת־בוקר: שותים קפה ביחד, משו־חחים. אני נותן לה סנדוויץ' ואומר: „מותק, אל תשתוללי יותר מדי בבית־הספר." וגם „תיזהרי כשאת עוברת את הכביש."

בפעם הראשונה כשבאתי לבית־הספר, כשהיא חיבקה אותי ואמרה לגננת ב־גאווה: „זה אבא שלי!" הרגשתי התרו־ממות־רוח. פעם שאלתי אותה, איך היא מרגישה בלי אמא, כשלכולם בבית־הספר יש אמא. היא ענתה: „זו לא בעייה שלהם." וזה מאוד הפתיע אותי, הבגרות הזו.

זה גם ממש תענוג ללכת עם ילד ולמדוד לו בגדים. יום אחד הלכנו לחפש לה חצאית, ולא מצאנו. הכל קונפקציה ולא מונח עליה טוב. אז קניתי שני בדים ונתתי לתופרת. זה ישב עליה נהדר.

היא מפונקת, אבל היא יודעת שכשאני אומר „לא" אז זה „לא", בלי להתווכח הרבה. בדרך־כלל היא מקבלת כל מה שאני חושב שמגיע לה.

לפעמים אני שואל את עצמי איך אתמודד עם הסיפור של המחזור והחזייה. אבל אני יודע שיש לי עוד זמן עד אז, ואיני מוטרד מכך היום. אז למרות כל המיגבלות שהמצב יוצר, אני חושב של־גדל ילד זו ההנאה הכי גדולה שיכולה להיות. עצם העובדה שזה בשר מבשרך, ושאתה רואה בכל יום מה שקורה לבן־אדם. השבוע, למשל, הייתי שלושה ימים עם התיזמורת הפילהרמונית בירושלים. התקשרתי אל בתי ושמעתי אותה אומרת: „אבא תחזור, אני מתגעגעת אליך!" אז מה אני צריך לשמוע יותר מזה?

„מי שפמיניסט זה אני!"

ה מוסיקאי מיקי גבריאלוב, מגדל שני בנים. הגדול, ורן, בן תשע, והקטן, אביב, בן ארבע. אחרי שנפרד מאשתו לתקופת ניסיון, היא טענה שאינה רוצה יותר את הילדים. שהמשא כבד עליה, ושהיא רוצה להשתחרר ממנו. את הטענה הזאת מיקי לא מקבל.

מספר גבריאלוב:

להיות משוחרר זה לא לשאת בעול.

אבא הרשקוביץ בארוחת־בוקר עם דנה
— והיום זה ממש כיף!"

„לאט־לאט ג'ילית' שאני אוהב את זה... אני מוצא עצמי חופר..."

„היום אני מאמין שילדים מפריעים להגשמה אישית. הוא אני הפמיניסט!"

„ופיתאום אתה קונה לה נעל"ים עבור הצעד הראשון, ואתה אומר לעצמך..."

מה שייכת האחריות ללא להיות משוחרר? בן־אדם צריך להיות משוחרר אצלו בראש. כשהילדים היו אצלה, הם היו הרבה יותר עצבניים. הגדול היה מאחר באופן קבוע לבית־הספר. עכשיו זה חלק מהיום שלו לבוא עם תיק־אוכל וילקוט מסודרים. יום אחד אשתי באה ואמרה: „יש שני ילדים. אתה הורה ואני הורה, אני נמאס לי מזה. אני עובדת!"

הבנתי שאין לי הרבה אפשרויות. אבל אני גם יודע שיום אחד היא תדפוק בדלת ותרצה אותם. ואני לא יודע מה אעשה.

כעת יש לי חיים אישיים משלי, חיים מוסיקאליים וחיים עם הילדים. בהתחלה זה היה קצת מבולבל. ההופעות לא היו קבועות. הפרנסה לא היתה קבועה, ומאוד השתדלתי שבבית לא ירגישו בזה. עכשיו המצב השתנה לטובה — אני מתקדם לכיוון אחר, הפרנסה יותר קבועה, יש רוטינה של עבודה. כשהראש שלי נסתם, ואני לא יכול לעבוד, אני מבשל לכולנו להנאתי. יש לי סבלנות רבה, ואני תופר ומנקה את הבית. אני לוקח אותם לטייל וקורא להם סיפורים כשיש לי זמן.

הגדול עצמאי, אוהב לשחק בחוץ, והקטן אוהב לשחק עם עצמו. בשבתות אנחנו נמצאים הרבה יחד, וזה מאוד מקרב אותנו. הם עברו תקופה מאוד קשה. הגדול היה בן שמונה והקטן בן ארבע, כשהם הגיעו אלי. הסברתי להם שקשה לאמא שלהם לטפל בהם, ושהם יגורו אצלי.

הגדול גם מקבל מחמאות מהמורה. היא אומרת לו שהוא נראה טוב מאז שהוא נמצא אצל אבא. קודם הוא ידע והרגיש שהוא מוזנח. הוא מראה לי את זה באותות חיבה — הוא מחבק אותי, והוא אומר שהוא אוהב אותי. יום אחד גם שרתי בבית־הספר שלו, וזה עשה לו טוב.

אבל לקח לו שנה וחצי להבין שזהו, שהוא גר פה. יש לו חדר משלו וצעצועים משלו. אני לא אגיד שאני כל הזמן נהנה. במצב יש הרבה בעיות, בסך־הכל, לטפל בילדים זה לא קל. אבל זו אחריות שאני לקחתי אותה על עצמי במודע. למרות המיגבלות שזה יוצר, יש לי תמורה באהבה וברגשות חמים.

אם אני מביא לפה נשים? יש הרבה נשים שבאות לכאן, אבל אין לי בעייה להביא אותן לכאן בגלל הילדים. הם יודעים שיש לי ידידות. אני התגרשתי כבר פעם, ואני לא מוצא כעת אשה שאני יכול להיות קרוב אליה בכל השטחים.

אני לא מבין למה המוסדות הסוציאליים לא נרתמים לעזור. יש הרבה גברים שמטפלים בילדים שלהם, וזה קשה. אז למה שהממשלה לא תכשיר מטפלות מיקי רימתה אותי. היא גרושה והאב חי. דני תבע להתגרש. עם הולדת הבת הם התגרשו והוא שכר למענן בית לחודש. לאחר חודש היא הפקידה בידיו את הילדה לשבוע, כדי שתוכל למצוא דירה חדשה.

ואישרו שהאבא ייגדל את הילדה.

פיתאום אני מוצא עצמי עם ילד. הרגשתי מאושר מאוד. לא הספקתי לדעת איך זה להיפך. גם התייחסתי אל זה בצורה הכי טיבעית.

בתי לא מכירה את האמא שלה. סיפרתי לה שאנשים מתחתנים ומתגרשים, ופעם הילד נמצא אצל האמא ופעם אצל האבא.

בתחילה גרנו עם ההורים, אחר־כך עברנו לדירה שכורה, קרוב אליהם. סדר היום שלי היה כזה: לוקח את הילדה לגן בבוקר, הולך לעבודה, ומחזיר אותה מהמעון בארבע. אוכלים, מתקלחים, מתלבשים, יוצאים לטייל עד שבע בערב. מגיל חודשיים עד גיל ארבע עשינו כך יום־יום.

זה היה כיף. נהניתי מכל רגע. יש הבדל גדול אם האשה מגדלת או אתה מגדל. כי האשה היא זו שתמיד תראה את החיוך הראשון של התינוק ואת הצעד הראשון.

ואצלי — אני רואה את הצעד הראשון, את החיוך, את החרא בידיים, ואת החיתולים המלוכלכים. אתה לומד לאהוב את זה או לא לאהוב את זה. אתה קונה לה נעל עבור הצעד הראשון, ואתה אומר לעצמך: היום היה הצעד הראשון או, היא הפסיקה ללכת עם חיתולים, היום היא חייכה. ואת זה אתה לא מספר לחברים, אך אתה מבסוט. אתה יוצא החוצה לרחוב ואתה צוחק, אתה מאושר — הבת שלך אומרת: „בוקר טוב אבא". מילה ראשונה: „אבא, באבא". אלוהים, איזה אושר!

אתה יוצא החוצה ורואה את כולם מדברים, מקשקשים ואתה חושב לעצמך: על מה הם מדברים? איזה דברים נפלאים יש בחיים, שהם בכלל לא מכירים אותם! אז זוהי הרגשה עילאית. כשהיתה תינוקת, הייתי מטייל איתה בעגלה, וזה היה נפלא. אתה הולך הולך ויש מישהו איתך. אתה לא צריך לצלצל לחבר או חברה. אתה מטייל איתה ומדבר אליה, ולא משנה בת כמה היא, חודש או עשרה חודשים. אתה מספר לה סיפורים, ובעצם אתה צועיות לעניין הזה? הרי בארץ נזרקים כספים לכל הכיוונים, וסתם. חברת־הכנסת, מה שמה, שולמית אלוני, מטפלת בדברים כאלה, לא? אז כמו שהיא עוזרת לנשים מוכות, כך היא צריכה להירתם ולעזור לגברים שנשארו עם הילדים.

פעם ביקשתי מויצ"ו שישלחו מטפלת. הגיעו שתיים. הן לא שאלו כלל למה הילדים זקוקים. עוד לפני שאמרו „שלום", הן אמרו: „אנחנו רוצות 30,000 ל"י לחודש." אמרתי להן: „סליחה, הדלת שם. שלום."

איזה מין דבר זה? מה העניין, כסף? את באה לעבוד? בסדר, תקבלי כסף. אבל קודם תראי את הילדים, תראי את הבית, את האווירה. איך את מרגישה? נוח לך בבית? הילדים נחמדים? את יכולה ליצור קשר איתם? וזאת ישר באה ומציגה תנאים. כאילו היא מתעסקת כאן עם קופסות קרטון...

שתבוא מי שתבוא ותטען שהילדים מפריעים לה להגשמה אישית, היום אני לא מאמין בכך. מי שפמיניסט כאן זה אני. אני מאמין שבן־אדם צריך שיהיה לו עניין, שיהיה אחראי למעשיו, שיעבוד, שיתקדם. מי שלא נושא באחריות הוא סתם כלום. אז שלא יבלבלו לי במוח עם פמיניזם...

„רואים את החרא בידיים"

דני יצחקי הוא בן 29. בעל חברה להפצת מכשירי־חשמל. הוא מגדל את בתו אורנה בת החמש. סיפורו של דני הוא יוצא דופן — הוא נשא אשה שהצליחה ל„סדר" אותו, לטענתו. כשהכיר אותה ואת בנה, סיפרה לו שהיא אלמנת מילחמת יום־כיפור. לאחר שלושה חודשים בישרה לו שהיא בהריון, ושאינה רוצה לעשות הפלה.

דני, שלא התכחש לאחריותו, נשא אותה לאשה. „הייתי אז אחרי מילחמת יום־כיפור, והסיפור של האלמנות שלה עבד עלי מאוד. אחרי זמן מה הסתבר לי שהיא מאז נעלמה. דני מצא עצמו עם תינוקת בת שישה שבועות.

מספר יצחקי:

נמצא עם בן־אדם שהכי קשור אליך. לפעמים אני נדהם שכל זה קורה בעצם לי. ואני הוא זה שכשצועקים אבא, אז צריך לענות „כן". עדיין קשה לי, לפעמים, לקלוט זאת, שיש לי משהו שהיה כזה קטן ופיתאום הוא בן־אדם — הוא הולך, קונה, נוסע באוטובוס, מספר סיפורים ויודע לצאת מדברים, וזה שלך העניין הזה. אם יש לי תרעומת על האשה? אני ממש אוהב אותה בגלל זה!

אני לא יודע איפוא היא, רק יודע שהיא כל הזמן בנדודים. אני גם לא מחפש אותה. חיכיתי חודש, חודשיים, שלושה וארבעה. אחר־כך הלכתי לבית־המישפט וביקשתי שיוותרו לי על תשלום המזונות. הם שלחו עובדת סוציאלית שמצאה שהילדה גדלה טוב, אז ביטלו לי את המזונות

אבא גבריאלוב עם ילדיו ורן ואביב
„תמורה באהבה וברגשות..."

לחופשה משגעת במסגרת "עיסקת הנופש הטובה ביותר" - ארקיע מעניקה לטסים לאילת מכונית אוויס צמודה חינם.

Avis features Opel cars.

בתאום מראש (24 שעות לפחות) תחכה לכם אוטוביאנקי או פיאט 127 בשדה התעופה באילת - אתם משלמים רק את דמי הקילומטרג' וכיסוי נזק ראשוני.

נופשי ארקיע שלא ישתתפו במבצע ארקיע-אוויס מוזמנים להצטרף לטיול חינם לשארם א-שייך מאילת, באוטובוס ממוזג ובליווי מדריך.

* אפשרות לטיסה מחיפה בתוספת מחיר.
* אפשרות לרכב גדול יותר בתוספת מחיר.
* כפוף לתקנות השכרת רכב: לנהג מעל גיל 23 ובעל רשיון בתוקף שנה לפחות.

מספר המכוניות מוגבל
הרשם בהקדם בסניפי ארקיע:

ת"א - נופש: 03-413223-4-5.
ירושלים: 02-225888
חיפה: 04-643371.
נתניה: 053-23644.

ובכל סוכנויות הנסיעות

AVIS

arkia ארקיע

יבואנים ומפיצים בלעדיים בישראל: י.ד. עסקים בע"מ, ת"א טל. 832236

מחסן עתיקות

ריהוט עתיק מחו"ל:

שידות, שולחנות אוכל, כסאות, ארונות, מדפים ועוד

מחסן 11, נמל ת"א, סוף רחוב הירקון
פתוח יום יום מ-9 עד 1
בחול המועד סוכות רצוף עד 4

Printil

חדש!

פרינטיל — דיאודורנט ומי בושם בבקבוק אחד!

* 100% חומר פעיל בבקבוק הזלפה — ללא גאז'.
* מבושם במתינות ומשתלב יפה עם שאר תכשירי הטיפוח שלך.

L'ORÉAL

קצין המישטרה

פרוצה לוי מצביעה במקום השוד
„נסיון להסתיר מבית־המישפט...“

„כאורה נראה כי היה כאן נסיון להסתיר מפני הסניגוריה ומפני בית־המישפט קיומה של ראיה, שיכולה היתה להיות חשובה בבירור העניין. ומן הראוי כי עניין זה יחקר באופן יסודי. אנו מורים על כך שהתיק מפסק־הדין הזה יועבר ליועץ המישפטי, לשם עריכת חקירה כאמור.“ כך קבעו השופטים ה־עליונים יצחק כהן, מנחם אלון ודוד בכור ב־12.12.79.

השבוע, כמעט שנתיים מאז פסק־דין זה, הועמד יעקב גבאי, פקד במישטרת־ישראל, לדין, באשמת עדות שקר העלולה לגרום לשיבושי מישפט. העונש על סעיף עבירה זה הוא שבע שנות מאסר.

העולם הזה (2299) תבע חקירה כדי לגלות מי האחראים להעלמת חומר־ראיות במישפטם של הנאשמים ברצח חמאד אבו־רביע, וכאשר יימצאו — להעמידם לדין פלילי לפני בית־מישפט רגיל, ולא בבית־הדין המישמעתי של המישטרה.

פרקליטות מחוז תל־אביב, והתובע עמרם בלום, ראויים לשבח על שהגישו את כתב־האישום נגד גבאי, לפי המלצות העולם הזה, בבית־המישפט הפלילי הרגיל. אך מדאיגה העובדה כי קצין־מישטרה בדרגת פקד, המשמש כחוקר בכיר, המ־שיך לעבוד בתפקידו במשך שנתיים אחרי שנפתחה חקירה נגדו בחשד של עדות־שקר והעלמת ראיות מבית־המישפט. אם אמנם יימצא גבאי אשם, מי ערב לכך כי במשך השנתיים שעברו, מאז המיקרה האחרון, לא חזר עליו? כאשר נפתחת חקירה כזו נגד חוקר בכיר יש להשעותו, או לפחות להעבירו לתפקיד שבו לא יהיה לו מגע עם ראיות ועדים.

השיחה הוקלטה

התיק שבו העיד גבאי לא היה תיק רצח. היה זה תיק שוד שיגרתי למדי, והעונש שהוטל על הנאשם בתיק, יעקב („קוקו“) בלגזל, היה חמש שנות מאסר. אך האסיר המשיך לצעוק ולטעון כי הוא

סניגורית קפדן
תקיפה בחוד מיטרייה

חף־מפשע. הוא ביקש מעורך־הדין הוותיק, יעקב הגלר, ליצגו בעירעור ושיכנע אותו כי למרות עברו הפלילי את השוד הזה הוא לא ביצע. הוא גם ידע היטב מי ביצע את השוד, וסיפר זאת למישטרה מיד עם מעצרו, אך זו לא האמינה לגירסתו (העולם הזה 2208).

בלגזל סיפר לעורך־דינו כי הכל התחיל בבוקר גשום של אפריל 1978. הוא, קוקו, חף־מפשע. הוא ביקש מעורך־הדין הוותיק, יעקב הגלר, ליצגו בעירעור ושיכנע אותו כי למרות עברו הפלילי את השוד הזה הוא לא ביצע. הוא גם ידע היטב מי ביצע את השוד, וסיפר זאת למישטרה מיד עם מעצרו, אך זו לא האמינה לגירסתו (העולם הזה 2208).

בלגזל סיפר לעורך־דינו כי הכל התחיל בבוקר גשום של אפריל 1978. הוא, קוקו, הלך לפרדסים שליד יבנה, שם עובדת חברתו, ציונה לוי, בזנות. כאשר הגיע למקום מצא אותה בחברת ערבי צעיר, שהשתולל, צעק ובכה, וטען כי ציונה כייסה אותו בשעת המגע המיני וגנבה מכיסו סכום של 15 אלף לירות. בלגזל התערב ורצה לעזור לו. הוא ביקש מציונה להחזיר לו את הכסף, אך היא טענה שלא גנבה.

בלגזל ערך חיפוש בארנקה של ציונה, אך לא מצא שם את הכסף. כאשר הערבי המשיך לצרוח וציונה המשיכה להכחיש, שיכנע אותה בלגזל להחזיר לערבי סך של 50 לירות לפחות, כדי שיוכל לחזור לכפרו. היא שלפה את מגפה, הוציאה מתוכו שטר בן 50 לירות, וזרקה אותו על הארץ לפני הערבי.

כאשר נעצר בלגזל על ידי המישטרה, יום אחרי השוד, סיפר גירסה זו בדיוק לשוטר גבאי שחקרו. אולם המתלונן, ה־ערבי טלאל בוג'י מוסה, האשים את בלגזל. בפיו היה סיפור אחר לגמרי. הוא לא ידע דבר על זונה. לפי גירסתו בא באותו בוקר ליבנה מכפרו לקנות אלטע־זאכען. בכיסו היה סכום של כ־15 אלף לירות לשם עריכת קניות. הוא שוטט ברחובות העיירה כאשר פגש בו בלגזל. הם שוחחו, וטלאל הלך עם בלגזל לביתו, שם אמור היה לקנות חפצים שונים. אולם בחדר המדרגות בלגזל התנפל עליו, ושלושה גברים אחרים הצטרפו אליו. הם היכו את טלאל מכות חזקות ושדדו את כספו. הוא מצא את עצמו מוטל מעולף ברחוב, במרחק כמאתיים מטר מהבית שבו נש־דד, לדבריו.

חוקרי המישטרה ששמעו את שתי ה־גירסות הזמינו את ציונה, כדי לאמת את גירסתה עם זו של בלגזל. ציונה הכחישה אומנם לראשונה את הכל, אך אחרי ששמעה שידידה כבר סיפר את האמת, חזרה בה. היא הוכנסה לחדר עם בלגזל, והחוקר גבאי הפעיל מכשיר הקלטה סמוי כדי להקליט את שיחתם. עוד הם משוחחים, הוזעק החוקר לטלפון, והשניים נותרו לבדם לכמה דקות. כאשר חזר הקצין הודתה ציונה בכל. היא סיפרה סיפור שתאם כמעט בכל פרטיו את סיפורו של בלגזל.

המישטרה החליטה בכל זאת להעמיד את בלגזל לדין. החוקרים לא האמינו לציונה, וחשבו כי לקחה על עצמה את פישעו של חברה. הם האמינו כי באותם רגעים שבהם נשארה לבדה עם בלגזל, תאמו השניים את גירסותיהם. השוטרים לא הכחישו כי השיחה בין השניים אמנם הוקלטה, אך טענו שביגלל פגמים שונים אין אפשרות לפענח את הסליל ולשמוע את השיחה.

תמונה שונה

החוקר גבאי עלה על דוכן העדים בבית־המישפט ונשבע באוזני השו־פט חיים דבורין כי סרט ההקלטה אינו ניתן לפיענוח. השופט דחה על כן את סיפורו של הנאשם, והתרשם לרעה מע־דותה הססגונית של ציונה. הוא קבע כי הוא מאמין לטלאל והרשיע את בלגזל בשוד. הנאשם נשלח למאסר של חמש שנים.

לא רק בלגזל השתולל מכעס. ציונה שחשבה כי נעשה עוול, וכי עולמה מת־מוטט עליה, חיכתה בפתח דלת אולם־המישפט ונעצה את חוד מיטרייתה בתוי־בעת האלגנטית נורית שניט.

המערכה הבאה התקיימה במישרדו של עורך־הדין הגלר, שקיבל עליו להגיש את העירעור. הוא פנה למישטרה וביקש לקבל מהם את הסליל שאינו ניתן לפיע־נוח. „אולי אנחנו, בעזרת מומחים נצליח במקום שהמישטרה נכשלה,“ אמר עורך־הדין המנוסה. ואמנם, בעצת בתו, עורכת־הדין עדנה קפלן, נמסר הסליל למעבדה מיוחדת בטכניון, תשובת המומחה לא איחרה לבוא. הוא הגיש לעורכי־הדין תמליל מלא של כל סליל ההקלטה. לדב־ריו לא היה כל קושי לפענח ולתמלל את הסליל.

הסניגור פנה בבקשה לבית־המישפט העליון לקבל ראיות נוספות לפני העיר־עור. למרות שזוהי בקשה בלתי־מקו־בלת הסכים בית־המישפט העליון לקבל את התמליל. בכך השתנתה כל התמונה. הסתבר כי גם בסליל ההקלטה, כששני המשוחחים לא ידעו על קיומה, חזרו על הגירסה שלהם, כי ציונה היא אשר גנבה את כספו של הלקוח הערבי בזמן המגע המיני והחביאה את הכסף בתחתו־ניה. לא היה זה מיקרה ראשון לציונה. היא כבר נאשמה ונשפטה בעבר על גניבה מלקוחות.

אומנם, בשלבים מסויימים של העימות היו התלחשויות, ולא ניתן לדעת מה נאמר בהן. אך הן נמשכו זמן קצר ביותר. „בשום פנים ואופן אין זה מצדיק את עדותו של גבאי שהסליל אינו ניתן לפיענוח,“ קבע בית־המישפט העליון. „אין אנו יודעים האם מר גבאי אמר את דבריו על העדר אפשרות פיענוח הסליל מתוך ידיעה אישית, או על־פי ידיעה שנמסרה לו על ידי אחר.“ המשיך בית־המישפט העליון, וקבע כי לכאורה היה כאן נסיון להעלים מבית־המישפט ומהסניגוריה רא־יות.

הוועדה תבדוק

בית־המישפט העליון זיכה את בלגזל, וקבע כי למתלונן היו כמה סיבות טובות לשקר, ולהעביר את זירת השוד מהפרדסים ומהזונה לרחובות יבנה. טלאל הוא מוסלמי ונשוי, ולא היה זה לכבודו שייוודע כי ביקר אצל זונה יהודיה, ושכספו נגנב על־ידה. על כן היתה לו סיבה לבדות סיפור על שוד

הפרוצה והשוד

הלקוח טען שחברה של הפרוצה שדד את כספו, החבר הכחיש, המישטרה הקליטה אך העלימה את סליל ההקלטה

בחדר־המדרגות, ולהאשים את הגבר ה־יחידי שבו פגש באותו בוקר בפרדס — בלגזל.

חמש שנים מחייו הרוויח בלגזל כאשר בית־המישפט קיבל את עירעורו, וה־שופטים הורו על חקירה. רק כאשר יסתיים מישפטו של קצין־המישטרה, אפ־שר יהיה לדעת אם נעשה הדבר בזדון, מתוך רשלנות או שיכחה, אבל מבחינת שילטון־החוק ודרכי־מישפט תקינות אין לעבור על כך לסדר היום, בעיקר כאשר מתגלים מיקרים חדשים ודומים.

מדבריו של היועץ המישפטי, יצחק זמיר, מתברר, כי הוקמה ביניתיים ועדה, בראשות פרקליט מחוז ירושלים, מיכאל קירש. על הוועדה יהיה לבדוק מהו החומר החייב להימסר לפרקליטות, ומהו החומר המודיעיני החסוי, שאותו יכולה המישטרה להשאיר בתיקה היא.

העולם הזה מברך על הקמת הוועדה, ומקווה כי תוציא את מסקנותיה בהקדם, כדי למנוע הישנות מיקרים חמורים כאלה בעתיד.

אילנה אלון

בריטניה: מוות נעים

לא חייבים להיות קוראים נלהבים של אגתה כריסטי כדי לדעת שלבריטים יש יחס פילוסופי, מיוחד במינו למוות. לפני כעשר שנים נפטר אביו של כוכב קבוצת הכדורגל הלונדונית צ'לסי, צ'ארלי קוק. קוק השתתף בהלוויה ביום שישי, והצטיין בחולייתו הקישור של צ'לסי בשבת. איש לא ראה בכך דבר יוצא־דופן. המת זוכה לכבוד הראוי לו, כולל טקס קבורה מכובד, בארון מרווח בפרחים מרהיבים. החיים ממשיכים לחיות.

ספר המתאבדים. בתרבות כזו אין פלא שקיימת אגודה בשם Exit (יציאה), המסייעת למתאבדים לממש את רצונם ביעילות. אלפי חברי האגודה משלמים כ־70

דולר עבור התואר, הנשמע קצת אירוני — חבר כבוד לכל החיים.

בשנה שעברה הוציאה האגודה ספר הדרכה למתאבדים. הספר עולה רק 11 דולר, ומכיל אוצר בלום של הצעות מעשיות להתאבדות קלה ומהירה. מחברי הספר עיבדו חמש שיטות בסיסיות להתאבדות בעזרת תרופות וחפצים שונים, הנמצאים בשימוש ביתי. הוא מכיל גם 42 מירשמים לתרופות המבטיחות פיתרון מהיר לבעיות קיומיות, שהפכו למעמסה בלתי ניסבלת. עד כה מכרה האגודה 7000 עותקים מהספר, והיא מעיינת עתה בהצעה להדפיס מהדורה שניה.

לימות צעיר. לאחרונה הסתבכו ראשי האגודה בסידרה של מישפטים פליליים בעוון רצח וסיוע להתאבדות. מאז 1961 אין ההתאבדות פשע פלילי בבריטניה (עד אז היה קיים, לפחות באורח תיאורטי, עונש־מוות לעברייניים!). לעומת זאת צפויים מסייעים למעשי התאבדות לעונש מאסר של 14 שנים. התאבדותו של מוסיקאי צעיר, בן 22, במלון פאר לונדוני, גררה האשמה פלילית נגד המזכיר הכללי של יציאה, ניקולאס ריד. ליד גופתו של המוסיקאי נמצא ספר העזר למתאבדים, וריד מואשם בסיוע פעיל למעשה.

עזרה אחרונה. חבר פעיל אחר באגודה, מארק ליונס, שרוי בצרה גדולה עוד יותר. ליונס הוזמן על־ידי זוג מבוגרים לסייע לאמו החולה והזקנה (90) של הבעל להגאל מיסורי מחלה חשוכת־מרפא. הוא הגיע לביתם עם תיק מיוחד, שאפשר אולי לקרוא לו: תיק עזרה־אחרונה. ליונס הלעיט את הישישה בסמי־שינה ואח"כ עטף את ראשה בשקית ניילון. הזקנה גלחמה על חייה והמשיכה לנשום במשך כמחצית השעה. לבסוף מתה. ליונס חזר אל בני הזוג מלא הערכה כלפי האם הזקנה: „היא היתה קשוחה למדי, העוף הזקן." ליונס נאסר, ועומד עתה לדין בעוון רצח.

ליונס זה מילא את תפקידו באגודה בדבקות גדולה, אולי אפילו בלהט קצת מופרז. אשה אחת העידה במישטרה שהיא פנתה לאגודה בבקשת סיוע להתאבדות אבל אחר־כך התחרטה, והחליטה להמשיך לחיות. ליונס פרץ לביתה כמעט בכוח, וניסה לשכנעה שאין לה שום סיכויים להחלים ממחלתה הממארת. הוא הבטיח לה מוות נעים. מאוחר יותר טילפן אליה והפחיד אותה כמעט עד מוות בקול „זדוני ומעורר חלחלה".

לראשי האגודה יש גם חוש מיסחרי מעולה. אשה שהזמינה מתכון להתאבדות נדהמה לשמוע ממפיק תוכניות טלוויזיה מקאנדה, שהוא מעונין לשבץ בסרט על נושא ההתאבדות דיווח מצולם של „התהליך שלה". מכיוון שהוא יצג חברה קטנה, הסובלת מקשיי מימון, הוא ביקש ממנה בנימוס רב לגמור את העניין תוך שבועיים. לדברי האינטרנשיונל הארולד טריביון התלוננה האשה במשרדי האגודה. המזכ"ל ניקולאס ריד לא התרגש במיוחד: „לכמה זמן את זקוקה?" שאל.

האגודה דוחה, כמובן, בשאט־נפש את כל הביקורת. דובר יציאה, מארש דיקסון, טען שיש לה שליחות הומנית. „אנו מסייעים רק לחולים חשוכי־מרפא ולמבוגרים מעל גיל 25. מיקרהו של הצעיר בן ה־22 היה פשוט תאונה מצערת." דיקסון אף סיפר שעל חברי האגודה נימנות 800 אחיות מוסמכות: „בלי להתחשב בתוצאות המישפטים, אנו נמשיך בשליחותנו, ונסייע למוכי־גורל למות בכבוד."

טאייוון: חזית הסירוב

לפני כחודש התכנס בטייפה, בירת טאייוון, מושב מיוחד של הליגה האנטי־קומוניסטית העולמית. באולם מפואר ונוצץ התאספו 358 נציגים מ־105 מדינות. רובם היו אנשי־עסקים, חלקם סנאטורים מכובדים, חברי פרלמנט, עיתונאים, מומחים לאסטרטגיה בינלאומית. כולם היו שייכים לשוליים המטורפים של הימין העולמי, מאמינים חולניים בתיאוריות קונספיראטיביות.

ברית־המועצות הוצגה, כמובן, כאוייב העיקרי המין האנושי. אבל הנאספים סירבו לקבל את סין העממית כבעלת ברית נגד הסובייטים. נויל דה בורלן, מבלגיה, מריו סנדובאל מגווטאמלה (סגן־הנשיא לשעבר!) או קונג'אמואה מגאנה התנבאו באותו סיגנון: „אדומים נשארים אדומים, גם כשהם שונאים איש את רעהו שינאת מוות."

כוכב הוועידה, ראש־ממשלת טאייוון, סון יון־סואן, קטל את ממשלת פקין בבוז תהומי. הקומוניסטים, טען סון, נכשלו בכל תוכניות המודרניזציה שלהם. כל יומרותיהם בשיטתי החקלאות, התעשיה, המדע והטכנולוגיה לא עמדו במיבחן. פקין סוגרת מיפעלים, גורמת לאבטלה המונית, מבטלת חוזים עם חברות זרות. אין לה כל אמינות, וכמובן שאי־אפשר לסמוך עליה במאבק נגד הסובייטים. ב־1980, טען ראש־הממשלה, היתה ההכנסה לנפש בטאייוון 2,101 דולר, לעומת 238 בלבד בסין העממית.

ראש־חץ. השבוע הוכיח סון שגם המחוות הפיסניות של הקומוניסטים הסיניים אינן משנות את עמדתו הבסיסית. הוא דחה מכל וכל את הצעת הסינים לאיחוד מדיני. אפילו ההצעה האופורטוניסטית של פקין, לאפשר לטאייוון לקיים את המיבנה החברתי־כלכלי שלה ללא שינוי, לא מהווה פיתוי של ממש. סון הודיע שהוא רואה בארצו את ראש־החץ של המאבק האנטי־קומוניסטי העולמי. טאייוון לא תנטוש את ערכיה הנעלים ולא תשרת את השטן מפקין.

משקיפים בוושינגטון נוטים לחשוב שסין העממית רוצה בכנות ביחסים משופרים עם טאייוון. מנהיגי פקין רואים בברית־המועצות את האויב העיקרי. הם מצדיקים זאת במיכלול מסובך של טיעונים פוליטיים, אסטרטגיים ואף אידיאולוגיים. שיתוף הפעולה עם ארצות־הברית הרכושנית מוסבר בנימוקים מרכסיסטיים ומאואיסטיים, שעיקרם — העדיפות למאבק נגד חתירתם של הסובייטים להגמוניה כל־עולמית. זוהי גם הלגיטימציה לפעילותם של אלפי אנשי צבא סינים בפקיסתאן, לצד „יועצים" אמריקאיים ומצרים, כדי לסייע למורדים האפגניים במאבקם נגד הצבא הסובייטי ומישטרו של נשיא אפגניסתאן ברעק קרמאל.

„נוכח האויב הסובייטי". גם המחוות הסימליות של סין העממית זכו לקיתונות של בוז. ממשלת פקין הציעה לטאייוונים לחגוג במשותף את המהפכה הלאומנית של אבי סין המודרנית, סון יאט־סן. מהפכת 1911 נחשבת בשתי הארצות כאקט מתקדם, שסייע לשחרר את סין מהמישטר הפאודלי־הקיסרי הישן, ופתח בתהליך בניית סין המודרנית. אבל מנהיגי טאייוון רואים בקומוניסטים בוגדים באידיאלים הלאומניים־ליברליים של סון יאט־סן.

„הקומוניזם מנוגד לרוח החופש," הצהיר ראש־הממשלה סון, „והאידיאולוגיה האינטרנציונאליסטית מנוגדת ללאומנות."

מעט מאד נשאר מהאינטרנציונאליזם בפקין. מנהיגי סין העממית זנחו כבר מזמן את מאבקי העולם־השלישי ואת תמיכתם בתנועות שיחרור ברחבי העולם. השבוע הם הכריזו שמדיניותם הפייסנית כלפי טאייוון תימשך: „נוכח האוייב הסובייטי," הכריז המנהיג הסיני־עממי, מרשאל יה ג'יאנינג, „אין בדעתנו לבזבז משאבים על המאבק לסיפוח טאייוון. הצעותינו הן סבירות, וסופן להתענות."

טוני בן כשטן

מדוע הציגה הטלוויזיה הישראלית את מועמד השמאל לתפקיד סגן מנהיג הלייבור, טוני בן, כשטן בדמות האדם, ואת יריבו (האנטי־ישראלי דווקא) דניס הילי, כהתגלמות כל המידות הטובות?

הסיבה היא פשוטה למדי. הילי מצהיר בגלוי שאין בדעתו לקיים את מצע הלייבור, ושאין הוא רוצה לחתור לסוציאליזם? בן, לעומתו, מקבל את המצע ברצינות, ושואף לשינויים מיבניים בדרך ל־כינון חברה סוציאליסטית בבריטניה. לכן הפך בן נושא לשינאתה של עיתונות הימין בבריטניה, וגם בישראל.

חדש בישראל

Stretchlee

כל מה שאהבתם במכנסי **Lee**
תאהבו יותר בסטרץ' **Lee**: יותר צמוד,
יותר גמיש, יותר נוח.

Lee

עושה אנשים יפים

סטרץ' LEE - פלנל

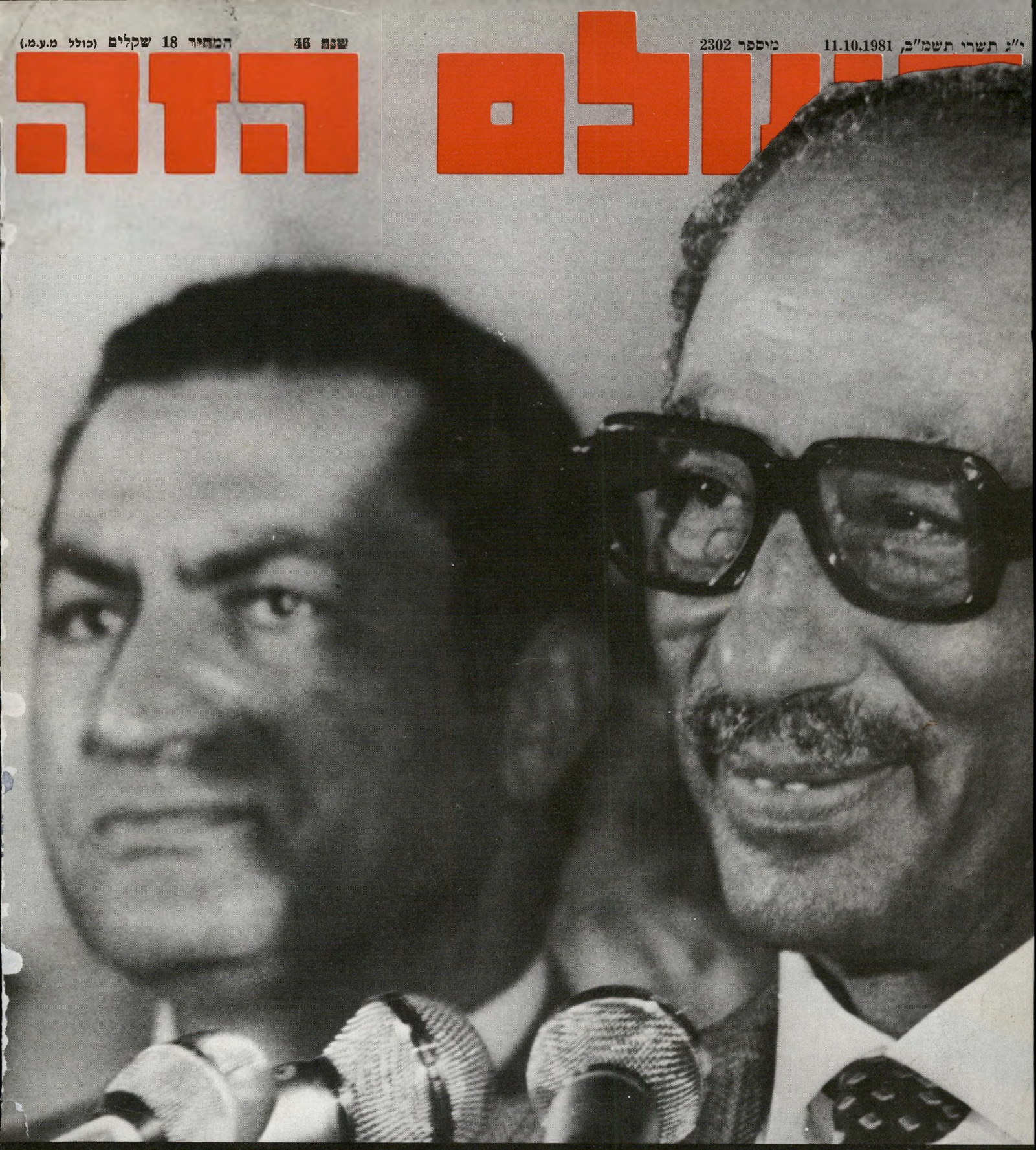
סטרץ' LEE - קורדורוי

סטרץ' LEE - קנבס

סטרץ' LEE - ג'ינס

העולם הזה

י"ג תשרי תשמ"ב, 11.10.1981 מיספר 2302 שנה 46 המחיר 18 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

הניצחון